

AVDELING FOR LÆRAR- OG TOLKEUTDANNING

STUDIEPLAN

FOR

GRUNNSKOLELÆRERUTDANNING 5.-10. TRINN MED NORSK 2015H

Studieplanen for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn med norsk er forankret i forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn og Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn.

Studieplanen er godkjent av avdelingsstyret ved HiST ALT i møte 18. mars 2013.

Revidert av dekan 01.04.2014.

Revidert av dekan 31.03.2015.

INNLEDNING

Grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn med norsk er en fireårig profesjonsutdanning som gir kandidatene undervisningskompetanse i grunnskolens 5.-10. trinn. Kandidater fra dette programmet vil ha fordyping i norsk (60 studiepoeng). Utdanningens mål er å utdanne dyktige lærere med solid kompetanse i fag, fagdidaktikk og pedagogikk.

Studieplanen er utarbeidet i henhold til rammene og retningslinjene som er gitt i Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn og 5.–10. trinn (FOR-2010-03-01-295), rundskriv F-05-10, nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn (januar 2010) og det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket, samt gjeldende studieforskrift ved HiST, fastsatt av styret for Høgskolen i Sør-Trøndelag med hjemmel i § 50, nr.6 i Lov om universiteter og høyskoler av 12. mai 1995.

MÅLGRUPPE

Målgruppe er personer som er interessert i å arbeide med barn og unges utdanning, utvikling og danning. I grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn er klasseledelse et viktig tema i tillegg til kompetanse i skolefag, didaktikk og pedagogikk. Grunnskolelærere 5.-10. trinn skal ha god faglig innsikt i et utvalg av skolens fag.

OPPTAKSKRAV OG RANGERING

Opptakskrav er generell studiekompetanse, minimum 35 skolepoeng og krav om gjennomsnittskarakter 3 eller bedre i norsk (hovedmål, sidemål og muntlig) og gjennomsnittskarakter 3 eller bedre i studiekompetansefaget matematikk (eller bestått matematikk på høyere nivå).

Rangering skjer på bakgrunn av konkurransepoeng.

Politiattest

Utdanningen omfattes av § 6-1 første og annet ledd i forskrift om opptak til høyere utdanning (opptaksforskriften) med hjemmel i lov 1. april 2005 nr 15 om universiteter og høyskoler. Søkere skal legge frem politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd i forbindelse med opptak.

*Søkere som får tilsagn om plass og som **har merknad** på politiattesten som er relevant for opptak, må sende politiattesten til HiST innen tre uker. Søkere som får tilsagn om plass og som **ikke har merknad** på politiattesten som er relevant for vedkommende utdanning, skal legge frem politiattest senest tre uker etter at tilsagn om studie plass er gitt. Politiattesten kan ikke være eldre enn tre måneder. Det er svært viktig at disse fristene overholdes.*

Se hist.no/politiattest for ytterligere informasjon.

Tuberkuloseundersøking

Studenter som har hatt utenlandsopphold på tre måneder eller mer siste tre år i land utenfor Vest-Europa, USA, Canada, Australia, New Zealand og Japan, må fremvise negativ tuberkulose test. Denne leveres ved studiestart.

STUDIEPROGRAMMETS NIVÅ, VARIGHET OG OMFANG

Studieprogrammet er på bachelornivå (syklus 1).

Normert studietid for studieprogrammet er 4 år. Studiet foregår på heltid.

Antall studiepoeng for hele studieprogrammet er 240 studiepoeng.

Studieplanen bygger på at ett arbeidsår for studentene utgjør omlag 1700 timer. Studieåret er fastsatt til 40 uker, og studentenes forventede arbeidsinnsats tilsvarer 42,5 timer pr. uke. Studentenes samlede arbeidsinnsats er fordelt på en rekke ulike aktiviteter; forelesinger, studentaktive arbeids- og læringsformer knyttet til opplæringen i de ulike studiefagene, veiledning, profesjons- og oppgaveseminarer, kollokviegrupper, praksis, selvstendig arbeid og eksamensgjennomføring.

FORVENTET LÆRINGSUTBYTTE

Grunnskolelærerutdanningene skal kvalifisere lærere til å utøve et krevende og komplekst yrke i et samfunn som preges av mangfold og endring. Læringsutbyttet er formulert med utgangspunkt i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk og må ses i sammenheng med fagenes innhold og arbeidsmåter.

Kandidaten skal etter fullført grunnskolelærerutdanning ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, som fundament for arbeid i skolen og videre kompetanseutvikling, jfr. § 2 i forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn:

KUNNSKAP

Kandidaten

- har solide faglige og fagdidaktiske kunnskaper i fagene som inngår i utdanningen og kunnskap om fagene som skolefag og forskningsfag
- har kunnskap om arbeid med videreutvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter i å uttrykke seg muntlig, lese, uttrykke seg skriftlig, regne og bruke digitale verktøy i og på tvers av fag
- har kunnskap om det helhetlige opplæringsløpet, med vekt på overgangen fra barnetrinn til ungdomstrinn og ungdomstrinn til videregående opplæring
- har kunnskap om skolens og lærerprofesjonens egenart, historie, utvikling og plass i samfunnet
- har kunnskap om lovgrunnlag, herunder skolens formål, verdigrunnlag, læreplaner og elevers ulike rettigheter
- har kunnskap om læreplanarbeid og om skolen som organisasjon

- har kunnskap om barns og unges læring, utvikling og danning i ulike sosiale, flerkulturelle og flerspråklige kontekster
- har kunnskap om klasseledelse og klassemiljø og om utvikling av gode relasjoner til og mellom elever
- har kunnskap om viktigheten av og forutsetninger for god kommunikasjon og godt samarbeid mellom skole og hjem
- har kunnskap om et bredt repertoar av arbeidsmåter, læringsressurser og læringsarenaer og om sammenhengen mellom mål, innhold, arbeidsmåter, vurdering og de enkelte elevenes forutsetninger
- har kunnskap om barns og unges oppvekstmiljø, likestilling og identitetsarbeid
- har kunnskap om barn i vanskelige situasjoner og om barns rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har kunnskap om nasjonalt og internasjonalt forsknings- og utviklingsarbeid med relevans for lærerprofesjonen

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan tilrettelegge for progresjon i de grunnleggende ferdighetene i opplæringen tilpasset elever på 5.–10. trinn
- kan selvstendig og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre og reflektere over undervisning i og på tvers av fag, med utgangspunkt i forsknings- og erfaringsbasert kunnskap
- kan tilrettelegge for og lede gode og kreative læringsmiljøer
- kan tilrettelegge for estetisk utfoldelse, opplevelse og erkjennelse
- kan tilpasse opplæringen til elevers ulike evner og anlegg, interesser og sosiokulturelle bakgrunn, motivere til lærelyst gjennom å tydeliggjøre læringsmål og bruke varierte arbeidsmåter for at elevene skal nå målene
- kan vurdere og dokumentere elevers læring og utvikling i forhold til opplæringens mål, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elever kan vurdere egen læring
- forstår de samfunnsmessige perspektivene knyttet til teknologi- og medieutviklingen (trygg bruk, personvern, ytringsfrihet) og kan bidra til at barn og unge utvikler et reflektert forhold til digitale arenaer
- kan kritisk reflektere over egen og skolens praksis i arbeidet med videreutvikling av lærerrollen og profesjonsetiske spørsmål

- mestrer norsk muntlig, norsk skriftlig både bokmål og nynorsk, og kan bruke språket på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng
- kan vurdere og bruke relevante forskningsresultater og selv gjennomføre systematisk utviklingsarbeid
- kan i samarbeid med foresatte og faglige instanser identifisere behov hos elevene og iverksette nødvendige tiltak
- kan legge til rette for utvikling av kompetanse i entreprenørskap og for at lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv involveres i opplæringen
- har god forståelse for globale spørsmål og bærekraftig utvikling

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- kan bidra til profesjonelt lærerfelleskap med tanke på videreutvikling av god praksis og yrkesetisk plattform
- kan stimulere til demokratiforståelse, demokratisk deltakelse og evne til kritisk refleksjon tilpasset aktuelle klassetrinn
- kan bidra til å styrke internasjonale og flerkulturelle dimensjoner ved skolens arbeid og bidra til forståelse for samenes status som urfolk
- kan identifisere egne lærings- og kompetansebehov i tilknytning til læreryrket
- innehar en endrings- og utviklingskompetanse som grunnlag for å møte framtidens skole

OPPBYGNING OG SAMMENSETNING

De obligatoriske delene av grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn med norsk består av pedagogikk og elevkunnskap på 60 studiepoeng fordelt på fire emner over studiets 3 første år, hvert på 15 studiepoeng, og faget norsk med 60 studiepoeng.

I tillegg kommer en valgfri del på totalt 120 studiepoeng. Den valgfrie delen består normalt av to av skolens undervisningsfag med 60 studiepoeng hver, men ett av disse kan erstattes av to undervisningsfag på 30 studiepoeng hver eller 30 studiepoeng i et undervisningsfag og 30 studiepoeng i et skolerelevant emne. Normalt skal grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn inneholde tre av skolens undervisningsfag.

Det er mulighet for overgang til master i norskdidaktikk etter 3 år. Det er også mulig med overgang til master i spesialpedagogikk etter tre år, hvor emnene «Tilpasset opplæring og spesialpedagogikk 1» (TiSP 1) og «Norsk 3: Lese- og skrivevansker 5-10» utgjør første året. Andre året av denne masteren gjennomføres ved NTNU/Pedagogisk institutt.

Progresjonsregler for Grunnskolelærerutdanningene:

- *Studenten må ha fullført og bestått alle emner i første studieår for å få påbegynne studiets tredje studieår.*
- *Studenten må ha fullført og bestått alle emner i første og andre studieår for å få påbegynne studiets fjerde studieår.*
- *Det gis normalt ikke unntak fra disse bestemmelsene.*
- *Disse bestemmelsene gjelder fra og med kullet som får opptak høsten 2012.*

STUDIEMODELLER

[Grunnskolelærer 5 - 10 med norsk](#)

PRAKSIS

Praksis er organisert som egne emner i alle 4 studieår, med egne utbytteformuleringer for hvert studieår. I tillegg er det definert ulike hovedtema for hvert studieår i praksisopplæringen. Disse tilsvarer hovedtemaer for det enkelte studieår i faget pedagogikk og elevkunnskap. Det skal være en nær kobling mellom innhold og arbeidsmåter i pedagogikk og elevkunnskap og praksisopplæringen.

Praksis skal være veiledet, vurdert og variert i alle studieårene. Veiledning og vurdering av studenter i praksisopplæringen er et felles ansvarsområde for faglærerne i lærerutdanningene (både lærere i undervisningsfag og pedagogikk og elevkunnskap), praksislærer og rektor.

Praksis skal være relevant for og integrert i alle fagene i utdanningen, og er å betrakte som en læringsarena på linje med undervisning ved lærerutdanningsinstitusjonen.

Omfanget av praksisopplæringen er minst 100 dager fordelt over fire år: minimum 60 dager i løpet av de to første studieårene, og minimum 40 dager i løpet av de to siste studieårene. Praksisopplæringen foregår i grunnskolens 5.-10. trinn, fordelt på både lavere og høyere årstrinn.

Det skal være progresjon i praksisopplæringen, og den skal være tilpasset studentenes fagvalg i alle studieårene og knyttet til ulike deler av skolens virksomhet (Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn og Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn).

Praksis gjennomføres over 21 uker fordelt på 4 studieår i ulike trinn i grunnskolens 7 første skoleår (se tabell nedenfor).

---

1. studieår	6 uker	Grunnskolens 5.-7.trinn
2. studieår	7 uker	Grunnskolens 8.-10.trinn
3. studieår	5 uker	Grunnskolens 8.-10.trinn
4. studieår	3 uker	Grunnskolens 5.-10.trinn

Praksis vurderes etter skalaen bestått/ikke bestått ved slutten av hvert studieår. Vurderingen skal støtte opp om læring og utvikling hos den enkelte student.

All praksisopplæring er obligatorisk.

Nærmere informasjon om praksisopplæringen gis i emnebeskrivelsene for praksis.

Politiattest

Se tekst under avsnitt om opptak og rangering.

LÆRINGSFORMER

Det benyttes et vidt spekter av arbeids- og læringsformer i studiet, noe som kommer til uttrykk i de enkelte emnebeskrivelsene som hører inn under studieprogrammet.

I tredje studieår skal studentene skrive en individuell bacheloroppgave. Denne er lagt til faget pedagogikk og elevkunnskap (PEL 4). Oppgaven skal være profesjonsrettet. Det innebærer at den skal knyttes til praksisfeltet eller andre sider ved skolens virksomhet. Tematisk skal bacheloroppgaven forankres i studentenes undervisningsfag de tre første årene og/eller i faget pedagogikk og elevkunnskap.

Ulike faggrupper i grunnskolelærerutdanningen samarbeider om bacheloroppgaven og studentenes valg av tema vil være bestemmende for hvem som veileder.

Gjennom studieforløpet møter studentene ulike vurderingsformer, og både bokstavkarakterer (A-F) og uttrykkene bestått/ikke bestått benyttes. Obligatoriske arbeidskrav og praksis vurderes med uttrykkene bestått/ikke bestått.

Obligatoriske arbeidskrav må vere godkjent før en kan framstille seg til eksamen.

I samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST skal obligatoriske arbeidskrav vurderes etter fastsatt frist. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. gjeldende studieforskrift ved HiST.

INNPASSING

Fritak for emner og innpassing av utdanning fra andre høyskoler og universitet 1.-3. studieår

Det gis ikke fritak for emner eller innpassing av utdanning som ikke er avlagt som del av aktuell grunnskolelærerutdanning de tre første studieårene.

Bakgrunnen for dette er kravet om integrerte grunnskolelærerutdanninger med helhet og sammenheng mellom teori- og praksisstudier, mellom fag og fagdidaktikk og mellom fag, samt kravet om trinninnretting av utdanningen (jfr. Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn og Nasjonale retningslinjer for hhv. grunnskolelærerutdanningen 1.-7. trinn og 5.-10. trinn).

FRITAK FOR EMNER OG INNPASSING AV UTDANNING FRA ANDRE HØGSKOLER OG UNIVERSITET I 4. STUDIEÅR:

1. *Fritak for og innpassing av emner som tilsvarer skolefag (30 eller 60 stp)*

Studenter som har undervisningserfaring og kan dokumentere gode faglige ferdigheter, kan gis fritak for fagdidaktikk og praksis i emner som tilsvarer skolefag og få innpasset slik utdanning etter en individuell vurdering (Jfr. forskrift om rammeplan og rundskriv F-05-10).

Studenter i denne kategorien som søker om fritak for og innpassing av emner som tilsvarer skolefag, må imidlertid innfri kravet om minimum 100 dager praksis.

Studenter som ikke kan dokumentere undervisningserfaring, må gjennomføre all praksis lagt til emnet/emnene i 4. studieår (2 uker for 30 stp, 4 uker for 60 stp), samt skrive og bestå en fagdidaktisk oppgave knyttet til det/de emner det søkes fritak og innpassing for.

Studenter i denne kategorien som søker om fritak for og innpassing av emner som tilsvarer skolefag 30 stp, må innfri kravet om restpraksis for 4. studieår (2 uker) i tilknytning til sitt andre emne dette studieåret.

Studenter som er tatt opp til realfagsløpet i grunnskolelærerutdanningen for 1.-7. trinn, kan bare få fritak for og innpassing av emner på inntil 30 stp. Dette følger av studie-modellen og kravet om fordypning (60 stp.) i begge realfagene.

Med bakgrunn i at praksis skal være veiledet og fulgt opp av faglærer fra HiST ALT, samt at den fagdidaktiske oppgaven skal vurderes av faglærer herfra, er det en forutsetning for fritak av emner og innpassing av annen utdanning at fagkunnskapen fins ved HiST ALT.

Det gis tilbud om praksisplass ved institusjonen for de studentene dette gjelder for. Praksiskontoret ved HiST ALT administrerer denne praksisen.

2. *Fritak for og innpassing av emner som tilsvarer et skolerelevant fag (30 stp)*

Studenter som har undervisningserfaring og kan dokumentere gode faglige ferdigheter, kan gis fritak for fagdidaktikk og praksis i emner som tilsvarer skolerelevante fag og få innpasset slik utdanning etter en individuell vurdering av relevans (Jfr. forskrift om rammeplan og rundskriv F-05-10).

Studenter i denne kategorien som søker om fritak for og innpassing av emner som tilsvarer skolerelevante fag, må imidlertid innfri kravet om minimum 100 dager praksis

Studenter som ikke kan dokumentere undervisningserfaring, kan gis fritak for fagdidaktikk og få innpasset emner som tilsvarer skolerelevante fag etter individuell vurdering av relevans. Studentene må innfri all praksis lagt til 4. studieår i tilknytning til sitt andre valgte emne dette studieåret, med mindre det er relevant/mulig å også ha praksis i det skolerelevante emnet det søkes fritak for og innpassing av.

FRITAK FOR ELLER INNPASSING AV EMNER FRA ALLMENN LÆRERUTDANNINGEN

Fritak for eller innpassing av emner fra allmennlærerutdanningen i Grunnskolelærerutdanningene gjøres ut fra individuell vurdering (jfr. § 3–5 i lov om universiteter og høyskole).

Kravet om min. 100 dagers praksis og føringene knyttet til denne og aktuell grunnskolelærerutdanning må imidlertid innfris (jfr. § 3 i Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.–7. trinn og 5.–10. trinn og Nasjonale retningslinjer)

SØKNAD OM FRITAK FOR ELLER INNPASSING AV EMNER

Søknad sendes studieadministrasjonen ved HiST ALT, postmottak@hist.no.

SØKNADSRIST FOR FRITAK FOR ELLER INNPASSING AV EMNER:

15. april i 3. studieår

KRAV OM SKIKKETHET OG AUTORISASJON

For studieprogrammet stilles det krav til skikkethet for yrket. Løpende skikkethetsvurdering foregår gjennom hele studiet og inngår i en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer, jf. [Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning](#). Hvis det er begrunnet tvil om en student er skikket, skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering. Forvaltningslovens regler om saksbehandling kommer til anvendelse ved særskilt skikkethetsvurdering.

TEKNISKE OG ANDRE FORUTSETNINGER

Det forventes at studentene gjør aktiv bruk av gjeldende digital læringsplattform der informasjon, litteratur og oppgaver fortløpende legges ut.

SENSORORDNING

Utdanningen ivaretar sensorordningen i henhold til gjeldende studieforskrift ved HiST.

INTERNASJONALISERING

I tredje studieår er det lagt til rette for mulig praksis i utlandet gjennom inngåtte samarbeidsavtaler med grunnskoler i ulike land.

I fjerde studieår er det lagt til rette for et internasjonalt semester i både høst- og vårsemesteret gjennom studiemodellen og gjennom avtaler med utenlandske utdanningsinstitusjoner.

Nærmere informasjon om praksisopphold og utvekslingstilbud i utlandet finnes på institusjonens nettsider.

KVALIFIKASJON/VITNEMÅL

Fullført studium (240 studiepoeng) gir vitnemål som grunnskolelærer 5.-10. trinn med norsk.

Når det utstedes vitnemål, utstedes samtidig *Diploma Supplement*.

OVERGANGSORDNINGER

Grunnskolelærerutdanningene er definert som to utdanninger. Studenter som ønsker overgang til den andre utdanningen, må søke ordinært opptak til nytt løp (1.-7. trinn eller 5.-10. trinn), og kan deretter søke om godskriving/innpassing av tidligere avlagte fag og/eller emner. Omfanget av godskriving kan variere, avhengig av hvor store deler av tidligere gjennomførte fag som er felles i de to utdanningene.

Studieplanen, og spesielt studiemodellen, kan endres fra år til år. Studenter som ikke følger normal studieprogresjon, må regne med at de kan bli direkte berørt av endringene i form av at emner flyttes eller endres, eller kanskje fjernes og erstattes med andre emner.

Emne	Avsl. Eks.	SP	2015 Høst	2016 Vår	2016 Høst	2017 Vår	2017 Høst	2018 Vår	2018 Høst	2019 Vår
• Valgemner GLU 5-10 høst 4.studieår										
Valgemner vår 4.studieår		30								30
• Valgemner GLU 5-10 vår 4.studieår										
LGU5402P Praksis, Grunnskolelærerutdanning (5-10) 4. studieår		0							X	X
Sum		240	30	30	30	30	30	30	30	30

LGU51013 NORSK 1 (5–10) EMNE 1: LESING, LITTERATURARBEID OG KUNNSKAP OM SPRÅK OG TEKST

Emnenavn (en) Norwegian 1 (5-10) module 1: Reading, working with literature and knowledge about language and textual discourse

Emnenavn (nn) Norsk 1 (5–10) emne 1: Lesing, litteraturarbeid og kunnskap om språk og tekst

Omfang 15 Studiepoeng

Studienivå Syklus 1

Undervisningsspråk Norsk

Organisasjonstilhørighet GLU5-10

Emneansvarlig Studieleder Ingfrid Thowsen

Forkunnskapskrav Studierettskrav:
Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen

Anbefalte forkunnskaper

Emneinnhold I dette emnet står vidareutvikling av språk- og tekstkompetansen til elevar på 5.–10. trinn i sentrum. Studentane får forskingsbasert innsikt i lese- og skriveopplæring og lærer å nytte ulike arbeidsmåtar i tilnærminga til litteratur av mange slag. Både litteraturteoretiske, tekstteoretiske og tekstlingvistiske prinsipp blir trekte inn for å gi studentane eit dekkande omgrepsapparat i arbeidet med tekstar. Utviklinga av eit høveleg metaspråk står òg sentralt i samband med grammatiske emne. Studentane får kjennskap til korleis praktisk-estetiske arbeidsmåtar kan brukast i norskfaget, og dei får høve til å utforske samhengane mellom fag, fagdidaktikk og praksis. Studentane har som regel praksis på mellomtrinnet i det første studieåret, og fokuset i norskstudiet speglar dette. Det vil såleis vere ei overvekt av tilnæringsmåtar til dei lægste stega i 5.–10.-intervallet i dette emnet.

Forventet læringsutbytte

Kunnskapar

Studenten

- har innsikt i språkutvikling hos barn og unge som allereie har tileigna seg grunnleggande lese- og skriveferdigheiter
- har brei kunnskap om relevante teoriar om lesing og lesedidaktikk
- har brei kunnskap om språket som system og språket i bruk
- har brei kunnskap om norsk språkstruktur
- har kunnskap om ulike lese- og skrivestrategiar
- har kunnskap om fleirspråklegheit, fleirspråkleg praksis og om det å lære norsk som eit andrespråk
- har omfattande kunnskap om kva som kjenneteiknar ulike teksttypar; fiksjonstekstar og sakprosaetekstar i ulike sjangrar og tekstar frå eldre og nyare medium
- kjenner til sentrale og relevante litteraturteoretiske og litteraturdidaktiske omgrep og perspektiv
- har kunnskap om litteratur i ulike sjangrar som vender seg til ulike aldersgrupper, både barn, unge og vaksne lesarar
- har kunnskap om den gjeldande læreplanen for skolens norskfag

Ferdigheiter

Studenten

- kan planleggje, gjennomføre og vurdere norskundervisning på ulike trinn frå 5. til 10. trinn og grunngi faglege val
- kan vurdere og bruke relevante undervisningsmetodar i lese- og skriveopplæring og skrifforming frå 5. til 10. trinn, både for elevar med norsk som førstespråk og andrespråk
- kan bruke språk- og tekstkunnskap i arbeid med analyse, respons og vurdering av skriftlege elevtekstar for å fremje læring
- kan leggje til rette for at elevar får lese eit breitt utval litteratur, også sakprega tekstar i tradisjonelle og moderne medium, at dei utviklar leselyst og gode lesestrategiar og blir stimulerte til vidare lesing
- kan analysere, tolke og vurdere tekstar og presentere litterære og litteraturteoretiske innsikter på varierte måtar
- kan samtale om litteratur og tilpasse form og innhald i samtalen med omsyn til kjønn, alder, kunnskapar og kulturell bakgrunn hos mottakarane
- kan bruke varierte estetiske arbeidsmåtar for auka litteraturforståing og glede hos elevane
- kan stimulere den estetiske sansen til elevane
- kan bruke ulike vurderingsmåtar i norskfaget
- kan vurdere ulike typar norskfaglege læremiddel ut frå ulike kriterium og med tanke på læringsutbytte til elevane
- kan bidra til å utvikle lokale læreplanar

Generell kompetanse

Studenten

- er sikker munnleg språkbrukar i samtalar om litteratur, lesing, språk og tekst og stø i skriftleg bokmål
- kan formidle norskfaglege innsikter knytte til lesing, litteratur og språkkunnskap, og tilpasse form og innhald til ulike målgrupper
- kan arbeide med språk og tekst i fleirkulturelle klasse miljø og utvikle ei kulturforståing som tar den fleirkulturelle røynda på alvor
- kan nytte faglege kunnskapar om arbeid med lesing, litteratur, språk- og tekstkunnskap til kritisk og konstruktivt refleksjon
- kan arbeide sjølvstendig med elevars læring og utvikling i faget og på tvers av fag
- kan leggje til rette for at arbeidet med lesing, litteratur og språkkunnskap kan styrke identiteten til elevane og oppmode dei til aktiv deltaking i det

offentlege liv

- kjenner nokre grunnleggjande konvensjonar for skriving av akademiske fagtekstar

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Studiet inneber både fellesforelesningar, undervisning i seminarform og arbeid i mindre grupper. Studentane skal gjennom heile studiet bruke språket aktivt i skriftleg og munnleg kommunikasjon med medstudentar og faglærarar – mellom anna i form av faglege framlegg med støtte i digitale verktøy. Det er ein føresetnad at studentane tileignar seg lærestoff gjennom sjølvstudium utanom den organiserte undervisningstida, også gjennom kollokviegrupper og gjennom læringsplattforma. Ved sidan av dei obligatoriske arbeidskrava som er presiserte nedanfor, vil studentane bli møtte med forventningar om aktiv deltaking gjennom heile studieprosessen, ikkje minst fordi mykje av undervisninga vil vere "eksemplarisk undervisning" med overføringsverdi til eigen praksis.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Deltaking i for- og etterarbeid knytt til praksispraksisperioden • Innlevering av 2–3 fagtekstar knytt til arbeid med lesing, litteratur og elevtekstar • Deltaking på innføringskurs i språkkunnskap (med tilhøyrande prøve)	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
		Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.
Kommentar til arbeidskrav:		Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Kommentar til vurdering:	Eksamensforma er ein individuell skriftleg eksamen (skuleeksamen) i slutten av semesteret. Målform: Bokmål					
Tillatte hjelpemidler:	Utskrift/optrykk av gjeldande læreplan i norsk kan nyttast på eksamen.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Birkeland, T., & Mjør, I. (2012). *Barnelitteratur: sjangrar og teksttypar* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
kap. 1, 2, 3, 4, 7, 10 (108 s.)

Engen, T. O., & Kulbrandstad, L. A. (2004). *Tospråkligheit, minoritetsspråk og minoritetsundervisning* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
Kap. 2, Individuell tospråkligheit s. 25-63.
Kap. 5, Minoritetsspråk i Norge s. 111-146.
Kap. 8: Morsmålsopplæring i skolen s. 181–198 (90 s.)

Hamsun, Knut (1890) *Fra det ubevidste Sjæleliv* Tilgjengelig herfra: <http://www.nb.no/nbsok/nb/bc9632954253381d3affb6f17282bb96?index=1#5> (s. 7-18)

Hoel, T. (red). (2008). *Gutter og lesing: lesevaner, lesetips, nye medier*. Stavanger: Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning. (50 s.)
Tilgjengelig fra: http://lesesenteret.uis.no/getfile.php/Lesesenteret/B%C3%B8ker%20og%20hefter/pdf_utgaver/UIS_Gutter_og_lesing.pdf

Iversen, H. M., Otnes, H., & Solem, M. S. (2011). *Grammatikken i bruk* (3. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag.
s. 9-26, 59-140 (100 s.)

Kalleberg, K., & Kleiveland, A. E. (2010). *Sakprosa i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget.
Innledning (Kalleberg & Kleiveland, s. 11–17).
Kap. 3: Sakprosa, læreplanar og kanon (Eide, s. 45–53).
Kap. 6: Sakprosaesing i skolen (Frønes & Roe, s. 75–89).
Kap. 7: HKH kronprins Haakons tale ... (Berge, s. 91–99).
Kap. 16: Digitale tekster ... (Rettberg, s. 185–194).
Det vil i tillegg bli lagt opp eit utval tekstar (ca. 20 sider) frå tekstsamlinga i denne boka (del V). Totalt 67. s

Larsen, A.S. (2015). *Gode grøss: om skrekkfiksjon for og av barn*. Oslo: Universitetsforlaget.

Larsen, A.S. & Wicklund, B. (2013). «Det var ikke den hellige ånd. Det var bæs!» *Norsklæreren*, 37(2), 45-53.

Lillesvangstu, M., Tønnessen, E. S., & Dahl-Larssøn, H. (red.). (2007). *Inn i teksten - ut i livet: nøkler til leseglede og litterær kompetanse*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 14-36 og 60-147 (109 s.)

Malmo, G. (2004). Mellomspråk og mellomspråksanalyse. I I. Moslet & P. H. Bjørkeng (red.), *Norskdidaktikk: tekstnær og elevnær undervisning* (2. utg., s. 431-443). Oslo: Universitetsforlaget. (12 s.)

Malmo, G. (2004). Norsk i kontrastivt perspektiv. I I. Moslet & P. H. Bjørkeng (red.), *Norskdidaktikk: tekstnær og elevnær undervisning* (2. utg., s. 408-430). Oslo: Universitetsforlaget. (22 s.)

Roe, A. (2014). *Lesedidaktikk: etter den første leseopplæringen* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. Innledning + kap. 1, 2, 4, 7 og 8, s. 9- 18, 22-46, 47-69, 82-115, 137-156 og 156-170 (107 s.)

Skarøhamar, A.-K. (2011). *Litteraturundervisning: teori og praksis* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s. 13-127 (114 s.)

Skjelbred, D. (2014). *Elevens tekst: et utgangspunkt for skriveopplæring* (4. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag. (187 s.)

Smidt, J. (red.). (2009). *Norskdidaktikk: ei grunnbok* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. Følgjande sider er pensum: 9–77, 86–96, 155–197, 279-285, 304-310, 441–451 (173 s.)

Skjønnlitteratur

ROMANAR:

Aamodt, Ingunn (2010). *Dukken*. Oslo: Cappelen Damm.

Egeland, T. (2013). *Katakombens hemmelighet*. Oslo: Aschehoug.

Hamsun, K. (1894). *Pan*

Grøntvedt, N. E. (2010). *Hei, det er meg!* Oslo: Omnipax.

Kaaberbøl, Lene (2003). *Skammarens dotter*. Oslo: Samlaget.

Lindgren, A. (1973). *Bröderna Lejonhjärta*. Stockholm: Raben & Sjögren.

Loe, E. (2008). *Kurtby*. Oslo: Cappelen Damm.

DRAMA:

K., Oscar og Herrman, Bjørn Alex (overs.) (2011). *Shakespeares Hamlet*. Oslo: Cappelen Damm (106 s.)

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

GODKJENNING AV EMNEBESKRIVELSEN

2015-03-27, G. Sande

LGU51001 PEDAGOGIKK OG ELEVKUNNSKAP 1 (5-10)

Emnenavn (en)	Pedagogy and Pupil-related Skills 1 (5-10)
Emnenavn (nn)	Pedagogikk og elevkunnskap 1 (5-10)
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder John Magne Grindeland
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	Lærerens tilrettelegging for elevenes læring og utvikling Fra Nasjonale retningslinjer «Emnet setter søkelyset på lærerens arbeid i møte med eleven, elevgruppen og lærestoffet. Hovedfokus er didaktisk refleksjon med vekt på planlegging, gjennomføring og vurdering av læringsarbeidet. Betydningen av læreres handlinger for å lede, stimulere, variere, aktivisere og gi læringen retning for alle elever på 5. -10. trinn står sentralt og er hovedfokus for samarbeidet med praksisopplæringen». Tema 1: Å være lærer på 5. – 10- trinn • Læreren som klasseleder

- Systematisk observasjon
- Profesjonsetiske prinsipper og dilemmaer
- Styringsdokument
- Praktisk yrkesteori

Tema 2: Didaktikk for 5.- 10. trinn

- Didaktikk og undervisningsplanlegging
- Læringsaktiviteter
- Læringsressurser og digital danning
- Læreplananalyse

Tema 3: Læring

- Læringsteorier og motivasjon
- Læring, læringsforutsetninger og tilpasset opplæring i et inkluderende læringsfellesskap
- Læring i det digitale samfunn
- Vurdering
- Utvikling av klassemiljø og læringsmiljø

Tema 4: Grunnleggende ferdigheter

- Studentenes grunnleggende ferdigheter
- Ledelse av arbeidet med grunnleggende ferdigheter
- Bruk av digitale verktøy

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om klasseledelse, varierte arbeidsmåter og vurderingsformer i skolen
- har kunnskap om læring og læreprosesser og utfordringer i læringsarbeidet for ulike grupper av elever
- har kunnskap om de grunnleggende ferdighetene som basis for læring og hvordan disse kan utvikles
- har kunnskap om bruk av digitale verktøy til læring og kommunikasjon og kunnskapsdeling
- har kunnskap om sammenhenger mellom lærerens ledelse av læringsarbeid, utvikling av et godt læringsmiljø og et inkluderende læringsfellesskap
- har kunnskap om grunnleggende teori om læring og motivasjon
- har kunnskap om innholdet i og begrunnelsene for de sentrale styringsdokumentene som regulerer skolens virksomhet og om utfordringer som ligger i realiseringene av intensjonene i dem
- har kunnskap om sentrale begreper innen fagfeltet som inkludering, tilpasset opplæring og likeverdig opplæring
- har kunnskap om grunnleggende profesjonsetiske prinsipper og dilemmaer som regulerer undervisning og læring i skolen
- har kunnskap om og kunne systematisk observasjon av elevens læringsarbeid

Ferdigheter

Studenten

- kan planlegge, lede, variere og vurdere læringsarbeid
- kan legge til rette for progresjon i elevenes læring og utvikling av grunnleggende ferdigheter
- kan legge til rette for gjensidig ansvar og utholdenhet i læringsarbeidet
- kan lese akademiske tekster og gjøre enkle vurderinger av tallmessige uttrykk
- kan forklare relasjoner mellom faglig innhold, arbeidsmåter og vurdering
- kan legge til rette for læring og vurdering for læring i elevfelleskapet
- kan med utgangspunkt i teori og erfaring fra praksis vurdere ulike læremidler og reflektere over didaktiske muligheter med bruk av IKT
- kan gjennomføre læreplananalyse med vekt på grunnleggende ferdigheter

Generell kompetanse

Studenten

- kan legge til rette for kollektive prosesser i læringsfelleskapet
- kan vurdere, veilede og gi omsorg for den enkelte elev
- kan forstå sammenhenger mellom relevant forskning og muligheter i pedagogisk praksis
- kan lese akademiske tekster og gjøre enkle vurderinger av tallmessige uttrykk
- kan uttrykke seg formålstjenlig i tekster

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I PEL legges det vekt på en prosessorientert undervisning med stor grad av studentaktivitet. Arbeidsformene vil variere mellom forelesninger, samtaler, individuelt arbeid, ulike former for gruppearbeid og anvendelse av digitale verktøy. Utforskende arbeidsformer som prosjektarbeid, problembasert læring eller aksjonslæring er sentrale. Det vil hele tiden bli lagt vekt på tilknytning til praksisfeltet både som studiefelt og som arena for profesjonsutøvelse. I arbeidet vil det også gjøres bruk av ulike former for undervisningsvurdering. Både skriftlige og muntlige arbeidskrav blir vurdert i løpet av studieprosessen. Skriftlige oppgaver og muntlige presentasjoner kan bli vurdert av faglærer eller medstudenter på innhold, språk og sjanger. Egenvurdering gjennom refleksjon over egen læring er en del av studieprosessen.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Digital refleksjonslogg knyttet til temaet «Å være lærer på 5. – 10. trinn» Fagtekst om klasseledelse Muntlig presentasjon om vurdering Seminar om læring	

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1: Individuell skriftlig eksamen					
Tillatte hjelpemidler:	Kunnskapsdepartementet: Opplæringsloven. Tilgjengelig fra www.lovdato.no (utskrift uten notater) Utdanningsdirektoratet: Utdrag av Læreplanverket for Kunnskapsløftet: generell del og Læringsplakaten. Tilgjengelig fra www.udir.no					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2: Estetisk utfoldelse, opplevelse og erkjennelse: Seminar med avsluttende presentasjon. Seminalet arrangeres i høstsemesteret					
Tillatte hjelpemidler:	Både del 1 og del 2 må være bestått for å få bestått i emnet. Alle hjelpemidler er tillatt					
NY / UTSATT EKSAMEN	Del 1: Det arrangeres utsatt eksamen/ny eksamen ved slutten av påfølgende semester for studenter som henholdsvis hadde gyldig fravær eller ikke besto ved siste ordinære eksamen. Del 2: Arrangeres hvert høstsemester og kan tas i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST					

LÆREMIDLER

Bøker:

Bergkastet, I., Dahl, L., & Hansen, K. A. (2009). *Elevenes læringsmiljø - lærerens muligheter: en praktisk håndbok i relasjonsorientert klasseledelse*. Oslo: Universitetsforlaget.

Engh, K. R. (2011). *Vurdering for læring i skolen: på vei mot en bærekraftig vurderingskultur*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
Kap. 1-10.

Karlsdottir, R., & Lysø, I. H. (red.). (2013). *Læring – utvikling – læringsmiljø: en innføring i pedagogisk psykologi*. Akademika forlag. Kap. 7, 8, 9, 10 og 11

Lyngsnes, K. M., & Rismark, M. (2014). *Didaktisk arbeid*. (3. utg.). Oslo: Gyldendal.
Kap. 1, 2, 4, 5 og 7.

Postholm, M.B., Haug P., Munthe E., & Krumsvik R.J (red.) (2011). *Lærerarbeid for elevenes læring, 5 - 10*. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS. Kap. 1 – 6, 8 og 10

Skaalvik, E.M., & Skaalvik, S. (2015). *Motivasjon for læring: teori og praksis*. Universitetsforlaget.

Offentlige dokumenter:

Lærerprofesjonens etiske plattform. Tilgjengelig fra: http://www.utdanningsforbundet.no/upload/1/L%c3%a6rerprof_etiske_plattform_A3_bm.pdf

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (Opplæringslova) (1998).
Tilgjengelig fra: <http://www.lovdatab.no/all/nl-19980717-061.html>

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter. Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/larerplaner/lareplangrupper/RAMMEVERK_grf_2012.pdf?epslanguage=no

Kompendium:

Bjørndal, C. R. P. (2011). *Det vurderende øyet: observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
Kap. 2 og 3

Drugli, M. B., & Nordahl, T. (2010). Læreren og eleven. I S. Lillejord, T. Manger & T. Nordahl, *Livet i skolen 2: grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap: Lærerprofesjonalitet* (s. 137 – 167). Bergen: Fagbokforlaget.

Dysthe, O. (2007). Læring og læringsformer i Kunnskapsløftet. I H. Hølleland (red.), *På vei mot Kunnskapsløftet: begrunnelser, løsninger og utfordringer* (s. 200-227). Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Garm, N. (2004). Den vanskelige inkluderingen. I T. Pettersson & M. B. Postholm (red.), *Klasseledelse* (2. utg., s. 39-54). Oslo: Universitetsforlaget.

Handal G. & Lauvås P. (2011). *På egne vilkår* (kap. 2). Oslo: Cappelen akademisk

Haug, P. (2010). Tilpassa opplæring- den største utfordringa i all opplæring. I S. Østrem, *Pedagogikk og elevkunnskap: en første innføring til læreryrket* (s. 98-117). Oslo: Cappelen akademisk.

Imsen, G. (2014). *Elevens verden: innføring i pedagogisk psykologi*. (5. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1, 3 og 10 (s. 313 – 326).

Manger, T. (2013). Motivasjon og læring. I S. Lillejord, T. Manger, & T. Nordahl (red.), *Livet i skolen 2: grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap: Lærerprofesjonalitet* (2. utg., s. 133-166). Bergen: Fagbokforlaget.

Nordahl, T. (2002). Klasseledelse og relasjonen mellom elev og lærer. I T. Nordahl, *Eleven som aktør: fokus på elevens læring og handlinger i skole* (2. utg., s. 132-170). Oslo: Universitetsforlaget.

Traavik, H., Hallås, O., & Ørvig, A. (red.). (2009). *Grunnleggende ferdigheter i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 18-31.

Anbefalt tilleggs litteratur:

Harboe, L. (2012). *Grunnleggende digitale ferdigheter for lærere*. Oslo: Universitetsforlaget.

Postholm, M.B., Haug P., Munthe E., & Krumsvik R.J (red.). (2011). *Lærerarbeid for elevenes læring, 5-10*. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS. Kap. 7 og 9

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
PE 130 fra Allmennlærerutdanningen(ALU)	15

GODKJENNING AV EMNEBESKRIVELSEN

2015-03-27, G. Sande

LGU51009 NORSK 1 (5–10) EMNE 2: SKRIFTLIGE OG MUNTLEGE TEKSTKULTURER

Emnenavn (en)	Norwegian 1 (5-10) module 2: Written and spoken discourse cultures
Emnenavn (nn)	Norsk 1 (5–10) emne 2: Skriftelege og munnlege tekstkulturar
Omfang	15 Studiepoeng

Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder Ingfrid Thowsen
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>Dette emnet går vidare inn på korleis skriveopplæring på 5.–10. trinn kan leggjast opp. Studentane får innsikt i sentrale skriveteoretiske og skrivedidaktiske prinsipp, og samanhengane mellom skriving og læring blir vektlagt. Den multimodale dimensjonen ved tekstproduksjon blir vidare framheva, og studentane skal sjølve utforske samansett tekstforming ved hjelp av digitale verktøy. Studentane skal dessutan arbeide med munnlege tekstar med utgangspunkt i grunnleggande samtaleteori. Dei får også vidareutvikla kunnskapen sin om den norske språksituasjonen og sett denne i samanheng med ein nordisk språk- og tekstkultur. Ettersom studentane i det første studieåret som regel har praksis på mellomtrinnet, vil mykje av fokuset i dette emnet liggje på dei lægste stega av 5.–10.-intervallet når det gjeld tekstutval og arbeidsmåtar.</p>
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskapar</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har brei kunnskap om relevante teoriar om skriving og skriveopplæring • har kunnskap om ulike skrivestrategiar • har omfattande kunnskap om kva som kjenneteiknar munnlege, skriftlege og samansette tekstar • har kunnskap om dei ulike funksjonane lesing og skriving kan ha for elevars utvikling og læring • har god kunnskap om relevante teoriar innan munnleg opplæring • har brei kunnskap om skriveopplæring og skrivedidaktikk • har god kunnskap om den norske språksituasjonen • har kjennskap til nabospråka våre og nasjonale minoritetsspråk <p>Ferdigheiter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan planleggje, gjennomføre og vurdere norskundervisning på ulike trinn frå 5. til 10. trinn og grunngi faglege val • kan bruke og vurdere relevante undervisningsmetodar i skriveopplæring og skriftforming frå 5. til 10. trinn, både for elevar med norsk som førstespråk og andrespråk, og for elevar som skriv på bokmål og elevar som skriv på nynorsk • kan leggje til rette for at elevane får skrive sakprega tekstar og fiksjonstekstar av ulikt slag • kan ta i bruk ulike digitale verktøy i norskopplæringa, skape og vurdere digitale, samansette tekstar • kan leggje til rette for og stimulere elevar til variert munnleg bruk av språket • kan bruke språk- og tekstkunnskap i arbeid med munnlege og skriftlege elevtekstar for å fremje læring

- kan nytte retoriske kunnskapar i arbeid med munnlege og skriftlege tekstar
- kan kartleggje og vurdere lese- og skriveferdigheiter, setje i verk relevante tiltak for tilpassa opplæring og oppdage lese- og skrivevanskar
- kan bruke ulike vurderingsmåtar i norskfaget
- kan vurdere ulike typar norskfaglege læremiddel ut frå ulike kriterium og med tanke på læringsutbytte til elevane
- kan anvende den gjeldande læreplanen for norskfaget i arbeidet med å utvikle lokale læreplanar

Generell kompetanse

Studenten

- er sikker munnleg språkbrukar i arbeidet med ulike tekstkulturar og stø i skriftleg nynorsk
- kan formidle norskfaglege innsikter knytte til arbeid med både skriftlege og munnlege tekstkulturar, og tilpasse form og innhald til ulike målgrupper
- kan nytte faglege kunnskapar om skriftlege og munnlege tekstkulturar til kritisk og konstruktiv refleksjon
- kan arbeide sjølvstendig og saman med andre med elevars læring og utvikling i faget og på tvers av fag
- kan leggje til rette for at arbeidet med skriftlege og munnlege tekstar kan styrke identiteten til elevane og oppmode dei til aktiv deltaking i det offentlege liv
- har oversikt over konvensjonar for skriving av akademiske fagtekstar

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Studiet inneber både fellesforelesningar, undervisning i seminarform og arbeid i mindre grupper. Studentane skal gjennom heile studiet bruke språket aktivt i skriftleg og munnleg kommunikasjon med medstudentar og faglærarar – mellom anna i form av faglege framlegg med støtte i digitale verktøy. Det er ein føresetnad at studentane tileignar seg lærestoff gjennom sjølvstudium utanom den organiserte undervisningstida, også gjennom kollokviegrupper og gjennom læringsplattforma. Ved sidan av dei obligatoriske arbeidskrava som er presiserte nedanfor, vil studentane bli møtte med forventningar om aktiv deltaking gjennom heile studieprosessen, ikkje minst fordi mykje av undervisninga vil vere "eksemplarisk undervisning" med overføringsverdi til eigen praksis.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:		<ul style="list-style-type: none"> • Deltaking i for- og etterarbeid knytt til praksisperioden • Deltaking i eitt verkstadarbeid om digital tekstproduksjon • Innlevering av 5–6 fagtekstar der skriveopplæring, munnlege ferdigheiter og multimodalitet skal vere mellom temaa
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Vurderingsmappe	Individuell			A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Eksamensforma er ei individuell mappe. Meir informasjon om omfang, innhald og innleveringsform (digitalt eller papirformat) blir kunngjort tidleg i semesteret. Målform: Nynorsk					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemiddel er tillatne					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsett eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldande studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Allern, M. (2009). Mappevurdering – bidrag til en læringskultur i endring. I O.K. Haugaløkken m.fl. (red.), *Tekstvurdering som didaktisk utfordring* (s.55-62). Oslo: Universitetsforlaget. 7 s.

Birkeland, T., & Mjør, I. (2012). *Barnelitteratur: sjangrar og teksttypar* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
kap. 6 (s.101-114). 14 s.

Bull, T. (2009). Norsk i Norge. I T. Bull & A.-R. Lindgren (red.), *De mange språk i Norge: flerspråklighet på norsk* (s. 185-210). Oslo: Novus forlag. 25 s.

Børresen, B, Grimnes, L og Svenkerud S. (2012). *Muntlig kompetanse*. Bergen: Fagbokforlaget. 272 s.

Dysthe, O. (2007). Mappevurdering som opplæringsform. I S. Tveit (red.), *Elevvurdering i skolen: grunnlag for kulturendring* (s. 133-143). Oslo: Universitetsforlaget. 10 s.

Hasund, I. K. (2006). *Ungdomsspråk*. Bergen: Fagbokforlaget.
kap. 3 og 5 (40 s.)

Helander, N. Ø. (2009). Samisk språk og samiske språkforhold – med særlig vekt på nordsamisk. I T. Bull & A.-R. Lindgren (red.), *De mange språk i Norge: flerspråklighet på norsk* (s. 125–139). Oslo: Novus. 14 s.

Hårstad, S. (2015). *Nabospråk og nabospråkundervisning*. Oslo: Cappelen Damm. (60 s.)

Kaldestad, P. O., & Knutsen, H. (red.). (2006). *Diktboka: om arbeid med poetiske tekstar i skolen* (4. utg.). Oslo: Landslaget for norskundervisning: Cappelen akademisk forlag. 320 s.

Karsrud, F. (2010) *Muntlig fortelling i norskfaget: en vei til tekst- og tolkningskompetanse*. Oslo: Cappelen akademisk forlag. 137 s.

Kvithyld, T., Kringstad T., & Melby, G. (2014). *Gode skrivestrategier – på mellomtrinnet og ungdomstrinnet*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. 88 s.

Kvithyld, T., & Aasen, A. J. (2011). Fem teser om funksjonell respons på elevtekster. *Viden om læsning*, (9), 10-16. 6 s.

Tilgjengeleg frå:

http://www.videnomlaesning.dk/wp-content/uploads/Trygve_Kvithyld_Arne_Johannes_Aasen1.pdf

Lorentzen, R. T., & Smidt, J. (red.). (2008). *Å skrive i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget.

s. 37-61, 147-158, 259-268 (48 s.)

Løvland, A. (2007). *På mange måtar: samansette tekstar i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget.

s. 9-69 (60 s.)

Nikolajeva, M., & Scott, C. (2000). The Dynamics of Picturebook Communication. *Children's Literature in Education*, 31(4), 225-239. 14 s.

Tilgjengeleg frå:

<http://dx.doi.org/10.1023/A:1026426902123>

eller:

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=afh&AN=11305774&site=ehost-live&scope=site>

Nordberg, H. (2001). Når bilde og tekst forteller sammen – et bildebokterapeutisk innspill. I N. Goga & I. Mjør (red.) *Møte mellom ord og bilde: ein antologi om bildebøker* (s. 52-72). Bergen: Fagbokforlaget. 20 s.

Smidt, J. (red.). (2009). *Norskdidaktikk: ei grunnbok* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Følgjande sider er pensum: 97–103, 145–154, 198–206, 207–240, 241–247, 262–278, 311–323, 356–379, 379–440 (182 s.)

Smidt, J. (2011). Ti teser om skrivning i alle fag. I J. Smidt (red.), *På sporet av god skriveopplæring: ei bok for lærere i alle fag* (s. 9-41). Trondheim: Tapir akademisk forlag. (32 s.)

Solheim, R. (2009). Frå tankekart til tekst. Om bruk av og frigjering frå mønster og modellar i skriveopplæringa. I G.Å. Vatn, I. Folkvord & J. Smidt (red.), *Skriving i kunnskapssamfunnet* (s. 61-73). Trondheim: Tapir akademisk forlag. 12 s. Finst også her: http://www.skrivesenteret.no/uploads/files/tankekart_til_tekst.pdf

Skjønnlitteratur

BILDEBØKER:

Dahle, G., & Nyhus, K.D. (2013). *Krigen*. Oslo: Cappelen Damm.

Dahle, G., & Nyhus, S. (2009). *Sinna mann*. Oslo: Cappelen Damm.

Haq, I. & Skandfer E. (2009) *Skylappjenta*. Oslo: Cappelen Damm.

Kove, T. (2007). *Den danske dikteren* Oslo: J.W. Cappelen forlag AS.

Rørvik, Bjørn F. (2009) *Bukkene bruse på badeland*. Oslo: Cappelen Damm.

Øvreås, H. (2013). *Brune*. Oslo: Gyldendal

DIKT:

Jeg fant, jeg fant!: dikt for barn. (2011). Oslo: Gyldendal.

NOVELLER:

Dahle, Gro (1995). Pass deg for ulven. I Dahle, Gro *Inflammasjon : Historier*. Oslo, Cappelen.

Kaldhol, M. (1993). *Alle vi: noveller for ungdom* Oslo: Samlaget. Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008012801059

Mykle, A. (1948). Taustigen. I Mykle, A. *Taustigen og andre noveller* Blir lagt ut.

Zwilgmeyer, Dikken (1895/1999). Margrete Kind. I Zwilgmeyer, Dikken *Barndom*. Tønsberg , Høgskolen i Vestfold. Tilgjengelig fra: <http://www-bib.hive.no/tekster/ekstern/inger-johanne/barndom/magrete.html>

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

GODKJENNING AV EMNEBESKRIVELSEN

2015-03-27, G. Sande

LGU5101P PRAKSIS, GRUNNSKOLELÆRERUTDANNING (5-10) 1. STUDIEÅR

Emnenavn (en)	Field practice, Teacher education level (5-10) year 1
Emnenavn (nn)	Praksis, Grunnskolelærerutdanning (5-10) 1. studieår
Omfang	0 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10

Emneansvarlig

Ruth Grütters

Forkunnskapskrav

Studierettskrav:

Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen

Anbefalte forkunnskaper**Emneinnhold**

I første studieår er hovedtemaet for praksisopplæringen lærerrollen, lærerarbeidet og lærerens tilrettelegging for læring av fag for 5.-7. trinn. Dette omhandler:

- Utvikling av egen læreridentitet
- Lærerarbeidet i møte med elever på 5.-7. trinn, elevgrupper og klasser
- Læringsledelse i møte med elever; ledelse av, rutiner og regler for læringsarbeidet
- Planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisning
- Læringsrettet vurdering

Forventet læringsutbytte**KUNNSKAP**

Studenten

- har kunnskap om lærerens rolle
- har kunnskap om læring, læreprosesser, arbeidsmåter, læremidler og vurderingsformer
- har kunnskap om grunnleggende ferdigheter som grunnlag for læring
- har kunnskap om observasjonsmetoder

FERDIGHET

Studenten

- kan sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning
- kan legge til rette for utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter i arbeidet med fagene
- kan bruke ulike arbeidsmåter og læremidler i undervisningen tilpasset 5. – 7. trinn
- kan bruke vurdering som del av læringsarbeidet og legge til rette for elevenes egenvurdering
- kan observere og lede elevers læringsarbeid

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan diskutere undervisning og læring, fag og elever i lys av profesjonelle og yrkesetiske perspektiver
- kan vurdere egen og andres praksis med referanse til teori og forskning
- kan håndtere ulike typer tilbakemeldinger

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Praksis er en studie-, utprøvnings- og læringsarena. Gjennom praksisstudiene skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling og grunnskolens innhold, arbeidsformer og organisering på 5.-7.trinn, samt få del i praksislæreres praksisteori. Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og

refleksjon skal studentene utvikle sin lærerrolle i et læringsfellesskap. Studentene skal få undervise i egne studiefag, men praksisstudiene kan for øvrig foregå innenfor den totale fagkretsen i 5.- 7. trinn.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere dagens skole med fokus på lærerrollen, arbeidsmåter og organisering
- observere lærere i ulike undervisningssituasjoner med fokus på klasse- og læringsledelse
- stille spørsmål til egen og andres læringsledelse som ledd i kritisk refleksjon
- planlegge, gjennomføre og vurdere undervisningsøkter som del av et praksisfellesskap
- prøve ut ulike arbeidsmåter, læremidler og vurderingsmåter tilpasset 5.- 7. trinn
- bruke planleggingsdokumentet som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive logg som refleksjon over erfaringer og se disse i lys av teori og gjeldende læreplan
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	All praksis er obligatorisk. Kun sykdom eller forhåndsgodkjent permisjon er gyldig fravær. Regler for gyldig og ugyldig fravær: Inntil 15% fravær krever dokumentasjon. Gyldig dokumentasjon er egenmelding for maks 3 dager, legemelding ved sykdom, eller forhåndsinnvilget permisjon av praksiskontoret. Gyldig fravær ut over 15% skal kompenseres med ekstradager i praksis. Ugyldig fravær blir vurdert til ikke bestått. Hele praksisen må da tas opp igjen neste gang denne praksisen arrangeres ordinært. Varighet praksis 1. studieår er 6 uker.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Praksisstudier	Individuell			Bestått / ikke bestått	100 %	Nei
	Praksisstudiet skjer under veiledning og kontinuerlig vurdering.					
	Vurdering bestått/ikke bestått fastsettes av praksislærer etter drøfting med oppfølgingslærer.					
	Når studenten står i fare for ikke å bestå, skal studenten varsles innen fastsatt frist og opplyses om hva som er påkrevd for å kunne bli vurdert til bestått.					
Kommentar til vurdering:	En student kan ikke klage på karakter i praksis. Studenten kan derimot klage på formelle feil i vurderingsprosessen.					
	Studenten får en formell vurdering av praksis uttrykt med karakteren bestått/ikke bestått.					
	Alle punkter er forankret i lover, forskrifter og reglement; nasjonale og ved HiST. Se http://hist.no/lover					
Tillatte hjelpemidler:						
NY / UTSATT EKSAMEN	Det er kun anledning til å gjennomføre hvert praksisemne to ganger. Bare i særskilte tilfeller kan avdelingen innvilge dispensasjon, jf. gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

GODKJENNING AV EMNEBESKRIVELSEN

2015-02-25, Godkjent av studieleder Ruth Grütters

LGU52006 NORSK 2 (5–10) EMNE 1: SPRÅK OG LITTERATUR I HISTORISK PERSPEKTIV

Emnenavn (en)	Norwegian 2 (5-10) module 1: Language and literature in a historical perspective
Emnenavn (nn)	Norsk 2 (5–10) emne 1: Språk og litteratur i historisk perspektiv
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Tone Holten Kvistad
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Norsk 1 5-10
Emneinnhold	I dette emnet blir dei diakrone linjene i arbeidet med språk og litteratur framheva, og studentane får utvikla evna til å trekkje inn komparative perspektiv i norskundervisninga, både med vekt på ulike tidsepokar og ulike kulturar. Studentane får utvida, forskingsbasert innsikt i korleis sjangrar og teksttypar har utvikla seg og framleis er i utvikling. Dei skal vidare studere korleis språklege praksisformer endrar seg over tid, både når det gjeld munnleg og skriftleg språk.
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskap</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskapar om ulike teoretiske perspektiv og retningar i arbeidet med å forstå litteratur • har utvida innsikt i korleis gutar og jenter på ungdomssteget kan motiverast til lesing og vidareutvikle leseforståing og lesestrategiar, både elevar med norsk som førstespråk og norsk som andrespråk • har god litteraturhistorisk oversikt og kunnskapar om sentrale verk i norsk fiksjonslitteratur og sakprosa • har inngående kunnskap om norsk språkhistorie etter 1800 og om gjeldande normering av bokmål og nynorsk • har god innsikt i språklege endringsprosessar i fortid og samtid • har god innsikt i talemålsvariasjonen i moderne norsk på historisk og dialektologisk grunnlag • har kjennskap til særtrekk ved den talespråklege praksisen til ungdom <p>Ferdigheiter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan samanlikne tekstar skrivne for ungdom og vaksne med omsyn på innhald, form og funksjon

- kan bruke kunnskap om talemål og skriftspråksnormering i skriveopplæringa
- kan leggje til rette og gjennomføre undervisning i den målforma som er sidemål for elevane
- kan synleggjere korleis mangfald i språk og kultur er ein ressurs i norskfaget
- kan setje sentrale norske tekstar og eit utval samiske tekstar (i omsetjing) inn i ein historisk samanheng og sjå dei i lys av nordisk og annan internasjonal litteratur
- kan rettleie elevar i bruk av litteraturfagleg kjeldemateriale
- kan bruke læreplanen i faget til å formulere mål for norskopplæringa og relevante kriterium for vurdering av arbeid med litteratur og språk med vekt på historiske dimensjonar

Generell kompetanse

Studenten

- kan vurdere skulefaget norsk og eigen praksis som norsklærer og grunngi vurderingane
- har innsikt i norskfaget ut frå forskning og på bakgrunn av fagets historie og kan reflektere kritisk og konstruktivt ut frå slike perspektiv
- kan rettleie elevar i arbeidet med tekstar slik at dei kan utvikle seg sjølve, skaffe seg kunnskapar og førebu seg for aktiv deltaking i offentlege rom og samfunnet som eit heile
- kan sjå faget i eit større danningperspektiv og undervisninga som ein del av opplæringa i eit aktivt deltakardemokrati
- er sikker munnleg språkbrukar i samtalar om litteraturhistoriske og språkhistoriske emne og har god meistring av både skriftleg bokmål og nynorsk

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Studiet inneber både fellesforelesningar, undervisning i seminarform og arbeid i mindre grupper. Studentane skal gjennom heile studiet bruke språket aktivt i skriftleg og munnleg kommunikasjon med medstudentar og faglærarar – mellom anna i form av faglege framlegg av ulike teksttypar og med støtte i digitale verktøy. Det er ein føresetnad at studentane tileignar seg lærestoff gjennom sjølvstudium utanom den organiserte undervisningstida, også gjennom kollokviegrupper og gjennom læringsplattforma. Vidare er det forventa at studentane brukar biblioteket og møter førebudde til undervisninga. Ved sidan av dei obligatoriske arbeidskrava som er presiserte nedanfor, vil studentane bli møtte med forventningar om aktiv deltaking gjennom heile studieprosessen, ikkje minst fordi mykje av undervisninga vil vere "eksemplarisk undervisning" med overføringsverdi til eigen praksis.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Øvinger	1	
Kommentar til arbeidskrav:		• Ein individuell fagtekst (omfang 4–5 sider) på nynorsk.
Praksis	1	
Kommentar til arbeidskrav:		- Deltaking i for- og etterarbeid knytt til alle praksisperiodane

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Seminar-/samlingsdeltakelse	1	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	- Deltaking på litterært verkstadarbeid. Nærare detaljar blir kunngjorde ved semesterstart.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vert vurdert med godkjent/ikkje godkjent.	
	Obligatoriske arbeidskrav må vere godkjende før ein kan framstille seg til eksamen. Kandidatar som står i fare for å bli nekta å gå opp til eksamen pga. manglande arbeidskrav, skal varslast om dette, jf. gjeldande studieforskrift ved NTNU.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Muntlig	Individuell			A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Eksamensforma er ei individuell munnleg prøve i slutten av semesteret.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemiddel er tillatne i førebuingstida.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsett eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldande studieforskrift ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Andersen, P.T. (2011). Hva skal vi med skjønnlitteraturen i skolen? *Norsklæreren*, 35(2), 15-22. (8 s)
Tilgjengelig fra: <http://www.norskundervisning.no/images/stories/norsklaereren/andersen.pdf>

Andersen, P.T. (2012). *Norsk litteraturhistorie* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. "Norrøn litteratur" s. 11-38, 59-63. "1800-tallet. Andre del" s. 199-219, 226-258 og 269-279.

Aristoteles (2004). *Om diktekunsten*. Oslo: Cappelen akademisk forlag. s. 30-57 (28 s)
Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010091403047

Askeland, N., & Falck-Ytter, C. (2009). *Nynorsk på nytt: ei idébok for studentar og lærarar*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 11-138 (127 s)

Brumo, J., & Furusest, S. (2005). *Norsk litterær modernisme*. Bergen: Fagbokforlaget.

kap. 1, Hva er modernisme?, s. 13–32 (19 s)

Fjørtoft, H. (2014) *Norskdidaktikk*. Bergen: Fagbokforlaget. Kapittel 8, Flerspråklighet i norskfaget. s. 209-236. (27 s)

Hennig, Å. (2010). *Litterær forståelse*. Oslo: Gyldendal akademiske. (250 s)

Iversen, H. M., Otnes, H., & Solem, M. S. (2011). *Grammatikken i bruk* (3. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag. s. 27–58, 141–230, 245–305 (oppslagsdelen) (184 s)

Jahr, E. H. (1994). *Utsyn over norsk språkhistorie etter 1814* (2. utg.). Oslo: Novus. (90 s)

Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2009042800058

Larsen, A.S. (2009). Analyse og tolking av fortellinger – moderne fortelle teori. I Smidt, J. (red.), *Norskdidaktikk* (s. 287-303). Oslo: Universitetsforlaget. (16 s)

Leitre, A., Lundeby, E., & Torvik, I. (1991). *Språket vårt før og nå: språkhistorie, norrønt, dialekter* (3. utg.). Oslo: Gyldendal. (s. 168-190; utdelt materiale). (22 s)

Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2009080700021

Mossige, M (red). (2009). *Mangfold i språk og tekst. Leseopplæring i et flerspråklig perspektiv*. Senter for lesopplæring og leseforskning, Universitetet i Stavanger. (50 s)

Tilgjengelig herfra: <http://lesesenteret.uis.no/boeker-hefter-og-materiell/boeker-og-hefter/mangfald-i-spraak-og-tekst-article80069-12686.html>

Mæhlum, B., Røyne land, U., Akselberg, G., & Sandøy, H. (2008). *Språkmøte: innføring i sosiolingvistik* (2. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag. s. 11-63, 89-126, 167–193 (116 s)

Skaftun, A., Solheim, O.J., & Uppstad, P.H. (red.). (2014). *Leseboka: leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Forord + Innledning + Kap. 1, 2, 3, 4 og 10. (103 s)

Slettan, S.(red.). (2014). *Ungdomslitteratur: ei innføring*. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 13, 14, 15. s. 9-57, 85-11, 191-240. (135 s)

Artikler/enkeltkapitler vil komme i tillegg.

Skjønnlitteratur:

Saga

Kjalnesinga saga (legges ut på it's learning.)

Thórarinsdóttir, B., Laxness, M.E. (ill.), Jónsson, J.S. (overs.). (2005) *Njáls saga* Oslo: Damm

Trymskvida etter utgave av Jón Helgason i Haugen, O.E. (2001) *Norrøne tekster i utval*. (legges ut på it's learning)

Voluspá i Steinsland, G. (1999) *Voluspá*. Oslo: Pax

Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2009050704006

Noveller:

Dahl, Roald (1953). Dypfryst. I *Et hode kortere og andre hårreisende historier*. Gyldendal Norsk Forlag

Kielland, Alexander (1880) En god Samvittighet. I *Nye Novelletter*. Gyldendalske Boghandels Forlag (F. Hegel & Søn)

Sandel, Cora (1927): Lort-Katrine. I *En blå sofa og andre noveller*. Oslo, Gyldendal.

Skram, Amalie (1882): Madam Høiers Leiefolk. Fortelling. I *Nyt Tidsskrift*.

Stien, Laila (1979): Skolegutt. I *Nyveien*. Finnes på: http://gordon.acm.no/vgs/2_norsk/Ordforklaringer/0_Tekster%20pdf/Skolegutt.pdf

Romaner:

Egeland, T. (2014). *Skatten fra Miklagard*. Oslo: Aschehoug (269 s)

Mjønes, J. (2010). *Orkanger*. Oslo: Aschehoug (160 s)

Nilsson, P. (1992/2007). *Hjärtans fröjd*. Stockholm: Rabén & Sjögren. (148 s)

Røssland, I. (2001). *Kunsten å innhalera*. Oslo: Samlaget. Finnes også som: Røssland, I. (2009). *Kunsten å innhalera ; og Flyt*. Oslo: Samlaget. (131 s)

Frank, A. og Engen B. (overs.) (2012) *Anne Franks dagbok*. Oslo: Aschehoug (362 s)

Nordin, S. (2014). *En sekund i taget*. Stockholm: Rabén og Sjögren (193 s)

Oversatt fra samisk:

Sárá, Máret Ánne (2014). *Mellom verdener*. Kautokeino: DAT forlag (199 s)

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

LGU52012 PEDAGOGIKK OG ELEVKUNNSKAP 2 (5-10)

Emnenavn (en)	Pedagogy and Pupil-related Skills 2 (5-10)
Emnenavn (nn)	Pedagogikk og elevkunnskap 2 (5-10)
Omfang	15 Studiepoeng

Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Instituttleder John Magne Grindeland
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Det er anbefalt å ha fullført Pedagogikk og elevkunnskap 1 (5-10) før en framstiller seg til eksamen.
Emneinnhold	<p>Elevenes faglige, sosiale og personlige utvikling</p> <p>Fra nasjonale retningslinjer: "Emnet har den lærende eleven i sentrum. Hovedfokuset er tilrettelegging av læringsprosesser for enkeltelever innenfor et stort elevmangfold der hver enkelt elev med sine unike personlige, sosiale og kulturelle forutsetninger for læring, er en del av skolens fellesskap. Emnet vektlegger flerspråklighet som et område i lærerens tilrettelegging av opplæringen. Utfordringene som elevmangfoldet gir for undervisning og læring er hovedområdet for samarbeidet med praksisopplæringen."</p> <p>Tema 1: Barn og unges oppvekst Sosialisering Oppvekst i det senmoderne samfunnet Identitetsutvikling: mellomtrinns - og ungdomstrinns eleven Kjønnsmessige, sosiale, kulturelle og etniske forskjeller Jevnaldersperspektivet Skolens betydning for inkludering</p> <p>Tema 2: Inkludering og tilpasset opplæring Lovverk og rettigheter Fra segregering til integrering og inkludering Tilpasset opplæring i et inkluderende læringsfellesskap Tilpasset opplæring og spesialundervisning Elever med flerkulturell bakgrunn Elever i vanskelige livssituasjoner</p> <p>Tema 3: Læringsfellesskapet Undervisning og læring Elevvurdering Vurdering for læring, kartleggingsverktøy</p>

Elevrelasjoner, gruppeprosesser og samhandling

Tema 4: Læreridentitet

Studentens utvikling mot egen læreridentitet

Kontaktlæreren

Profesjonsetikk

Bevissthet om yrkestekster i ulike sjangre

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om mangfoldet i familieformer og barns og unges oppvekst, utvikling og læring i ulike sosiale, språklige, religiøse og kulturelle kontekster
- har kunnskap om variasjoner i kjønnsidentitet og likheter og forskjeller i gutter og jenters oppvekstbetingelser
- har kunnskap om hvilke utfordringer og muligheter skolen står over for når det gjelder elever med særskilte behov for tilrettelagt opplæring
- har kunnskap om elever med flerkulturell og flerspråklig bakgrunn
- har kunnskap om barn i sorg og krise, overgrep mot barn og andre vanskelige livssituasjoner som barn kan komme i
- har kunnskap om medias påvirkning av barn og ungdom og om barn og unges aktive deltakelse i ulike mediesamfunn
- har kunnskap om verdier, interesser og normer i ulike ungdomskulturer og den betydning dette har for ungdoms identitet
- har kunnskap om hvordan grunnleggende ferdigheter støtter opp under elevenes forståelse av egne læringsprosesser og blir viktige redskap i elevenes strategier for læring
- har kunnskap om innholdet i og begrunnelsene for de sentrale nasjonale og internasjonale reguleringene som gjelder elever og deres rettigheter

FERDIGHETER

Studenten

- kan formidle og anvende kunnskaper om barn og unges utvikling og analysere de pedagogiske konsekvensene dette kan ha for arbeidet i skolen
- kan bidra til at alle elever får utvikle sine grunnleggende ferdigheter i muntlig, lesing og skriving for å gjøre dem i stand til å møte skolens og samfunnets utfordringer
- kan legge til rette for elevenes læring med utgangspunkt i kunnskap om elevrelasjoner, kommunikasjon, samhandling og gruppeprosesser
- kan analysere elevenes læringsstrategier og læringsutbytte ved hjelp av ulike vurderingsformer og kartleggingsmetoder og trekke konsekvenser for arbeidet med læringen - - kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
- kan gjennomføre læringsrettet tilbakemelding
- kan analysere populærkulturelle medieuttrykk og knytte dette opp til barn og unges identitetskonstruksjon

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har forståelse for betydningen av skolens rammefaktorer når det gjelder elevenes læring
- kan på et reflektert og faglig grunnlag etablere og være i dialog med elevene og deres foresatte om elevenes faglige, personlige og sosiale læring og utvikling

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I PEL legges det vekt på en prosessorientert undervisning med stor grad av studentaktivitet. Arbeidsformene vil variere mellom forelesninger, samtaler, individuelt arbeid, ulike former for gruppearbeid og anvendelse av digitale verktøy. Utforskende arbeidsformer som prosjektarbeid, problembasert læring eller aksjonslæring er sentrale. Det vil hele tiden bli lagt vekt på tilknytning til praksisfeltet både som studiefelt og som arena for profesjonsutøvelse. I arbeidet vil det også gjøres bruk av ulike former for undervisningsvurdering. Både skriftlige og muntlige arbeidskrav blir vurdert i løpet av studieprosessen. Skriftlige oppgaver og muntlige presentasjoner kan bli vurdert av faglærer eller medstudenter på innhold, språk og sjanger. Egenvurdering gjennom refleksjon over egen læring er en del av studieprosessen.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	7	7
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> - Ett forarbeid til praksis - Ett etterarbeid til praksis - Elevportrett basert på observasjon i praksis - PBL-arbeid som viser digital kompetanse - Refleksjonslogg om egen utvikling som lærer - Fagtekst om fokuselev eventuelt i samarbeid med studiefag - Utarbeiding av ressursdokument i gruppe knyttet til et eksamenstema	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
	Obligatoriske arbeidskrav vurderes til godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen på grunn av manglende arbeidskrav, skal varsles jf. forskrift om studier ved NTNU.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Muntlig	Gruppe			A-F	100 %	Nei

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Kommentar til vurdering:	<p>Del 1: Muntlig eksamen i gruppe. Gruppene settes sammen etter loddtrekning i klassen. Eksamen organiseres slik at gruppene trekker tema fra studiet 2 timer før selve gruppeeksamen. Studentene har tilgang til pensumlitteraturen i forberedelsestida. Samtalen innledes ved at gruppene får problemstillinger fra sitt tema som de skal samtale rundt i en selvstyrt prosess. Sensor kan stille avklarende spørsmål fra all pensumlitteratur. Grupesamtalens varighet er ca 3/4 time. Gruppen får felles karakter. I særskilte tilfeller kan det gis individuell vurdering. Både den faglige kompetansen knytta til læringsutbytteformuleringene og evnen til å gjennomføre en faglig dialog der alle studentene har ansvar for å bidra, ligger til grunn for vurderingen.</p>					
Tillatte hjelpemidler:	<p>Kunnskapsdepartementet: Opplæringsloven. Tilgjengelig fra www.lovdata.no (utskrift uten notater) Utdanningsdirektoratet: Utdrag fra Læreplanverket for Kunnskapsløftet: generell del og Læringsplakaten. Tilgjengelig fra www.udir.no (utskrift uten notater)</p>					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	<p>Del 2: Flerkulturelle dimensjoner: Seminar med avsluttende presentasjon. Seminaret arrangeres i vårsemesteret. Både del 1 og del 2 må være bestått for å få bestått i emnet.</p>					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler er tillatt					
NY / UTSATT EKSAMEN	<p>Del 1: Det arrangeres utsatt eksamen/ny eksamen ved slutten av påfølgende semester for studenter som henholdsvis hadde gyldig fravær eller ikke besto ved siste ordinære eksamen. Studentene blir organisert i nye eksamensgrupper etter loddtrekning blant de studentene som er oppmeldt. Gruppene vil bli organisert tidlig på høsten slik at studentene kan bli kjent med hverandre på forhånd. Det er anledning til å gå opp til ny eksamen i den opprinnelige eksamensgruppa. Individuell muntlig prøve kan unntaksvis gjennomføres dersom det ikke er praktisk mulig å gjennomføre eksamen i gruppe. Del 2: Arrangeres hvert vårsemester. Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved NTNU. Delvurderinger kan tas opp eller forbedres enkeltvis.</p>					

LÆREMIDLER

Aagre, W. (2014). *Ungdomskunnskap – hverdagslivets kulturelle former*. (2. utg). Bergen: Fagbokforlaget.

Buli-Holmberg, J. & Ekeberg Rønsen, T. (2016). *Likeverdig og tilpasset opplæring i en skole for alle*. (2. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 2 – 9 og 11)

Frønes, I. (2006). *De likeverdige. Om sosialisering og de jevnaldrendes betydning*. (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. (Side 11-71 og side 141 – 262).

Karlsdottir, R. & Lysø, I. H. (2013). *Læring – utvikling – læringsmiljø. En innføring i pedagogisk psykologi*. Trondheim: Akademika forlag. (Kap. 1, 2, 6 og 15).

Lyngsnes, K. M., & Rismark, M. (2007). *Didaktisk arbeid*. (2. utg.). Oslo: Gyldendal. (Kap. 8).

Postholm, M. B., Munthe, E., Haug, P. & Krumsvik, R. J. (2011). *Elevmangfold i skolen 5-10*. Høyskoleforlaget.

Tjomsland, H. E. & Viig, N. G. (2015) *Læring og trivsel i en helsefremmende skole*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Nettbaserte dokument:

Veilederen spesialundervisning (2014). Oslo: Utdanningsdirektoratet.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Regelverk/tidlig-innsats/Veilederene-i-fulltekst/Specialundervisning/>

Lærerprofesjonens etiske plattform.

Tilgjengelig fra: https://www.utdanningsforbundet.no/upload/L%C3%A6rerprof_etiske_plattform_plakat%20A3%20bm_ny%2031.10.12.pdf

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter (2012). Oslo: Utdanningsdirektoratet.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Lareplaner/Forsok-og-pagaende-arbeid/Lareplangrupper/Rammeverk-for-grunnleggende-ferdigheter/>

Kompendium, 2.studieår

Hauge, A. M. (2014). Tospråklig opplæring – tilpasset opplæring for språklige minoritets elever. I: *Den felleskulturelle skolen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Hopfenbeck, T. N. (2014). Strategier for å lære elever å lære. I: *Strategier for læring. Om selvregulering, vurdering og god undervisning*. (s.20-71). Oslo: Universitetsforlaget.

Lauvås, P. & Handal, G. (2015). Utvikling av praktisk yrkesteori. I: *Veiledning og praktisk yrkesteori*. (s. 21 – 38). Oslo: Cappelen Damm.

Meld. St. 28 (/2015-2016). Skolemeldingen. Kortversjon av meldingen.

Nordin-Hultman, E. (2004). *Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping*. (Kap. 8 og 9). Oslo: Pedagogisk Forum.

Olsen, M. H. & Skogen, K. (2014). Kontaktlærers rolle. I: *Kontaktlæreren*. (Kap 1). Oslo: Universitetsforlaget.

Sylte, A. L. (2013). Relasjonskompetanse. I *Profesjonspedagogikk*. (s. 176–227). Oslo: Gyldendal akademisk.

Rønhovde, L. I. (2010). Tenåringshjernen. I ... *Og noen går det trill rundt for! Om hjernen, tenåringer og pedagogisk praksis*. (s. 62-71). Oslo: Gyldendal akademisk.

Anbefalt tilleggs litteratur:

Glavin, P. & Lindbäck, S. O. (2014). *Å undervise i sosial kompetanse*. Oslo: Universitetsforlaget.

Klomsten, A. T. (2014). Psykisk helse – inn på timeplanen! *Bedre skole*, 1 (2014), 10-14.

Læreplanverket for kunnskapsløftet. (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/lareplaner/kunnskapsloftet/>

Opplæringsloven (1998). *Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa*
Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Meld. St.18 (2011). *Læring og fellesskap: tidlig innsats og gode læringsmiljøer for barn, unge og voksne med særlige behov*

(Meld. St.18, 2010-2011). Oslo: Regjeringen.
Tilgjengelig fra: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2010-2011/meld-st-18-20102011.html?id=639487>

Meld. St. 22 (2011). *Motivasjon - mestring - muligheter: ungdomstrinnet* (Meld. St. 22, 2010-2011). Oslo: Regjeringen.
Tilgjengelig fra: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2010-2011/meld-st-22-2010--2011.html?id=641251>

Meld. St. 28 (2015-2016). *Fag – fordypning – forståelse*. Oslo: Regjeringen.
Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/e8e1f41732ca4a64b003fca213ae663b/no/pdfs/stm201520160028000dddpdfs.pdf>

Nova Rapport 10/14. (2014). *Ungdata. Nasjonale resultater 2013*. Høgskolen i Oslo og Akershus.
Tilgjengelig fra:
<http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjoner/Rapporter/2014/Ungdata.-Nasjonale-resultater-2013>

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

LGU52007 NORSK 2 (5–10) EMNE 2: TEKSTKULTURAR I ENDRING

Emnenavn (en)	Norwegian 2 (5-10) module 2: Discourse cultures undergoing change
Emnenavn (nn)	Norsk 2 (5–10) emne 2: Tekstkulturar i endring
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10

Emneansvarlig

Tone Holten Kvistad

Forkunnskapskrav

Studierettskrav:

Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen

Anbefalte forkunnskaper

Norsk 1 for 5-10

Emneinnhold

Dette emnet tar for seg språk og kommunikasjon i mange typer tekstar, både munnlege, skriftlege og samansette. Som i emne 1 står samanhengar mellom tekst og språk i fortid og samtid sentralt, men her vil hovudvekta ligge på dei nyaste utviklingslinjene innanfor tekstkulturen. Av den grunn har design, tolking og vurdering av samansette tekstar og bruk av nye tekstarenaer ein viktig plass i undervisninga. Her vil studentane, blant anna ved bruk av omgrep og analyseverktøy frå retorikken, få innsikt i korleis språkleg kommunikasjon skjer i ulike medium og sjangrar, ikkje minst dei digitale. Det vil bli lagt særleg vekt på å få ei forståing av korleis ungdom brukar dei forskjellige kommunikasjonskanalane. Remediering, adaptasjon og rekontekstualisering er andre tema som blir drøfta i ein fagdidaktisk samanheng. Emnet inneber eit breitt spekter av arbeidsmåtar som skal gi studentane ei utvida forståing av relasjonane mellom fag, fagdidaktikk og praksis.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har utvida innsikt i korleis elevar på ungdomssteget kan vidareutvikle skriveferdighetene sine, både elevar med norsk som førstespråk og norsk som andrespråk
- har kjennskap til særtrekk ved den språklege praksisen til ungdom
- har kunnskapar om kva for funksjonar lesing og skriving har hatt og har i kulturen vår og om kva som kjenneteiknar språkleg kommunikasjon i ulike medium
- har utvida kunnskapar om munnlege og skriftlege sjangrar i tradisjonelle og moderne medium og innsikt i korleis elevar på 5.–10. trinn utviklar kunnskapar om desse og kan nytte dei i eige tekstarbeid
- har god kjennskap til teoriar om samansette tekstar
- har kunnskap om kva som skjer når ein tekst blir overført frå eit medium til eit anna (adaptasjon)

Ferdigheiter

Studenten

- kan setje i gang, rettleie og vurdere munnleg, skriftleg, digital og samansett tekstproduksjon hos elevar på ungdomssteget og grunngi karakterane ein set
- kan rettleie elevar i ulike former for munnleg og skriftleg argumentasjon
- kan lese, analysere, tolke og vurdere samansette tekstar, sjå dei i eit historisk perspektiv og setje dei inn i ein større kulturell og offentleg samanheng
- kan bruke læreplanen i faget til å formulere mål for norskopplæringa og relevante kriterium for vurdering av munnleg, skriftleg og digital tekstproduksjon

Generell kompetanse

Studenten

- kan vurdere skulefaget norsk og eigen praksis som norsklærer og grunnngi vurderingane
- har innsikt i norskfaget ut frå forskning og på bakgrunn av fagets historie og kan reflektere kritisk og konstruktivt ut frå slike perspektiv
- kan rettleie elevar i arbeidet med tekstar slik at dei kan utvikle seg sjølve, skaffe seg kunnskapar og førebu seg for aktiv deltaking i offentlege rom og samfunnet som eit heile
- kan sjå faget i eit større danningperspektiv og undervisninga som ein del av opplæringa i eit aktivt deltakardemokrati
- er sikker munnleg språkbrukar i samtalar om munnleg, skriftleg og digital tekstproduksjon og stø i både skriftleg bokmål og nynorsk

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Studiet inneber både fellesforelesningar, undervisning i seminarform og arbeid i mindre grupper. Studentane skal gjennom heile studiet bruke språket aktivt i skriftleg og munnleg kommunikasjon med medstudentar og faglærarar – mellom anna i form av faglege framlegg av ulike teksttypar og med støtte i digitale verktøy. Det er ein føresetnad at studentane tileignar seg lærestoff gjennom sjølvstudium utanom den organiserte undervisningstida, også gjennom kollokviegrupper og gjennom læringsplattforma. Vidare er det forventa at studentane brukar biblioteket og møter førebudde til undervisninga. Ved sidan av dei obligatoriske arbeidskrava som er presiserte nedanfor, vil studentane bli møtte med forventningar om aktiv deltaking gjennom heile studieprosessen, ikkje minst fordi mykje av undervisninga vil vere "eksemplarisk undervisning" med overføringsverdi til eigen praksis.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Seminar-/samlingsdeltakelse	1	
Kommentar til arbeidskrav:		Deltaking i digital tekstproduksjon i gruppe.
Øvinger	1	
Kommentar til arbeidskrav:		Innlevering av refleksjonslogg knytt til tre definerte undervisningsbolkar. Krav til loggane vil bli kunngjorde ved semesterstart.
Praksis	1	
Kommentar til arbeidskrav:		Deltaking i før- og etterarbeid knytt til praksis.
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	
Kommentar til arbeidskrav:		Individuell fagtekst (omfang 4–5 sider) på bokmål.

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vert vurdert med godkjent/ikkje godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må vere godkjende før ein kan framstille seg til eksamen. Kandidatar som står i fare for å bli nekta å gå opp til eksamen pga. manglande arbeidskrav, skal varslast om dette, jf. gjeldande studieforskrift ved NTNU.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Hjemmeeksamen	Individuell			A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Eksamensforma er ein individuell heimeeksamen ved slutten av semesteret. Meir detaljerte krav til omfang og innhald blir kunngjort ved semesterstart.					
Tillatte hjelpemidler:	Målform: Valfri Alle hjelpemiddel er tillatne					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsett eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldande studieforskrift ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Faglitteratur

Bakken, J. (2014). *Retorikk i skolen* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (Ca 100 s.)

Engelstad, A. (2013). *Fra bok til film: om adaptasjoner av litterære tekster* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk. kap. 5, 6 og 7. s. 39-92. 53 s.

Engelstad, A., & Tønnessen, E. S. (2011). *Film: en innføring*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. kap.2, Filmen forteller, s. 27-121 (95 s.)

Evensen, L. S. (2009). Vurdering av skrivekompetanse: en kompleks utfordring. I O. K. Haugaløkken, L. S. Evensen, F. Hertzberg & H. Otnes (red.), *Tekstvurdering som didaktisk utfordring* (s. 15-23). Oslo: Universitetsforlaget.

Liestøl, G., Hannemyr, G., & Fagerjord, A. (2009). *Sammensatte tekster: arbeid med digital kompetanse i skolen*. Oslo: Cappelen akademisk forlag. s. 7-160. 153 s

Løvland, A. (2007). *På mange måtar: samansette tekstar i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget, s. 70-144. (74 s.)

Otnes, H. (2009). Digital tekstskaping - hva er målet?: kompetansemål, delmål, vurderingskriterier, kjennetegn. I O. K. Haugaløkken, L. S. Evensen, F. Hertzberg & H. Otnes (red.), *Tekstvurdering som didaktisk utfordring* (s. 150-160). Oslo: Universitetsforlaget. (10 s.)

Otnes, H. (2015). *Å invitere elever til skriving: ulike perspektiver på skriveoppgaver*. Bergen: Fagbokforlaget. (s. 11-24, 29-43, 83-99, 221-241)

Slettan, Svein (red.) (2014). *Ungdomslitteratur: ei innføring*. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 5, 8, 9, 10, 11 og 12 s. 59-84, 113-190. (90 s.).

Solberg, O. (2007). *Inn i eventyret: norsk og europeisk forteljekunst*. Oslo: Cappelen akademisk forlag. Kapitlene: «Eventyret som genre» og «Eventyrtolkning og eventyrteoriar». (55 s.)

Tønnesson, J. L. (2012). *Hva er sakprosa* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (154 s.)

Øvrige tekster

Biografi

Ewo, J. (2003). *Vil den virkelige William være så snill å reise seg!: William Shakespeare - et puslespill av en biografi*. Oslo: Omnipax

Tegneserieroman

Kvammen, Anders N. (2016). *Ungdomsskolen*. Oslo: No Comprendo Press

Torseter, Ø. (2015). *Mulegutten*. Oslo: Cappelen Damm

Episk dikt

Ibsen, H. (1871). Terje Vigen. I *Digte* (s. 84-101). København: Gyldendalske boghandels forlag.

Tilgjengelig fra: <http://www-bib.hive.no/tekster/ekstern/ibsen/terje-vigen.html>

Noveller

Dahl, Roald (1953). Dypfryst. I *Et hode kortere og andre hårreisende historier*. Gyldendal Norsk Forlag.

Tilgjengelig fra: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008082704047

Sandel, Cora (1927): Lort-Katrine. I *En blå sofa og andre noveller*. Oslo, Gyldendal.

Skram, Amalie (1882): Madam Høiers Leiefolk. Fortelling. I *Nyt Tidsskrift*.

Stien, Laila (1979): Skolegutt. I *Nyveien*.

Drama

Ibsen, H. ([1879] 2005). *Et dukkehjem*. Oslo: Gyldendal

Eventyr

Grimm, Jacob (1970). *Rødhetten*. Oslo: Gyldendal. Tilgjengelig på nett via Nasjonalbiblioteket: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2011101208095

Annet

NRK (2016). *Skam*, utvalgte episoder og tekster knyttet til sesong 2.

Artikler og enkeltkapittel kan komme i tillegg.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Ved søknader om godskriving, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

LGU5201P PRAKSIS, GRUNNSKOLELÆRERUTDANNING (5-10) 2. STUDIEÅR

Emnenavn (en)	Field practice, Teacher education level (5-10) year 2
Emnenavn (nn)	Praksis, Grunnskolelærerutdanning (5-10) 2. studieår
Omfang	0 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Instituttleder Ruth Grütters
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen Praksis fra første studieår må være godkjent og bestått før første praksisperiode dette studieåret

Anbefalte forkunnskaper

Emneinnhold

Hovedtemaet for praksisopplæringen i andre studieår er eleven i 8. – 10. trinn, elevmangfoldet og elevenes møte med skole og fag. Dette omhandler:

- Elevenes faglige, sosiale, kulturelle og personlige læring og utvikling på 8. – 10. trinn
- Inkluderende læringsfellesskap
- Variert og tilpasset opplæring, ulike arbeidsmåter
- Lærerarbeid og læringsledelse i flerkulturelle klasserom og i møte med elever med spesielle behov
- Klasseromskunnskap/kunnskap om ulike læringsarenaer
- Aktuelle kartleggingsverktøy

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om elevenes utvikling og bakgrunn som utgangspunkt for læring
- har kunnskap om elevvariasjoner og tilpasset opplæring
- har kunnskap om kulturelt mangfold og flerspråklighet
- har kunnskap om kommunikasjon, samhandling og gruppeprosesser

FERDIGHETER

Studenten

- kan utvikle mål for opplæringen i ulike fag og vurdere elevenes måloppnåelse
- kan med utgangspunkt i relevant teori velge og bruke aktuelle kartleggingsverktøy i opplæringen
- kan møte mangfold og elevvariasjon gjennom differensiert opplæring
- kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning i et flerkulturelt læringsfellesskap
- kan være tydelig leder og lede læringsarbeid ved å differensiere og variere arbeidsmåter etter gruppestørrelse og undervisningens hensikt

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har innsikt om grunnleggende ferdigheters betydning for læring av fag og elevenes forståelse av fagkunnskap
- har utviklet bevissthet rundt egen kommunikasjons- og relasjonskompetanse
- har innsikt i egen utvikling som lærer
- kan vurdere egen lærerkompetanse og eget læringsbehov

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Praksis er en studie-, utprøvnings- og læringsarena. Gjennom praksisstudiene skal studentene bli kjent med elevs læring og utvikling og grunnskolens innhold, arbeidsformer og organisering på 8.-10. trinn, samt få del i praksislæreres praksisteori. Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene utvikle sin lærerrolle i et læringsfellesskap. Studentene skal ha planleggings- og undervisningsoppgaver innenfor egne studiefag. For å utnytte praksisfeltet som studiearena kan studentene også måtte delta i andre skolefag og aktiviteter.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere læreres arbeid med inkludering og tilpasset opplæring
- observere og kartlegge enkeltelevers faglige ståsted og læringsstrategier knyttet til grunnleggende ferdigheter og studiefagene
- stille spørsmål til egen og andres læringsledelse og evne til å ivareta mangfoldet i elevgruppa som ledd i kritisk refleksjon
- planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring på ungdomstrinnet og grunnleggende ferdigheter med fokus på elever med ulik erfaringsbakgrunn og ulikt faglig ståsted
- prøve ut ulike arbeidsmåter, læremidler og vurderingsmåter tilpasset 8.-10. trinn med fokus på elevmedvirkning
- gjennomføre individuell læringsamtale med elever
- delta i arbeidet med utformingen av en individuell opplæringsplan (IOP).
- bruke planleggingsdokumentet basert på didaktisk relasjonstenkning som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive logg som refleksjon over erfaringer og se disse i lys av teori og gjeldende læreplan
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	All praksis er obligatorisk. Kun sykdom eller forhåndsgodkjent permisjon er gyldig fravær. Regler for gyldig og ugyldig fravær: Inntil 15% fravær krever dokumentasjon. Gyldig dokumentasjon er egenmelding for maks 3 dager, legemelding ved sykdom, eller forhåndsinnvilget permisjon av praksiskontoret. Gyldig fravær ut over 15% skal kompenseres med ekstradager i praksis. Ugyldig fravær blir vurdert til ikke bestått. Hele praksisen må da tas opp igjen neste gang denne praksisen arrangeres ordinært. Varighet praksis 2. studieår er 7 uker.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Praksisstudier	Individuell			Bestått / ikke bestått	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Praksisstudiet skjer under veiledning og kontinuerlig vurdering.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
-----------	----------------	------	----------	---------------	-------	--------------------

Vurdering bestått/ikke bestått fastsettes av praksislærer etter drøfting med oppfølgingslærer.

Når studenten står i fare for ikke å bestå, skal studenten varsles innen fastsatt frist og opplyses om hva som er påkrevd for å kunne bli vurdert til bestått.

En student kan ikke klage på karakter i praksis.
 Studenten kan derimot klage på formelle feil i vurderingsprosessen.

Studenten får en formell vurdering av praksis uttrykt med karakteren bestått/ikke bestått.

Alle punkter er forankret i lover, forskrifter og reglement; nasjonale og ved NTNU.

Tillatte hjelpemidler:

NY / UTSATT EKSAMEN

Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved NTNU.

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU53006 PEDAGOGIKK OG ELEVKUNNSKAP 3 (5-10)

Emnenavn (en)	Pedagogy and Pupil-related Skills 3 (5-10)
Emnenavn (nn)	Pedagogikk og elevkunnskap 3 (5-10)
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder John Magne Grindeland

Forkunnskapskrav

Studierettskrav:

Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen

Anbefalte forkunnskaper

Det er anbefalt å ha fullført Pedagogikk og elevkunnskap 2 (5-10) før en framstiller seg til eksamen.

Emneinnhold

Utvikling av lærerens profesjonelle rolle og identitet

Fra nasjonale retningslinjer:

«Emnet bygger på de to første emnene og omhandler endringer i lærer- og elevrollen i et historisk, filosofisk, samfunnsmessig og internasjonalt perspektiv. Dette innebærer kunnskap om skolen som organisasjon, profesjonelt utviklingsarbeid og profesjonsetisk bevissthet som grunnlag for læreres samarbeid med kolleger, foresatte og ulike instanser. Dette er også hovedområdet for samarbeidet med praksisopplæringen.»

Tema 1

Lærerrollen i et samfunn i endring

- Å være lærer før og nå
- Samarbeid med en mangfoldig og flerkulturell foreldregruppe
- Samarbeid med andre profesjoner
- Samarbeid om overgang mellom skoleslag
- Mobbing og konflikthåndtering
- Profesjonsetisk bevissthet

Tema 2

Skolen som organisasjon

- Nivåer i organisasjonen og rammebetingelser
- Skolen som kunnskapsorganisasjon
- Skolens styringsstruktur
- Skolekultur
- Skoleutvikling

Tema 3

Skolen i samfunnet

- Utvikling av enhetsskolen
- Skolens idegrunnlag
- Endringer i elev- og lærerrollen i et idehistorisk perspektiv
- Læreplanutvikling og læreplananalyse
- Skolens samfunnsintegrerende funksjon

Tema 4

Danning og identitet

- Skolens identitetsskapende funksjon
- Interkulturell kompetanse
- Estetisk opplevelse, erfaring og erkjennelse
- Det integrerte menneske

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om det senmoderne samfunnet og hvordan endringer på makronivå påvirker alle nivåer i samfunnet
- har kunnskap om skolen som kompleks organisasjon, rammebetingelser og styringsstruktur, om samarbeidet med kommende kolleger i skolen, elever, foresatte og relevante instanser utenfor skolen og betydningen det har for elevenes læring og utvikling
- har kunnskap om sosialt, språklig, kulturelt og religiøst mangfold for å støtte elevenes læring i en inkluderende skole preget av dialog, toleranse og respekt for den enkelte
- har kunnskap om fellesskapets betydning for elevenes læringsprosesser
- har kunnskap om hvordan konflikter og mobbing kan forebygges og håndteres
- har kunnskap om overgangen mellom barnetrinn og ungdomstrinn og om overgangen mellom ungdomstrinn og videregående skole
- har kunnskap om sentrale faser og strategier i skolens historiske utvikling og om skolens og utdanningens mandat og funksjon til ulike tider i Norge
- har kunnskap om demokrati, dannelse og utvikling av identitet, og betydningen dette har for skolens virksomhet i en internasjonalisert verden
- har kunnskap om skolen som institusjon i samfunnet, og forstår samarbeidsprosesser på ulike nivå for best mulig å legge til rette for elevenes læring
- har kunnskap om hvordan rollen som pedagog har endret seg og utvikler seg

Ferdighet

Studenten

- kan ut fra kunnskap om sosiale systemer kritisk analysere samhandlinger i klasser og grupper av elever og fatte beslutninger som stimulerer elevenes læring
- kan stimulere til forståelse av demokrati og til demokratisk deltakelse og treffe begrunnede verdivalg
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere utviklingssamtaler
- kan planlegge, etablere og opprettholde samarbeid med foresatte
- kan med utgangspunkt i teori og erfaringer fra praksis reflektere over didaktiske, fagdidaktiske og skolefaglige spørsmål knyttet til elever med ulik bakgrunn i lys av arbeidet med grunnleggende ferdigheter som del av en sammensatt kompetanse
- kan med utgangspunkt i teori og erfaringer fra praksis legge til rette for estetiske opplevelser, erfaring og erkjennelse
- kan med bakgrunn i erfaringer nyttiggjøre seg lokalt arbeids-, kultur og samfunnsliv i elevenes læringsprosesser
- kan ivareta pedagogiske oppgaver i muntlig og skriftlig kommunikasjon med ulike mottakere
- kan beherske ulike former for faglig skriving inkludert bruk av tallmessige uttrykk

Generell kompetanse

Studenten

- kan aktivt forholde seg til hvordan profesjonelle verdivalg påvirker elevenes læringsarbeid og kan kommunisere og analysere profesjonsetiske

utfordringer både med hjemmet, kolleger og andre samarbeidspartnere

- kan fremme dialog, gjensidig toleranse og respekt i læringsfelleskap preget av språklig og kulturelt mangfold
- har innsikt i lærerrollens utvikling og de utfordringer læreren står overfor som oppdrager i pluralistisk og internasjonalt samfunn
- kan ivareta pedagogiske oppgaver i muntlig og skriftlig kommunikasjon
- kan ytre seg og delta i den pedagogiske debatten på ulike arenaer (fra foreldremøter og dagsaviser til faglige tidsskrifter) både analogt og digitalt

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I PEL legges det vekt på en prosessorientert undervisning med stor grad av studentaktivitet. Arbeidsformene vil variere mellom forelesninger, samtaler, individuelt arbeid, ulike former for gruppearbeid og anvendelse av digitale verktøy. Studentene skal gjennom hele semesteret dokumentere egen kompetanse i emnets temaområder og utvikling av egen læreridentitet. Det vil bli lagt vekt på tilknytning til praksisfeltet både som studiefelt og som arena for profesjonsutøvelse. Egenvurdering gjennom refleksjon over egen læring er en del av studieprosessen.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • En caseoppgave om skolen som lærende organisasjon • Obligatorisk tilstedeværelse på 3 av 4 seminarer. Seminarene spesifiseres i semesterplanen • Obligatorisk tilstedeværelse på ett for- og etterarbeid i forbindelse med praksis	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Vurderingsmappe	Individuell			A-F	100 %	Nei

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
						Individuell, digital mappe som dokumenterer kunnskap innenfor emnet og utviklinga av egen profesjonskompetanse. Mappa skal vise variasjon i sjanger og digitale formater. Dokumentasjonsmaterialet skal hentes fra ulike kontekster i læringsforløpet. Mappa skal inneholde følgende elementer:
Kommentar til vurdering:						<ul style="list-style-type: none"> • En fagtekst i gruppe om skolen som lærende organisasjon basert på et case (ca. 10 s.). • Ett undervisningsopplegg som er satt inn i en kontekst og vurdert (ca. 3 s.). • En kronikk, et innlegg i en nettdebatt eller et foredrag på et foreldremøte om en valgt problemstilling innenfor temaet danning (ca. 3s.). • Et refleksjonsnotat om egen profesjonell utvikling inkludert dokumentasjonselementer som logg, planleggingsdokument eller annet (ca. 3s.). <p>Mappa vurderes som en helhet, men alle bidrag må være bestått for å få bestått karakter i emnet.</p>
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
NY / UTSATT EKSAMEN						Det arrangeres utsatt eksamen/ny eksamen ved slutten av påfølgende semester for studenter som henholdsvis hadde gyldig fravær eller ikke besto ved siste ordinære eksamen. Ved ny/utsatt eksamen må alle mappas elementer leveres på nytt. Studenten leverer en forbedret utgave av opprinnelig mappe.

LÆREMIDLER

*= kompendiet

Gustavsson, B. (1998). *Dannelse i vor tid. Om dannelsens muligheter og vilkår i det moderne samfund*. Århus. Klim. Kapittel 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9. (ca. 160 s.)

*Haugseth, J. F. (2013). *Sosiale medier i samfunnet*. Oslo. Universitetsforlaget. (Kapittel 7, 8, 20 s.)

*Hellesnes, J. (1992/ 1969). Ein utdana mann og eit dana menneske. Framlegg til eit utvida daningsomgrep. I: Dale, E. L. (red.): *Pedagogisk filosofi*. Oslo. Ad Notam Gyldendal. (25 s.)

*Lauvås, P. og Handal, G. (2014). *Veiledning og praktisk yrkesteori* (3. utg.). Oslo. Cappelen Damm Akademisk. (17 s.)

Løvlie, L. (2013). Verktøyskolen. I: *Norsk pedagogisk tidsskrift*. Nr. 3/2013: <http://www.idunn.no/npt/2013/03/verktoeyskolen> (14 s.)

*Løvlie, L. (2013). John Dewey: Danning til demokrati. I: Straume, S. (red.): *Danningens filosofihistorie*. Oslo. Gyldendal Norsk Forlag. (11 s.)

Irgens, E.J. (2007). *Profesjon og organisasjon: å arbeide som profesjonsutdannet*. Bergen. Fagbokforlaget. (235 s.)

*Irgens, E.J. (2010). Rom for arbeid: Lederen som konstruktør av den gode skole. I: Andreassen, R.-A., Irgens, E. J. og Skaalvik, E. M. (red.) *Kompetent skoleledelse*. Trondheim. Tapir akademisk forlag. (20 s.)

*Munthe, E & Postholm, M.B.(2012). Læreres profesjonelle læring i skolen. I: Postholm, M.B, Haug, P., Munthe, E. og Krumsvik R.J. (red.): *Lærere i skolen som organisasjon*. Kristiansand. Cappelen Damm Høyskoleforlaget. (17 s.)

Munthe, E., Baugstø, T. og Haldorsen, A.-K. (2013). Japanske takter i Bømlo kommune. I: *Bedre skole* 1/2013: https://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre%20Skole/BS_1_2013/BS_1-13_web_Munthe_Baugsto_Haldorsen.pdf

Ohnstad, F. O (2015). *Profesjonsetikk i skolen. Læreres etiske ansvar* (2. utg.). Oslo. Cappelen Damm Akademisk.

Samnøy, S. (2015). *På samme lag. Samarbeid mellom hjem og skole*. Oslo. Gyldendal akademisk.

*Stiegler, J. E & Hiebert, J. (1999). Beyond reform: Japan's approach to the improvement of classroom teaching I: *The Teaching Gap*. New York. Free Press. (24 s.)

*Sundsdal, E. (2013). Richard Rorty: Med håp om en bedre fremtid. I: Straume, S. (red.): *Danningens filosofihistorie*. Oslo. Gyldendal Norsk Forlag. (11 s.)

*von Öttingen, A. (2007). Jean-Jacques Rousseau: Den moderne – paradoksale – oppdragelse. I: Steinsholt, K. og Løvlie, L. (red.): *Pedagogikkens mange ansikter*. Oslo. Universitetsforlaget. (10 s.)

Anbefalt tilleggslitteratur

Profesjonsetikk og lærerprofesjonalitet

Afdal, G., Røthing, Å. og Schjetne, E. (red.). (2014). *Empirisk etikk i pedagogiske praksiser*. Oslo. Cappelen Damm Akademisk.

Kvalnes, Ø. (2014). *Etikk for lærere*. Oslo. Universitetsforlaget.

Kvernbekk, T. (red.). (2001). *Pedagogikk og lærerprofesjonalitet*. Oslo. Gyldendal Akademisk.

Utdanningsforbundet (2012). *Lærerprofesjonens etiske plattform* https://www.utdanningsforbundet.no/upload/L%C3%A6rerprof_etiske_plattform_plakat%20A3%20bm_ny%2031.10.12.pdf

Utdanningsforbundet (2014). *Brosjyre om lærerprofesjonens etiske plattform* <https://www.utdanningsforbundet.no/Hovedmeny/Profesjonsetikk/Om-larerprofesjonens-etikk/Larerprofesjonens-etiske-plattform-pa-123/>

Idéhistorie og danningsteori

Fors, B. P. og Vettesen, A. J. (2012). *Angsten for oppdragelse. Et samfunnetisk perspektiv på dannelse*. Oslo. Universitetsforlaget.

Kemp, P. (2005). *Verdensborgeren som pædagogisk ideal*. København. Hans Reitzels forlag.

Steinsholt, K. og Dobson, S. (red.). (2011). *Dannelse. Introduksjon til et ullent pedagogisk landskap*. Trondheim. Tapir.

Steinsholt, K. og Løvlie, L. (red.). (2007). *Pedagogikkens mange ansikter. Pedagogisk idehistorie fra antikken til det postmoderne*. Oslo. Universitetsforlaget.

Thuen, H. (2008). *Om barnet. Oppdragelse, opplæring og omsorg gjennom historien*. Oslo. Abstrakt forlag.

Skole og samfunn

Befring, E. (2012). *Skolen for barnas beste*. Oslo. Det norske samlaget.

Haugen, C. R. og Hestbek, T. A. (red.). (2014). *Pedagogikk, politikk og etikk. Demokratiske utfordringer i norsk skole*. Oslo. Universitetsforlaget.

Imsen, G. (2009): *Lærerens verden*. Oslo. Universitetsforlaget.

Kap. 3, 4, 5, 8, 12, 14, 15

Malkenes, S. (2014). *Bak fasaden i Osloskolen*. Oslo. Res Publica.

Marsdal, M. (2014). *Lærerkoden: Indre motivasjon og kampen om norsk skole*. Oslo. Manifest forlag.

Skoleutvikling og organisasjonslæring

Brekke, M. og Tiller, T. (2013). *Læreren som forsker. Innføring i forskningsarbeid i skolen*. Oslo. Universitetsforlaget.

Steen-Olsen, T. og Postholm, M. B. (red.). (2009). *Å utvikle en lærende skole. Aksjonsforskning og aksjonslæring i praksis*. Kristiansand. Høyskoleforlaget.

Skole-hjem samarbeid

Nordahl, T. (2007). *Hjem og skole. Hvordan skape et bedre samarbeid?* Oslo. Universitetsforlaget.

Bø, I. (2011). *Foreldre og fagfolk* (3. utg.). Oslo. Universitetsforlaget.

Flerkulturell pedagogikk

Aasen, J. (2012). *Flerkulturell pedagogikk* (Rev. utg.). Lillehammer. Oplandske bokforlag.

Banks, J. A. & Banks, C. A. (2009). *Multicultural Education: Issues and Perspectives* (7th ed.). Hoboken: Wiley.

Andre aktuelle lenker

Utdanningsdirektoratet: www.udir.no

Ludvigsenutvalget: <https://blogg.regjeringen.no/fremtidensskole/>

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU53002 PEDAGOGIKK OG ELEVKUNNSKAP 4 (5-10)

Emnenavn (en)	Pedagogy and Pupil-related Skills 4 (5-10)
Emnenavn (nn)	Pedagogikk og elevkunnskap 4 (5-10)
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder John Magne Grindeland
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Det er anbefalt å ha fullført Pedagogikk og elevkunnskap 2 og 3 (5-10) før arbeidet med bacheloroppgaven avsluttes.
Emneinnhold	<p>Bacheloroppgave, vitenskapsteori og forskningsmetode</p> <p>Oppgaven skal være profesjonsrettet. Det innebærer at den skal knyttes til undervisning i grunnskolen eller til andre sider ved skolens virksomhet. Tematisk skal bacheloroppgaven normalt forankres i studentens undervisningsfag de tre første årene og/eller i faget pedagogikk og elevkunnskap.</p> <p>Bacheloroppgaven skal være et selvstendig og forskningsbasert skriftlig arbeid der kandidaten skal formulere og svare på en valgt problemstilling. Oppgaven skal knyttets til praksisopplæringen eller andre sider ved skolens virksomhet. Det innebærer at problemstillingen skal reflektere sentrale praktiske, faglige og pedagogiske utfordringer i grunnskolens virksomhet. Hensikten med oppgaven er å gi en helhetlig og sammenhengende framstilling og refleksjon om sentrale spørsmål i profesjonsutøvelsen.</p> <p>Tema 1: Å være forskende lærer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forskningsetikk • Formålstjenlige tekster: Praksisfortelling, forskerlogg

Tema 2: Vitenskapsteori

- Induktiv og deduktiv tilnærming
- Naturvitenskapelig og humanistisk forskningsparadigme
- Hermeneutikk

Tema 3: Metode

- Innhenting av data: Observasjon, intervju, spørreskjema, elevprodukter, dokumentanalyse
- Analyse av data: tolking av kvalitative og kvantitative data
- Forskningens troverdighet og relevans

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om sentrale vitenskapsteoretiske spørsmålsstillinger i utdanningsforskning
- har innsikt i sentrale spørsmål knyttet til forskningsmetoder med relevans for studier av virksomhet i og omkring skolen
- har kunnskap om sentrale praktiske, faglige og pedagogiske utfordringer i grunnskolens virksomhet som er utviklet gjennom bacheloroppgaven
- har inngående kunnskap om det emnet som den enkelte har fordypet seg i gjennom bacheloroppgaven

Ferdighet

Studenten

- kan kritisk analysere relevant forskning om læringsarbeid og hvilken betydning denne kan ha for undervisningen og for alle elevers læring
- kan planlegge og delta i utviklings- og endringsprosesser i skolen, og kan kritisk vurdere disse i etterkant
- kan anvende vitenskapsteoretisk og metodisk kunnskap i utformingen av egen bacheloroppgave
- har tilegnet seg ferdigheter i akademisk skriving

Generell kompetanse

Studenten

- kan vise et faglig engasjement i viktige spørsmål om skole og opplæring, og på et forskningsmessig grunnlag kunne analysere og formidler et sammensatt fagstoff på en overbevisende måte
- kan selvstendig forholde seg til forskningsetiske problemstillinger

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Å skrive en bacheloroppgave er det faglige kravet dette semestret. Veiledning, både i gruppe og individuelt vil være hovedarbeidsform. En del av veiledninga vil bli organisert som arbeidsseminarer med krav til obligatorisk deltakelse. I tillegg vil det bli forelesninger i vitenskapsteori og metode.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Arbeidet med bacheloroppgaven starter imidlertid allerede i høstsemesteret med innsirkling av tema og problemstilling.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> - Obligatorisk tilstedeværelse på 2 oppgaveseminarer - Innlevering av førsteutkast til bacheloroppgaven - 1 obligatorisk veiledning på bacheloroppgaven	
	Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Individuell bacheloroppgave					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
NY / UTSATT EKSAMEN	Det arrangeres utsatt eksamen/ny eksamen påfølgende semester for studenter som henholdsvis hadde gyldig fravær eller ikke besto ved siste ordinære eksamen. Ved ikke bestått bacheloroppgave kan den tas i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Bjørndal, C. R. P. (2011). *Det vurderende øyet: observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. s. 32-63.

Finnes også som:

Bjørndal, C. R. P. (2002). *Det vurderende øyet: observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Christoffersen, L., & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag. 178 s.

Elstad, J. I. (2010). Spørreskjemaundersøkelsens fallgruber. I D. Album, M. N. Hansen & K. Widerberg (red.), *Metodene våre: eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning* (s. 155-169). Oslo: Universitetsforlaget.

Klette, K. (1998). Klasseromsforskning - i spenningsfeltet mellom systematisk observasjon og etnografiske nærstudier. I K. Klette (red.), *Klasseromsforskning på norsk* (s. 13-35). Oslo: Ad notam Gyldendal.

Kvale, S. (2005). Om tolkning af kvalitative forskningsinterviews. *Nordisk pedagogik*, 25(1), 3-15:

Tilgjengelig fra:

http://www.idunn.no/ts/np/2005/01/om_tolkning_af_kvalitative_forskningsinterviews

Nilsen, S. E., & Wasenden, W. (2005). Kvantitative metoder for datainnsamling og analyse. I A. Howe, K. Høium, G. Kvernmo & I. R. Knutsen (red.), *Studenten som forsker i utdanning og yrke: vitenskapelig tenkning og metodebruk* (Læremidler for profesjonsutdanning 4/2005, s. 246-268). Bekkestua: Høgskolen.

Nilssen, V. (2012). *Analyse i kvalitative studier: den skrivende forskeren*. Oslo: Universitetsforlaget.

Nyeng, F. (2012). *Nøkkelbegreper i forskningsmetode og vitenskapsteori*. Bergen: Fagbokforlaget.

Mulig bok for noen tema:

Askeland, N., Maagerø, E. & Aamotsbakken, B. (2013). *Læreboka: studier av ulike læreboktekster*. Trondheim: Akademika. (290 s.)

Selvvalgt pensum i tilknytning til oppgaven kommer i tillegg.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU5301P PRAKSIS, GRUNNSKOLELÆRERUTDANNING (5-10) 3. STUDIEÅR

Emnenavn (en)	Field practice, Teacher education level (5-10) year 3
Emnenavn (nn)	Praksis, Grunnskolelærerutdanning (5-10) 3. studieår
Omfang	0 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Ruth Grütters
Forkunnskapskrav	<p>Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen</p> <p>Praksis fra andre studieår må være godkjent og bestått før første praksisperiode dette studieåret.</p>
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>I tredje studieår vil studentene arbeide videre med hovedtemaene fra første og andre studieår. Et nytt hovedtema for praksisopplæringen for tredje og studieår er skolen som organisasjon og samarbeid med foresatte og andre sentrale instanser utenfor skolen. Dette omhandler:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lærerarbeidet på organisasjonsnivå og i profesjonelle fellesskap - Samarbeid med foresatte, PPT og andre aktører - Kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling - Skole- og elevdemokrati, foresatte og elevers rettigheter - Overganger mellom trinnene - Forskningsbasert kunnskap som utgangspunkt for endring og utvikling i skolen - Lokalt læreplan- og utviklingsarbeid på praksisskolen
Forventet læringsutbytte	<p>KUNNSKAP</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling • har kunnskap om lærerarbeidet på organisasjonsnivå • har kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid i praksisskolen • har kunnskap om skolen som organisasjon og samfunnsinstitusjon

FERDIGHET

Studenten

- kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning for elevgrupper av ulik størrelse på ungdomstrinnet
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring i fagene på ungdomstrinnet
- kan planlegge undervisning med utgangspunkt i planer for ulike perioder på ungdomstrinnet
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere foreldremøter
- kan samhandle med kolleger, skoleledelse, foresatte og andre aktører i skolen
- kan med basis i teori og forskning identifisere mobbing og trakassering og drøfte måter dette kan håndteres på

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan vurdere skolen i forhold til samfunnsmandatet
- har utviklet læreridentitet basert på profesjonelle og yrkesetiske perspektiver
- har kunnskap, engasjement og metoder for å videreutvikle seg selv, sitt yrke og framtidig arbeidsplass gjennom kollegialt samarbeid og samhandling med eksterne aktører på ungdomstrinnet

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Praksis er en studie-, utprøvnings- og læringsarena. Emneinnholdet og arbeidet med bacheloroppgave krever at det settes av god tid til praksis som studiearena. Studentenes forståelse for skolen som organisasjon og skolens endrings- og utviklingsprosesser må utfordres gjennom observasjon, diskusjon og refleksjon.

Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling på ungdomstrinnet samt utvikle sin lærerrolle i et læringsfellesskap. Studentene skal ha planleggings- og undervisningsoppgaver innenfor egne studiefag. For å utnytte praksisfeltet som studiearena kan studentene også måtte delta i andre skolefag og aktiviteter.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere og kartlegge særtrekk ved skolen som organisasjon og praksisskolens utviklingsarbeid
- stille kritiske spørsmål til skolens og egen virksomhet som grunnlag for eget bachelorprosjekt
- planlegge, gjennomføre og vurdere variert undervisning med utgangspunkt i ukeplaner/halvårsplaner/årsplaner for elever i på ungdomstrinnet
- observere, planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring i fagene på ungdomstrinnet og få erfaring med elevgrupper av ulik størrelse
- delta i teammøter, møter med foresatte og, om mulig møter, med skolens eksterne samarbeidspartnere
- bruke planleggingsdokumentet basert på didaktisk relasjonstenkning som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive logg som refleksjon over erfaringer og se disse i lys av teori, egen profesjonsetikk og gjeldende læreplan
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	All praksis er obligatorisk. Kun sykdom eller forhåndsgodkjent permisjon er gyldig fravær. Regler for gyldig og ugyldig fravær: Inntil 15% fravær krever dokumentasjon. Gyldig dokumentasjon er egenmelding for maks 3 dager, legemelding ved sykdom, eller forhåndsinnvilget permisjon av praksiskontoret. Gyldig fravær ut over 15% skal kompenseres med ekstradager i praksis. Ugyldig fravær blir vurdert til ikke bestått. Hele praksisen må da tas opp igjen neste gang denne praksisen arrangeres ordinært. Varighet praksis 3. studieår er 5 uker.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Praksisstudier	Individuell			Bestått / ikke bestått	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Praksisstudiet skjer under veiledning og kontinuerlig vurdering. Vurdering bestått/ikke bestått fastsettes av praksislærer etter drøfting med oppfølgingslærer. Når studenten står i fare for ikke å bestå, skal studenten varsles innen fastsatt frist og opplyses om hva som er påkrevd for å kunne bli vurdert til bestått. En student kan ikke klage på karakter i praksis. Studenten kan derimot klage på formelle feil i vurderingsprosessen. Studenten får en formell vurdering av praksis uttrykt med karakteren bestått/ikke bestått. Alle punkter er forankret i lover, forskrifter og reglement; nasjonale og ved HIST. Se http://hist.no/lover					
Tillatte hjelpemidler:						
NY / UTSATT EKSAMEN	Det er kun anledning til å gjennomføre hvert praksisemne to ganger. Bare i særskilte tilfeller kan avdelingen innvilge dispensasjon, jf. gjeldende studieforskrift ved HIST.					

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU5402P PRAKSIS, GRUNNSKOLELÆRERUTDANNING (5-10) 4. STUDIEÅR

Emnenavn (en)	Field practice, Teacher education level (5-10) year 4
Emnenavn (nn)	Praksis, Grunnskolelærerutdanning (5-10) 4. studieår
Omfang	0 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder Ruth Grütters
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen Praksis fra tredje studieår må være godkjent og bestått før første praksisperiode dette studieåret
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	I fjerde studieår vil studentene arbeide videre med hovedtemaene fra første, andre og tredje studieår. Et nytt hovedtema for praksisopplæringen for fjerde studieår er skolen som organisasjon og det profesjonelle fellesskapet. Dette omhandler: <ul style="list-style-type: none"> - Lærerens rettigheter og plikter - Kvalitetssystem som verktøy for læring og skoleutvikling - Forskningsbasert kunnskap som utgangspunkt for endring og utvikling i skolen - Lokalt læreplan- og utviklingsarbeid

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om kvalitetssystem som verktøy for utvikling i studiefagene
- har kunnskap om lærerens rettigheter og plikter
- har kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid i skolen

FERDIGHET

Studenten

- kan selvstendig og sammen med andre planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning for elevgrupper av ulik størrelse på 5.-10. trinn
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere opplæring i fagene på 5.-10. trinn
- kan planlegge undervisning med utgangspunkt i planer for ulike perioder for elever på 5.-10. trinn
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere utviklingssamtaler med elever
- kan delta i lokalt læreplanarbeid
- kan med basis i teori vurdere og bidra til utvikling av skolens læringsmiljø

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har utviklet kommunikasjons- og relasjonskompetanse
- har kritisk distanse til egen yrkesutøvelse
- har kunnskap, engasjement og metoder for å videreutvikle seg som profesjonell lærer i et praksisfelleskap

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Praksis er en studie-, utprøvnings- og læringsarena. Gjennom observasjon, egen undervisning, veiledning og refleksjon skal studentene bli kjent med elevers læring og utvikling på 5.10. trinn samt utvikle sin lærerrolle i et læringsfelleskap. Studentene skal ha planleggings- og undervisningsoppgaver innenfor egne studiefag. For å utnytte praksisfeltet som studiearena kan studentene også måtte delta i andre skolefag og aktiviteter.

Skriving er et viktig redskap i studentenes lærings- og kommunikasjonsprosesser i praksisopplæringa. Bruken av ulike skriftlige dokumenter må ses i sammenheng med før- og etterveiledning. Arbeidsformer og læringsaktiviteter:

Studentene skal

- observere og kartlegge praksisskolens kvalitetssystem som verktøy for læring og faglig utvikling
- delta i praksisskolens lokale læreplanarbeid
- planlegge, gjennomføre og vurdere variert og utforskende undervisning i fagene i relasjon til ukeplaner/halvårsplaner/årsplaner for elever i 5.-10.trinn
- vurdere og bidra til utvikling av skolens læringsmiljø gjennom deltakelse i teammøter
- planlegge, gjennomføre og vurdere utviklingssamtaler med elever
- bruke planleggingsdokumentet basert på didaktisk relasjonstenkning som redskap i planlegging og vurdering av undervisning
- skrive refleksjonslogg med kritisk distanse til egen virksomhet, teori, gjeldende læreplan og egen yrkesidentitet
- gjennomføre praksisoppgaver knyttet til fagstudiene

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>All praksis er obligatorisk. Kun sykdom eller forhåndsgodkjent permisjon er gyldig fravær.</p> <p>Regler for gyldig og ugyldig fravær: Inntil 15% fravær krever dokumentasjon. Gyldig dokumentasjon er egenmelding for maks 3 dager, legemelding ved sykdom, eller forhåndsinnvilget permisjon av praksiskontoret. Gyldig fravær ut over 15% skal kompenseres med ekstradager i praksis. Ugyldig fravær blir vurdert til ikke bestått. Hele praksisen må da tas opp igjen neste gang denne praksisen arrangeres ordinært.</p> <p>Varighet praksis 4. studieår er 2 + 1 uke.</p>	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Praksisstudier	Individuell			Bestått / ikke bestått	50 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<p>Del 1: Praksis i første semester, 4.studieår Vurdering til bestått/ikke bestått fastsettes av praksislærer etter drøfting med oppfølgingslærer.</p>					
Tillatte hjelpemidler:						
Praksisstudier	Individuell			Bestått / ikke bestått	50 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<p>Del 2: Praksis i andre semester, 4.studieår Vurdering til bestått/ikke bestått fastsettes av oppfølgingslærer. Begge vurderingsdeler må være bestått for å få emnet bestått.</p>					
Tillatte hjelpemidler:						
Praksisstudier					%	Nei

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
	Praksisstudiet skjer under veiledning og kontinuerlig vurdering.					
	Studenter som har fått innpasset/forhåndsgodkjent fag fra andre læresteder, kan få mulighet til 3 uker praksis i høstsemesteret. Dette gjelder kun dersom lærestedet ikke tilbyr praksis i det faget som det søkes forhåndsgodkjenning for.					
Kommentar til vurdering:	Når studenten står i fare for ikke å bestå, skal studenten varsles innen fastsatt frist og opplyses om hva som er påkrevd for å kunne bli vurdert til bestått.					
	En student kan ikke klage på karakter i praksis. Studenten kan derimot klage på formelle feil i vurderingsprosessen.					
	Studenten får en formell vurdering av praksis uttrykt med karakteren bestått/ikke bestått.					
	Alle punkter er forankret i lover, forskrifter og reglement; nasjonale og ved HiST. Se http://hist.no/lover					
Tillatte hjelpemidler:						
NY / UTSATT EKSAMEN	Det er kun anledning til å gjennomføre hvert praksisemne to ganger. Bare i særskilte tilfeller kan avdelingen innvilge dispensasjon, jf. gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

VALGEMNER GLU 5-10 VÅR 1.STUDIEÅR

Oversikten viser planlagte emner de ulike årene. Endelig studietilbud for et skoleår vedtas av avdelingsstyret i høstsemesteret foregående år. Igangsetting av emner er avhengig av tilstrekkelig antall studenter.

Emne	STUDIEPOENGBELASTNING			
	Avsl. Eks.	SP	2015 Høst	2016 Vår
LGU51011 Engelsk 1 (5-10) emne 1		15		15
LGU51004 Kunst og håndverk 1 (5-10) emne 1		15		15
LGU51003 Musikk 1 (5-10) emne 1: Instruksjon og ledelse		15		15
LGU51002 Religion, livssyn og etikk 1 (5-10) emne 1		15		15
LGU51010 Samfunnsfag 1 (5-10) emne 1: Demokrati, deltakelse og medborgerskap		15		15
Sum		75		75

LGU51011 ENGELSK 1 (5-10) EMNE 1

Emnenavn (en)	English 1 (5-10) module 1
Emnenavn (nn)	Engelsk 1 (5-10) emne 1
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Eivind Nessa Torgersen
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Gode engelskkunnskaper fra videregående skole.

Emneinnhold

Engelsk 1 for 5-10 emne 1 er inndelt i tre områder. Emneområdene er innholdsmessig forankret i læringsutbytteformuleringene for Engelsk 1 for 5-10 emne 1:

- Lesing og skriftlige ferdigheter på mellom- og ungdomstrinnet
- Kunnskap om språk (grammatikk)
- Engelsk som andrespråk – teorier og metoder

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har grunnleggende kunnskap om ordtilfanget og språkets grammatiske struktur samt innsikt i kulturelle konvensjoner for språkbruk
- har begynnende innsikt i arbeidet med å videreutvikle de grunnleggende ferdighetene og tilrettelegge for progresjon i overgangen mellom barne- og ungdomstrinn
- har begynnende kunnskap om barn og unges språklæring i et andrespråkperspektiv, språklæringsteorier samt strategier, metoder, vurderingsverktøy og vurderingsformer som fremmer språkutvikling
- har noe kjennskap til læreplan for engelskfaget i skolen og forholdet til det europeiske rammeverket for språk
- har begynnende kjennskap til lærebøker og andre læringsressurser som kan brukes i opplæringen, trinn 5-7
- har kjennskap til hvordan en kan tilpasse språkopplæringen til den enkelte elev, trinn 5-7
- har grunnleggende kunnskap om samfunnsliv, historie og kulturuttrykk i engelsktalende land
- har kjennskap til normer for akademisk tekstproduksjon, ansvarlig kildebruk og personvern
- har begynnende kunnskap om ulike læringsarenaer, eksempelvis digitale media, i opplæringen for barn og unge

Ferdigheter

Studenten

- kan bruke engelsk muntlig og skriftlig og være god språkmodell for elevene
- kan vurdere elevers læringsarbeid på en måte som tar hensyn til mangfoldet i elevgruppen når det gjelder ulike behov og ulik kulturell og språklig bakgrunn, trinn 5-7
- kan bevisstgjøre elevene om språkets grammatiske oppbygning og veilede dem i deres språkutvikling, eksempelvis gjennom kunnskap om kontrastive problemer
- kan gjøre nytte av elevenes erfaringer med skriftlig engelsk
- kan legge til rette for et trygt læringsmiljø med variert, differensiert og meningsfylt læringsarbeid forankret i teori og egen erfaring, som fremmer videreutviklingen av de grunnleggende ferdighetene for alle elever, trinn 5-7
- kan vurdere elevenes måloppnåelse uten karakterer, og begrunne vurderingene
- kan anvende fagkunnskapen didaktisk og reflektert i henhold til gjeldende læreplan for grunnskolen og kritisk vurdere egen undervisning, trinn 5-7
- kan bruke egnede lærebøker og andre læremidler
- kan analysere, velge ut og tilrettelegge for arbeid med engelskspråklige tekster for barn og ungdom, samt anvende et presist og tilpasset begrepsapparat i arbeidet med tekst, trinn 5-7
- kan legge til rette for elevers arbeid med skriftlige engelskspråklige tekster og utforskning av levesett og kulturuttrykk i engelsktalende land sett i relasjon til egen kultur, med hovedvekt på skriftlige tekster for barn, trinn 5-7
- kan bruke digitale læringskilder og verktøy i egen kunnskapsutvikling og i pedagogisk arbeid med elever

Generell kompetanse

Studenten

- kan formidle relevant fagstoff og kommunisere på engelsk
- kan reflektere over egen læring og praksis i forhold til etiske grunnverdier
- kan arbeide selvstendig for å løse identifiserte problemer knyttet til elevers læring og utvikling i engelskfaget

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Engelskfaget er sammensatt av mange ulike deler som er tett knyttet til hverandre. For å oppnå fullt læringsutbytte må studentene ha innsikt i delene og forståelse for sammenhengene mellom dem. Det forutsettes aktiv deltakelse gjennom hele studieprosessen.

Det forutsettes at studenter tilegner seg lærestoff gjennom selvstudium utenom den organiserte undervisningstida, gjennom arbeid i grupper og gjennom den digitale læringsplattformen. Studentene blir vurdert underveis i studiet, både individuelt og i grupper, og vil få skriftlige og muntlige tilbakemeldinger fra faglærer og medstudenter.

Engelsk er undervisnings- og kommunikasjonsspråk. Det forventes at studentene bruker språket aktivt i undervisning og i skriftlig og muntlig kommunikasjon med medstudenter og faglærere. Videre forventes det at studentene bruker høgskolens bibliotek aktivt og forbereder seg til planlagt undervisning.

Gjennom prosess- og produktorientert arbeid med tekster og egenvurdering av disse, samt framføringer og aktiv deltaking i undervisningen, sikres studenten både medvirkning og veiledning i sin studieprogresjon.

Praksisplanen angir omfang og utbytteformuleringer for praksis første studieår. Et overordnet fokusområde for praksis i engelsk er observasjon og vurdering av engelskfaget med vekt på Lesing og skriftlige ferdigheter for mellom- og ungdomstrinnet.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Underveis i studiet er det lagt inn obligatoriske arbeidskrav – både skriftlige, muntlige og digitale. - 3 innleveringsoppgaver i grammatikk - 1 muntlig presentasjon - 1 innlevering av tekstoppgave - deltakelse i 8 responsarbeid på digital læringsplattform	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent.	

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
--------------------------	--------	-----------------

Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Muntlig	Gruppe		30 Minutter	A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Studiet har vurdering ved slutten av semesteret. Karakteren i emnet fastsettes på grunnlag av to vurderingsdeler.					
Tillatte hjelpemidler:	Del 1: Muntlig gruppeeksamen i didaktikk. Eksamenen har en forberedelsesdel.					
Tillatte hjelpemidler:	Del 1: Alle hjelpemidler er tillatt i forberedelsestiden.					
Skriftlig eksamen	Individuell		3 Timer	A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2: Individuell skriftlig eksamen i grammatikk.					
Tillatte hjelpemidler:	Del 2: En A4-side med egne notater.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Grammar:

Yule, George. (1998). *Explaining English Grammar A Guide to Explaining Grammar for Teachers of English as a Second or Foreign Language*. Oxford: Oxford University Press.

Language Teaching and Learning:

Bailey, Steven. (2015). *Academic Writing. A Handbook for International Students*. Abingdon: Routledge.

Cameron, Lynn (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge: Cambridge UP.

Hedge, Tricia. (2000). *Teaching and Learning in the Language Classroom*. Oxford, Oxford University Press.

Richards, J. C. (2006). *Communicative Language Teaching Today*. Cambridge: Cambridge University Press.

<http://www.cambridge.org/elt/teacher-support/pdf/Richards-Communicative-Language.pdf>

Reference:

Birketveit, Anna and Williams, Gweno (eds.) (2013). *Literature for the English Classroom – Theory into Practice*. Bergen: Fagbokforlaget.

Dypedahl, Magne, Hasselgård, Hilde & Løken, Berit (2012). *Introducing English Grammar*. Bergen: Fagbokforlaget. Second edition.

Hacker, Diana and Nancy Sommers. (2010). *A Writer's Reference*. Bedford/St. Martin's 6th/7th Edition.

Ramsey Fowler, H. & Aaron, Jane E. (2015). *The Little Brown Handbook*. Harlow: Longman.

Swan, Michael. (2005). *Grammar*. Oxford: Oxford University Press.

Vogt, Mary Ellen and Echevarria, Jana. (2008). *99 Ideas and Activities for Teaching English Language Learners with the SIOP Model*. Boston, MA: Pearson.

Civics and Culture:

Mauk, David. C. and Oakland, John. (2014). *American Civilization: An Introduction*. 6th Edition. Abingdon: Routledge.

Oakland, John. (2011). *British Civilization: An Introduction*. 7th Edition. Abingdon: Routledge.

Literature:

Alexie, Sherman. *The Absolutely True Diary of a Part-Time Indian*. London: Anderson, 2008.

Hallett, Martin, and Barbara Karasek, eds. *Folk & Fairy Tales*. London: Broadview, 2008.

Carroll, Emily. *Through the Woods*. New York: Faber and Faber, 2014.

Fennell, Emerald. *Shiverton Hall*. London: Bloomsbury, 2013.

Fine, Anne. *Bill's New Frock*. London: Egmont, 2007.

Gaiman, Neil. *Hansel and Gretel*. London: Bloomsbury, 2014.

Lewis, C.S. *The Lion, The Witch and the Wardrobe*. London: Harper Collins, 2009.

Rossoff, Meg. *What I Was*. London: Penguin, 2008.

Rowling, J.K. *Harry Potter and the Philosopher's Stone*. London: Bloomsbury, 2014.

Rudd, David (ed.). *The Routledge Companion to Children's Literature*. London and New York: Routledge, 2010.

Snicket, Lemony. *The Bad Beginning*. London: Egmont, 2012.

Spiegelman, Art. *The Complete Maus*. London: Penguin, 2003.

NB: Short stories, essays, and poetry may be required in addition to the texts on the reading list. Please check the term plan and *It's Learning* regularly to ensure you have access to all required texts. Course Teachers will be responsible for providing copies, digital files, or web resources of these texts. Students will be responsible for accessing or printing them as needed.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU51004 KUNST OG HÅNDVERK 1 (5-10) EMNE 1

Emnenavn (en)	Art and crafts 1 (5-10) module 1
Emnenavn (nn)	Kunst og handverk 1 (5-10) emne 1
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Errol Fyrileiv
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Forkunnskaper i fagområdene kan være en fordel
Emneinnhold	Emnet gir en innføring i bilde, skulptur, kunst og formkultur og fagdidaktikk. Studenten skal få erfaring med varierte arbeidsmåter og ulike materialer som gir læringsutbytte i forhold til kravene i gjeldende læreplan for 5. – 10. trinn i grunnskolen. Fagdidaktikk er en integrert del av arbeidet i faget og tar for seg organisert læring i kunst og håndverk, fagets historiske utvikling, relevans og legitimering som allmenndannende fag i skolen. Studenten skal arbeide med praktisk, skapende prosesser for å bli en god veileder for elevene, og kunne bruke ulike vurderingsformer som bidrar til elevenes læring.

Emnet skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon. Dette knyttes til en gruppeoppgave i fagdidaktikk med utgangspunkt i barn og unges utvikling i arbeid med todimensjonale uttrykk og en gruppeoppgave i fagdidaktikk og kunst og formkultur knyttet til bilde eller skulptur.

Emnet består av fire områder

Bilde er utforskning av bilde som visuelt, estetisk og kommunikativt uttrykk. Praktisk arbeid med todimensjonal form og digitale bildemedier vektlegges. Form, farge, komposisjon og symbolbehandling er sentrale tema.

Skulptur omfatter utforskning av og arbeid med skulptur som estetisk, visuelt, taktilt og kommunikativt uttrykk, - både gjennom ulike typer skulptur, installasjon og landskapskunst.

Kunst og formkultur fokuserer på norsk og internasjonal kunst fra nyklassisismen til i dag. Området gir grunnlag for planlegging av undervisning, opplevelse og utvikling av kunnskaper og bevissthet om ulike perioders og kulturers formuttrykk. Gjennom utforskning av ulike kulturuttrykk kan en se seg selv og andre i en historisk og kulturell sammenheng.

Fagdidaktikk er en integrert del av arbeidet i faget og tar for seg organisert læring i kunst og håndverk, fagets historiske utvikling, relevans og legitimering som allmenndannende fag i skolen. Studenten skal arbeide med praktiske, skapende prosesser for å bli en god veileder for elevene i bilde og skulpturarbeid, og kunne bruke ulike vurderingsformer som bidrar til elevenes læring

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om materialer, teknikker, redskaper og estetiske virkemidler som er grunnleggende i arbeid med bilde og skulptur
- har kunnskap om kunstteorier og hovedretninger innenfor bildekunst og skulptur
- har kunnskap om hvordan bilder og skulpturer fra ulike kulturer nasjonalt og internasjonalt kan være ressurs for eget skapende arbeid og læring
- har kunnskap om hovedtrekkene i fagets historie, begrunnelse, innhold og metoder
- har kunnskap om sentrale teorier om barns og unges todimensjonale formspråkutvikling og barne- og ungdomskulturens visuelle ytringsformer, estetisk opplevelse, lek og kreativitet
- har kunnskap om gjeldende regler om opphavsrett og personvern ved bruk av kilder, bilder og andre ressurser til undervisning
- har kunnskap om hvordan den estetiske dimensjonen kan inngå i tverrfaglige sammenhenger
- har kunnskap om grunnleggende ferdigheter i faget kunst og håndverk i grunnskolen med fokus på bilde og skulptur

Ferdigheter

Studenten

- kan bruke tegning i arbeid med bilde og skulptur
- kan eksperimentere med og bruke sentrale materialer, redskaper, virkemidler og teknikker i arbeid med bilde og skulptur

- kan arbeide med bilde, foto og skrift ved hjelp av enkle digitale verktøy i for eksempel tegneserier, film, bildemanus og multimediepresentasjoner
- kan bruke enkle analyseverktøy i arbeid med bilde og skulptur og kan vurdere budskap, etiske problemstillinger og visuell kvalitet i reklame, film, nettsteder og dataspill i ungdomstrinnet
- kan bruke bilder og skulpturer i nærmiljøet som kilde til opplevelse og innhenting av kunnskap som utgangspunkt for eget arbeid og som ressurs for elevoppgaver
- kan organisere enkle utstillinger av bilder og skulpturer, lage ulike typer presentasjoner og aktivisere elever i arbeid med utstilling av egne og andres arbeider og produkter
- kan planlegge og gjennomføre undervisning i bilde og skulptur, og tilrettelegge for tilpasset opplæring for alle elever
- kan gjennomføre læringsorientert vurdering og veiledning i områdene bilde og skulptur

Generell kompetanse

Studenten

- kan utnytte variasjoner i visuelle uttrykk i bilde og skulptur som utgangspunkt for oppgaver og faglig samtale
- kan bruke digitale læringsarenaer til innhenting og formidling av fagstoff
- kan bruke kunst og håndverk i tverrfaglige tema- og prosjektarbeid og ivareta den estetiske dimensjonen i opplæringen i samhandling med andre fag og begynneropplæringen

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Det er vurdering i bilde, skulptur, kunst og formkultur og fagdidaktikk etter andre semester.

Studiet er harmonisert med arbeidsmåtene i gjeldende læreplan for grunnskolen. Teoriundervisning vil hovedsakelig skje i samlet gruppe, mens praktisk undervisning foregår i mindre grupper. Det praktiske individuelle arbeidet i materialene vil foregå på verkstedene, under lærer- eller studentstyrt veiledning.

Det kreves en betydelig arbeidsinnsats gjennom selvstudium organisert i egne perioder hvor studentene arbeider med oppgaver i forlengelse av selvvalgte problemstillinger. Studiet vil bestå av en veksling mellom eget praktisk skapende arbeid, møte med kunst og formkultur, teoretiske studier og samarbeid med praksisfeltet. Refleksjon rundt eget og andres arbeid står sentralt.

Studentene skal arbeide med faglige og dagsaktuelle problemstillinger. Dokumentasjon av arbeidsprosesser kan skje gjennom for eksempel analoge eller digitale logger.

Flere mindre ekskursjoner til utstillinger og samlinger i Trøndelagsfylkene er viktig innhold i studiet. I tillegg arrangeres en ekskursjon til Oslo .

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Til utprøving og mindre oppgaver har avdelingen nødvendige materialer, og studentene betaler materialpenger pr studieår.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	3	
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • En praktisk-estetisk gruppeoppgave innenfor et avtalt tema som skal presenteres i form av en utstilling • En gruppeoppgave i fagdidaktikk med utgangspunkt i barn og unges utvikling i arbeid med todimensjonale uttrykk • En gruppeoppgave i fagdidaktikk og kunst og formkultur knyttet til bilde eller skulptur	
Oppmøte til undervisning		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Følgende elementer av studiet er obligatorisk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innføring og oppsummering i områdene bilde og skulptur (2 økter pr. område) • 4 ekskursjoner <p>Ved fravær fra ekskursjon blir det gitt kompensatorisk arbeid. Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse med unntak av ekskursjoner.</p>	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Obligatoriske arbeidskrav vurderes med vurderingsuttrykkene godkjent/ikke godkjent.</p> <p>Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.</p>	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<p>Del 1 Individuell utstilling En utstilling bestående av skapende arbeider fra områdene bilde og skulptur.</p>					
Tillatte hjelpemidler:						

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Muntlig	Individuell			A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2 Individuell muntlig eksamen Den muntlige eksamen skal dokumentere kunnskaper innenfor områdene bilde, skulptur, kunst og formkultur og fagdidaktikk.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen hjelpemidler					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Kunnskapskilder

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen.

Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Danbolt, G.(2002). *Blikk for bilder: om tolkning og formidling av billedkunst*. Oslo:

Abstrakt forlag.

Finnes også som:

Danbolt, Gunnar (1999). *Blikk for bilder: formidling av billedkunst til barn og ungdom*. Oslo, Norsk kulturråd.

Danbolt, Gunnar (2009). *Norsk kunsthistorie: bilde og skulptur frå vikingtida til i dag* (3. utg.). Oslo: Samlaget. s.153-472

Haabesland, A. Å., & Vavik, R. E. (2000). *Kunst og håndverk: hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget.

261 s., unntatt s. 88-127 (L97 og undervisning i kunst og håndverk)

Lepperød, J., Kallestad, T. & Gilje, Ø. (2013). *Kunst, håndverk, teknologi og design*. Bergen: Fagbokforlaget.

s. 4-168.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Nielsen, L. M. (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget.

124 s.

Utdanningsdirektoratet: Den generelle delen av læreplanen, 1993.

Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/larerplaner/generell_del/generell_del_lareplanen_bm.pdf?epslanguage=no

22 s.

Tillegglitteratur

Kleiner, Fred (2012) *Gardner's Art Through the Ages: A Concise Global History*. ISBN13: 9781133490609

Bagnall, B. (1987). *Tegne - male: et komplett kurs*. Oslo: Teknologisk forlag.
100 s.

Dæhlin, E. (1990). *Norsk samtidskunst*. Oslo: Teknologisk forlag.

Fjørtoft, M. (2008). *Digital fotografi i praksis* (4. utg.). Tingvoll: Abrakadabra.

Grønli, A., & Fredriksen, G. B. (2001). *Skulpturguiden for Trondheim: en håndbok om utendørs skulpturer og kunstnerisk utsmykning*. Trondheim: Tapir.

Mørstad, E. (2000). *Visuell analyse: metode og skriveråd*. Oslo: Abstrakt forlag.
105 s.

Teigen, T. (1992). *Frihåndstegning*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
50 s.

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

GODKJENNING AV EMNEBESKRIVELSE

2015-03-27, G. Sande

LGU51003 MUSIKK 1 (5-10) EMNE 1: INSTRUKSJON OG LEDELSE

Emnenavn (en)

Music 1 (5-10) subject 1: Instruction and performance

Emnenavn (nn)	Musikk 1 (5-10) emne 1: Instruksjon og leiing
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Anne-Lise Heide
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Ferdigheiter i song, spel og kjennskap til notar
Emneinnhald	<p>Musikk 1 5-10, emne 1, har desse hovudkomponentane: Grunnleggande opplæring i utøvande, lyttande og skapande verksemd, innføring i musikkfaget sine deldisiplinar og innføring i skolefaget musikk slik det er forma for trinna 5-10 i gjeldane læreplan.</p> <p>Dei fagdidaktiske delane av studiet er i særleg grad sikta inn mot musikk læraren sitt arbeid med elevar si faglege læring på trinna 5-10. Undervisningsstoff og arbeidsmåtar i praksisopplæringa skal også gi studentane ferdigheiter, kunnskap og erfaring som gjer at dei kan leie og instruere song – og musikkaktivitetar tilrettelagt for barn og unge.</p>
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskap</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om dei særprega lærings- og erkjenningsformene som er knytt til kunstnarleg, estetisk og musikalsk verksemd • har kunnskap om psykologiske og kulturelle faktorar som verkar inn på utviklinga av barn og unges musikalitet, uttrykksformer, kreativitet og identitet • har kunnskapar om musikk læraren som leiar og tilretteleggjar for musikkopplæring for trinna 5-10 • har kunnskap om musikkfaget si historie og rolle i samfunnet. <p>Ferdigheiter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan syngje og bruke stemma på varierte måtar, uttrykkje seg musikalsk og meningsfullt på eige hovudinstrument og akkompagnere song på piano, gitar eller anna akkordinstrument • kan danse til og med musikk og mestre eit representativt utval av tradisjonelle og moderne dansar frå ulike kulturar til bruk i musikkundervisning på trinna 5-10 • kan leie og instruere song-, samspel-og danseprosessar med medstudentar og med elevar på trinna 5-10 • kan ta i bruk og vurdere varierte arbeidsformer, metodar og læringsmateriell som over tid er utvikla i skolefaget for trinna 5-10 • kan leggje til rette for musikalsk opplæring og utvikling for elevar med spesielle evner eller vanskar

Generell kompetanse

Studenten

- kan initiere fagleg samarbeid og bruke musikk både som regifag og som støttefag i fleirfaglege tema- og prosjektarbeid i sine framtidige yrkesroller
- har innsikt i og kan drøfte musikkens rolle som identitetsskapar, kommunikasjonsmedium og kulturuttrykk i skolekvardagen og i eit fleirkulturelt samfunn
- kan aktivisere og stimulere elevane si evne til å skape, oppleve, uttrykke og reflektere

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Undervisningsformene skiftar mellom gruppeundervisning, førelesningar, gruppearbeid og praktisk musisering. Studentane skal delta i ein læringsprosess der dei i arbeid med produksjon, tolking og formidling av musikk der dei utviklar kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse i faget. Dette omfattar stor grad av eigeninnsats. Studentane vil få rettleiing på deler av arbeidet individuelt og gruppevis. Det vert lagt vekt på ei prosessorientert undervisning med studentaktive arbeidsformer med det musiske og skapande i sentrum

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	3	3
Kommentar til arbeidskrav:	Studentane skal - øve inn eit song- og bandrepertoar som dei både skal framføre i grupper og instruere enkeltvis. - levere eit skriftleg fagdidaktisk arbeid om tiletlegging av song og samspel for barn og unge med spesielle behov og føresetnader. - musikkteoritest	
Oppmøte til undervisning		Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Aktivitetar som krev samhandling: Instruksjon kor 80% av samla timetal Instruksjon samspill av band og ensemble 80% av samla timetal Fagdidaktikk, dans, klassesang og gruppearbeid 80% av samla timetal	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vert vurdert med godkjent/ikkje godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må vere godkjende før ein kan framstille seg til eksamen. Kandidatar som står i fare for å bli nekta å gå opp til eksamen pga. manglande arbeidskrav, skal varslast om dette, jf. gjeldande studieforskrift ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Praktisk eksamen i vokal- og bandinstruksjon					
Tillatte hjelpemidler:	Tekstar, partitur, egne og avdelinga sine musikkinstrument					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsett eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldande studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Hovedlitteratur

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008). *Sang i Norge*. Oslo: Musikk i skolen.

Nettsted:

<http://www.sanginorge.no/>

Djupdal, K. (1999). *Musikkteori*. (3. rev. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal.

Espeland, M. (2004). *Lyttemetodikk: studiebok*. Bergen: Fagbokforlaget.

Hanken, I. M. & Johansen, G. (revidert utg. 2013). *Musikkundervisningens didaktikk*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Hjorthaug, S. (2002). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Finnes også som:

Hjorthaug, S. (1999). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra:

http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_UtdProgrFag.aspx?id=2103

Johansen, K. L. (2005). *Komponering: kunnskap & kreativitet: idésamling og lærebok for lærere og lærerstudenter*. Oslo: Musikk i skolen.

Tilleggs litteratur

Benestad, F. (2009). *Musikklære: en grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Blokhus, Y., & Molde, A. (2004). *Wow!: populærmusikkens historie*. Oslo, Universitetsforlaget.

Finnes også som:

Blokhus, Y., & Molde, A. (1996). *Wow!: populærmusikkens historie*. Oslo, Universitetsforlaget.

Bøe, O.-M. (2009). *Musikklærerens lokale læreplan*. Trondheim: Høgskolen i Sør-Trøndelag.

Tilgjengelig fra:

http://brage.bibsys.no/hist/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_9342

Bøe, O.-M., & Johansen, K. L. (2006). *Musikkisum 7: lærerens bok*. Oslo: Cappelen

Nagelhus, L. Aa. (2004). *Musikkens epoker*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Nagelhus, L. Aa. (2004). *Norsk musikk*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

GODKJENNING AV EMNEBESKRIVELSEN

2015-03-27, G. Sande

LGU51002 RELIGION, LIVSSYN OG ETIKK 1 (5-10) EMNE 1

Emnenavn (en)	Religion, Philosophies of life and Ethics 1 (5-10) module 1
Emnenavn (nn)	Religion, livssyn og etikk 1 (5-10) emne 1
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk, ev. engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Camilla Stabel Jørgensen

Forkunnskapskrav

Studierettskrav:

Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen

Anbefalte forkunnskaper

Emneinnhold

RLE1 i GLU 5-10 har desse områda:

1. Religionar og livssyn
2. Filosofi og etikk
3. Fagdidaktikk

Emnet omhandlar ni fagemne: jødedom, kristendom, islam, hinduisme, buddhisme, anna religiøst mangfald, livssyn, etikk og filosofi. I RLE1, emne 1 er det fokus på følgjande fagemnar: jødedom, kristendom, islam, livssyn og filosofi. Vektlegginga av dei ulike fagemna vil – emne 1 og 2 sett under eitt – vere om lag som i læreplanen for grunnskolen.

I det systematiske arbeidet med religionane og anna fagstoff står tekstgrunnlag, samanlikning, kritikk, modernitet og religiøsitet blant unge i fokus. Nyare religions- og filosofihistorie og dei kulturelle forholda som ungdom veks opp i blir vektlagd.

I samband med praksis vert merksemd retta mot dialog med ungdom og mellom ungdomar.

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om religionar og livssyn i faget: mangfald og ulike retningar, trusinnhald og oppfatningar, praksis, etikk og estetiske uttrykk, med særleg vekt på kristendommen og norske forhold
- har kunnskap om religionshistorie med vekt på nyare tid og særleg på kristendommens historie frå reformasjonen og framover
- har kunnskap om heilage tekstar: hovudinnhald, historisk bakgrunn og sentrale forteljingar, med særleg vekt på Bibelen
- har kunnskap om samanlikningar mellom religiøse tradisjonar og sekulære livssyn
- har kunnskap om vestleg filosofihistorie, særleg menneskesyn og etikk
- har kunnskap om humanisme som livssyn i historisk kontekst og som filosofisk perspektiv i ulike variantar i bryting med andre menneskesyn gjennom historia
- har kunnskap om menneskerettane og FNs barnekonvensjon og diskusjonane om ulike konsekvensar av desse for undervisninga i RLE
- har kunnskap om diskusjonane kring kognitiv forvirring i møte med religiøst og anna kulturelt mangfald
- har kunnskap om grunnskolefaget si historie i hovudtrekk, grunngeving, innhald og føremål
- har kunnskap om sentrale arbeidsmåtar og vurderingsformer i faget i høve til dei aktuelle trinna
- har kunnskap om reglement for fritak på religiøst og livssynsmessig grunnlag

FERDIGHEITER

Studenten

- kan planleggje, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på ein sjølvstendig og fagleg gjennomtenkt måte med vekt på danningperspektiv og dei fleirkulturelle utfordringane

- kan setje seg inn i unge sine tankar og førestellingar om religiøse og filosofiske spørsmål og kan samtale med dei om dette
- kan samtale med unge om tilhøve som oppstår i samband med vanskelege livssituasjonar
- kan bruke sentrale arbeidsmåtar med vekt på dialog, utforsking, samanlikning og kritisk og analytisk arbeid i undervisning og læring
- kan samarbeide med andre lærarar, elevar og heimen om faget
- kan legge til rette for utvikling av dei grunnleggande ferdigheitene i undervisninga
- kan kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerande arbeidsmåtar
- kan reflektere kritisk over innhaldet i faget og over verdimålsettingane for faget og over forholdet mellom fag, undervisning og eiga utvikling i yrkesutøvinga

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan leggje til rette for samarbeid mellom heimen, skolen og lokalmiljøet
- har forståing for rolla som verdiformidlar i eit fleirkulturelt samfunn.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsformer og vurderingsordning blir sett i samanheng. Arbeidsformene vekslar mellom førelesning, arbeid med oppgåver (individuellt og i gruppe), diskusjonar, munnlege studentpresentasjonar og ekskursjonar.

Læringsaktiviteter i emnet omfattar lesing og lytting, produksjon av munnlege og skriftlege tekster, samt interaksjon med kvarandre, undervisningspersonale og representantar for trus- eller livssynsorganisasjonar eller andre institusjonar vi møter.

For lærarar i grunnskolen religions- og livssynsfag er det viktig å kunne lese fagtekster og andre tekster kritisk og analytisk og å lytte til elevar, foreldre, kollegaer og andre med vilje til innleving og læring. Tilsvarande er det viktig å kunne uttrykke seg klart både skriftleg og munnleg i møte med desse gruppene og offentlegheita. Undervisninga i emnet omfattar øving i å uttrykke seg, både skriftleg og munnleg i ulike sjangrar med ulike formål, og på bakgrunn av faglitteratur og erfaring.

Arbeidsformer og læringsaktivitetar dannar grunnlag for tileigning av fag og fagutøving, og det er derfor viktig å delta i undervisninga.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Ekskursjoner	2	2	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Studiet omfattar besøk i forsamlingslokalene til jøder og muslimer. Dersom en student ikke kan være med når klassen er på ekskursjon må studenten gjennomføre ekskursjonen på egen hånd og dokumentere besøket for faglærer.		

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Skriftlig innlevering	1	1	
Kommentar til arbeidskrav:	Studentene skal levere en individuell fagtekst. Arbeidet med fagteksten skal hjelpe studentene i arbeidet med å nå læringsmålene i faget, og sammen med de muntlige presentasjonene bør hver student få arbeidet faglig med følgende tre emner: 1) kristendom, 2) jødedom og 3) islam.		
Muntlig fremlegg	2	2	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Studentene skal bidra i to muntlige fremlegg og respondere på like mange muntlige fremlegg holdt av medstudenter. Arbeidet med de muntlige fremleggene skal hjelpe studentene i arbeidet med å nå læringsmålene i faget, og sammen med den individuelle fagteksten bør hver student få arbeidet faglig med følgende tre emner: 1) kristendom, 2) jødedom og 3) islam.		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Muntlig	Individuell		20 Minutter	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Kandidaten presenterer og drøfter sin egen fagtekst første del av muntlig. Andre del av muntlig vies et emne kandidaten trekker under eksamen.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

B= bok, K= kopi I= tilgjengelig internett

Fagdidaktikk

Børresen, B., Grimnes, L., & Svenkerud, S. (2012). *Muntlig kompetanse*. Bergen: Fagbokforlaget.(Del 2, 3 og 4: s. 77-270)

Fuglset K. (red.)(2014). *RLE i klemme*. Trondheim. Akademika forlag. **B /Kap. 7 (av Ola Erik Domaas) og 13 (av Audun Toft)**

Iversen, L. L. (2012). Når religion blir identitet. *Kirke og kultur*, 117(3), 258-270. **I**

Tilgjengelig fra: http://www.idunn.no/ts/kok/2012/03/naar_religion_bli_identitet

Lied, L. I., & Lied, S. (2010). Vurdering i RLE. I K. R. Engh & S. Dobson (red.), *Vurdering for læring i fag* (s. 124-135). Kristiansand: Høyskoleforlaget. **K**

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. **I**

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Lareplaner/>

Repstad, K., & Talaksen, I. M. (2014) *Praktisk fagdidaktikk for religionsfagene*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (298 s). **B**

Winje, G. (2014) Grunnleggende ferdigheter i religion, livssyn og etikk (RLE). I K. Skovholdt (red.), *Innføring i grunnleggende ferdigheter*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Utdanningsdirektoratet (2008). *Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk*. **I**

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/rle1-02/>

Religion

Eidhamar, L. G. (red) (2006) [2004] *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. **B (Kap1-4 s. 10-193)**

Elstad, H, & Halse, P. (2002). *Illustrert norsk kristendomshistorie*. Oslo: Fagbokforlaget . **K s. 65-88.**

Kjørven O. K., & Lindboe I.M. (2005). *Det nye testamente – en innføring i utvalgte tekster*. Kristiansand: Fagbokforlaget **B (s. 11-166)**

Kvalvåg, R. (2003). *Fra Moses til Marley*. Bergen: Fagbokforlaget. **B (kapittel 2, 3, 6, 7 og 9)**

Leer-Salvesen, P. (2009). *Kristendommen II, Tro og Tradisjon*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.s. 85-110.**K**

Filosofi, etikk, livssyn

Brøntveit, E., & Duesund, K. (2010). *Visjon og valg: om filosofi, etikk og livssyn* (3. utg.). Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 19, 20. **B (Mer fra boka og temaet kommer på RLE1b høsten 2016).**

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
GLU RLE 1 15stp. (1-7)	10
ALU RLE 120, RLE230	15
ALU KRL110,120,130:	15

GODKJENNING AV EMNEBESKRIVELSEN

2015-03-27, G. Sande

LGU51010 SAMFUNNSFAG 1 (5-10) EMNE 1: DEMOKRATI, DELTAKELSE OG MEDBORGERSKAP

Emnenavn (en)	Social science 1 (5-10) module 1: Subject 1. Democracy, participation and citizenship
Emnenavn (nn)	Samfunnsfag 1 (5-10) emne 1: Demokrati, deltaking og medborgarskap
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Per Overrein
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	Samfunnsfag 1 for 5-10 skal legge grunnlag for en bred forståelse av samspillet mellom mennesker og samfunn i ulike tidsperioder og i ulike deler av verden. Lærestoffet er knyttet til utvalgte emner fra vitenskapsfagene historie, geografi og samfunnskunnskap (statsvitenskap og sosiologi), og samfunnsfagdidaktikk.

Emnet legger vekt på grunnleggende trekk i samfunnsutviklingen både nasjonalt og internasjonalt med fokus på forholdet mellom samfunn og individ. Fokuset vil bli på de makrohistoriske og makropolitiske utviklingstrekk, og hvordan skolens retningslinjer og læremidler kan vurderes og analyseres i ulike samfunnsfaglige og didaktiske perspektiv. Faget skal gi kunnskaper og ferdigheter om samfunnsfaget som skolefag, planverkforståelse, læremiddelanalyse og utfordringer i samfunnsfag på 5.-10. trinn. Nyere samfunnsfagdidaktisk forskning vil være en del av studiet. Grunnleggende kunnskaper om det samfunnsvitenskapelige og historiske begrepsapparatet, teorier, modeller og metoder, vil bli vektlagt. Begrepslæring i skole og lærerutdanning er et sentralt kunnskapsområde.

Faget skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap Studentene

- har kunnskap om de historiske hovedtrekk ved samfunnsutviklingen i Norge, Sapmi og verden fra opplysningstiden til i dag
- har kunnskap om nasjonal og internasjonal politikk, rettsvesen og økonomi
- har kunnskap om klima, miljø, ressurs og ressurskonflikter nasjonalt og internasjonalt
- har kunnskap om samfunnsfag som skolefag og nyere samfunnsfagdidaktikk
- kjenner til undervisningspraksis og -utfordringer i samfunnsfag på 5.-10. trinn
- har kjennskap til sentrale samfunnsfaglige kilder i faget og kritisk vurdering av disse

Ferdigheter Studentene

- kan anvende faglige og fagdidaktiske kunnskaper og ferdigheter i geografi, historie og samfunnskunnskap i henhold til gjeldende læreplan og kritisk vurdere egen undervisning
- kan arbeide selvstendig med faglige spørsmål og analysere faglige problemstillinger ut fra fagområdets fakta og teorigrunnlag
- kan bruke samfunnsfaglige kilder og materiale i arbeidet med utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter
- kan bruke og vurdere digitale verktøy og kilder i opplæringen, og bidra til at elevene kan forholde seg aktivt og kritisk til digitale medier
- kan bidra til å utvikle elevenes muntlige ferdigheter gjennom øving i møtedeltakelse, debatter og andre muntlige aktiviteter i faget
- kan bruke og vurdere relevansen av faglige hjelpemidler og uttryksformer i samfunnsfag
- kan kritisk vurdere lærebøker og andre læremidler til bruk i opplæringen

Generell kompetanse Studentene

- kan reflektere kritisk over samfunnsfaglige spørsmål og stimulere til kritisk tenkning
- kan forstå aktuelle samfunnsforhold innen nasjonal og internasjonal politikk i et historisk perspektiv
- kan reflektere over egen praksis og oppdatere seg faglig
- har trening i å utnytte digitale medier slik at det fremmer samfunnsfaglig læring og forståelse

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Undervisningen i faget gis som forelesninger, studentseminarer med eller uten faglærers deltakelse og som oppgaveløsninger og diskusjoner i full studentgruppe. Studentene må også løse oppgaver individuelt og i grupper. Seminarer med studentpresentasjoner og tilbakemeldinger på innleverte obligatoriske oppgavesett er viktig arenaer knyttet emnet i faget. Studentene må ha gjennomført og bestått praksis i samsvar med de faglige ferdighet- og kunnskapsmål for praksisåret

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Mindre utgifter i forbindelse med ekskursjonene (billetter, transport o.l.) betales av studentene selv.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:		<ul style="list-style-type: none"> • Godkjent innlevering av en fagdidaktisk oppgave gitt i forbindelse med praksis • Godkjent deltakelse på inntil 3 ekskursjoner • Godkjent 2 obligatoriske arbeidskrav med veiledning. Arbeidskravene vil være skriftlige eller muntlige og gjennomføres i grupper eller individuelt.
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:		Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Kommentar til vurdering:	Skriftlig individuell eksamen. Eksamen i emnet blir avlagt i første studieår vårsemesteret.					
Tillatte hjelpemidler:	Læreplan i samfunnsfag LK06					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Dyrvik, S. (2005). *Året 1814*. Oslo: Samlaget. s. 7-119 (113 s.)

Lund, E. (2011), *Historiedidaktikk – En håndbok for studenter og lærere*, 4. utg. Oslo: Universitetsforlaget. S. 9-109 (100 s.) (Del III «Tekst- og bildearkiv» fra s. 195 er ikke lesepensum, men må brukes som oppslagsverk). (resten av boken i emne 2)

Martinussen, W. (2008). *Samfunnsliv: innføring i sosiologiske tenkemåter* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s.9-73 (63 s.)

Myhre, J. E. (2012). *Norsk historie 1814-1905: å bygge ein stat og skape ein nasjon*. Oslo: Samlaget. s. 11-301 (291 s.)

Overreim, P & Madsen, R (2014). Grunnleggende ferdigheter i samfunnsfag. I Skovholt K. (red.) *Innføring i grunnleggende ferdigheter – Praktisk arbeid på fagenes premisser*. [s. 126-169] Oslo: Cappelen Dam Akademisk. (43 s.)

Skirbekk, S. (2012). *Motforestillinger: femti påstander møter motargumenter*. Oslo: Historie & kultur. s. 11-158 (148 s.)

Stene, M. (2003). *Vitenskapelig forfatterskap: hvordan lykkes med skriftlige studentoppgaver* (2. utg.). Oslo: Kolle forlag. s. 11-40, 71-112, 139-148 og 155-169 (93 s.)

Stugu, O. S. (2012). *Norsk historie etter 1905: vegen mot velstandslandet*. Oslo: Samlaget. s. 9-163 (153 s.)

Østerud, Ø. (2007). *Statsvitenskap: innføring i politisk analyse* (4. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s. 9 - 53 og 104 - 206 (147 s.). (andre deler av boken i emne 2)

Aarre, T., Christophersen, J., & Børhaug, K. (2008). *Introduksjon til samfunnskunnskap: fagstoff og didaktikk*. Oslo: Samlaget. s. 13-171 og 303-350. (s 195) (andre deler av boken i emne 2)

Læreplaner:

Studentene skal i tillegg ha kjennskap til innholdet i følgende av utdanningsdirektoratets læreplaner for grunn- og videregående skole:

Læreplanen i samfunnsfag <http://www.udir.no/Lareplaner/Finn-lareplan/#samfunnsfag>.

Læreplanene i historie- og filosofi programfag. <http://www.udir.no/kl06/HIF1-01/>

Læreplanene i politikk, individ og samfunn: <http://www.udir.no/kl06/POS1-01/>

I tillegg skal studentene ha kjennskap til innholdet i «Kompetansemål etter 10.årssteget» på <http://www.udir.no/kl06/SAF1-03/Kompetansemaal/?arst=98844765&kmsn=583858936>

og kjennskap til «kjennetegn» for samfunnsfag på <http://www.udir.no/Upload/larerplaner/Kjennetegn/Samfunnsfag.pdf?epslanguage=no>

Med forbehold om endringer i nettsadresse.

Atlas

Studentene vil få bruk for atlas gjennom arbeidet i studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelpemiddel på eksamen:

Kinder, Hermann og Werner Hilgemann (2004), *The Penguin Atlas of World History – From the French Revolution to the Present*. Penguin Books.

Turlajs, Jānis (2011). *World Political Reference Atlas*. Riga, Jāna seta Map Publishers. <http://www.amazon.com/World-Political-Reference-Atlas/dp/9984075907>

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

GODKJENNING AV EMNEBESKRIVELSEN

2015-03-27, G. Sande

VALGEMNER GLU 5-10 2.STUDIEÅR

Oversikten viser planlagte emner de ulike årene. Endelig studietilbud for et skoleår vedtas av avdelingsstyret i høstsemesteret foregående år. Igangsetting av emner er avhengig av tilstrekkelig antall studenter.

Emne	STUDIEPOENGBELASTNING			
	Avsl. Eks.	SP	2016 Høst	2017 Vår
LGU52009 Engelsk 1 (5-10) emne 2		15	7,5	7,5
LGU52010 Kunst og håndverk 1 (5-10) emne 2		15	7,5	7,5
LGU52004 Musikk 1 (5-10) emne 2: Komposisjon og fagdidaktiske emner		15	7,5	7,5
LGU52011 Religion, livssyn og etikk 1 (5-10) emne 2		15	7,5	7,5
LGU52008 Samfunnsfag 1 (5-10) emne 2: Demokrati, deltakelse og medborgerskap		15	7,5	7,5
Sum		75	37,5	37,5

LGU52009 ENGELSK 1 (5-10) EMNE 2

Emnenavn (en)	English 1 (5-10) module 2
Emnenavn (nn)	Engelsk 1 (5-10) emne 2
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Eivind Nessa Torgersen
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Engelsk 1 (5-10) emne 1

Emneinnhold

Engelsk 1 for 5-10 emne 2 er inndelt i tre emneområder. Emneområdene er innholdsmessig forankret i læringsutbytteformuleringene for Engelsk 1 for 5-10 emne 2:

- Lesing og muntlige ferdigheter på mellom- og ungdomstrinnet
- Kunnskap om språk (fonologi)
- Arbeid med tekster: litteratur og kultur

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om lydsystemet i engelsk, ordtilfanget samt innsikt i kulturelle konvensjoner for språkbruk
- har kunnskap om engelsk som verdensspråk og utviklingen av dets rolle som kontaktspråk for mennesker fra ulike land og kulturer og dets betydning for internasjonalisering innen utdanning og arbeidsliv
- har innsikt i arbeidet med å videreutvikle de grunnleggende ferdighetene og tilrettelegge for progresjon i overgangen mellom barne- og ungdomstrinn
- har kjennskap til læreplan for engelskfaget i skolen og forholdet til det europeiske rammeverket for språk
- har kjennskap til et vidt spekter av lærebøker og andre læringsressurser som kan brukes i opplæringen
- har kunnskap om ulike internasjonale og nasjonale prøver og kartleggingsverktøy
- har kjennskap til hvordan en kan tilpasse språkopplæringen til den enkelte elev
- har kunnskap om samfunnsliv, historie og kulturuttrykk i engelsktalende land
- har kjennskap til sjangere og deres sentrale kjennetegn, samt normer for akademisk tekstproduksjon, ansvarlig kildebruk og personvern
- har bred kunnskap om ulike læringsarenaer, eksempelvis digitale media, i opplæringen for barn og unge

Ferdigheter

Studenten

- kan bruke engelsk sikkert og funksjonelt muntlig og skriftlig og være god språkmodell for elevene
- kan planlegge og lede elevers læringsarbeid på en måte som tar hensyn til mangfoldet i elevgruppen når det gjelder ulike behov og ulik kulturell og språklig bakgrunn
- kan bevisstgjøre elevene om språkets fonologiske oppbygning og veilede dem i deres språkutvikling, eksempelvis gjennom kunnskap om kontrastive problemer
- kan aktivt gjøre nytte av elevenes erfaringer med muntlig engelsk
- kan legge til rette for et trygt læringsmiljø med variert, differensiert og meningsfylt læringsarbeid forankret i teori og egen erfaring, som fremmer videreutviklingen av de grunnleggende ferdighetene for alle elever
- kan utøve en helhetlig vurderingspraksis og legge til rette for elevenes selvstendige språklæring ved å bevisstgjøre dem i valg av læringsstrategier
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med karakterer, og begrunne vurderingene
- kan anvende fagkunnskapen didaktisk og reflektert i henhold til gjeldende læreplan for grunnskolen og kritisk vurdere egen undervisning
- kan kritiske vurdere egnede lærebøker og andre læremidler
- kan tilrettelegge for elevenes læring om og videre utforskning av samfunnsliv, historie og kulturuttrykk i engelsktalende land
- kan analysere, velge ut og tilrettelegge for arbeid med engelskspråklige tekster for barn og ungdom, samt anvende et presist og tilpasset begrepsapparat i arbeidet med tekst
- kan legge til rette for elevers arbeid med engelskspråklige tekster og utforskning av levesett og kulturuttrykk i engelsktalende land sett i relasjon til

egen kultur, med hovedvekt på skriftlige, muntlige og sammensatte tekster for barn

- kan bruke digitale læringskilder og verktøy på en kritisk måte i egen kunnskapsutvikling og i pedagogisk arbeid med elever

Generell kompetanse

Studenten

- kan formidle relevant fagstoff og kommunisere på engelsk på en måte som er tilpasset målgruppen
- kan reflektere over egen læring og praksis i forhold til etiske grunnverdier og skolens ansvar for barn og unges personlige vekst
- kan arbeide selvstendig og sammen med andre for å løse identifiserte problemer knyttet til elevers læring og utvikling i engelskfaget

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Engelskfaget er sammensatt av mange ulike deler som er tett knyttet til hverandre. For å oppnå fullt læringsutbytte må studentene ha innsikt i delene og forståelse for sammenhengene mellom dem. Det forutsettes aktiv deltakelse gjennom hele studieprosessen.

Det forutsettes at studenter tilegner seg lærestoff gjennom selvstudium utenom den organiserte undervisningstida, gjennom arbeid i grupper og gjennom den digitale læringsplattformen. Studentene blir vurdert underveis i studiet, både individuelt og i grupper, og vil få skriftlige og muntlige tilbakemeldinger fra faglærere og medstudenter.

Det arrangeres det i andre studieår en studietur på inntil 14 dager til det norske studiesenteret i York, Storbritannia. Studieturen er ikke obligatorisk og den finansieres av studentene selv.

Engelsk er undervisnings- og kommunikasjonsspråk. Det forventes at studentene bruker språket aktivt i undervisning og i skriftlig og muntlig kommunikasjon med medstudenter og faglærere. Videre forventes det at studentene bruker høgskolens bibliotek aktivt og forbereder seg til planlagt undervisning.

Gjennom prosess- og produktorientert arbeid med tekster og egenvurdering av disse, samt framføringer og aktiv deltaking i undervisningen, sikres studenten både medvirkning og veiledning i sin studieprogresjon.

Praksisplanen angir omfang og utbytteformuleringer for praksis første studieår. Et overordnet fokusområde for praksis i engelsk er observasjon og vurdering av engelskfaget med vekt på Lesing og muntlige ferdigheter for mellom- og ungdomstrinnet.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Underveis i studiet er det lagt inn obligatoriske arbeidskrav – både skriftlige, muntlige og digitale. - 3 innleveringsoppgaver i fonologi - 1 muntlig presentasjon - 3 innleveringer av tekstoppgaver - deltakelse i 8 responsarbeid på digital læringsplattform og/eller i klasserom	

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
		Når responsarbeidet gjøres i klasserommet er det obligatorisk oppmøte for alle studenter.
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.
Kommentar til arbeidskrav:		Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved NTNU.

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Vurderingsmappe	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Karakteren i emnet fastsettes på grunnlag av to vurderingsdeler.					
Tillatte hjelpemidler:	Del 1: Individuell mappe med skriftlige tekster.					
	Del 1: Alle.					
Skriftlig eksamen	Individuell		3 Timer	A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2: Individuell skriftlig eksamen i fonologi.					
Tillatte hjelpemidler:	Både del 1 og del 2 arrangeres i emnets 2.semester.					
	Del 2: En A4-side med egne notater.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved NTNU. Delvurderinger kan tas opp eller forbedres enkeltvis.					

LÆREMIDLER

Literature:

Balliett, Blue. *Chasing Vermeer*, ISBN13 9780439372978

Cali, Davide. *Ten Little Insects*, ISBN13 9780987109910

Christie, Agatha. *And Then There Were None*, ISBN13 9780062073488

Deary, Terry. *Horrible Histories: Vicious Vikings*, ISBN13 9780439944069

Tan, Shaun. *The Lost Thing*, ISBN13 9780734411389

Van Allsburg, Chris. *The Chronicles of Harris Burdick*, ISBN13 9781849394598

Van Allsburg, Chris. *The Mysteries of Harris Burdick*, ISBN13 9781849392792

Wiesner, David. *Art & Max*, ISBN13 9781849392679

Woodson, Jacqueline. *Brown girl dreaming*, ISBN13 9780399252518

Language:

Ball, P., Kelly, K. & Clegg, J. (2015). *Putting CLIL into practice*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 9780194421058

Dale, L. & Tanner, R. (2012). *CLIL activities* with CD rom. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 9780521149846

Hedge, Tricia. (2000). *Teaching and Learning in the Language Classroom*. Oxford, Oxford University Press. ISBN 9780194421720

Nilsen, Thor Sigurd & Rugesæter, Kåre N. (2015). *English Phonetics for Teachers*. Bergen: Fagbokforlaget. Third edition. ISBN 9788245018578

NB: Short stories, essays, articles and poetry may be required in addition to the texts on the reading list. Please check the term plan and *It's Learning* regularly to ensure you have access to all required texts. Course Teachers will be responsible for providing copies, digital files, or web resources of these texts. Students will be responsible for accessing or printing them as needed.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

LGU52010 KUNST OG HÅNDVERK 1 (5-10) EMNE 2

Emnenavn (en)	Art and crafts 1 (5-10) module 2
Emnenavn (nn)	Kunst og handverk 1 (5-10) emne 2
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Errol Fyrileiv
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Forkunnskaper i fagområdene kan være en fordel
Emneinnhold	<p>Kunst og håndverk 1 (5-10) emne 2 gir en innføring i områdene design, arkitektur, kunst og formkultur og fagdidaktikk. Studenten skal få erfaring med varierte arbeidsmåter og ulike materialer som gir læringsutbytte i forhold til kravene i gjeldende læreplan for 5.-10. trinn i grunnskolen. Studenten skal arbeide med praktisk, skapende prosesser for å bli en god veileder for elevene, og kunne bruke ulike vurderingsformer som bidrar til elevenes læring.</p> <p>Emnet skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.</p> <p>Emnet består av 4 områder: Design, arkitektur, kunst- og formkultur og fagdidaktikk.</p> <p>Design utfordrer til arbeid med problemstillinger knyttet til design og hverdageestetikk og skaping i egne materialer og teknikker av gjenstander som primært dekker praktiske behov.</p>

Arkitektur fokuserer på opplevelse av inne- og uterom som påvirker vår hverdag samt kunnskap om lokal byggeskikk og nasjonale stilretninger. Undersøkende og skapende arbeid knyttes til nærmiljøet. Gjennom tegning og bygging av ulike typer modeller, økes bevissthet om tredimensjonale rom.

Kunst og formkultur fokuserer på norsk og internasjonal kunsthåndverk, design og arkitektur fra historismen til i dag. Området gir grunnlag for planlegging av undervisning, opplevelse og utvikling av kunnskaper og bevissthet om ulike perioders og kulturers foruttrykk. Gjennom utforsking av ulike kulturuttrykk kan en se seg selv og andre i en historisk og kulturell sammenheng.

Fagdidaktikk er en integrert del av faget og tar for seg organisert læring i kunst og håndverk, relevans og legitimering som allmenndannende fag i skolen. Studenten skal arbeide med praktiske, skapende prosesser for å bli en god veileder for elevene, og kunne bruke ulike vurderingsformer som bidrar til elevenes læring

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om materialer, teknikker, redskaper og estetiske virkemidler som er grunnleggende i arbeid med design og arkitektur
- har kunnskap om hovedretninger og utvikling av moderne kunsthåndverk, design og arkitektur
- har kunnskap om hvordan uttrykksformer fra ulike kulturer nasjonalt og internasjonalt er ressurs for eget skapende arbeid og læring
- har kunnskap om hvordan den estetiske dimensjonen kan inngå i tverrfaglige sammenhenger
- har kunnskap om grunnleggende ferdigheter i faget med vekt på design og arkitektur

Ferdigheter

Studenten

- kan utvikle en idé til ferdig form, dokumentere og vurdere egen skapende prosess, vise praktisk håndlag og være en god rollemodell for elevene
- kan bruke tegning i arbeid med design og arkitektur
- kan arbeide med modeller ved hjelp av enkle digitale verktøy
- kan eksperimentere med og bruke sentrale materialer, redskaper, virkemidler og teknikker i arbeid med design og arkitektur
- kan bruke enkle analyseverktøy i design og arkitektur
- kan formidle kunst og formkultur på varierte måter, og se sammenheng mellom ulike kulturuttrykk, barns og unges skapende virksomhet og eget arbeid
- kan velge ut hensiktsmessige materialer, teknikker og håndverktøy som egner seg for oppgaver på 5.-10. trinn, vedlikeholde redskaper og enkle maskiner og kjenne sikkerhetsrutiner (HMS-rutiner)
- kan bruke nærmiljøet som kilde til opplevelse og innhenting av kunnskap som utgangspunkt for eget arbeid og som ressurs for elevoppgaver

- kan organisere enkle utstillinger av design og arkitektur, lage ulike typer presentasjoner og aktivisere elever i arbeid med utstilling av egne og andres arbeider og produkter
- kan bygge og teste bærende konstruksjoner i ulike materialer
- kan gjennomføre læringsorientert vurdering i områdene design og arkitektur
- kan vurdere læremidler i kunst og håndverk for trinnene 5-10

Generell kompetanse

Studenten

- kan ta i bruk kulturelle forskjeller i elevgruppa som ressurs
- Kan utnytte variasjoner i visuelle uttrykk i design og arkitektur som utgangspunkt for oppgaver og faglig samtale
- kan utnytte fagets muligheter til å fremme gjenbruk og bærekraftig utvikling

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Studiet er harmonisert med arbeidsmåtene i gjeldende læreplan for grunnskolen. Teoriundervisning vil hovedsakelig skje i samlet gruppe, mens praktisk undervisning foregår i mindre grupper. Det praktiske individuelle arbeidet i materialene vil foregå på verkstedene, under lærer- eller studentstyrt veiledning.

Det kreves en betydelig arbeidsinnsats gjennom selvstudium organisert i egne perioder hvor studentene arbeider med oppgaver i forlengelse av selvvalgte problemstillinger. Studiet vil bestå av en veksling mellom eget praktisk skapende arbeid, møte med kunst og formkultur, teoretiske studier og samarbeid med praksisfeltet. Refleksjon rundt eget og andres arbeid står sentralt.

Studentene skal arbeide med faglige og dagsaktuelle problemstillinger. Dokumentasjon av arbeidsprosesser kan skje gjennom for eksempel analoge eller digitale logger.

Flere mindre ekskursjoner til utstillinger og samlinger i Trøndelagsfylkene er viktig innhold i studiet.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Til utprøving og mindre oppgaver har avdelingen nødvendige materialer, og studentene betaler materialpenger pr studieår.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:		• En praktisk-estetisk gruppeoppgave innenfor et avtalt tema som skal presenteres i form av en utstilling

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Oppmøte til undervisning		
	<p>Følgende elementer av studiet har obligatorisk oppmøte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innføring og oppsummering i områdene design og arkitektur (2 økter pr. område) • 3 ekskursjoner 	
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Innføring i bruk av maskiner, verktøy og utstyr på treverkstedet (1 økt) <p>Ved fravær fra ekskursjon blir det gitt kompensatorisk arbeid. Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse med unntak av ekskursjoner.</p>	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved NTNU.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			A-F	51 %	Nei
	Eksamen er i slutten av vårsemesteret i andre studieår					
Kommentar til vurdering:	Del 1 Individuell utstilling En utstilling bestående av skapende arbeider fra områdene design og arkitektur.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen					
Skriftlig eksamen	Individuell		4 Timer	A-F	49 %	Nei
	Del 2 Individuell skriftlig eksamen Den skriftlige eksamen skal dokumentere kunnskaper innenfor områdene design, arkitektur, kunst og formkultur og fagdidaktikk.					
Kommentar til vurdering:	Både del 1 og del 2 må være bestått for å få bestått i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:	Læreplanen i kunst og håndverk (LK06). Kandidaten er selv ansvarlig for å medbringe hjelpemidlet til skriftlig eksamen.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
NY / UTSATT EKSAMEN						

Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved NTNU.
Delvurderinger kan tas opp eller forbedres enkeltvis.

LÆREMIDLER

Kunnskapskilder:

I tillegg til listen kommer tekstsider og kompendier utdelt i undervisningen.

Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video, tutorials og film.

Hauffe, T. (1996). *Design*. Oslo: Cappelen. 150 s.

Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010091403053

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/KHV1-01/>

Nielsen, L. M. (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget. 124 s.

Stilhistorie for arkitektur: <http://www.miljolare.no/tema/kulturminner/artikler/stilhistorie.php>

Thiis-Evensen, T. (1995). *Europas arkitekturhistorie: fra idé til form* (Bokmålutg.). Oslo: Gyldendal.

s. 116-167

Finnes også som:

Thiis-Evensen, T. (1995). *Arkitekturhistoria i Europa: fra idé til form* (Nynorskutg.). Oslo: Gyldendal.

Tilgjengelig som e-bok: <http://www.nb.no/nbsok/nb/5af3447be51c1961eb79b98f80001687.nbdigital?lang=no#0>

Timenes, K. (1997). *Tekstil: teknikker og oppgaver*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. 114 s.

Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010040605062

Utdanningsdirektoratet: Den generelle delen av læreplanen, 1993, tilgjengelig fra http://www.udir.no/upload/larerplaner/generell_del/generell_del_lareplanen_bm.pdf , 22 s.

Tilleggs litteratur:

Breiset, R., & Gunnerød, A. G. (2001). *Telgje spikke smi: med kvass kniv i rått tre*. Oslo: Norges husflidslag.

Høisæther, O. R. (2009). *Design på norsk* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm. 120 s.

Lepperød, J., Kallestad, T. & Gilje, Ø. (2013). *Kunst, håndverk, teknologi og design*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 170-345.

Mørstad, E. (2000). *Visuell analyse: metode og skriveråd*. Oslo: Abstrakt forlag. 105 s.

Opdahl, A. B. (2008). *Klær: fra kast til bruk*. Oslo: Boksenteret.

Solberg, H. (red.) (1999). *Arkitektur i 1000 år: en arkitektguide for Trondheim*. Trondheim: Trondhjems arkitektforening.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

LGU52004 MUSIKK 1 (5-10) EMNE 2: KOMPOSISJON OG FAGDIDAKTISKE EMNER

Emnenavn (en)	Music 1 (5-10) subject 2: Composition and didactics
Emnenavn (nn)	Musikk 1 (5-10) emne 2: Komposisjon og fagdidaktiske emner
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Anne-Lise Heide
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	Ferdigheter i song, spel og kjennskap til notar LGU11006 Musikk 1 (1-7) emne 1a: Instruksjon og ledelse

Emneinnhold

Musikk 1 5-10, Emne 2, har desse hovudkomponentane: Grunnleggande opplæring i utøvande, lyttande og skapande verksemd, innføring i musikkfaget sine deldisiplinar og innføring i skolefaget musikk slik det er forma for trinna 5-10 i gjeldane læreplan.

Dei fagdidaktiske delane av studiet er i særleg grad sikta inn mot musikk læraren sitt arbeid med elevar si faglege læring på trinna 5-10.

Undervisningsstoff og arbeidsmåtar i praksisopplæringa skal også gi studentane ferdigheiter, kunnskap og erfaring som gjer dei fortrulege med musikalisk barne- og ungdomskultur.

Emnet skal også gjere studentane fortrulege med dei grunnleggjande dugleikane Å kunne uttrykke seg munnleg og skriftlig, Å kunne lese og regne, Å kunne bruke digitale verktøy slik desse er utforma i gjeldande musikk læreplan for grunnskulen.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har grunnleggande kunnskap om norsk og internasjonal musikk frå ulike sjangrar og musikkhistoriske epokar, om norsk og samisk tradisjonsmusikk og om musikk frå andre kulturar
- har kunnskap om grunnleggjande musikkteori og ulike former for musikkanalyse
- har kunnskap om korleis musikk blir brukt og integrert i ulike former for samfunnsuttrykk, t.d. i film og media og om korleis musikk kan vere eit formande element i slike samanhengar
- har kunnskap om læreplanar i faget og faget si læreplanhistorie

Ferdigheiter

Studenten

- kan lytte aktivt og reflekterande til eit representativt utval av musikk frå ulike sjangrar, historiske epokar og ulike kulturar
- vise kunnskap om musikken gjennom bruk av musikkanalyse og gjennom verbale så vel som andre kunstrelaterte uttrykksformer, t.d. dans/rørsle og drama
- kan komponere musikk på varierte måtar, improvisere med instrument og stemme og kunne leie improvisasjons- og komposisjonsprosessar for elevar på trinna 5-10
- kan bruke analoge og digitale musikkinstrument og tekniske og elektroniske hjelpemiddel med tanke på musikalisk skaping, formidlingsverksemd og musikkproduksjon
- kan ta i bruk og vurdere varierte arbeidsformer, metodar og læringsmateriell som over tid er utvikla i skolefaget for trinna 5-10
- kan gjennomføre tilpassa opplæring for elevar med ulik bakgrunn, ulike føresetnader og interesser
- er fortruleg med grunnleggande ferdigheitar i skolefaget musikk

Generell kompetanse

Studenten

- kan initiere fagleg samarbeid og bruke musikk både som regifag og som støttefag i fleirfaglege tema- og prosjektarbeid i sine framtidige yrkesroller
- har innsikt i og kan drøfte musikkens rolle som identitetsskapar, kommunikasjonsmedium og kulturuttrykk i skolekvardagen og i eit fleirkulturelt samfunn
- kan aktivisere og stimulere elevane si evne til å skape, oppleve, uttrykke og reflektere

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Undervisningsformene skiftar mellom gruppeundervisning, føreløsingar, gruppearbeid og praktisk musisering. Studentane skal delta i ein læringsprosess der dei i arbeid med produksjon, tolking og formidling av musikk der dei utviklar kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse i faget. Dette omfattar stor grad av eigeninnsats. Studentane vil få rettleiing på deler av arbeidet individuelt og gruppevis. Det vert lagt vekt på ei prosessorientert undervisning med studentaktive arbeidsformer med det musiske og skapande i sentrum

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Ekskursjon til utlandet. Utgifter dekkes av studenten selv.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	7	7
Kommentar til arbeidskrav:	Studentane skal arbeide med 7 praktiske og skriftlege oppgåver innan musikkorientering, fagdidaktikk og komposisjon Studentane skal arbeide med 7 praktiske og skriftlege oppgåver innan musikkorientering, fagdidaktikk og komposisjon - Lytting - Musisering (dans, sang, spill) - Musikkdidaktikk - Musikkorientering - Komposisjon 1 - Komposisjon 2 - Ein ekskursjon	
Oppmøte til undervisning		Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Aktiviteter som krev samhandling: • Fagdidaktikk; dans,klasesong og anna gruppearbeid 80% av samla timetal • Musikkorientering i samband med didaktiske gruppeaktivitetar; 80% av samla timetal • Komposisjon og utprøving i grupper siste del av semesteret; 80% av samla timetal • Gruppeframlegg og individuelle testar; 100% av samla timetal	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
		Obligatoriske arbeidskrav vert vurdert med godkjent/ikkje godkjent.
Kommentar til arbeidskrav:		Obligatoriske arbeidskrav må vere godkjende før ein kan framstille seg til eksamen. Kandidatar som står i fare for å bli nekta å gå opp til eksamen pga. manglande arbeidskrav, skal varslast om dette, jf. gjeldande studieforskrift ved NTNU.

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Vurderingsmappe	Individuell			A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<p>Vurderingsmappen består av tre oppgaver:</p> <ul style="list-style-type: none"> - en oppgave i musikkdidaktikk - en faglig oppgave i musikkorientering - en egen komposisjon for en definert instrument/sanggruppe, med <ol style="list-style-type: none"> a) partitur i digitalt format etter nærmere spesifikasjon og b) i innspelt versjon <p>Alle 3 oppgavene vurderes med samlet karakter.</p>					
Tillatte hjelpemidler:	Notasjonsprogram, relevant faglitteratur, digitalt opptaksutstyr, tekstar, partitur					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Hovedlitteratur:

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008). *Sang i Norge*. Oslo: Musikk i skolen.

Nettsted: <http://www.sanginorge.no/>

Djupdal, K. (1999). *Musikkteori*. (3. rev. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal.

Espeland, M. (2004). *Lyttemetodikk: Ressursbok*. Bergen: Fagbokforlaget.

Hanken, I. M. & Johansen, G. (rev.utg.2013). *Musikkundervisningens didaktikk*. Oslo: Cappelen akademisk forlag. (kap.8 og kap.11)

Johansen, K. L. (2005). *Komponering: kunnskap & kreativitet: idéksamling og lærebok for lærere og lærerstudenter*. Oslo: Musikk i skolen

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra: http://www.uttanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_UtdProgrFag.aspx?id=2103

Risa, Øvind (2001). *Musikkteori og arrangering, innføring for lærerstudenter* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Sætre, Jon Helge & Salvesen, Geir (2010). *Allmenn musikkundervisning*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Kompendium og noter til praktisk musisering vil bli utgitt ved semesterstart.

Et utvalg lytte-eksempler fra ulike historiske epoker.

Tilleggs litteratur:

Benestad, F. (2009). *Musikk lære: en grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Blokhus, Y., & Molde, A. (2004). *Wow!: populærmusikkens historie*. Oslo, Universitetsforlaget.

Finnes også som:

Blokhus, Y., & Molde, A. (1996). *Wow!: populærmusikkens historie*. Oslo, Universitetsforlaget.

Bøe, O.-M., & Johansen, K. L. (2006). *Musikkisum 7: lærerens bok*. Oslo: Cappelen.

Bøe, O.-M. (2009). *Musikk lærerens lokale læreplan*. Trondheim: Høgskolen i Sør-Trøndelag.

Tilgjengelig fra: http://brage.bibsys.no/hist/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_9342

Hanken, I. M. & Johansen, G. (rev.utg.2013). *Musikkundervisningens didaktikk*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Hjorthaug, S. (2002). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Finnes også som:

Hjorthaug, S. (1999). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget

Nagelhus, L. Aa. (2004). *Musikkens epoker*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Nagelhus, L. Aa. (2004). *Norsk musikk*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

LGU52011 RELIGION, LIVSSYN OG ETIKK 1 (5-10) EMNE 2

Emnenavn (en)	Religion, Philosophies of life and Ethics 1 (5-10) module 2
Emnenavn (nn)	Religion, livssyn og etikk 1 (5-10) emne 2
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk, ev. engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Oddrun Marie Hovde Bråten Camilla Stabel Jørgensen
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>RLE1 i GLU 5-10 har desse områda:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Religionar og livssyn 2. Filosofi og etikk 3. Fagdidaktikk <p>Emnet omhandlar ni fagemne: jødedom, kristendom, islam, hinduisme, buddhisme, anna religiøst mangfald, livssyn, etikk og filosofi. I RLE1, emne 2 er det fokus på følgjande fagemnar: kristendom, hinduisme, buddhisme, anna religiøst mangfald og etikk. Vektlegginga av dei ulike fagemna vil – emne 1 og 2 sett under eitt – vere om lag som i læreplanen for grunnskolen.</p> <p>I det systematiske arbeidet med religionane og anna fagstoff står tekstgrunnlag, samanlikning, kritikk, modernitet og religiøsitet blant unge i fokus. Nyare religions- og filosofihistorie og dei kulturelle forholda som ungdom veks opp i blir vektlagd.</p> <p>I samband med praksis vert merksemd retta mot dialog med ungdom og mellom ungdomar og etablering av ein god lærings- og klasseromkultur i faget.</p>
Forventet læringsutbytte	<p>KUNNSKAP</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om religionar og livssyn i faget: mangfald og ulike retningar, trusinnhald og oppfatningar, praksis, etikk og estetiske uttrykk, med særleg vekt på kristendommen og norske forhold • har kunnskap om religionshistorie med vekt på i nyare tid og særleg på kristendommens historie frå reformasjonen og framover

- har kunnskap om heilage tekstar: hovudinnhald, historisk bakgrunn og sentrale forteljingar, med særleg vekt på Bibelen
- har kunnskap om samanlikningar mellom religiøse tradisjonar og sekulære livssyn
- har kunnskap om etiske teoriar og bruken av desse i høve til nokre aktuelle problemstillingar
- har kunnskap om menneskerettane og FNs barnekonvensjon og diskusjonane om ulike konsekvensar av desse for undervisninga i RLE
- har kunnskap om sentrale arbeidsmåtar og vurderingsformer i faget i høve til dei aktuelle trinna
- har kunnskap om barns og unges gudsomgrep, religiøse førestellingar og opplevingar
- har kunnskap om kva religiøse seremoniar og høgtider har å seie for barn og unge
- har kunnskap om reglement for fritak på religiøst og livssynsmessig grunnlag

FERDIGHEITER

Studenten

- kan planleggje, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på ein sjølvstendig og fagleg gjennomtenkt måte med vekt på danningperspektiv og dei fleirkulturelle utfordringane
- kan setje seg inn i unge sine tankar og førestellingar om religiøse og filosofiske spørsmål og kan samtale med dei om dette
- kan samtale med unge om tilhøve som oppstår i samband med vanskelege livssituasjonar
- kan bruke sentrale arbeidsmåtar med vekt på dialog, utforsking, samanlikning og kritisk og analytisk arbeid i undervisning og læring
- kan samarbeide med andre lærarar, elevar og heimen om faget
- kan gjennomføre tilpassa opplæring i RLE, mellom anna med omsyn til elevar med bakgrunn i ulik tru og ulike livssyn
- kan legge til rette for utvikling av dei grunnleggande ferdigheitene i undervisninga
- kan kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerande arbeidsmåtar
- kan reflektere kritisk over innhaldet i faget og over verdimålingane for faget og over forholdet mellom fag, undervisning og eiga utvikling i yrkesutøvinga
- kan bruke internett og digitale læremidlar på ein kritisk og pedagogisk måte i undervisninga

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse og kan sjå dette i samanheng med religiøse og livssynsmessige tradisjonar
- kan leggje til rette for samarbeid mellom heimen, skolen og lokalmiljøet
- har forståing for rolla som verdiformidlar i eit fleirkulturelt samfunn.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsformer og vurderingsordning blir sett i samanheng. Arbeidsformene vekslar mellom førelesning, arbeid med oppgåver (individuellt og i gruppe), diskusjonar, munnlege studentpresentasjonar og ekskursjonar.

Læringsaktiviteter i emnet omfattar lesing og lytting, produksjon av munnlege og skriftlege tekster, samt interaksjon med kvarandre, undervisningspersonale og representantar for trus- eller livssynsorganisasjonar eller andre institusjonar vi møter.

For lærarar i grunnskolen religions- og livssynsfag er det viktig å kunne lese fagtekster og andre tekster kritisk og analytisk og å lytte til elevar, foreldre, kollegaer og andre med vilje til innleving og læring. Tilsvarande er det viktig å kunne uttrykke seg klart både skriftleg og munnleg i møte med desse

gruppene og offentlegheita. Undervisninga i emnet omfattar øving i å uttrykke seg, både skriftleg og munnleg i ulike sjangrar med ulike formål, og på bakgrunn av faglitteratur og erfaring.

Arbeidsformer og læringsaktivitetar danner grunnlag for tileigning av fag og fagutøving, og det er derfor viktig å delta i undervisninga.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Skriftlig innlevering	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Studentane skal levere éin individuell fagtekst. Arbeidet med teksten skal hjelpe studentane med å nå læringsmåla i emnet. Den individuelle fagteksten og fagteksten som skrivast i gruppe bør samla sett tematisere minst to av følgjande fagemnar: kristendom, hinduisme, buddhisme, anna religiøst mangfald og etikk.	
Skriftlig innlevering	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Studentane skal levere éin fagtekst skrevet i gruppe der praksiserfaring blir drøfta i lys av teori. Gruppene kan bestå av 2-5 studentar. Arbeidet med teksten skal hjelpe studentane med å nå læringsmåla i faget. Den individuelle fagteksten og fagteksten som skrivast i gruppe bør samla sett tematisere minst to av følgjande fagemnar: kristendom, hinduisme, buddhisme, anna religiøst mangfald og etikk.	
Muntlig fremlegg	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Studenten skal bidra i eitt munnleg framlegg og respondere på eitt munnleg framlegg heldt av medstudentar.	
Ekskursjoner	5	5
Kommentar til arbeidskrav:	Studiet omfattar besøk i forsamlingslokala til hinduer, buddhistar og kristne (både den norske kyrke og eitt anna kristent trossamfunn), samt ein stad med relevans for filosofi/etikk. Dersom ein student ikkje kan delta når klassen er på ekskursjon, må studenten gjennomføre ekskursjonen på eiga hand og dokumentere besøket for faglærar.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderast som godkjent/ikkje godkjent.	

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
--------------------------	--------	-----------------

Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidatar som står i fare for å bli nekta å gå opp til eksamen pga. manglande arbeidskrav, skal varslas om dette, jf. forskrift om studier ved NTNU.

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Grunnskolenes læreplan for faget.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Temaoversikt, stikkordsmessig: Kristen tros lære, kristent mangfold, hinduisme, buddhisme, nyreligiøsitet, etikk (og nyere filosofihistorie), fagdidaktikk: noen fagdidaktiske tradisjoner: interpretive approach, RE-searcher

Fag/ fagdidaktikk:

Hele læreplanverket for Kunnskapsløftet (K06): Kunnskapsdepartementet 2015. *Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova)*.

Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>

Utdanningsdirektoratet 2006. *Læringsplakaten*.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/Prinsipp-for-opplaringa/Laringsplakaten/?read=1>

Utdanningsdirektoratet 2011. *Kunnskapsløftet: Generell del av læreplanen*.

Tilgjengelig fra:

<http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/Generell-del-av-lareplanen/>

Utdanningsdirektoratet 2015. *Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE)*.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/RLE1-02>

Bråten, O. M.H. (2014) Fortolkende tilnærming til religions- og livssynsundervisning. *Religion og livssyn*, 26(3), 18-22.

Bråten, O.M.H. (2014). Bruk av lærebøker i RLE. I K. Fuglseth (red.), *RLE i klemme*. Trondheim: Akademika forlag. S 173-198. (ca 25 s)

Böwadt, P. R. (2016). Narrativ undervisning. I M. Buckhardt (red.), *Religionsdidaktik: traditioner og tilgange* (s. 139-153). København: Hans Reitzels Forlag. (ca 15 s)

Böwadt, P. R. (2016). Eksistentiel undervisning. I M. Buckhardt (red.), *Religionsdidaktik: traditioner og tilgange* (s. 173-200).Hans Reitzels Forlag (ca 25 s)

Freathy, G, R. Freathy, J Doney, K. Walshe, G. Teece: *The RE-searchers*. The University of Exeter (kopieres opp) (ca 130 s)

Jackson, Robert (2016) Introducing Religious Education: an Interpretive Approach tilgjengelig fra: <http://eng.theewc.org/Content/Library/Research-Development/Literature/Introducing-Religious-Education-an-Interpretive-Approach> (ca 15 s)

Jørgensen, C.S. (2015). Siden det er du som spør, er vel Jesus svaret! Om skriveoppgaver med relevans for RLE-faget i Normprosjektet. I H. Otnes (red), *Å invitere elever til skrivning: ulike perspektiver på skriveoppgaver*. Bergen: Fagbokforlaget (ca 20 s)

Rian, D. (1999). *Verdensreligioner i undervisningen*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. II. (30 s) K

Winje, G. (2013). Respekt, toleranse, dialog?: holdninger til østlige religioner i de første lærebøkene i KRL. I N. E. M. B. A. Askeland (red.), *Læreboka: studier av ulike læreboktekster* (s. 103-116). Trondheim: Akademika. (ca 15 s)

Religioner og livssyn:

Domaas, O. E. (1996). *Tradisjonens tro: kristen tros lære for lærerstudenter*. Oslo: Tano Aschehoug. (130 s)

Eidhamar, L. G. (red.) (2004). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 5,6,9 og 10. (Hinduisme, buddhisme, Jesu Kristi Kirke av de Siste Dagers Hellige, Jehovas Vitner) (ca. 150 s)

Sødal, H. K. (red.). (2002). *Det Kristne Norge: innføring i konfesjonskunnskap*. Kristiansand. Høyskoleforlaget. s.9-134 og s.255-299. (ca 170 s)

Uldal, G., & Winje, G. (2007). *Hekser og healere: religion og spiritualitet i det moderne*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. S. 63-193 (ca 130 s)

Etikk og filosofi:

Brøntveit, E., & Duesund, K. (2010). *Visjon og valg: om filosofi, etikk og livssyn*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 8 -14. B (ca 80 s)

Djuliman, E., & Hjorth, L. (2007) *Hekser og healere: religion og spiritualitet i det moderne 97 øvelser i menneskerettigheter, flerkulturell forståelse og konflikthåndtering*. Oslo: Humanist forlag. Kap 1, 2 og 4 samt Øvelser i menneskerettigheter (s. 13-33, 49-79, 81-203) (Til sammen ca 175 s)

Eidhamar, Leer-Salvesen & Hølen (2010). *Den andre: etikk og filosofi i skolen* (2.utg.). Kristiansand Høyskoleforlaget Kap. 2, 4, 6, 7 og deler av kap. 3.

Kap. 2 (Ethiske grunnlagsproblemer), Kap. 4 (Menneskerettigheter), Kap. 6 (Etikkundervisning og verdiformidling i skolen) og Kap 7 (Områdeetikk) samt Kristen etikk (s. 96-104), Hinduistisk etikk (s. 117-125) og Buddhistisk etikk (s. 126-133) og Sekulære livssyns etikk (s. 84-89) (Til sammen ca. 120 sider)

Nyttig tilleggslitteratur:

Fagdidaktikk:

Børresen, B. (2009). "Å kunne uttrykke seg muntlig" med filosofi som utgangspunkt. I H. Traavik, O. Hallås & A. Ørvig (red.), *Grunnleggende ferdigheter i alle fag* (s. 49-64). Oslo: Universitetsforlaget. (14 s.)

Hovde, O. M. (2000). To religioner som nye: et eksempel på sammenligning som metode. *Religion og livssyn*, 12(2), 28-39. (11 s.)

Opsal, J. (1998). Mange religioner i ett fag. *Prismet*, 49(1), 21-28. (8 s.)

Repstad, Pål: Fra lov til lønnekammer. I I. Frønes & L. Kjølørød, L. (red.). (2005). *Det norske samfunn* (6. utg., s. 371-392). Oslo: Gyldendal akademiske.

Rian, D. (1999). *Verdensreligioner i undervisningen*. Oslo: Universitetsforlaget. (S. 30 – 62, 32 sider)

Skeie, G. (red.). (2010). *Religionsundervisning og mangfold: rom for læring i religion, livssyn og etikk*. Oslo: Universitetsforlaget. (150 s)

Sødal, H. K. (red.). (2009). *Religions- og livssynsdidaktikk: en innføring*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Skeie, G. (2000). "Jeg er ingenting, gjør det noe?": om identifikasjon og kommunikasjon i religionsundervisningen. I E. Birkedal, H. Hegstad & G. Skeie (red.), *Forskning og fundering: religion og religiøsitet i skole, kirke og samfunn : Festskrift til Ole Gunnar Winsnes* (s. 99-121, 22 s.). Trondheim: Tapir.

Tallaksen, I. M. (2013). Lærerstuderer lærer av elever: et samarbeidsprosjekt om vurdering av muntlige ferdigheter. *Bedre skole*(3), 66-69.

Religion:

Endsjø, D. Ø., & Lied, L. I. (2011). *Det folk vil ha: religion og populærkultur*. Oslo: Universitetsforlaget. Innledningen og kap. 2,4,5 + konklusjon. (92 s)

Gilhus, I. S., & Mikaelsson, L. (red.). (2007). *Verdens levende religioner*. Oslo: Pax. Kap. 2 (Hinduisme og buddhisme, 112 sider) og 10 (nyreligiøsitet, 32 sider).

Jacobsen, K. A., & Telle, N. (1999). *Hinduismen og buddhismen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.)

Løland, O.J.(2014). *Bibelen i populærkulturen*. Oslo: Spartacus.

Filosofi og etikk:

Hansen Helskog, G., & Ribe, A. (2008). *Dialogos: praktisk filosofi i skolen*. Oslo: Fag og kultur. (150?)

Djuliman, E., & Hjort, L. (2007). *Bygg broer, ikke murer: 97 øvelser i menneskerettigheter, flerkulturell forståelse og konflikthåndtering*. Oslo: Humanist forlag. Øvrige deler av boka enn det som står som pensum

NB! Tekster og materiale utlevert i forbindelse med forelesninger (papirkopier, links på Its Learning til kronikker, artikler, kildetekster osv.) er også pensumstoff. (Oppsatt her ca 1235 s)

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

LGU52008 SAMFUNNSFAG 1 (5-10) EMNE 2: DEMOKRATI, DELTAKELSE OG MEDBORGERSKAP

Emnenavn (en)	Social science 1 (5-10) module 2: Subject 2. Democracy, participation and citizenship
Emnenavn (nn)	Samfunnsfag 1 (5-10) emne 2: Demokrati, deltaking og medborgarskap
Omfang	15 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Per Overrein
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen

Anbefalte forkunnskaper

Emneinnhold

Samfunnsfag 1 for 5-10 skal legge grunnlag for en bred forståelse av samspillet mellom mennesker og samfunn i ulike tidsperioder og i ulike deler av verden. Lærestoffet er knyttet til utvalgte emner fra vitenskapsfagene historie, geografi og samfunnskunnskap (statsvitenskap og sosiologi), og samfunnsfagdidaktikk.

Emnet legger vekt på grunnleggende trekk i samfunnsutviklingen både nasjonalt nivå og på gruppenivå. Studentene skal opparbeide seg kunnskap om grunnleggende samfunnsprosessene i sosialisering og identitetsutvikling hos unge og kjennskap til den norske velferdsstaten og de utfordringer den møter. Faget skal gi kunnskaper og ferdigheter om samfunnsfaget som skolefag og sentrale utfordringer knyttet til undervisning av samfunnsfag på 5.-10. trinn. Nyere samfunnsfagdidaktisk forskning vil være en del av studiet. Grunnleggende kunnskaper om det samfunnsvitenskapelige og historiske begrepsapparatet, teorier, modeller og metoder, vil bli vektlagt.

Faget skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.

Faget skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studentene

- har kunnskap om ulike samfunn, kulturer og historiske vilkår
- har kunnskap om barns og unges rettigheter, demokrati, politiske og økonomiske deltakelse
- har kunnskap om ungdoms historieforståelse og historiebruk
- har kunnskap om sosialisering og identitetsutvikling i barne- og ungdomsårene
- har kunnskap om arbeidsliv og verdiskaping
- har kjennskap til sentrale samfunnsfaglige teorier og metoder

Ferdigheter

Studentene

- kan beskrive og analysere livsformer og levekår i ulike deler av verden
- kan fremme elevenes evne til nyskaping og kreativitet i arbeidet med samfunnsfaglige spørsmål
- kan planlegge, lede og vurdere elevers læringsarbeid på en måte som tar hensyn til mangfoldet i elevgruppen, ulike behov og kulturell og språklig bakgrunn
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
- kan lede elever i selvstendig arbeid innenfor fagets rammer
- kan legge til rette for opplæring om samfunnsforhold i et flerkulturelt og globalt perspektiv, med vekt på menneskerettigheter og demokratiske prinsipper

Generell kompetanse

Studentene

- kan tilrettelegge for samarbeid og konfliktløsning i arbeid med elevene
- kan forstå aktuelle samfunnsforhold innen demokrati og politiske deltakelse i et historisk perspektiv
- kan kommunisere og samarbeide med barn og foresatte med ulik sosial og kulturell bakgrunn
- har innsikt i barns og ungdoms forståelse av faget

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Undervisningen i faget gis som forelesninger, studentseminarer med eller uten faglærers deltakelse og som oppgaveløsninger og diskusjoner i full studentgruppe. Studentene må også løse oppgaver individuelt og i grupper. Seminarer med studentpresentasjoner og tilbakemeldinger på innleverte obligatoriske oppgavesett er viktig arenaer knyttet emnet i faget. Studentene må ha gjennomført og bestått praksis i samsvar med de faglige ferdighet- og kunnskapsmål for praksisåret

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Mindre utgifter i forbindelse med ekskursjonene (billetter, transport o.l.) betales av studentene selv.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:		<ul style="list-style-type: none"> • Godkjent innlevering av en fagdidaktisk oppgave gitt i forbindelse med praksis • Godkjent deltakelse på inntil 3 ekskursjoner • Godkjent 2 obligatoriske arbeidskrav med veiledning. Arbeidskravene vil være skriftlige eller muntlige og gjennomføres i grupper eller individuelt
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
		Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.
Kommentar til arbeidskrav:		Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved NTNU.

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Skriftlig individuell eksamen. Eksamen i faget blir avlagt i vårsemesteret i 2. studieår.					
Tillatte hjelpemidler:	Læreplan i samfunnsfag LK06, kalkulator A og godkjente atlas (de som står i pensumlisten)					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved NTNU.					

LÆREMIDLER

Balsvik, R. R. (2010). *Det 20. århundrets historie - et globalt perspektiv*. Oslo: Cappelen akademisk. s. 5-162 (157 s)

Børhaug, K., Christophersen, J. og Aarre, T. (2014). *Introduksjon til samfunnskunnskap: fagstoff og didaktikk*. 3.utg. Oslo: Samlaget. s. 143-350 (207 s)

Christensen, A. S. (2015). Demokrati- og medborgerskapsbegreper i grundskolens samfunnsfag i Danmark, Norge, Sverige og Tyskland. *Nordidactica – Journal of Humanities and Social Science Education*, 1. 63-92. (29 s).
Tilgjengelig fra: <http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:813577/FULLTEXT01.pdf>

Eriksen, T. L. (2010). *Globalhistorie 1750-1900: en sammenvevd og delt verden*. Oslo: Cappelen akademisk. kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10 og 14 (301 s)

Fjeldstad, D., Lauglo, J., & Mikkelsen, R. (2010). *Demokratisk beredskap : Kortrapport om norske ungdomsskolelevers prestasjoner og svar på spørsmål i den internasjonale demokratiundersøkelsen :International civic and citizenship education study (ICCS 2009)*. Oslo: Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling, Universitetet i Oslo. (48 s)
Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2009/5/ICCS_kortrapport.pdf

Lund, E. (2016). *Historiedidaktikk: en håndbok for studenter og lærere* (5.utg.). Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 6-10 (75 s) (Del III «Tekst- og bildearkiv» fra s. 203 er ikke lesepensum, men må brukes som oppslagsverk).

Martinussen, W. (2003). Demokrati og sosial ulikhet. Politisk deltakelse i Norge i etterkrigstida. Oslo: Universitetsforlaget. (14 s)
Tilgjengelig fra: https://www.idunn.no/st/2003/03/demokrati_og_sosial_ulikhet_politisk_deltakelse_i_norge_i_etterkrigstida

Mikkelsen, R. & Sætre, P.J. (Red.) (2015). *Geografididaktikk for klasserommet* (3. utg.). Cappelen Damm Akademisk. (13 - 314) (302 s)

Overrein, P., & Smidt, J. (2010). Begreper og makt – begrepslæring og samfunnsbilder i skriving i samfunnsfag. I J. Smidt (red.), *Skriving i alle fag: innsyn og utspill* (s. 231-254). Trondheim: Tapir akademisk forlag. (18 s)

Østerud, Ø. (2014). *Statsvitenskap: innføring i politisk analyse*. (5. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s. 226-300. (77 s)

Læreplaner:

Studentene skal i tillegg ha kjennskap til innholdet i følgende av utdanningsdirektoratets læreplaner for grunn- og videregående skole:

Læreplanen i samfunnsfag <http://www.udir.no/Lareplaner/Finn-lareplan/#samfunnsfag>.

Læreplanene i historie- og filosofi programfag. <http://www.udir.no/kl06/HIF1-01/>

Læreplanene i politikk, individ og samfunn: <http://www.udir.no/kl06/POS1-01/>

I tillegg skal studentene ha kjennskap til innholdet i «Kompetansemål etter 10.årssteget» på <http://www.udir.no/kl06/SAF1-03/Kompetansemaal/?arst=98844765&kmsn=583858936>

og kjennskap til «kjennetegn» for samfunnsfag på <http://www.udir.no/Upload/larerplaner/Kjennetegn/Samfunnsfag.pdf?epslanguage=no>

Med forbehold om endringer i nettsadresse.

Atlas:

Studentene vil få bruk for atlas gjennom arbeidet i studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelpemiddel på eksamen:

Kinder, Hermann og Werner Hilgemann (2004), The Penguin Atlas of World History – From the French Revolution to the Present. Penguin Books.

Turlajs, Jänis (2011). World Political Reference Atlas. Riga, Jäna seta Map Publishers. <http://www.amazon.com/World-Political-Reference-Atlas/dp/998>

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

VALGEMNER GLU 5-10 3.STUDIEÅR

Oversikten viser planlagte emner de ulike årene. Endelig studietilbud for et skoleår vedtas av avdelingsstyret i høstsemesteret foregående år. Igangsetting av emner er avhengig av tilstrekkelig antall studenter.

Emne	STUDIEPOENGBELASTNING			
	Avsl. Eks.	SP	2017 Høst	2018 Vår
LGU53003 Engelsk 2 (5-10)		30	15	15
LGU53009 Kunst og håndverk 2 (5-10)		30	15	15
LGU53008 Musikk 2 (5-10): Utøvende og skapende musikk, kultur og samfunn		30	15	15
LGU53010 Religion, livssyn og etikk 2 (5-10)		30	15	15
LGU53007 Samfunnsfag 2 (5-10): Menneskerettigheter, folkerett og demokratisering		30	15	15
Sum		150	75	75

LGU53003 ENGELSK 2 (5-10)

Emnenavn (en)	English 2 (5-10)
Emnenavn (nn)	Engelsk 2 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Eivind Nessa Torgersen
Forkunnskapskrav	Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 35 Prioritering ved opptak: 1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU 2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge 3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Anbefalte forkunnskaper

Gode engelskkunnskaper fra videregående skole og Engelsk 1 (5-10)

Emneinnhold

Engelsk 2 for 5-10 er inndelt i tre emneområder. Emneområdene er innholdsmessig forankret i læringsutbytteformuleringene for Engelsk 2 for 5-10:

1. Arbeid med tekster: litteratur og kultur
2. Kunnskap om språk
3. Engelsk som andrespråk: teorier og metoder

Engelsk 2 5-10 gir en grundig innføring i engelsk språk, litteratur og kultur fra hele det engelskspråklige området. Pensumlisten inneholder romaner, noveller, skuespill og dikt skrevet for barn og unge, samt for voksne for å bedre studentenes samfunns- og kulturforståelse. Tekstene vil bli gjennomgått i hele klassen og i mindre grupper. Vi vil bruke god tid på hver tekst for å utvikle studentenes leseferdigheter, samt forståelse av ord, språkbruk, sjanger, uttrykk og fortellerteknikker. Undervisningen i engelsk språk vil spesielt ta for seg spørsmål knyttet mot nasjonale kunnskapsmål og utvikling av lokale læreplaner.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har inngående kunnskap om nyanser ved lydsystemet i engelsk, ved språkets grammatiske struktur og hvordan ordtilfanget kan videreutvikles
- har kjennskap til noen varianter av engelsk
- har kunnskap om historisk utvikling av metoder og tilnærminger til opplæring i engelsk
- har kunnskap om hvordan muntlig og skriftlig språk kan integreres i inspirerende og meningsfulle aktiviteter
- har kunnskap om lesing og skriving som prosesser
- har kunnskap om hvordan ulike faktorer kan påvirke læring av engelsk
- har kunnskap om ulike måter å organisere opplæringen på
- har kunnskap om hvordan læreplaner kan settes sammen
- har innsikt i ulike læringsstrategier som kan bidra til å gjøre at elevene kan ta hånd om egen læring og språkutvikling i et langsiktig perspektiv
- har kjennskap til gjeldende læreplan for skolen som ramme for faglig utviklingsarbeid
- har kunnskap om teksters struktur og språklige virkemidler og om kritiske og analytiske tilnærminger til litteratur og annen tekst
- har kunnskap om samfunnsliv, historie og et rikt utvalg kulturuttrykk i engelsktalende land, deriblant sentrale verk i engelskspråklig litteraturtradisjon

Ferdigheter

Studenten

- kan bruke målspråket sikkert og funksjonelt muntlig og skriftlig i ulike situasjoner og sjangere med presisjon, flyt og sammenheng
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning slik at det tas hensyn til mangfoldet i elevgruppen og kulturell og språklig bakgrunn
- kan tilpasse undervisningen til enkelteleven ved å velge og legge til rette for varierte og differensierte læringsaktiviteter som fremmer utviklingen av elevenes reseptive og produktive språkferdigheter, bl.a. ved pedagogisk bruk av digitale læringsverktøy
- kan planlegge undervisningsplaner og lokale læreplaner basert på gjeldende nasjonale retningslinjer
- kan bruke muntlige aktiviteter som utgangspunkt for skriftlige aktiviteter og omvendt
- kan bevisstgjøre elevene på prosesser knyttet til lesing og skriving og hvordan de kan bruke disse strategisk i sin egen læring
- kan tilrettelegge for at elevene kan skape muntlige, skriftlige og sammensatte tekster med flyt, presisjon og sammenheng
- kan bevisstgjøre elevene i valg av læringsstrategier

- kan aktivt gjøre nytte av elevenes erfaringer med engelsk og eventuelt andre språk
- kan arbeide selvstendig med problemstillinger i faget
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
- kan velge ut og tilrettelegge arbeid med tekster fra engelsktalende land for barn og ungdom på en variert, utfordrende og inspirerende måte

Generell kompetanse

Studenten

- kan reflektere over egen læring og praksis i forhold til etiske grunnverdier og skolens ansvar for barn og unges personlige vekst i et historisk perspektiv
- kan arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevers læring og utvikling i engelskfaget
- kan vedlikeholde og utvikle egen språklig kompetanse

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Engelskfaget er sammensatt av mange ulike deler som er tett knyttet til hverandre. For å oppnå fullt læringsutbytte må studentene ha innsikt i delene og forståelse for sammenhengene og progresjonen mellom dem. Fagplanen forutsetter aktiv deltakelse gjennom hele studieprosessen.

Vi vil bruke mye av undervisningstiden i hele klassen, samt i mindre grupper til å:

- Drøfte språkbruk og andre karakteristika i forskjellige tekster
- Planlegge og utvikle undervisningsmateriale og undervisningsplaner
- Vurdere ulike typer litteratur for bruk i undervisningen
- Utvikle forskjellige aktiviteter knyttet til bruken av litteratur og andre media

Det forutsettes at studenter tilegner seg lærestoff gjennom selvstudium utenom den organiserte undervisningstida, gjennom arbeid i grupper og gjennom den digitale læringsplattformen. Studentene blir vurdert underveis i studiet, både individuelt og i grupper, og vil få skriftlige og muntlige tilbakemeldinger fra faglærer og medstudenter.

Engelsk er undervisnings- og kommunikasjonsspråk. Det forventes at studentene bruker språket aktivt i undervisning og i skriftlig og muntlig kommunikasjon med medstudenter og faglærere. Videre forventes det at studentene bruker høgskolens bibliotek aktivt og forbereder seg til planlagt undervisning.

Praksisplanen angir omfang og utbytteformuleringer for praksis i tredje studieår og hvilke emneområder som vektlegges. Et overordnet fokusområde for praksis i engelsk er arbeidet med muntlig og skriftlig engelsk i klasserommet forankret i et praksisprosjekt.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Underveis i studiet er det lagt inn obligatoriske arbeidskrav – både skriftlige, muntlige og digitale.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 muntlige presentasjoner - 4 innleveringer av tekstoppgaver - 3 innleveringsoppgaver i grammatikk og fonologi - deltakelse i 16 responsarbeid i grupper på digital læringsplattform 	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Muntlig	Individuell			A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1 Individuell muntlig eksamen i didaktikk og andrespråklæring					
Tillatte hjelpemidler:	Det er individuell forberedelsestid (30 minutter umiddelbart før eksamen).					
Tillatte hjelpemidler:	Del 1: 5 A4-sider med egne notater til bruk i forberedelsestiden.					
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer		51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2: Individuell skriftlig eksamen i språk, litteratur og kultur.					
Kommentar til vurdering:	Begge vurderingsdeler må være bestått for å få bestått karakter i emnet. Både del 1 og del 2 arrangeres i emnets 2.semester.					
Tillatte hjelpemidler:	Del 2: Engelsk/engelsk ordbok og 5 A4-sider med egne notater.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Phonology:

Nilsen, Thor Sigurd & Rugesæter, Kåre N. (2015). *English Phonetics for Teachers*. Bergen: Fagbokforlaget. Third Edition.

Grammar:

Yule, George. (1998). *Explaining English Grammar. A Guide to Explaining Grammar for Teachers of English as a Second or Foreign Language*. Oxford: Oxford University Press.

Svartvik, Jan & Leech, Geoff N. (2006). *English: One Tongue, Many Voices*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Language Teaching and Learning:

Bailey, Steven. (2015). *Academic Writing. A Handbook for International Students*. Abingdon: Routledge.

Hedge, Tricia. (2000). *Teaching and Learning in the Language Classroom*. Oxford, Oxford University Press.

Lightbown, Patsy & Spada, Nina. (2013). *How Languages are Learned*. Oxford: Oxford University Press. 4th Edition.

Reference:

Birketveit, Anna and Williams, Gweno (eds.) (2013). *Literature for the English Classroom – Theory into Practice*. Bergen: Fagbokforlaget.

Dypedahl, Magne, Hasselgård, Hilde & Løken, Berit. (2012). *Introducing English Grammar*. Bergen: Fagbokforlaget. Second edition.

Hacker, Diana and Nancy Sommers. (2010). *A Writer's Reference*. Bedford/St. Martin's 6th/7th Edition.

Lightbown, P. M. (2014). *Focus on content-based language teaching*. Oxford: Oxford University Press.

Ramsey Fowler, H. & Aaron, Jane E. (2015). *The Little Brown Handbook*. Harlow: Longman.

Swan, Michael. (2005). *Grammar*. Oxford: Oxford University Press.

Civics and Culture:

Mauk, David. C. & Oakland, John. (2013). *American Civilization: An Introduction*. 6th Edition. Abingdon: Routledge.

Oakland, John. (2011). *British Civilization: An Introduction*. 7th Edition. Abingdon: Routledge.

Literature:

Achebe, Chinua. *Things Fall Apart*, Penguin Modern Classics, 2006.

Alifrenka, Caitlin and Ganda, Martin. *I Will Always Write Back: How One Letter Changed Two Lives*, Little Brown, Young Readers, 2015.

Auster, Paul. *New York Trilogy*, Faber and Faber, 2011

Beagle, Peter S. *The Last Unicorn*, G.P. Putnam's Sons: Thirtieth Anniversary Edition, 1991

Clark, Arthur C. *Childhood's End*, Tor Reprint Edition, 2010.

Dowd, Siobhan. *Bog Child*, David Fickling Books, 2008.

Doyle, Roddy. *Brilliant*, Macmillan Children's Books, 2015.

Green, John and David Leviathan, *Will Grayson, Will Grayson*. Penguin, 2012.

James, Henry. *Turn of the Screw and the Aspern Papers*, Wordsworth Classics, 1993.

Lucas, John. *TURF*, Corgi Childrens, 2013.

Miller, Arthur, *The Crucible: A Play in Four Acts*, Penguin Modern Classics, 2000.

Riggs, Ransom. *Miss Peregrine's Home for Peculiar Children*, Quirk Books, 2013.

Shakespeare, William. *Hamlet*, Barron's Simply Shakespeare, 2002.

Smith, Zadie. *White Teeth*. Penguin New Edition, 2001

Wilde, Oscar. *The Importance of Being Earnest and Other Plays*, Oxford Paperbacks, 2008.

Winterson, Jeanette. *Lighthousekeeping*, Harper Perennial, 2005..

NB: Short stories, essays, and poetry may be required in addition to the texts on the reading list. Please check the term plan and *It's Learning* regularly to ensure you have access to all required texts. Course Teachers will be responsible for providing copies, digital files, or web resources of these texts. Students will be responsible for accessing or printing them as needed. Required picture books will be placed on reserve in the library and it is the students' responsibility to read them prior to class.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
EN230 Engelsk 2	10

LGU53009 KUNST OG HÅNDVERK 2 (5-10)

Emnenavn (en)	Art and crafts 2 (5-10)
Emnenavn (nn)	Kunst og handverk 2 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Errol Fyrileiv
Forkunnskapskrav	Krav om studierett eller fullfort og bestatt laererutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 20 Prioritering ved opptak: 1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU 2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge 3. Andre som fyller kravet om fullfort og bestatt laererutdanning eller tilsvarende Oppgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere a. opprette flere studentgrupper i emnet dersom sokertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet
Anbefalte forkunnskaper	Kunst og handverk 1 (5-10)
Emneinnhold	Kunst og handverk 2 (GLU 5-10) bygger på kunst og handverk 1 (GLU 5-10) og gir fordypet kunnskap gjennom skapende arbeid, fagdidaktisk refleksjon og utvidet innsikt i fagets visuelle og materielle kulturforankring. Gjennom studiet skal studenten videreutvikle egen praktisk ferdighet i faget og fa erfaring med et utvalg av materialer og arbeidsmater som gir læringsutbytte i forhold til laereplan for grunnskolen med saerlig vekt pa trinnene 5-10. Forholdet mellom laereplan og praksis problematiseres gjennom kritisk gransking av oppgaver, undervisning, veiledning og vurdering. Emnet skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon. Emnet består av seks områder: Bilde, skulptur, design, arkitektur, kunst- og formkultur og fagdidaktikk. Områdene bygger på og er en videreføring av arbeidet i kunst og handverk 1(5-10). Gjennom arbeid med områdene videreutvikler studenten egen kompetanse i faget i dybde og bredde. Bilde er utforskning av bilde som visuelt, estetisk og kommunikativt uttrykk. Praktisk arbeid med todimensjonal form og digitale bildemedier vektlegges. Form, farge, komposisjon og symbolbehandling er sentrale tema. Skulptur omfatter utforskning av og arbeid med skulptur som estetisk, visuelt, taktilt og kommunikativt uttrykk - bade gjennom ulike typer skulptur, installasjon og landskapskunst. Design utfordrer til arbeid med problemstillinger knyttet til design og hverdageestetikk. I arbeidet med a skape gjenstander som primaert dekker praktiske behov, jobber vi med egnede materialer og teknikker. Arkitektur fokuserer pa opplevelse av inne- og uterom som pavirker var hverdag samt kunnskap om lokal byggeskikk og nasjonale stilretninger. Undersokende og skapende arbeid knyttes til naermiljoet. Gjennom tegning og bygging av ulike typer modeller, okes bevissthet

om tredimensjonale rom. Kunst og formkultur fra oldtid til i dag, med særlig fokus på oldtid til rokokko i norsk og internasjonal kunst, design og arkitektur er en av hovedkildene i studiet. Området gir grunnlag for planlegging av undervisning, opplevelse og utvikling av kunnskaper og bevissthet om ulike perioders og kulturers formuttrykk. Gjennom utforskning av ulike kulturuttrykk kan en se seg selv og andre i en historisk og kulturell sammenheng. Fagdidaktikk er integrert i faget og tar for seg organisert læring i kunst og handverk, relevans og legitimering som allmenndannende fag i skolen. Studenten skal arbeide med praktiske, skapende prosesser for å bli en god veileder for elevene, og kunne bruke ulike vurderingsformer som bidrar til elevenes læring.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap Studenten * har kunnskap om bildekunst, skulptur, design og arkitektur og hvordan disse temaene kan brukes i arbeid med barn og unge i 5.-10. trinn * har kunnskap om design og arkitektur i privat og offentlig rom, hvordan disse uttrykksformene virker på oss, danner rammer for våre liv, og gir mulighet til undersøkende og skapende arbeid * har kunnskap om skulptur, relieff, objekt, installasjon, og hvordan disse uttrykksformene kan gi barn og unge opplevelse og stimulere til kreativitet i skapende arbeid * har kunnskap om design, designteorier, ideutviklingsprosesser og samspillet mellom materiale, teknikk, funksjon og formuttrykk * har kunnskap om materialer og teknikker knyttet til analoge og digitale bilder, og hvordan barn og unge bruker ulike medier og virkemidler i bilde, tekst og lyd * har kunnskap om lærings- og erkjennelsesformer knyttet til kunst og handverk som estetisk skapende, praktisk handlende og visuelt kommunikativt fag * har kunnskap om psykologiske og kulturelle faktorer som virker inn på utviklingen av barns formspråk, identitet og kreativitet Ferdigheter Studenten * kan velge ut og utnytte materialers bruksegenskaper og estetiske uttrykkskvaliteter i praktisk skapende arbeid og utøve bevisst skjønn ved bruk av estetiske virkemidler * kan bruke metoder for problemløsning i faget og inspirere elever til å utforske egne ideer i møte med materialer, teknikker og arbeidsmater i faget * kan analysere og vurdere kunst og hverdagesestetikk og sette ulike kulturuttrykk inn i en kunsthistorisk sammenheng * kan være bevisst sin rolle som kulturformidler og bruke nærmiljø, museer og samlinger i elevers læringsarbeid og eget skapende arbeid * kan benytte ulike skrifttyper og layout i egen og andres visuell kommunikasjon * kan bruke fagspråk sikkert og funksjonelt, og veilede elever i utviklingen av fagbegreper i arbeidet med bilder, skulptur, design og arkitektur * kan planlegge og organisere læring i kunst og handverk med utgangspunkt i elevenes livsverden og fremme samarbeid og likestilling mellom kjønn og kulturer * kan lage lokale planer for kunst og handverk og utnytte relevant teori i arbeid med tilpasset opplæring for elever med spesielle evner, interesser eller utfordringer * kan beskrive maloppnåelse i kunst og handverk, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elever kan vurdere egen læring * kan vurdere kvalitet og velge læreremidler knyttet til gjennomføring av undervisning i kunst og handverk for 5.-10. trinn * kan vurdere estetiske kvaliteter i skolens inne- og uterom * kan organisere hensiktsmessige verksteder for undervisning i kunst og handverk tilpasset 5.-10. trinn * kan arbeide to og tredimensjonalt med digitale verktøy Generell kompetanse Studenten * kan stimulere til opplevelse, skapende uttrykk og refleksjon og veilede eleven i arbeidsmetoder som fremmer kreativitet og nyskaping * kan arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevers læring i kunst og handverksfaget * kan bruke gjeldende læreplaner for grunnskolen som utgangspunkt for faglig utviklingsarbeid med en systematisk og forskningsmessig tilnærming og kjenne normer for ansvarlig bruk av innsamlet informasjon * kan legge til rette for samhandling med lokalt arbeids- og samfunnsliv og bruke fagets muligheter til valg av innhold og arbeidsmater som fremmer bærekraftig ressursforvaltning

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Studiet er harmonisert med arbeidsmatene i gjeldende læreplan for grunnskolen. Teoriundervisning vil hovedsakelig skje i samlet gruppe, mens praktisk undervisning foregår i mindre grupper. Det praktiske individuelle arbeidet i materialene vil foregå på verkstedene, under lærer- eller studentstyrt veiledning. Det kreves en betydelig arbeidsinnsats gjennom selvstudium organisert i egne perioder hvor studentene arbeider med oppgaver i forlengelse av selvvalgte problemstillinger. Studiet vil bestå av en veksling mellom eget praktisk skapende arbeid, møte med kunst og formkultur, teoretiske studier og samarbeid med praksisfeltet. Refleksjon rundt eget og andres arbeid står sentralt. Studentene skal arbeide med en fordypningsoppgave som har et omfang på en fjerdedel av studiet. Fordypningen vektlegger utforskende og praktisk skapende arbeid innen et selvvalgt område. Utgangspunktet for arbeidet kan være et tema, en epoke eller et kunstverk, et malområde, et eller flere materialer, teknikk/utstyr, estetiske virkemidler og lignende. Eget skapende arbeid og tilhørende referansemateriale knyttes til didaktisk refleksjon. Arbeidet skal dokumenteres med en skriftlig rapport som inngår i vurderingen. Studentene skal arbeide med faglige og dagsaktuelle problemstillinger. Dokumentasjon av arbeidsprosesser

kan skje gjennom for eksempel analoge eller digitale logger. Flere mindre ekskursjoner til utstillinger og samlinger i Trondelagsfylkene kan være viktig innhold i studiet. I tillegg arrangeres en ekskursjon i 3-5 dager til en europeisk storby.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Til utprøving og mindre oppgaver har avdelingen nødvendige materialer, og studentene betaler materialpenger pr studieår.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	En praktisk-estetisk gruppeoppgave innenfor et avtalt tema som skal presenteres i form av en utstilling	
Veiledningssamtaler	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Veiledning av fordypningsoppgave	
Oppmøte til undervisning	9	5
Kommentar til arbeidskrav:	Innføring og oppsummering i områdene bilde, skulptur, design og arkitektur (2 økter pr. område) Innføring i bruk av maskiner, verktøy og utstyr på treverkstedet (1 økt)	
Ekskursjoner	5	5
Kommentar til arbeidskrav:	Ved fravær fra ekskursjon blir det gitt kompensatorisk arbeid. Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse med unntak av ekskursjoner.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell		Dager	A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1 Individuell utstilling En utstilling bestående av skapende arbeider fra målområdene bilde, skulptur, design og arkitektur. Studentens praktiske arbeid og skriftlig rapport i tilknytning til fordypningen er del av utstillingen.					
Tillatte hjelpemidler:						
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2 Individuell skriftlig eksamen Den skriftlige eksamen skal dokumentere kunnskaper innenfor områdene bilde, skulptur, design, arkitektur, kunst og formkultur og fagdidaktikk. Både del 1 og del 2 må være bestått for å få bestått karakter i emnet. Både del 1 og del 2 arrangeres i emnets 2.semester.					
Tillatte hjelpemidler:	Læreplanen for kunst og håndverk i Kunnskapsløftet (LK06). Kandidaten er selv ansvarlig for å medbringe hjelpemidlet til skriftlig eksamen.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Kunnskapskilder og litteraturliste

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen.

Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Danbolt, Gunnar (2009). *Norsk kunsthistorie: bilde og skulptur fra vikingtida til i dag* (3. utg.). Oslo: Samlaget. (s. 4-152).

Gombrich, E. H. (2007). *Kunstens historie* (Ny rev. og utvidet utg.). København: Gyldendal. (400 s.)

Finnes også som:

Gombrich, E. H. (2003). *Verdenskunsten* (4. utg.). Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Gombrich, E. H. (1996). *Verdenskunsten* (3. rev. utg.) Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Gombrich, E. H. (1992). *Verdenskunsten* (Ny utg.) Oslo: Aschehoug.

Halvorsen, E. M. (2007). *Kunstfaglig og pedagogisk FoU: nærhet, distanse, dokumentasjon*.

Kristiansand: Høyskoleforlaget.

(165 s.)

Hauffe, T. (1996). *Design*. Oslo: Cappelen.

(150 s.)

Tilgjengelig som e-bok:

http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010091403053

Høisæther, O. R. (2009). *Design på norsk* (2. utg.) Oslo: Cappelen Damm.

Lundberg, H. S. (2011). *Ull: gamle teknikker på nye måter*. Oslo: Cappelen Damm.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Læreplan i kunst og håndverk. 17 s.

Tilgjengelig fra:

<http://www.udir.no/kl06/KHV1-01/>

Mattsson, A., & Nilsson, S. (2000). *Tre og metall: materialer, verktøy, metoder*. Oslo: Landbruksforlaget.

(170 s.)

Finnes også som:

Mattsson, A., & Nilsson, S. (1999). *Trä och metall: material, verktyg, metoder*. Stockholm: Natur och Kultur/LT.

Nielsen, L. M. (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Thiis-Evensen, T. (1995). *Europas arkitekturhistorie: fra idé til form* (Bokmålutg.). Oslo: Gyldendal.

(160 s.)

Finnes også som:

Thiis-Evensen, T. (1995). *Arkitekturhistoria i Europa: frå idé til form* (Nynorskutg.). Oslo: Gyldendal.

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg.

Selvalgt pensum, ca 100 s. til fordyningsoppgaven. Denne litteraturen må godkjennes av faglærer.

Utdanningsdirektoratet: Den generelle delen av læreplanen, 1993.

Tilgjengelig fra:

http://www.udir.no/Upload/larerplaner/generell_del/generell_del_lareplanen_bm.pdf?epslanguage=no

22 s.

Anbefalt tilleggslitteratur

Eeg, C., & Sørheim, E. (2006). *Med egne øyne: B. 1. Om formidling av samtidskunst*. Oslo: Gan forlag. (84 s.)

Högbqvist, S. (2006). *Med egne øyne: B. 2. Om formidling av videokunst*. Oslo: Gan forlag. (38 s.)

Klingenberg, I. Aa. (2001). *Kunsthåndverk og design i Norge*. Oslo: Gyldendal fakta.

Meyer, S. (2009). *Hva er et bilde: om visuell kultur*. Oslo: Pax. (127 s.)

Veiteberg, J. (2005). *Kunsthåndverk: frå tause ting til talande objekt*. Oslo: Pax. (75 s.)

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU53008 MUSIKK 2 (5-10): UTØVENDE OG SKAPENDE MUSIKK, KULTUR OG SAMFUNN

Emnenavn (en)	Music 2 (5-10): Performing and creative music, culture and society
Emnenavn (nn)	Musikk 2 (5-10): Utøvande og skapande musikk, kultur og samfunn
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Anne-Lise Heide
Forkunnskapskrav	Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 20

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Opgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet

Anbefalte forkunnskaper

Musikk 1 eller tilsvarende. Til dømes VG-skule med studiespesialisering innan musikk, fylkehøgskule med musikkfag e.l. Kunnskapar innan musisering, song, dans, noteteori, komposisjon og leiing.

Emneinnhold

Musikk 2 har desse hovudkomponentane: Allsidig opplæring i musikalsk leiing og utøvande og skapande verksemd; grunnleggande innføring i ulike sider ved musikk, kultur og samfunn, innføring i kunstfagsbasert forskings og utviklingsarbeid.

Studiet dreier seg om korleis musikkfaget kan bidra til personleg vekst og danning for elevar på 5.10. trinn, samstundes som studentane skal vidareutvikle ferdigheiter og kunnskapar i musisering og dans/rørsle, lytting og komponering.

Musikk 2 er elles i særleg grad innsikta mot skolen som læringsmiljø og læringsfellesskap i eit fleirkulturelt samfunn. Sentrale tema vil vere kulturelt og musikalsk fellesskap og læring, t.d. i det friviljuge musikklivet; uformell musikkopplæring, t.d. gjennom media og internett, og ulike former for musikalsk læringsarbeid knytt til instansar utanom skolen.

Musikk 2 omfattar norsk og internasjonal forskingsbasert kunnskap knytt til musikkopplæring for elevar på 5.-10. trinn, og relevante metodar for fagdidaktisk forskings- og utviklingsarbeid.

Undervisningsstoff og arbeidsmåtar i praksisopplæringa skal også gi studentane ferdigheiter, kunnskap og erfaring som gjerd ei godt kjende med musikalsk ungdomskultur.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har solid kunnskap om analoge og digitale læringsressursar og læringsmaterieil som er utvikla til bruk i skolefaget på 5.- 10. trinn og til uformelle læreprosessar utanom skolen, t.d. på internett, og kunne vurdere desse kritisk
- har kunnskap om kjenneteikn på eit mangfaldig og inkluderande læringsmiljø og fellesskap for musikalsk læring for trinna 5-10
- har solid kunnskap om musikkteori og om musikalsk sjanger-, komposisjons-, og formlære, og om representativ musikk frå ulike tider og i ulike kulturar
- har kjennskap til historia til profesjonsrelevante sider av musikkfaget som vitskaps- og utøvingsfag
- har kunnskap om musikk og følelseskunnskap og om ulike sider ved musikkens verknad på sinn og kropp, særleg med vekt på musikalsk ungdomskultur

Ferdigheiter

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere ulike læreprosessar knytt til musikk, dans/rørsle og skolekonsertar for trinna 5-10 og drøfte korleis skolen og samfunnet kan leggje til rette for slike opplevingar som del av musikkopplæring
- kan framføre et variert repertoar av song og musikk, musikalsk og uttrykksfullt, åleine, og i samspel med andre i skolen og på andre

opplæringsarenaer

- kan improvisere, komponere, arrangere og produsere, utøve og leie, og framføre musikk på konsertar og i andre offentlege rom
- kan vise eit godt utvikla musikkgehor som kan danne grunnlag for musikalsk forståing, eiga musisering og skaping
- kan notere eigne komposisjonar og leggje til rette musikalsk materiale for ulike framføringsføremål og for musikkundervisning og læreprosessar på trinna 5-10
- kan reflektere over og drøfte musikkens rolle i det fleirkulturelle samfunnet med særleg vekt på samspelet mellom musikalsk ungdomskultur og musikktradisjonar frå ulike kulturar
- kan drøfte kva rolle uformelle opplæringsarenaer betyr for musikk- og danseopplæring av elevar på 5.-10. trinn og kva for verknad slike erfaringar kan ha for musikkopplæringa på skolen
- kan vurdere og analysere musikk med utgangspunkt i teori om estetikk og kulturutvikling
- kan vurdere, analysere og delta i varierte fagdidaktiske forskings- og utviklingsprosessar

Generell kompetanse

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere ei heilskapleg musikkopplæring i samarbeid med skolen sine samarbeidspartnarar og i tråd med gjeldande læreplan for grunnskolen
- kan vurdere ulike verktøy for elevvurdering i musikkfaget og samanlikne med tilsvarande for andre fagområde, og kommunisere grunnlaget for vurdering til elevar, føresette, kollegaer og skoleleiing

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Undervisningsformane skiftar mellom gruppeundervisning i større og mindre gruppar, førelesningar, gruppearbeid og praktisk musisering.

Studentane skal:

- jobbe med praktiske disiplinær og utvikle kunnskap og ferdigheiter i musisering, samspel, komposisjon, arrangering, musikkforståing, leiing og formidling.
- opparbeide kunnskap om ulike muikksgangrar, musikken sin verdi i samfunnet, og gjere seg kjent med kompositoriske virkemiddel i de ulike historiske epokar.
- Jobbe med fagdidaktiske metoder særskilt tilrettelagt for elevar på 5-10.trinn

Stor grad av eigeninnsats er nødvendig. Studentane vil få rettleiing på deler av arbeidet individuelt og gruppevis. Det vert lagt vekt på ei prosessorientert undervisning med studentaktive arbeidsformer med det musiske og skapande i sentrum.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Det legges til rette for studietur til utlandet. Studenten dekker selv utgiftene.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	8	8
Kommentar til arbeidskrav:	2 komposisjons-/arrangeringsoppgåver. 2 konserter. Ei oppgåve i musikkorientering. Ei skriftleg oppgåve som omhandlar musikk og inkludering. Ei gruppeoppgåve med framsyning av rørsle/dans basert på eigen koreografi til eit tildelt musikkstykke. Ein ekskursjon	
Oppmøte til undervisning		Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Aktivitetar som krev samhandling: Formidling 80% av samla timetal Gruppearbeid med komponering 80% av samla timetal Tester/framlegg 100% av samla timetal	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vert vurdert med godkjent/ikkje godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må vere godkjende før ein kan framstille seg til eksamen. Kandidatar som står i fare for å bli nekta å gå opp til eksamen pga. manglande arbeidskrav, skal varslast om dette, jf. gjeldande studieforskrift ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Demonstrasjon av ferdighet, praktisk arbeid	Individuell			A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Vurderingsdel 1: Praktisk eksamen i musisering Gruppeeksamen med individuell karakter der instrumental og songleg ferdigheit og allsidigheit i ein samspelsituasjon blir vurdert. Valg av konsertform og formidlingevne har også innverknad på vurderingsgrunnlaget.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Tillatte hjelpemidler:	Ved praktisk eksamen kan tekstar, partitur, egne og avdelinga sine musikkinstrument nyttast.					
Vurderingsmappe	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<p>Vurderingsdel 2: Mappe med 2 bidrag Krav til innhald og omfang av mappa: 1. Ein eigen komposisjon 2. Ei skriftleg oppgåve som omhandlar musikk og inkludering.</p> <p>Både del 1 og del 2 arrangeres i emnets 2.semester.</p>					
Tillatte hjelpemidler:	Ved mappeeksamen er alle hjelpemidlar tilletne.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsett eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldande studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Hovedlitteratur

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008). *Sang i Norge*. Oslo: Musikk i skolen.

Nettsted:

<http://www.sanginorge.no/>

Dugstad, R., Hagerup, G. B., & Smidt, M. (2011). *På kryss og ters: musikk fordypning 2*. Bergen: Fagbokforlaget.

Furnes, Odd Torleiv. (2009). Musikk og tilpasset opplæring – om å kunne spille på flere strenger. Et blikk på musikalitet, multiple intelligenser og læringsoverføring. *Nordisk musikkpedagogisk årbok 11 2009*, s. 115-138.

http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/172223/Furnes_2009.pdf?sequence=1

Hjorthaug, S. (2002). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Finnes også som:

Hjorthaug, S. (1999). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Johnsen, B. (2013) *Musikkfaget på ungdomstrinnet: en invitasjon til mestring*. Bergen: Fagbokforlaget.

Kotarba, J. A., Merrill, B., Williams, P. J., & Vannini, P. (2013). *Understanding society through popular music* (2nd ed.). New York: Routledge.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra:

<http://www.udir.no/kl06/MUS1-01/>

Olsen, R., & Stenersen, S. H. (red.). (2007). *Musikk – mulighetenes fag*. Bergen: Fagbokforlaget.

Ruud, E. (2013). *Musikk og identitet* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Diverse notemateriell som avtales med faglærer.

Tilleggs litteratur

Bicknell, Jeanette. (2009). *Why music moves us*. London: Palgrave Macmillan.

Hesmondhalgh, D. (2013). *Why music matters*. Chichester: Wiley Blackwell.

Turino, T. (2008). *Music as social life: the politics of participation*. Chicago: University of Chicago Press.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU53010 RELIGION, LIVSSYN OG ETIKK 2 (5-10)

Emnenavn (en)	Religion, Philosophies of life and Ethics 2 (5-10)
Emnenavn (nn)	Religion, livssyn og etikk 2 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk, ev. engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Camilla S. Jørgensen Oddrun Marie Hovde Bråten

Forkunnskapskrav

Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende.
Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Anbefalte forkunnskaper

Emneinnhold

RLE2 i GLU 5-10 har disse områda:

1. Religionar og livssyn
2. Filosofi og etikk
3. Fagdidaktikk

Emnet omhandlar ni fagemne: jødedom, kristendom, islam, hinduisme, buddhisme, anna religiøst mangfald, livssyn, etikk og filosofi. Det religiøse mangfaldet i fokus for RLE2 er samisk religion, sikhisme og bahai. Vektlegginga av dei ulike fagemna vil vere om lag som i læreplanen for grunnskolen.

I arbeidet med religionane og anna fagstoff står modernitet, perspektivmangfald, kjeldekritikk, medborgarskap og danningsspørsmål i fokus. Eldre religions- og filosofihistorie blir vektlagd.

I samband med praksis vert merksemd retta mot utfordringane knytte til læringsorienterte vurderingar i høve til haldnings- og trusspørsmål..

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om viktige trus - og livstolkingar i religionane, anna religiøst mangfald i historisk og aktuelt perspektiv, med vekt på europeiske og meir globale forhold
- har kunnskap om religionshistorie med vekt på eldre tid og særleg på kristendommens historie fram til og med reformasjonen
- har kunnskap om heilage tekstar med viktige forteljingar i religionane, deira litterære uttrykk og sjangrar, verknadshistorie, hermeneutikk og historisk-vitskapelege perspektiv på tekstane
- har kunnskap om samisk religionshistorie
- har kunnskap om samanlikningar mellom religiøse tradisjonar og praksisar
- har kunnskap om sekulære livstolkingar med vekt på ideologiar
- har kunnskap om vestleg filosofihistorie med vekt på antikken
- har kunnskap om religiøse, humanistiske og naturalistiske verdiperspektiv i møte med aktuelle utfordringar som spørsmål om liv og død, kjønn og likestilling, seksualitet, økonomi, miljø og ressursbruk, rusmiddel og rusmisbruk
- har kunnskap om FN's internasjonale konvensjonar om menneskerettane og ILOkonvensjonen om urfolk og stammefolk i sjølvstendige statar, samt aktuell diskusjon om menneskerettsomgrepet

- har kunnskap om grunnskolefaget si historie med særleg vekt på tida etter 1997 og ulike løysingar på religions- og filosofiundervisninga i andre land
- har kunnskap om eit breitt utval av moglege arbeidsmåtar i faget og tilsvarande vurderingsformer

FERDIGHEITER

Studenten

- kan bruke eit breitt utval av varierte arbeidsmåtar med vekt på utforskande samtalar
- kan vurdere lærebøker og andre læremiddel i faget, òg i eiga undervisning
- kan lage lokale læreplanar i RLE
- kan reflektere over eiga utvikling i yrkesutøvinga som RLE-lærer
- kan integrere dei grunnleggjande ferdigheitene i RLE-undervisninga: kunne uttrykke seg munnleg og skriftleg, lese ulike typar tekstar og rekne
- kan tolke korleis tekstar, kunst og arkitektur uttrykkjer meining i RLE-emna, gjennom sjangrar, symbol, metaforar og andre verkemiddel
- kunne bruke digitale verktøy med særleg blikk for kjeldekritikk i høve til søk etter informasjon og etiske spørsmål om nettetikette og personvern
- kan bruke prinsippa for erfaringsbasert forskning i eiga verksemd som RLE-lærer

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan gjere greie for ulike konsekvensar av verdigrunnlaget for skolen
- kan sjå ungdomskultur og samfunn elles i samanheng med religionar og livssyn

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsformer og vurderingsordning blir sett i samanheng. Arbeidsformene vekslar mellom førelesning, arbeid med oppgåver (individuellt og i gruppe), diskusjonar, munnlege studentpresentasjonar og ekskursjonar.

Læringsaktiviteter i emnet omfattar lesing og lytting, produksjon av munnlege og skriftlege tekster, samt interaksjon med kvarandre, undervisningspersonale og representantar for trus- eller livssynsorganisasjonar eller andre institusjonar vi møter.

For lærarar i grunnskolen religions- og livssynsfag er det viktig å kunne lese fagtekster og andre tekster kritisk og analytisk og å lytte til elevar, foreldre, kollegaer og andre med vilje til innleving og læring. Tilsvarande er det viktig å kunne uttrykke seg klart både skriftleg og munnleg i møte med desse gruppene og offentlegheita. Undervisninga i emnet omfattar øving i å uttrykke seg, både skriftleg og munnleg i ulike sjangrar med ulike formål, og på bakgrunn av faglitteratur og erfaring.

Arbeidsformer og læringsaktivitetar dannar grunnlag for tileigning av fag og fagutøving, og det er derfor viktig å delta i undervisninga.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Muntlig fremlegg	2	2	
Kommentar til arbeidskrav:	Studenten skal bidra i to muntlige fremlegg og gi respons på like mange muntlige fremlegg holdt av medstudenter.		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Praktisk pedagogisk prøve: estetikk Studenten skal individuelt eller sammen med én medstudent forberede og gjennomføre en ekskursjon til en kirke eller annet faglig relevant ekskursjonsmål og på/ved ekskursjonsmålet holde en faglig og didaktisk presentasjon for medstudenter med vekt på estetiske uttrykk i/på/ved ekskursjonsmålet. Studentene skal også respondere på minst to medstudenters presentasjoner. I tilknytning til prøven skal det leveres planleggingsdokument (felles dersom det er samarbeid) og refleksjonslogg (individuell).		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Praktisk didaktisk prøve: ekskursjon med elever Studentene skal i fellesskap planlegge, gjennomføre og drøfte en ekskursjon til et faglig relevant ekskursjonsmål med en (av faglærer) utvalgt gruppe elever fra en grunnskole i/nær Trondheim. Studentene skal gjøre avtaler med ansvarlige ved ekskursjonsmålet, i samarbeid med skolen organisere reise/transport til og fra, ivareta informasjon til foreldre og planlegge faglig for- og etterarbeid på skolen. I samarbeid med elevgruppens lærere skal studentene lede ekskursjonen. I etterkant skal studentene delta i drøfting av erfaringer gjort under ekskursjonen.		
Tester	1	1	
Kommentar til arbeidskrav:	Digital kunnskapstest i sentrale fagområder		
Oppmøte til undervisning	1	1	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Deltagelse i undervisning knyttet til religionsdialog og/eller livssynsdialog.		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet			

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
		Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.
Kommentar til arbeidskrav:		Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Individuell skriftlig eksamen. Avholdes i emnets 2. semester.					
Tillatte hjelpemidler:	Grunnskolens læreplan for RLE					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Fag/ fagdidaktikk

Andreassen, B-O.(2012) *Religionsdidaktikk: en innføring*. Oslo: Universitetsforlaget. (Ikke kap. 7, 9). **180s**

Andreassen, B-O. (2014) Religionslæreren – en rolle i endring. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 98(5), 316-328. **22s**

Tilgjengelig fra:

https://www.idunn.no/npt/2014/05/religionslaereren_-_en_rolle_i_endring

Bråten, O. M. H. (2014) Hva er religionspedagogikk? Internasjonale perspektiver på den norske konteksten. *Prismet*, 65(3), 123-139, **16s**.

Bråten, O. M. H. (2014). Fortolkende tilnærming til religions- og livssynsundervisning. *Religion og livssyn*, 26(3), 18-22. **5s**

Døving, C. A., & Kraft, S.-E. (2013). *Religion i pressen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Intro, kap.1,3,5 + avslutning: **110s**

Endsjø, D. Ø., & Lied, L. I. (2011). *Det folk vil ha: religion og populærkultur*. Oslo: Universitetsforlaget. Innlendingen og kap. 2,4 + konklusjon: **52s**

Endsjø, D. Ø. (2009). *Sex og religion: fra jomfruball til hellig homosex*. Oslo: Universitetsforlaget. Innl. Kap. 1, kap 2, 3, 4, 12. **32s**

Fuglseth, K. (red). (2014): *RLE i klemme*. Bergen: Fagbokforlaget. (Kapitler: 2 Straum KURLE-survey, 25-41, 5 Haslund Danning,85-103, 9, 11 Jørgensen Elevvurdering, 199-223. **56s**

Husebø, D. (2014). Tro- og livssynsfag i Skandinavia – en sammenligning. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 98(5), 364-374. **10s**

Tilgjengelig fra:

<https://www.idunn.no/npt/2014/05/tro-og-livssynsfag-i-skandinavia-en-sammenligning>

Jackson, R. (2014). Veiviseren: En presentasjon av Europarådets retningslinjer for religions- og livssynsundervisning. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 98(5),376-384. **8s**

Tilgjengelig fra:

<https://www.idunn.no/npt/2014/05/veiviseren-en-presentasjon-av-europaraadets-retningslinjer>

Annet anbefalt fagdidaktikk

Anker, T., & von der Lippe, M. (2014). Religiøst mangfold i skolen. I J. H. Stray & L. Wittek (red.), *Pedagogikk: en grunnbok*. Oslo: Cappelen Damm. **12s**

Repstad, K., & Tallaksen, I. M. (2014) *Praktisk fagdidaktikk for religionsfagene*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Skeie, G. (red.). (2010). *Religionsundervisning og mangfold: rom for læring i religion, livssyn og etikk*. Oslo: Universitetsforlaget.

Skjerdal, T. S. (2004). Film som pedagogisk verktøy. *Prismet*, 55(2), 90-99.

Walgermo, A. K. (2004). Film - om og som religion. *Prismet*, 55(2), 78-89.

Weiss, M.N., Svare, H., Sender, A., Thelle, N.R., Garbarek, V. og Strøm-Olsen, N. (2013). *Dialog er svaret på alt*. Oslo: Frekk forlag. (Artiklene av Weiss: "Oppdagelsen av verdens verdier", Thelle: "Dialog som forandrer - erfaringer fra Østen" og Strøm-Olsen: "Løsningen på alt? 15+22+10s).

Winje, G. (2014). Elevers lesing av bilder i RLE. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 98(5), 341-351.

Tilgjengelig fra:

<https://www.idunn.no/npt/2014/05/elevs-lesing-av-bilder-i-rle>

Winje, G. (2014). Grunnleggende ferdigheter i religion, livssyn og etikk (RLE). I K. Skovholt (red.), *Innføring i grunnleggende ferdigheter: praktisk arbeid på fagenes premisser*. Oslo: Cappelen Damm. S. 207-237. **30s**

Kristendom, andre religioner og livssyn

Breidlid, H & Nicolaisen, T. (2011). *I begynnelsen var fortellingen* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (ikke kap. 3 og 9). ca **380s**.

Braarvig, J., & Justnes, Å (red.). (2011). *Hellige skrifter i verdensreligionene*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap 2-6 (s. 21-178) **157s**.

Breistein, I.F. (2013). En helhetlig tros- og livssynspolitikk – ønskelig og mulig? *Teologisk tidsskrift*, 2 (4), 314-336. **22s**

Tilgjengelig fra: http://www.idunn.no/ts/tt/2013/04/en_helhetlig_tros-og_livssynspolitikk_-_oenskelig_og_mulig

Den norske kirke om gudstjeneste: «Hellig handling, hellig tid, hellig rom» tilgjengelig fra: <http://www.kirken.no/?event=doLink&famID=9250>

Hägg, H. F. (2004). *Oldkirken: kristendommen i Romerriket 30-395*. Bergen: Fagbokforlaget. **88s**

Kjørven, O. K., & Lindboe, I. M. (2005). *Det nye testamente: en innføring i utvalgte tekster*. Bergen: Fagbokforlaget. (s.167-210). **43s**

Kristiansen, R. E. (2005). *Samisk religion og læstadianisme*. Bergen: Fagbokforlaget. S.49-93. **44s (eldre historie dekkes av Winje 2012)**.

Midttun, A. (2014). Biter og deler av islam. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 98(5), 329-340. **11s**

Tilgjengelig fra:

https://www.idunn.no/npt/2014/05/biter_og_deler_av_islam

Winje, G. (2012). *Guddommelig skjønnhet: kunst i religionene* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. Kap 1-6, 8, 10. **243s**.

Aas, P. A. (2011). *Humanisme: først og fremst et menneske*. Oslo: Pax Forlag. **204s**

Annen anbefalt litteratur kristendom, andre religioner og livssyn

Davidsen, B. A. (2010). *Da jorden ble flat: mytene som ikke ville dø*. Oslo: Luther.

Eriksen, E.-A. V., & Mårtensson, U. (2011). Muslim society Trondheim: a local history. *Tidsskrift for islamforskning*, 5(1) og *Studies in contemporary Islam*. **32s**

Jackobsen, Knut A. (2011) *Verdensreligioner i Norge* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Eidhamar, L. (red.). (2004). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høgskoleforlaget.

Nicolaisen, T. (2012). Corresponding values and colonizing discourses: situating 'Hindu children' and their values in relation to hegemonic Norwegian discourses about religious education. *British Journal of Religious Education*, 34(3), 231-246.

Nyhus, K. A., & Nyhus, O.-J. (2013). *Kristen tro: oppdatert*. Oslo: Kom forlag.

Rasmussen, T., & Thomassen, E. (1999). *Kildesamling: til kristendoms kunnskap med religions- og livssynsorientering: B. 1. Kristendommen; Islam*. Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. http://www.krlnett.no/innhold/kildesamling/Bind_1_1.pdf

Rasmussen, T., & Thomassen, E. (1999). *Kildesamling: til kristendoms kunnskap med religions- og livssynsorientering: B. 2. Jødedommen; Hinduismen; Buddhismen; Humanismen*. Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. http://www.krlnett.no/innhold/kildesamling/Bind_2_1.pdf

Søvik, A. O., & Davidsen, B. A. (2013). *Eksisterer Gud?: en drøfting av argumenter for og mot*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Thobro, S. A. (2009). Endringer i representasjon av buddhisme: en analyse av norske lærebøker i perioden 1948-2006. *DIN: Religionsvitenskapelig tidsskrift*, (4), 4-29.

Østberg, S. (2003). *Muslim i Norge: religion og hverdagsliv blant unge norsk-pakistanere*. Oslo: Universitetsforlaget.

Etikk/ filosofi (og livssyn)

Aristoteles (1999). *Etikk* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. S. 44-144. **93s**

Eriksen, L. L. (2008). Verdifelleskap eller uenighetsfelleskap? Håndtering av uenighet i klasserommet. I O. Leirvik & Å. Røthing (red.), *Verdier* (s. 120-138). Oslo: Universitetsforlaget. **18s**

Fastvold, M. (2009). *Kritisk tenkning: Sokratiske samtaleledelse i skolen*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kapittel 1-8: **194s**

Fastvold, M. (2009). *Supplementsbok til Kritisk tenkning: Med eksempler og øvelser. Sokratiske samtaleledelse i skolen*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (120s ikke lesepensum).

Papineau, D. (red.). (2009). *Filosofi for vår tid*. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 1: Verden, s. 8-41. **23s**

Aktuell tillegglitteratur:

FNs nettsider om menneskerettigheter, menneskerettighetserklæringen, ILO-konvensjonen, konvensjon om sivile og politiske rettigheter, konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, konvensjon om barnets rettigheter (Barnekonvensjonen), samt artikler om rettighetenes historie, motstand mot dem mv. <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter>

Djuliman, E., & Hjort, L. (2007). *Bygg broer, ikke murer: 97 øvelser i menneskerettigheter, flerkulturell forståelse og konflikthåndtering*. Oslo: Humanist forlag.

(Under 2000 sider: enkeltartikler og/eller kapitler vil komme i tillegg)

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
ALT RLE230	30

LGU53007 SAMFUNNSFAG 2 (5-10): MENNESKERETTIGHETER, FOLKERETT OG DEMOKRATISERING

Emnenavn (en)	Social science 2 (5-10): Human rights, international law and democratization
Emnenavn (nn)	Samfunnsfag 2 (5-10): Menneskerettar, folkerett og demokratisering
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Roar Madsen
Forkunnskapskrav	<p>Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 35</p> <p>Prioritering ved opptak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU 2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge 3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende
Anbefalte forkunnskaper	Det anbefales å ha fullført og bestått samfunnsfag 1, emne 1 og emne 2 for GLU 5-10
Emneinnhold	<p>Samfunnsfag 2, GLU 5-10 inneholder utvalgte emner fra historie, geografi, samfunnskunnskap (sosiologi og statsvitenskap) og samfunnsfagdidaktikk.</p> <p>I emnet legges det vekt på politisk og økonomisk historie, norsk og internasjonal forhold til opp mot vår tid. Studiet omfatter kunnskap om demokratiteori, demokratiutvikling, og maktforhold i Norge og kunnskap om institusjoner og deres rolle i sosialisering og identitetsutvikling hos unge.</p> <p>Globale maktforhold og økonomisk utvikling står sentralt for å forstå konflikter rundt miljø og ressurs, demokratisering og menneskerettigheter og folkerettslige spørsmål. Faget går spesielt inn på sentrale konflikter i Midtøsten.</p>

Ut over dette vil studiet behandle emner som inneholder kunnskaper, perspektiver og forståelser for andre hoveddeler av skolens samfunnsfag på 5.-10.trinn.

Studiets teoretiske hovedområde er overordnede samfunnsvitenskapelige perspektiver, forklaringsmåter og teorier som er grunnleggende for faglig- og fagdidaktisk forståelse av både samfunnskunnskap, geografi og historie.

Forskningsmetoder innenfor samfunnsvitenskapene er en vesentlig del av dette kjerneområdet. Faget skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om hendelser og forhold i samtida i lys av maktforhold og menneskers handlinger og valg i nær og fjern fortid
- har kunnskap om samspill og konflikt mellom naturgrunnlag og levekår
- har kunnskap om utviklingen i den globale verdensøkonomien og politiske, kulturelle, miljømessige og sosiale konsekvenser av denne utviklingen, også i et urfolksperspektiv
- har kunnskap om sosialisering og identitetsutvikling i ungdomsårene
- har kunnskap om vitenskapelige teorier og metoder i faget
- har kunnskap om relevant forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet
- har kunnskap om sentrale fagdidaktiske metoder og teorier

FERDIGHETER

Studenten

- kan anvende faglig kunnskap og resultat fra forsknings- og utviklingsarbeid
- kan arbeide selvstendig med faglige og fagdidaktiske spørsmål og analysere faglige problemstillinger ut fra fagområdets fakta og teorigrunnlag
- kan kritisk analysere samfunnsfaglige problemstillinger og stimulere til dette i opplæringen
- kan reflektere over og vise innsikt i historiske prosesser
- kan beherske og vurdere bruk av faglige hjelpemidler og uttrykksformer i samfunnsfag
- kan tilpasse undervisningen til enkelteleven ved å legge til rette for varierte og differensierte læringsaktiviteter
- kan bevisstgjøre elevene i valg av læringsstrategier
- kan ta i bruk og veilede elever i sentrale samfunnsfaglige metoder

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan oppdatere seg faglig og reflektere over egen praksis
- kritisk reflektere over samfunnsfaglige problemstillinger
- kan arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevers læring og utvikling i samfunnsfaget

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Undervisningen i faget gis som forelesninger, studentseminarer med eller uten faglærers deltakelse og som oppgaveløsninger og diskusjoner i full studentgruppe. Studentene må også løse oppgaver individuelt og i grupper. Seminarer med studentpresentasjoner og tilbakemeldinger på innleverte

obligatoriske oppgavesett er en viktig arena knyttet til emnet i faget. Studentene må ha gjennomført og bestått praksis i samsvar med de faglige ferdighet- og kunnskapsmål for praksisåret

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Utgifter i forbindelse med ekskursjoner betales av studentene selv. Det organiseres obligatoriske ekskursjoner lokalt eller regionalt. Det tilbys frivillig, emnerrelevant utenlandsekskursjon forutsatt tilfredsstillende studentpåmelding.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Ekskursjoner	2	2	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Deltaking på inntil to lokale/regionale ekskursjoner Det blir i tillegg gitt tilbud om emne- og pensumrelevant utenlandsfeltkurs 5-10 dager under forutsetning av tilfredsstillende studentpåmelding. Deltaking på foreberedende planleggingsdager for utenlandsfeltkurs vil være obligatorisk for alle studenter.		
Seminar-/samlingsdeltakelse	2	2	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Tilstedeværelse og deltaking på inntil to fagseminarer.		
Rapport(er)	1	1	
Kommentar til arbeidskrav:	Innlevering av samfunnsfaglig oppgave løst med utgangspunkt i datainnsamling/erfaringer fra skolepraksis		
Øvinger	8	6	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Innlevering og/eller presentasjon av skriftlige og/eller muntlige løsninger på seks av åtte gitte oppgaver/oppgavesett løst i grupper og med C-nivå som godkjenningsskrav. Obligatorisk deltaking på tre veilednings-samtaler gjennomført i oppgavegrupper.		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet			
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent.		

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
--------------------------	--------	-----------------

Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Skriftlig individuell eksamen Eksamen i faget blir avlagt vår 3. studieår					
Tillatte hjelpemidler:	Læreplan i samfunnsfag LK06, godkjente atlas og kalkulator.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Pensumbøker og artiklar:

Balsvik, R. R. (2010). *Det 20. århundrets historie - et globalt perspektiv*. Oslo: Cappelen akademisk. s. 163-310 (147 s.)

Butenschøn, N. A. (2008). *Midtøsten: imperiefall, statsutvikling, kriger*. Oslo: Universitetsforlaget. (391 s.)

Børhaug, K. (2004). Ein skule for demokratiet. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 88(2/3), 205-219. (14s.)

Tilgjengeleg frå:

http://www.idunn.no/ts/npt/2004/0203/ein_skule_for_demokratiet

Børhaug, K., & Christophersen, J. (2012). *Autoriserte samfunnsbilder: kritisk tenking i samfunnskunnskap*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1, 2, 3, 4 og 11 (77 s.)

Flint, C., & Taylor, P. J. (2011). *Political geography: world-economy, nation-state and locality*. Harlow: Pearson/Prentice Hall. Kap. 1-5 (193 s.)

Heidar, K., Berntzen, E., & Bakke, E. (red.). (2013). *Politikk i Europa: partier, regjeringsmakt, styreform*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 17-157, 175-209, 225-238, 280-293 og 359-376. (205s)

Johannesen, A. m.fl. (2010). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt forlag. (s. 99-101, 103-171, 173-213, 215-219, 221-227, 229-237, 239-257, 259-293, 295-321, 323-353, 355-357, 359, 361-370). (259s)

Knutsen, T.L. (2012). Den arabiske våren. I P. Overrein (red.), *Demokratiets forutsetninger i massekommunikasjonenes tidsalder: rapport Hegraseminaret 2011* (s. 5-10). Trondheim: Hegraseminarets styringsgruppe. (5 s.)

Madsen, R. (2015). Synet på norsk suverenitet i omlegging fram mot grunnlovparagraf 93 frå 1962. I P. Overrein (red.). *Året 1814 og det norske demokratiet: rapport Hegraseminaret 2014* (s. 44-63). Trondheim: Hegraseminarets styringsgruppe.

(19 s.)

McGarry, J., & O'Leary, B. (1993). The macro-political regulation of ethnic conflict. I J. McGarry & B. O'Leary, *The Politics of ethnic conflict regulation: case studies of protracted ethnic conflicts* (s. 1-40). London: Routledge.

Mulholland, M. (2003). *Northern Ireland: a very short introduction*. Oxford: Oxford University Press. s. 1-154 (77s p.g.a. [lite](#) format).

Overrein, A. (2005). *Kampen om folkeretten: krig, makt og rett i verdenssamfunnet*. Oslo: Abstrakt forlag. s. 15-205 og 217-275 (248 s.)

Solhaug, T., Børhaug, K., Stugu, O. S., & Haugaløkken, O. K. (red.). (2012). *Skolen, nasjonen og medborgaren*. Trondheim: Tapir akademisk forlag. s. 9-40, 71-84, 111-153. (86 s.)

Stugu, O. S. (2008). *Historie i bruk*. Oslo: Samlaget. s. 7-69 og 97-146 (111 s.)

Stugu, O. S. (2012). *Norsk historie etter 1905: vegen mot velstandslandet*. Oslo: Samlaget. s. 142-316 (175 s.)

Sundlisæter Skinner, M. (2012). Norwegian Euroscepticism: Values, Identity or Interest, i *Journal of Common Market Studies* Vol 50 no 3 s. 422-440 (19s).

Tilgjengeleg frå:

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=eoh&AN=1306244&site=ehost-live&scope=site>

Sørensen, G. (2008). *Democracy and democratization: processes and prospects in a changing world* (3rd ed.). Boulder, Colo.: Westview Press.

(164 s.)

Tilgjengeleg som e-bok:

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=421109&site=ehost-live&scope=site>

Yiftachel, O. (2005). Neither Two States Nor One: the Disengagement and "Creeping Apartheid" in Israel/Palestine. *The Arab World Geographer* 8(3), 125-129.

Tilgjengeleg frå:

http://www.geog.bgu.ac.il/members/yiftachel/new_papers_eng/Yiftachel%20in%20Arab%20World%20Geographer.pdf

(4 s.)

Waage, H.H. m.fl. (red.) (2013). *Krig og fred i det lange 20. århundre*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. s. 20-114 (84S)

Wilkinson, P. (2007). *International relations: a very short introduction*. Oxford: Oxford University Press. s. 1-137 (69s p.g.a. [lite](#) format)

Tilgjengeleg som e-bok:

<http://site.ebrary.com/lib/histno/docDetail.action?docID=10271466>

Førelsesnotat som leggjast ut på «it's learning» er pensum dersom ikkje anna er oppgjeve.

2378 sider oppsett pensumlitteratur.

Læreplanar:

Studentane skal ha kjennskap til innhaldet i fylgjande av utdanningsdirektoratets læreplanar for grunn- og vidaregåande skule:

Læreplanen i samfunnsfag <http://www.udir.no/kl06/SAF1-03/>

Læreplanen i historie fellesfag <http://www.udir.no/kl06/HIS1-02/>

Læreplanene i historie- og filosofi programfag. <http://www.udir.no/kl06/HIF1-01/>

Læreplanen i geografi fellesfag <http://www.udir.no/kl06/GEO1-01/>

Læreplanene i politikk, individ og samfunn: <http://www.udir.no/kl06/POS1-01/>

I tillegg skal studentane ha kjennskap til innhaldet i rettleiande kjenneteikn på måloppnåing etter 10. klasse i samfunnsfag på http://www.udir.no/Upload/Vurdering/Kjennetegn/Samfunnsfag_kjennetegn_NN.pdf

Studentane skal ogso ha kjennskap til innhaldet i fylgjande ikkje-norske læreplanar:

Sverige: Geografi, historia og samhallskunskap i klikkbare lenkjer frå <http://www.skolverket.se/laroplaner-amnen-och-kurser/grundskoleutbildning/grundskola/laroplan>

Nord-Irland: Samfunnsfagrelevante delar av http://www.deni.gov.uk/nisr_20070046_en.pdf

England: Samfunnsfagrelevante delar (historie, geografi og citizenship) av National Curriculum for England tilgjengeleg i klikkbare lenkjer frå <https://www.gov.uk/government/collections/national-curriculum#programmes-of-study-by-subject>

Republikken Irland: Samfunnsfagrelevante delar under primary, junior cycle and senior cycle funne under klokkbare ikon/lenkjer <http://www.curriculumonline.ie/>

Med atterhald om endringar i nettadresser.

Atlas

Studentane vil få bruk for atlas gjennom arbeidet i studiet. Fylgjande atlas er godkjende som lovleg hjelpemiddel på eksamen:

Kinder, H. & Hilgemann, W. (2004). *The Penguin Atlas of World History. From the French Revolution to the Present*. Penguin Books. <http://www.amazon.com/The-Penguin-Atlas-World-History/dp/0141012625>

Mehler, C. (2008). *National Geographic Atlas of the Middle East*. Washington DC: National Geographic Society. <http://www.amazon.com/National-Geographic-Atlas-Middle-East/dp/B005SN3R5Y>

Artiklar/ bokkapittel kan komme i tillegg

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

VALGEMNER GLU 5-10 HØST 4.STUDIEÅR

Oversikten viser planlagte emner de ulike årene. Endelig studietilbud for et skoleår vedtas av avdelingsstyret i høstsemesteret foregående år. Igangsetting av emner er avhengig av tilstrekkelig antall studenter.

Emne	STUDIEPOENGBELASTNING			
	Avsl. Eks.	SP	2018 Høst	2019 Vår
LGU54004 Engelsk 1 (5-10)		30	30	
LGU54001 Kroppsøving 1 (5-10)		30	30	
LGU54002 Kunst og håndverk 1 (5-10)		30	30	
LGU54003 Musikk 1 (5-10): Instruksjon, ledelse, komposisjon og fagdidaktiske emner		30	30	
LGU54013 Religion, livssyn og etikk 1 (5-10)		30	30	
LGU54006 Spesialpedagogikk med vekt på atferdsproblemer (5-10)		30	30	
LGU54027 Tegnspråk 1 (5-10)		30	30	
Sum		210	210	

LGU54004 ENGELSK 1 (5-10)

Emnenavn (en)	English 1 (5-10)
Emnenavn (nn)	Engelsk 1 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Eivind N. Torgersen
Forkunnskapskrav	Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Anbefalte forkunnskaper

Gode engelskkunnskaper

Emneinnhold

Engelsk 1 for 5-10 er inndelt i tre emneområder. Emneområdene er innholdsmessig forankret i læringsutbytteformuleringene for Engelsk 1 for 5-10:

- Lesing, skriving og muntlige ferdigheter på mellom- og ungdomstrinnet
- Kunnskap om språk
- Engelsk som andrespråk – teorier og metoder

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har grunnleggende kunnskap om lydsystemet i engelsk, ordtilfanget og språkets grammatiske struktur samt innsikt i kulturelle konvensjoner for språkbruk
- har kunnskap om engelsk som verdensspråk og utviklingen av dets rolle som kontaktspråk for mennesker fra ulike land og kulturer og dets betydning for internasjonalisering innen utdanning og arbeidsliv
- har innsikt i arbeidet med å videreutvikle de grunnleggende ferdighetene og tilrettelegge for progresjon i overgangen mellom barne- og ungdomstrinn
- har kunnskap om barn og unges språklæring i et andrespråkperspektiv, språklæringsteorier samt strategier, metoder, vurderingsverktøy og vurderingsformer som fremmer språkutvikling
- har kjennskap til læreplan for engelskfaget i skolen og forholdet til det europeiske rammeverket for språk
- har kjennskap til et vidt spekter av lærebøker og andre læringsressurser som kan brukes i opplæringen
- har kunnskap om ulike internasjonale og nasjonale prøver og kartleggingsverktøy
- har kjennskap til hvordan en kan tilpasse språkopplæringen til den enkelte elev
- har kunnskap om samfunnsliv, historie og kulturuttrykk i engelsktalende land
- har kjennskap til sjangere og deres sentrale kjennetegn, samt normer for akademisk tekstproduksjon, ansvarlig kildebruk og personvern
- har kunnskap om ulike læringsarenaer, eksempelvis digitale media, i opplæringen for barn og unge

Ferdigheter

Studenten

- kan bruke engelsk sikkert og funksjonelt muntlig og skriftlig og være god språkmodell for elevene
- kan planlegge, lede og vurdere elevers læringsarbeid på en måte som tar hensyn til mangfoldet i elevgruppen når det gjelder ulike behov og ulik kulturell og språklig bakgrunn
- kan bevisstgjøre elevene om språkets oppbygning og veilede dem i deres språkutvikling, eksempelvis gjennom kunnskap om kontrastive problemer
- kan aktivt gjøre nytte av elevenes erfaringer med engelsk
- kan legge til rette for et trygt læringsmiljø med variert, differensiert og meningsfylt læringsarbeid forankret i teori og egen erfaring, som fremmer videreutviklingen av de grunnleggende ferdighetene for alle elever

- kan utøve en helhetlig vurderingspraksis og legge til rette for elevenes selvstendige språklæring ved å bevisstgjøre dem i valg av læringsstrategier
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakterer, og begrunne vurderingene
- kan anvende fagkunnskapen didaktisk og reflektert i henhold til gjeldende læreplan for grunnskolen og kritisk vurdere egen undervisning
- kan kritiske vurdere og bruke egnede lærebøker og andre læremidler
- kan tilrettelegge for elevenes læring om og videre utforskning av samfunnsliv, historie og kulturuttrykk i engelsktalende land
- kan analysere, velge ut og tilrettelegge for arbeid med engelskspråklige tekster for barn og ungdom, samt anvende et presist og tilpasset begrepsapparat i arbeidet med tekst
- kan legge til rette for elevers arbeid med engelskspråklige tekster og utforskning av levesett og kulturuttrykk i engelsktalende land sett i relasjon til egen kultur, med hovedvekt på skriftlige, muntlige og sammensatte tekster for barn
- kan bruke digitale læringskilder og verktøy på en kritisk måte i egen kunnskapsutvikling og i pedagogisk arbeid med elever

Generell kompetanse

Studenten

- kan formidle relevant fagstoff og kommunisere på engelsk på en måte som er tilpasset målgruppen
- kan reflektere over egen læring og praksis i forhold til etiske grunnverdier og skolens ansvar for barn og unges personlige vekst
- kan arbeide selvstendig og sammen med andre for å løse identifiserte problemer knyttet til elevers læring og utvikling i engelskfaget

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Engelskfaget er sammensatt av mange ulike deler som er tett knyttet til hverandre. For å oppnå fullt læringsutbytte må studentene ha innsikt i delene og forståelse for sammenhengene mellom dem. Emnebeskrivelsen forutsetter aktiv deltakelse gjennom hele studieprosessen.

Gjennom studiet vil studentene møte varierte arbeidsformer. Studentene blir vurdert underveis i studiet, både individuelt og i grupper, og vil få skriftlige og muntlige tilbakemeldinger fra faglærer og medstudenter.

Det forutsettes at studenter tilegner seg lærestoff gjennom selvstudium utenom den organiserte undervisningstida, gjennom arbeid i grupper og gjennom den digitale læringsplattformen.

Engelsk er undervisnings- og kommunikasjonsspråk. Det forventes at studentene bruker språket aktivt i undervisning og i skriftlig og muntlig kommunikasjon med medstudenter og faglærere. Videre forventes det at studentene bruker høgskolens bibliotek aktivt og forbereder seg til planlagt undervisning.

Gjennom prosess- og produktorientert arbeid med skriftlige tekster og egenvurdering av disse, samt framføringer og aktiv deltaking i undervisningen, sikres studenten både medvirkning og veiledning i sin studieprogresjon.

Praksisplanen angir omfang og utbytteformuleringer for praksis i fjerde studieår. Et overordnet fokusområde for praksis i engelsk er observasjon og vurdering av engelskfaget med vekt på Lesing, skrivning og muntlige ferdigheter for mellom- og ungdomstrinnet.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
--------------------------	--------	-----------------

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Kommentar til arbeidskrav:		
Kommentar til arbeidskrav:		
Kommentar til arbeidskrav:		
Kommentar til arbeidskrav:		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Underveis i studiet er det lagt inn obligatoriske arbeidskrav - både skriftlige, muntlige og digitale. - 3 innleveringsoppgaver i grammatikk og fonologi - 2 muntlige presentasjon - 2 innleveringer av tekstoppgaver - deltakelse i 8 responsarbeid på digital læringsplattform Obligatoriske arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent for en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Muntlig	Gruppe		45 Minutter	A-F	40 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1: Muntlig gruppeeksamen i didaktikk og andresprakslaering. Eksamen har en forberedelsestid på 24 timer.					
Tillatte hjelpemidler:	Del 1: Alle hjelpemidler er tillatt i forberedelsestiden.					
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	60 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2: Individuell skriftlig eksamen i språk, litteratur og kultur. Begge deler være bestatt for å få samlet bestatt karakter i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:	Del 2: 2 A4-sider med egne notater.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Phonology:

Nilsen, Thor Sigurd & Rugesæter, Kåre N. (2015). English Phonetics for Teachers. Bergen: Fagbokforlaget. Third Edition.

Grammar:

Yule, George. (1998). Explaining English Grammar. A Guide to Explaining Grammar for Teachers of English as a Second or Foreign Language. Oxford: Oxford University Press.

Language Teaching and Learning:

Bailey, Steven. (2015). Academic Writing. A Handbook for International Students. Abingdon: Routledge.

Dale, L. & Tannner, R. (2012). CLIL Activities with CD ROM. Cambridge: Cambridge University Press.

Hedge, Tricia. (2000). Teaching and Learning in the Language Classroom. Oxford, Oxford University Press.

Richards, J. C. (2006). Communicative Language Teaching Today. Cambridge: Cambridge University Press.

Reference:

Birketveit, Anna and Williams, Gweno (eds.) (2013). Literature for the English Classroom – Theory into Practice. Bergen: Fagbokforlaget.

Dypedahl, Magne, Hasselgård, Hilde & Løken, Berit (2012). Introducing English Grammar. Bergen: Fagbokforlaget. Second edition.

Fowler, H. Ramsey & Aaron, Jane E. (2015). The Little Brown Handbook. Harlow: Longman.

Hacker, Diana and Nancy Sommers. (2010). A Writer's Reference. Bedford/St. Martin's 6th/7th Edition.

Lightbown, P. M. (2014). Focus on content-based language teaching. Oxford: Oxford University Press.

Swan, Michael. (2005). Grammar. Oxford: Oxford University Press.

Vogt, Mary Ellen and Echevarria, Jana. (2008). 99 Ideas and Activities for Teaching English Language Learners with the SIOP Model. Boston, MA: Pearson.

Civics and Culture:

Mauk, David. C. & Oakland, John. (2013). American Civilization: An Introduction. 6th Edition. Abingdon: Routledge.

Oakland, John. (2011). British Civilization: An Introduction . 7th Edition. Abingdon: Routledge.

Literature:

Emne 1:

Alexie, Sherman. *The Absolutely True Diary of a Part-Time Indian*. London: Andersen, 2008. ISBN 9781842708446 / 1842708449.

Fine, Anne. *Bill's New Frock*. London: Egmont, 2007. ISBN 9781405233187 / 1405233187

Hallett, Martin, and Barbara Karasek, eds. *Folk & Fairy Tales*. London: Broadview, 2008. ISBN 9781551118987 / 155111898X

Maybin, Janet, and Nicola J. Watson, eds. *Children's Literature: Approaches and Territories*. London: Palgrave Macmillan, 2009. ISBN 9780230227132 / 0230227139

Murphy, Jill. *The Worst Witch*. London: Puffin, 2013. ISBN 9780141349596 / 014134959X

Rosoff, Meg. *What I Was*. London: Penguin, 2008. ISBN 9780141322469 / 0141322462

Rowling, J.K. *Harry Potter and the Philosopher's Stone*. London: Bloomsbury, 2014. ISBN 9781408855652 / 1408855658

Snicket, Lemony. *The Bad Beginning*. London: Egmont, 2012. ISBN 9781405266062 / 1405266066

Spiegelman, Art. *The Complete Maus*. London: Penguin, 2003. ISBN 9780141014081 / 0141014083

Emne 2:

Atwood, Margaret. *The Handmaid's Tale*, Vintage New Edition, 1996.

Chbosky, Stephen. *The Perks of Being a Wallflower*, Simon & Schuster, 2009

DiTerlizzi, Tony and Holly Black, *The Spiderwick Chronicles Book 1: The Field Guide*, Simon and Schuster: Reprint Edition, 2013.

Hinton, S.E. *The Outsiders*, Puffin Modern Classics, 2003.

Lee, Harper. *To Kill a Mockingbird*, Arrow 50th Anniversary Edition, 2010.

Shakespeare, William. *Hamlet*, Barron's Simply Shakespeare, 2002.

NB: Short stories, essays, and poetry may be required in addition to the texts on the reading list. Please check the term plan and It's Learning regularly to ensure you have access to all required texts. Course Teachers will be responsible for providing copies, digital files, or web resources of these texts. Students will be responsible for accessing or printing them as needed. Required picture books will be placed on reserve in the library and it is the students' responsibility to read them prior to class.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54001 KROPPSØVING 1 (5-10)

Emnenavn (en)	Physical Education 1 (5-10)
Emnenavn (nn)	Kroppsøving 1 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk, ev. engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Øyvind Bjerke
Forkunnskapskrav	<p>Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 25</p> <p>Prioritering ved opptak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU 2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge 3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende <p>Opgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet</p>
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>Kroppsøving 1 er en innføring i det å være lærer i kroppsøving på trinn 5-10 i grunnskolen. Dette krever kompetanse i individuell idrett, lagidrett, svømming/livredning, dans og friluftsliv og i hvordan bruk av ulike bevegelsesmiljøer kan bidra til opplæringen. Det legges vekt på hvordan valg av innhold og arbeidsmåter påvirker læreprosessen og hvordan kroppsøving bidrar til elevens helhetlige utvikling. Studiet skal gi grunnlag for å forstå fysisk aktivitet og kroppsøving i et helsefremmende perspektiv. Studiet skal utvikle studentenes kompetanse for å vurdere kulturelle og utviklingsmessige forutsetninger for å delta i ulike former for fysisk aktivitet. Studentene skal få kjennskap til hvordan internasjonale og nasjonale kulturer og verdier bidrar til å skape og utvikle fysisk aktivitet, og hvordan et flerkulturelt samfunn gir muligheter og utfordringer i kroppsøvingsfaget.</p> <p>Fagdidaktikken i emnet bygger på en eksemplarisk og praktisk tilnærming. Studentene får både prøve seg selv i ulike bevegelsesaktiviteter og i varierte arbeidsmåter som er egnet til å fremme kroppslig utvikling, læring, kreativitet og bevegelsesglede for alle elevene. Kjennskap til alderstypiske trekk og samarbeid med praksis om å møte eleven og elevgrupper i kroppsøving er av vesentlig betydning for å nå målsetningene i emnet.</p>

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om kroppsøvingfagets egenart
- har kunnskap i lek, idrett, svømming, dans, friluftsliv og tidsaktuelle bevegelsesformer i barns oppvekst
- har kunnskap og ferdighet for å forstå, utøve og utvikle egen profesjonalitet som kroppsøvingslærer
- har kunnskap og ferdighet for å gjøre faglige og fagdidaktiske overveielser knyttet til undervisning og læring i i basisaktiviteter, lek, orientering, ball, turn, svømming, dans og friluftsliv for elever på trinn 5- 10
- har kunnskap om eleven med utgangspunkt i teorier om fysisk og motorisk utvikling, betydning av kjønn, sosial bakgrunn, etnisitet, evne og funksjonsnivå knyttet til kroppsøving og læring
- har kunnskap om hvordan kroppsøving kan bidra til å stimulere de grunnleggende ferdighetene (uttrykke seg muntlig, lese, uttrykke seg skriftlig, regne, bruke digitale verktøy) i begynneropplæringen, og hvordan det er naturlig å inkludere disse i kroppsøving
- har forståelse for kroppen som symbol i dagens samfunn med vekt på hvordan dette kommer til uttrykk i barnekultur
- har kunnskap om fysisk aktivitet og kroppsøving i et folkehelseperspektiv
- har kunnskap om fysisk aktivitet, motorisk læring og betydningen av dette i barns helse og utvikling
- har kunnskap om hvordan jobbe med motivasjon for fysisk aktivitet og bevegelsesglede

Ferdigheter

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og kritisk vurdere undervisning i kroppsøving ut fra lovverk, gjeldende læreplan og profesjonsetiske krav
- har ferdigheter i å legge til rette for og lede læringsarbeid med basis, lek, orientering, ball, turn, svømming, dans, friluftsliv og tidsaktuelle bevegelsesformer i barn og unges læring generelt og i 5.- 10. trinn i grunnskolen spesielt
- kan observere og vurdere elevenes bevegelsesmønstre og forutsetninger som grunnlag for å gi tilpasset opplæring, læringsfremmende tilbakemelding og legge til rette for elevenes egenvurdering
- kan anvende ulike digitale verktøy for å samle inn, bearbeide, presentere informasjon innenfor kroppsøvingfaget
- kan utvikle mål for opplæringa og vurdere elevens måloppnåelse med og uten karakter og begrunne vurderingene
- kan identifisere farer og ivareta elevenes sikkerhet i ulike aktiviteter og bevegelsesmiljø
- kan utføre livreddende førstehjelp, svømme og utføre livredning i vann

Generell kompetanse

Studenten

- kan vurdere analytisk og kritisk hvordan kroppsøving sammen med andre skolefag bidrar til elevens allmenndanning
- kan ta ansvar for kontinuerlig utvikling av egen profesjonalitet
- kan bidra til skoleutvikling med utgangspunkt i kroppsøving
- kan kommunisere med elever, foresatte og kolleger om problemstillinger knyttet til kroppsøving og kroppslig læring
- kan forstå, utøve og utvikle egen profesjonalitet som kroppsøvingslærer

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I undervisningen vil det bli benyttet et bredt spekter av arbeidsformer og læringsaktiviteter. Studentaktive arbeidsformer er sentralt i faget, og studentenes deltakelse vil være viktig for å gjennomføre aktivitetene. Det vil være noen forelesninger i sentrale tema, mens mye av undervisningen vil bestå av praktisk aktivitet med felles refleksjon omkring egne og andres erfaringer. Noe arbeid vil være individuelt, noe vil være gruppearbeid i ulike

former og med varierende gruppesammensetning. Noe av undervisningen foregår på studiestedet, mens andre deler foregår utenfor studiestedet og på egnede arenaer. Møte med elever i praksis og kroppsøvingssammenheng utover vanlig praksis er en del av studiet. Studentene skal i dette emnet bruke digitale verktøy interaktivt slik at de selv skal kunne ta i bruk slike som hjelpemiddel i sin undervisning på en reflektert måte.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Noe av undervisningen foregår utenfor lærestedet og studentene må påregne å reise til andre undervisningssteder, for eksempel skisteder og ekskursjonsområder. Det vil derfor være noe ulik undervisningsbelastning fra uke til uke. Semesterplanen angir når undervisningen finner sted. Kostnader knyttet til ekskursjoner osv må dekkes av studentene selv.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Et didaktisk arbeid knyttet til læringsarenaer i kroppsøving. • Inntil 6 forskjellige didaktiske prøver. • Ett didaktisk arbeid knyttet til praksis • Godkjent oppgave om observasjon • Godkjent prøve i livredning og hjerte-lungeredning 	
Oppmøte til undervisning		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Obligatorisk studiedeltaking</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktiske aktiviteter med 80% deltakelse. Det gjelder 80% deltakelse i følgende tema: I: Basis og turn, II: Ball, leik og dans, III: Orientering og Løp-hopp-kast, IV: Svømming og skøyter/ski • Tilrettelegge og gjennomføre en økt med observasjon av motorikk <p>Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse.</p>	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig	Gruppe			A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1. Skriftlig gruppeoppgave i Fysisk aktivitet og helse.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler tillatt					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2. Individuell praktisk/muntlig fagdidaktisk eksamen. Denne eksamen innledes med en praktisk gruppeoppgave med 2 dagers frist. Oppgave og opplegg skal individuelt forsvares muntlig sammen med pensumsrelaterte spørsmål. Karakteren er individuell.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen hjelpemidler tillatt på muntlig presentasjon					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt				Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 3. Ekskursjon høst med overnatting(er), inklusive forberedelse og etterarbeid. Alle vurderingsdeler må være bestått for å få karakter i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:						
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Bøker/Kompendier:

Bjerke, Ø & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium - Aktiviteter på snø og is*, HiST. Akademia.

Brattenborg, S & Engebretsen (2013). *Innføring i kroppsøvingdidaktikk* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Dahl, H.A (2005). *Klar ferdig gå!: Grunnbok i aktivitetsfysiologi*. Oslo: Cappelen akademisk. (s. 13-188, 198-211).

Hallèn, J. & Ronglan, L.T. (2011). *Treningslære for idrettene*. Oslo: Akilles

Hollekim og Vingdal (2000). *Mestring og glede: fra grunnleggende bevegelser til idrett og dans*. Oslo Gyldendal Undervisning.

Kristensen G. O., Østerlie O. (2015): *Artikkelkompendium K1 4.klasse*. HiST. Akademia.

Madsen, Ø., & Irgens, P. (2013). *Slik lærer du å svømme*. Bergen: Bodoni forlag.

Nordbotten, G.L.N. (2014). *Barns fysiske utvikling: hvordan stimulere barns fysiske utvikling?* Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Steinsland, I., & Fjeld, J. (2002). *Fra lek til friidrett*. Bergen: Fagbokforlaget.

Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2010). *Barn i naturen: utfordringer, opplevelse, læring*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Østerlie, O. (2014). *Dans i kroppsøving: Kompendium i dans, GLU1-7 og 5-10*, HiST. Akademia.

Internett:

Utdanningsdirektoratet. (2012). Læreplan i kroppsøving. (<http://data.udir.no/kl06/kro1-03.rtf>).

NOF (2007). Bedre løyper for de yngre [http://www.orientering.no/arrangor/loypelegging/Documents/L%C3%B8ypelegging%20for%20yngre%20\(brosjyre\).pdf](http://www.orientering.no/arrangor/loypelegging/Documents/L%C3%B8ypelegging%20for%20yngre%20(brosjyre).pdf)

Norsk orientering: Nettorientering. Lastes ned her: <http://www.nof-orientering.org/innhold.php>

Norsk resuscitasjonsråd. (2014). *Retningslinjer 2010 Basal HLR- barn*. Hentet fra: http://nrr.org/images/nedlasting/pdf/HLR_barn.png

Rundskriv: 08–2012 - Informasjon om endringer i faget kroppsøving i grunnskolen og videregående opplæring (<http://www.udir.no/Upload/Rundskriv/2012/Udir-8-2012-kroppsoving.pdf?epslanguage=no>)

Helsedirektoratet. (2014). *Anbefalinger om kosthold, ernæring og fysisk aktivitet*. Rapport IS-2170. Hentet fra: <http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet/Publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet.pdf>

The Definition and Selection of Key Competences. Executive Summary <http://www.oecd.org/pisa/35070367.pdf>

Utdanningsdirektoratet. (2008). *Rundskriv 1- 2008 Forsvarlig svømme- og livredningsopplæring i grunnskoleopplæringen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Hentet fra: <http://www.svomming.no/getfile.php/3434/Nytt%20rundskriv%202008.pdf>

Nyheim, May Britt (2010). Fra lek til friidrett basistrening med tilpasninger for barn og unge med spesielle behov. <http://www.idrett.no/SiteCollectionDocuments/2010Hefte%20-%20friidrett%20for%20funksjonshemmede.pdf>

Its learning:

Bjerke, Ø. & Jenssen, A.R. (2010). *Kompendium i Basis*. HiST, ALT, Trondheim.

Jenssen, A. R. (2014). *Sentrale ballspill: Hvordan gjennomføre i skolen*. Trondheim: Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avdeling for lærer- og tolkeutdanning.

Jenssen, A.R. (2014). *Leik i skolen*.

Støttelitteratur:

O-skolen: <http://www.o-skolen.no/index.php?lag=1&krets=3&forbund=38&nyttlag=38&nykrets=3&nyttforbund=1>

Utdanningsdirektoratet. (2008). *Svømme- og livredningsopplæring: støttmateriell for lærere og instruktører i grunnskolen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Hentet fra: http://www.udir.no/PageFiles/Fysisk%20aktivitet/2/Udir_svomme_livredding_net.pdf

Irgens, P. & Larsen, R. (2014). *Veien mot svømmedyktighet. Timeopplegg for skoleverket*.

Hentet fra: <http://skolesvommen.no/brosjyrer/nsfsvommeundervisning.html>

Jagtøien, G. L., & Hansen, K. (2000) I bevegelse: sansemotorikk, leik, observasjon. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag (s. 157-199).

Utdanningsdirektoratet (2012). *Vurdering i skolen. Intensjoner og forståelser*. Delrapport 1 fra prosjektet Forskning på individuell vurdering i skolen (FIVIS, s142-144) <http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2012/fivis.pdf?epslanguage=no>

Utdanningsdirektoratet (2013). *Vurdering i skolen. Operasjonaliseringer og praksiser*. Delrapport 2 fra prosjektet Forskning på individuell vurdering i skolen (FIVIS2, s83-98) <http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2013/FIVIS2.pdf?epslanguage=no>

I tillegg kommer litteratur/presentasjoner gjennomgått i forbindelse med undervisning, studentoppgaver og studentframlegg. Disse legges i egen mappe som kalles Litteratur på Its learning.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54002 KUNST OG HÅNDVERK 1 (5-10)

Emnenavn (en)	Art and crafts 1 (5-10)
Emnenavn (nn)	Kunst og handverk 1 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Errol Fyrileiv
Forkunnskapskrav	<p>Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 20</p> <p>Prioritering ved opptak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU 2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge 3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende <p>Opgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet</p>
Anbefalte forkunnskaper	Forkunnskaper i fagområdene kan være en fordel
Emneinnhold	<p>Kunst og håndverk 1 (5-10) gir en innføring i bilde, skulptur, design, arkitektur, kunst og formkultur og fagdidaktikk. Studenten skal få erfaring med varierte arbeidsmåter og ulike materialer som gir læringsutbytte i forhold til kravene i gjeldende læreplan for 5. – 10. trinn i grunnskolen.</p> <p>Studenten skal arbeide med praktiske, skapende prosesser for å bli en god veileder for elevene, og kunne bruke ulike vurderingsformer som bidrar til elevenes læring.</p> <p>Emnet skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.</p> <p>Emnet består av seks områder: Bilde, skulptur, design, arkitektur, kunst og formkultur og fagdidaktikk.</p>

Bilde er utforsking av bilde som visuelt, estetisk og kommunikativt uttrykk. Praktisk arbeid med todimensjonal form og digitale bildemedier vektlegges. Form, farge, komposisjon og symbolbehandling er sentrale tema.

Skulptur omfatter utforsking av og arbeid med skulptur som estetisk, visuelt, taktilt og kommunikativt uttrykk, - både gjennom ulike typer skulptur, installasjon og landskapskunst.

Design utfordrer til arbeid med problemstillinger knyttet til design og hverdageestetikk. Studentene skal jobbe med designprosesser knyttet til produkter som primært dekker praktiske behov.

Arkitektur fokuserer på opplevelse av inne- og uterom som påvirker vår hverdag. Kunnskap om lokal byggeskikk og nasjonale stilretninger er sentralt. Undersøkende og skapende arbeid knyttes til nærmiljøet. Tegning og bygging av ulike typer modeller, øker bevissthet om tredimensjonale rom fra tegninger og dataanimasjoner.

Kunst og formkultur fokuserer på norsk og internasjonal kunst fra nyklassisismen til i dag, i tillegg til kunsthåndverk, design og arkitektur fra historismen til i dag. Området gir grunnlag for planlegging av undervisning, opplevelse og utvikling av kunnskaper og bevissthet om ulike perioders og kulturers formuttrykk. Gjennom utforsking av ulike kulturuttrykk kan en se seg selv og andre i en historisk og kulturell sammenheng.

Fagdidaktikk er integrert i faget og tar for seg organisert læring i kunst og håndverk, fagets historiske utvikling, relevans og legitimering som allmenndannende fag i skolen. Studenten skal arbeide med praktiske, skapende prosesser for å bli en god veileder for elevene, og kunne bruke ulike vurderingsformer som bidrar til elevenes læring.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om materialer, teknikker, redskaper og estetiske virkemidler som er grunnleggende i arbeid med bilde, skulptur, design og arkitektur
- har kunnskap om kunstteorier og hovedretninger innenfor bilde, skulptur, design og arkitektur.
- har kunnskap om hvordan bilder, skulpturer, design og arkitektur fra ulike kulturer nasjonalt og internasjonalt kan være ressurs for eget skapende arbeid og læring
- har kunnskap om hovedtrekkene i fagets historie, begrunnelse, innhold og metoder
- har kunnskap om sentrale teorier om barns og unges todimensjonale formspråkutvikling og barne- og ungdomskulturens visuelle ytringsformer, estetisk opplevelse, lek og kreativitet
- har kunnskap om gjeldende regler om opphavsrett og personvern ved bruk av kilder, bilder og andre ressurser til undervisning
- har kunnskap om hvordan den estetiske dimensjonen kan inngå i tverrfaglige sammenhenger
- har kunnskap om grunnleggende ferdigheter i faget kunst og håndverk i grunnskolen

Ferdigheter

Studenten

- kan bruke tegning i arbeid med bilde, skulptur, design og arkitektur
- kan eksperimentere med og bruke sentrale materialer, redskaper, virkemidler og teknikker i arbeid med bilde, skulptur, design og arkitektur
- kan utvikle en idé til ferdig form, dokumentere og vurdere egen skapende prosess, vise praktisk håndlag og være en god rollemodell for elevene
- kan lage skisse og arbeidstegning i arbeid med design og arkitektur
- kan arbeide med modeller ved hjelp av enkle 3.d. digitale verktøy
- kan arbeide med bilde, foto og skrift ved hjelp av enkle digitale verktøy i for eksempel tegneserier, film, bildemanus og multimediepresentasjoner
- kan bruke enkle analyseverktøy i arbeid med bilde, skulptur, design og arkitektur
- kan vurdere budskap, etiske problemstillinger og visuell kvalitet i reklame, film, nettsteder og dataspill i ungdomstrinnet
- kan bruke bilder, skulpturer, design og arkitektur i nærmiljøet som kilde til opplevelse og innhenting av kunnskap som utgangspunkt for eget arbeid og som ressurs for elevoppgaver
- kan organisere enkle utstillinger, lage ulike typer presentasjoner og aktivisere elever i arbeid med utstilling av egne og andres arbeider og produkter
- kan planlegge og gjennomføre undervisning i bilde, skulptur, design og arkitektur, og tilrettelegge for tilpasset opplæring for alle elever
- kan gjennomføre læringsorientert vurdering og veiledning i områdene bilde, skulptur, design og arkitektur

Generell kompetanse

Studenten

- kan utnytte variasjoner i visuelle uttrykk som utgangspunkt for oppgaver og faglig samtale
- kan bruke digitale læringsarenaer til innhenting og formidling av fagstoff
- kan bruke kunst og håndverk i tverrfaglige tema- og prosjektarbeid og ivareta den estetiske dimensjonen i opplæringen i samhandling med andre fag og begynneropplæringen

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Studiet er harmonisert med arbeidsmåtene i gjeldende læreplan for grunnskolen. Teoriundervisning vil hovedsakelig skje i samlet gruppe, mens praktisk undervisning foregår i mindre grupper. Det praktiske individuelle arbeidet i materialene vil foregå på verkstedene, under lærer- eller studentstyrt veiledning.

Det kreves en betydelig arbeidsinnsats gjennom selvstudium organisert i egne perioder hvor studentene arbeider med oppgaver i forlengelse av selvvalgte problemstillinger. Studiet vil bestå av en veksling mellom eget praktisk skapende arbeid, møte med kunst og formkultur, teoretiske studier og samarbeid med praksisfeltet. Refleksjon rundt eget og andres arbeid står sentralt.

Studentene skal arbeide med faglige og dagsaktuelle problemstillinger. Dokumentasjon av arbeidsprosesser kan skje gjennom for eksempel analoge eller digitale logger.

Flere mindre ekskursjoner til utstillinger og samlinger i Trøndelagsfylkene er viktig innhold i studiet. I tillegg arrangeres en ekskursjon eksempelvis til Oslo.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Til utprøving og mindre oppgaver har avdelingen nødvendige materialer, og studentene betaler materialpenger pr studieår.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • En praktisk-estetisk gruppeoppgave innenfor et avtalt tema som skal presenteres i form av en utstilling • En gruppeoppgave i fagdidaktikk med utgangspunkt i barn og unges utvikling i arbeid med todimensjonale uttrykk • En gruppeoppgave i fagdidaktikk og kunst og formkultur knyttet til enten bilde, skulptur, design eller arkitektur	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Følgende elementer av studiet er obligatorisk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innføring og oppsummering i områdene bilde, skulptur, design og arkitektur (2 økter pr. område) • 5 ekskursjoner • Innføring i bruk av maskiner, verktøy og utstyr på treverkstedet (1 økt) <p>Ved fravær fra ekskursjon blir det gitt kompensatorisk arbeid. Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse med unntak av ekskursjoner.</p>	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.</p> <p>Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.</p>	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell		Uke(r)	A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Karakteren i emnet fastsettes på grunnlag av to deler. Begge eksamensdeler foregår i slutten av høstsemesteret.					
	Del 1 Individuell utstilling En utstilling bestående av skapende arbeider fra områdene bilde, skulptur, design og arkitektur					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen hjelpemidler					
Muntlig	Individuell		Timer	A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2 Individuell muntlig eksamen Den muntlige eksamen skal dokumentere kunnskaper innenfor områdene bilde, skulptur, design, arkitektur, kunst og formkultur og fagdidaktikk.					
	Både del 1 og del 2 må være bestått for å få karakter i delemnet.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen hjelpemidler					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Kunnskapskilder

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen.

Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Danbolt, G.(2002). *Blikk for bilder: om tolkning og formidling av billedkunst*. Oslo:

Abstrakt forlag.

Finnes også som:

Danbolt, Gunnar (1999). *Blikk for bilder: formidling av billedkunst til barn og ungdom*. Oslo, Norsk kulturråd.

Danbolt, Gunnar (2009). *Norsk kunsthistorie: bilde og skulptur fra vikingtida til i dag* (3. utg.). Oslo: Samlaget.

s.153-472.

Hauffe, T. (1996). *Design*. Oslo: Cappelen.
150 s.

Haabesland, A. Å., & Vavik, R. E. (2000). *Kunst og håndverk: hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget.
261 s., unntatt s. 88-127 (L97 og undervisning i kunst og håndverk)

Lepperød, J., Kallestad, T., & Gilje, Ø. (2013). *Kunst, håndverk, teknologi og design*. Bergen: Fagbokforlaget.
s. 4-345.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra:

<http://www.udir.no/kl06/KHV1-01/>

Nielsen, L. M. (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget.
124 s.

Stilhistorie for arkitektur: <http://www.miljolare.no/tema/kulturminner/artikler/stilhistorie.php>

Thiis-Evensen, T. (1995). *Europas arkitekturhistorie: fra idé til form* (Bokmålutg.). Oslo: Gyldendal.
s. 116-167

Finnes også som:

Thiis-Evensen, T. (1995). *Arkitekturhistoria i Europa: frå idé til form* (Nynorskutg.). Oslo: Gyldendal.

Timenes, K. (1997). *Tekstil: teknikker og oppgaver*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
40 s.

Tilgjengelig som e-bok:

http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010040605062

Utdanningsdirektoratet: Den generelle delen av læreplanen, 1993.

Tilgjengelig fra:

http://www.udir.no/Upload/larerplaner/generell_del/generell_del_lareplanen_bm.pdf?epslanguage=no

22 s.

Tilleggs litteratur

Bagnall, B. (1987). *Tegne - male: et komplett kurs*. Oslo: Teknologisk forlag.
100 s.

Breiset, R., & Gunnerød, A. G. (2001). *Telgje spikke smi: med kvass kniv i rått tre*. Oslo: Norges husflidslag.

Danbolt, G. (2014). *Frå modernisme til det kontemporære: tendensar i norsk samtidskunst etter 1990*. Oslo: Samlaget.

Danbolt, G., & Meyer, S. (1989). *Når bilder formidler: en bok om visuell kommunikasjon: studiebok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Dæhlin, E. (1990). *Norsk samtidskunst*. Oslo: Teknologisk forlag.

Fjørtoft, M. (2008). *Digital fotografi i praksis* (4. utg.). Tingvoll: Abrakadabra.

Grønli, A., & Fredriksen, G. B. (2001). *Skulpturguiden for Trondheim: en håndbok om utendørs skulpturer og kunstnerisk utsmykning*. Trondheim: Tapir.

Høisæther, O. R. (2009). *Design på norsk* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm. 120 s.

Mørstad, E. (2000). *Visuell analyse: metode og skriveråd*. Oslo: Abstrakt forlag. 105 s.

Opdahl, A. B. (2008). *Klær: fra kast til bruk*. Oslo: Boksenteret.

Solberg, H. (red.) (1999). *Arkitektur i 1000 år: en arkitektuguide for Trondheim*. Trondheim: Trondhjems arkitektforening.

Teigen, T. (1992). *Frihåndstegning*. Oslo: Ad Notam Gyldendal. 50 s.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54003 MUSIKK 1 (5-10): INSTRUKSJON, LEDELSE, KOMPOSISJON OG FAGDIDAKTISKE EMNER

Emnenavn (en)	Music 1 (5-10): Instruction, Performance, Composition and Didactics
Emnenavn (nn)	Musikk 1 (5-10): Instruksjon, leiing, komposisjon og fagdidaktiske emne
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10

Emneansvarlig

Anne-Lise Heide

Forkunnskapskrav

Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende.
Adgangsbegrensning, maks 20

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Oppgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet

Anbefalte forkunnskaper

Ferdigheter i song, spel og kjennskap til notar

Emneinnhold

Musikk 1 5-10, har desse hovudkomponentane: Grunnleggjande opplæring i utøvande og skapande verksemd, innføring i musikkfaget sine deldisiplinar og innføring i skolefaget musikk slik det er forma for trinna 5-10 i gjeldane læreplan.

Dei fagdidaktiske delane av studiet er i særleg grad sikta inn mot musikk læraren sitt arbeid med elevar si faglege læring på trinna 5-10.

Undervisningsstoff og arbeidsmåtar i praksisopplæringa skal også gi studentane ferdigheter, kunnskap og erfaring som gjer at dei kan leie og instruere song – og musikkaktivitetar tilrettelagt for elevar på trinna 5-10.

Emnet skal også gjere studentane fortrulege med dei grunnleggjande dugleikane Å kunne uttrykke seg munnleg og skriftleg, å kunne lese og regne, å kunne bruke digitale verktøy slik desse er utforma i gjeldande musikk læreplan for grunnskulen.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om dei særprega lærings- og erkjenningsformene som er knytt til kunstnarleg, estetisk og musikalsk verksemd
- har kunnskap om psykologiske og kulturelle faktorar som verkar inn på utviklinga av barn og unges musikalitet, uttrykksformer, kreativitet og identitet
- har kunnskapar om musikk læraren som leiar og tilretteleggjar for musikkopplæring for trinna 5-10
- har grunnleggjande kunnskap om norsk og internasjonal musikk frå ulike sjangrar og musikkhistoriske epokar, om norsk og samisk tradisjonsmusikk og om musikk frå ulike kulturar
- har kunnskap om grunnleggjande musikkteori og ulike former for musikkanalyse
- har kunnskap om korleis musikk blir brukt og integrert i ulike former for samfunnsuttrykk, t.d. i film og media, og om korleis musikk kan vere eit formande element i slike samanhengar
- har kunnskapar om musikkfaget si historie og rolle i samfunnet, læreplanar i faget og faget si læreplanhistorie

Ferdigheter

Studenten

- kan syngje og bruke stemma på varierte måtar, uttrykkje seg musikalsk og meningsfullt på eige hovudinstrument og akkompagnere song på piano, gitar eller anna akkordinstrument
- kan leike og danse til og med musikk og meistre eit representativt utval av tradisjonelle og moderne dansar frå ulike kulturar til bruk i musikkundervisning på trinna 5-10
- kan leie og instruere song-, samspel-og danseprosessar med medstudentar og med elevar på trinna 5-10
- kan meistre ulike innfallsvinklar til begynnarpplæring i musikkfaget og vere fortrulege med grunnleggande ferdigheiter i skolefaget musikk
- kan leggje til rette for musikalsk opplæring og utvikling for elevar med spesielle evner eller vanskar
- kan lytte aktivt og reflekterande til eit representativt utval av musikk frå ulike sjangrar, historiske periodar og ulike kulturar
- kan vise kunnskap om musikken gjennom verbale og andre kunstrelaterte uttrykksformer, t.d. dans/rørsle og drama
- kan skape musikk på varierte måtar, improvisere med instrument og stemme og kunne leie improvisasjons- og komposisjonsprosessar for elevar på trinna 5-10
- har god praktisk dugleik i grunnleggjande ferdigheiter i munnleg og skriftleg kommunikasjon i musikkfaget og kompetanse til å fremje slike dugleiker hos elevane.
- kan bruke analoge og digitale musikkinstrument og tekniske og elektroniske hjelpemiddel med tanke på musikalsk skaping, formidlingsverksemd og musikkopplæring
- kan ta i bruk og vurdere varierte arbeidsformer, metodar og læringsmateriell for skolefaget musikk for trinna 5-10
- kan gjennomføre tilpassa opplæring for elevar med ulik bakgrunn, ulike føresetnader og interesser.

Generell kompetanse

Studenten

- har innsikt i og kan drøfte musikkens rolle som identitetsskapar, kommunikasjonsmedium og kulturuttrykk i skolekvardagen og i eit fleirkulturelt samfunn
- kan aktivisere og stimulere elevane si evne til å skape, oppleve, uttrykke og reflektere
- kan initiere fagleg samarbeid og bruke musikk både som regifag og støttefag i fleirfaglege tema- og prosjektarbeid
- kan reflektere over samanhengen mellom mål og innhald i musikkfaget, andre fagområde og læreplanverk for trinna 5-10

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Undervisningsformene skiftar mellom gruppeundervisning, førelesningar, gruppearbeid og praktisk musisering. Studentane skal delta i ein læringsprosess der dei i arbeid med produksjon, tolking og formidling av musikk der dei utviklar kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse i faget. Dette omfattar stor grad av eigeninnsats. Studentane vil få rettleiing på deler av arbeidet individuelt og gruppevis. Det vert lagt vekt på ei prosessorientert undervisning med studentaktive arbeidsformer med det musiske og skapande i sentrum

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	8	8

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Studentane skal</p> <ul style="list-style-type: none"> • øve inn eit song- og bandrepertoar som dei både skal framføre i grupper og instruere enkeltvis. • arbeide med 8 praktiske og skriftlege oppgåver innan musikkorientering, fagdidaktikk og komposisjon.. <p>o Lyttetest o Dansetest o Songtest o Teoritest o Fagdidaktikk o Musikkorientering o Komposisjon o En ekskursjon.</p> <p>Dei skriftlege bidraga vert utgangspunkt for vidare arbeid fram mot eksamensmappa som inngår som vurderingsgrunnlaget.</p>	
Oppmøte til undervisning		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>OBLIGATORISK STUDIEDELTAING</p> <p>Aktivitetar som krev samhandling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instruksjon kor; 80% av samla timetal • Instruksjon og samspelaktivitetar av band/ensemble; 80% av samla timetal • Fagdidaktikk; dans,klasesong og anna gruppearbeid; 80% av samla timetal • Musikkorientering i samband med didaktiske gruppeaktivitetar; 80% av samla timetal • Komposisjon og utprøving i gruppe; 80% av samla timetal • Gruppeframlegg og individuelle testar; 100% av samla timetal 	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Obligatoriske arbeidskrav vert vurdert med godkjent/ikkje godkjent.</p> <p>Obligatoriske arbeidskrav må vere godkjende før ein kan framstille seg til eksamen. Kandidatar som står i fare for å bli nekta å gå opp til eksamen pga. manglande arbeidskrav, skal varslast om dette, jf. gjeldande studieforskrift ved HiST.</p>	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			A-F	49 %	Nei

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Kommentar til vurdering:	Vurderingsdel 1: Praktisk eksamen i vokal- og bandinstruksjon					
Tillatte hjelpemidler:	Ved praktisk eksamen kan tekstar, partitur og skolen sine instrumentar nyttast.					
Vurderingsmappe	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<p>Vurderingsdel 2: Mappe med 3 bidrag som er utarbeidde i løpet av studieprosessen Krav til innhald og omfang av mappa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 skriftlege arbeid i fagdidaktikk og musikkorientering • eigen komposisjon for ei definert instrument-/songsamasetjing med <ol style="list-style-type: none"> a) utskrift av digitalt partitur og b) i innspelt versjon <p>Dei skriftlege mappebidraga blir vekta likt.</p>					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemiddel er tillatne ved mappeeksamen.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsett eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldande studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Hovedlitteratur

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008). *Sang i Norge*. Oslo: Musikk i skolen.

Nettsted:

<http://www.sanginorge.no/>

Djupdal, K. (1999). *Musikkteori*. (3. rev. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal.

Espeland, M. (2004). *Lyttemetodikk: Ressursbok*. Bergen: Fagbokforlaget.

Hanken, I. M., & Johansen, G. (rev.utg.2013). *Musikkundervisningens didaktikk*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Hjorthaug, S. (2002). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Finnes også som:

Hjorthaug, S. (1999). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Johansen, K. L. (2005). *Komponering: kunnskap & kreativitet: idésamling og lærebok for lærere og lærerstudenter*. Oslo: Musikk i skolen.

[Læreplanverket for Kunnskapsløftet](#) (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra:

<http://www.udir.no/kl06/MUS1-01/>

Tilleggs litteratur

Benestad, F. (2009). *Musikklære: en grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Blokhus, Y., & Molde, A. (2004). *Wow!: populærmusikkens historie*. Oslo, Universitetsforlaget.

Finnes også som:

Blokhus, Y., & Molde, A. (1996). *Wow!: populærmusikkens historie*. Oslo, Universitetsforlaget.

Bøe, O.-M., & Johansen, K. L. (2006). *Musikkisum 7: lærerens bok*. Oslo: Cappelen.

Bøe, O.-M. (2009). *Musikklærerens lokale læreplan*. Trondheim: Høgskolen i Sør-Trøndelag.

Tilgjengelig fra:

http://brage.bibsys.no/hist/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_9342

Nagelhus, L. Aa. (2004). *Musikkens epoker*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Nagelhus, L. Aa. (2004). *Norsk musikk*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54013 RELIGION, LIVSSYN OG ETIKK 1 (5-10)

Emnenavn (en)	Religion, Philosophies of life and Ethics 1 (5-10)
Emnenavn (nn)	Religion, livssyn og etikk 1 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk, ev. engelsk

Organisasjonstilhørighet

GLU5-10

EmneansvarligOla Erik Domaas
Camilla Stabel Jørgensen**Forkunnskapskrav**Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende.
Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Anbefalte forkunnskaper**Emneinnhold**

RLE1 i GLU 5-10 har disse områda:

1. Religionar og livssyn
2. Filosofi og etikk
3. Fagdidaktikk

Emnet omhandlar ni fagemne: jødedom, kristendom, islam, hinduisme, buddhisme, anna religiøst mangfald, livssyn, etikk og filosofi. Vektlegginga av dei ulike fagemna vil vere om lag som i læreplanen for grunnskolen.

I det systematiske arbeidet med religionane og anna fagstoff står tekstgrunnlag, samanlikning, kritikk, modernitet og religiøsitet blant unge i fokus. Nyare religions- og filosofihistorie og dei kulturelle forholda som ungdom veks opp i blir vektlagd.

I samband med praksis vert merksemd retta mot dialog med ungdom og mellom ungdomar og etablering av ein god lærings- og klasseromkultur i faget.

Forventet læringsutbytte**KUNNSKAP****Studenten**

- har kunnskap om religionar og livssyn i faget: mangfald og ulike retningar, trusinnhald og oppfatningar, praksis, etikk og estetiske uttrykk, med særleg vekt på kristendommen og norske forhold
- har kunnskap om religionshistorie med vekt på i nyare tid og særleg på kristendommens historie frå reformasjonen og framover
- har kunnskap om heilage tekstar: hovudinnhald, historisk bakgrunn og sentrale forteljningar, med særleg vekt på Bibelen
- har kunnskap om samanlikningar mellom religiøse tradisjonar og sekulære livssyn
- har kunnskap om vestleg filosofihistorie, særleg menneskesyn og etikk
- har kunnskap om humanisme som livssyn i historisk kontekst og som filosofisk perspektiv i ulike variantar i bryting med andre menneskesyn gjennom historia
- har kunnskap om etiske teoriar og bruken av desse i høve til nokre aktuelle problemstillingar

- har kunnskap om menneskerettane og FNs barnekonvensjon og diskusjonane om ulike konsekvensar av desse for undervisninga i RLE
- har kunnskap om diskusjonane kring kognitiv forvirring i møte med religiøst og anna kulturelt mangfald
- har kunnskap om grunnskolefaget si historie i hovudtrekk, grunngeving, innhald og føremål
- har kunnskap om sentrale arbeidsmåtar og vurderingsformer i faget i høve til dei aktuelle trinna
- har kunnskap om barns og unges gudsomgrep, religiøse førestellingar og opplevingar
- har kunnskap om kva religiøse seremoniar og høgtider har å seie for barn og unge
- har kunnskap om reglement for fritak på religiøst og livssynsmessig grunnlag

FERDIGHEITER

Studenten

- kan planleggje, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på ein sjølvstendig og fagleg gjennomtenkt måte med vekt på danningperspektiv og dei fleirkulturelle utfordringane
- kan setje seg inn i unge sine tankar og førestellingar om religiøse og filosofiske spørsmål og kan samtale med dei om dette
- kan samtale med unge om tilhøve som oppstår i samband med vanskelege livssituasjonar
- kan bruke sentrale arbeidsmåtar med vekt på dialog, utforsking, samanlikning og kritisk og analytisk arbeid i undervisning og læring
- kan samarbeide med andre lærarar, elevar og heimen om faget
- kan gjennomføre tilpassa opplæring i RLE, mellom anna med omsyn til elevar med bakgrunn i ulik tru og ulike livssyn
- kan legge til rette for utvikling av dei grunnleggande ferdigheitene i undervisninga
- kan kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerande arbeidsmåtar
- kan reflektere kritisk over innhaldet i faget og over verdimålsettingane for faget og over forholdet mellom fag, undervisning og eiga utvikling i yrkesutøvinga
- kan bruke internett og digitale læremidlar på ein kritisk og pedagogisk måte i undervisninga

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse og kan sjå dette i samanheng med religiøse og livssynsmessige tradisjonar
- kan leggje til rette for samarbeid mellom heimen, skolen og lokalmiljøet
- har forståing for rolla som verdiformidlar i eit fleirkulturelt samfunn.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsformer og vurderingsordning blir sett i samanheng. Arbeidsformene vekslar mellom førelesning, arbeid med oppgåver (individuellt og i gruppe), diskusjonar, munnlege studentpresentasjonar og ekskursjonar.

Læringsaktiviteter i emnet omfattar lesing og lytting, produksjon av munnlege og skriftlege tekster, samt interaksjon med kvarandre, undervisningspersonale og representantar for trus- eller livssynsorganisasjonar eller andre institusjonar vi møter.

For lærarar i grunnskolens religions- og livssynsfag er det viktig å kunne lese fagtekster og andre tekster kritisk og analytisk og å lytte til elevar, foreldre, kollegaer og andre med vilje til innleving og læring. Tilsvarande er det viktig å kunne uttrykke seg klart både skriftleg og munnleg i møte med desse gruppene og offentlegheita. Undervisninga i emnet omfattar øving i å uttrykke seg, både skriftleg og munnleg i ulike sjangrar med ulike formål, og på bakgrunn av faglitteratur og erfaring.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter danner grunnlag for tileigning av fag og fagutøving, og det er derfor viktig å delta i undervisninga.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Muntlig fremlegg	2	2
Kommentar til arbeidskrav:	Studenten skal bidra i to muntlige fremlegg og tilsvarende gi respons på to muntlige fremlegg holdt av medstudenter.	
Ekskursjoner	6	6
Kommentar til arbeidskrav:	Studiet omfatter besøk til forsamlingslokalene til jøder, kristne (både den norske kirke og et annet kristent trossamfunn), muslimer, hinduer og buddhister. Dersom en student ikke kan være med når klassen er på ekskursjon, må studenten organisere og gjennomføre ekskursjonen på egen hånd, og dokumentere besøket for faglærer.	
Skriftlig innlevering	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Studenten skal levere en skriftlig individuell fagtekst. Arbeidet med fagteksten skal hjelpe studenten til å målne knyttet til de tre emneområdene: 1) religioner og livssyn, 2) filosofi og etikk, 3) fagdidaktikk.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Eksamen blir avlagt i slutten av semesteret som skriftlig skoleeksamen.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Tillatte hjelpemidler:	Læreplan i RLE for grunnskolen					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
GLU RLE 1 (1-7)	15
ALU RLE 120 og KRL 120	15
ALU KRL110,130	15

LGU54006 SPESIALPEDAGOGIKK MED VEKT PÅ ATFERDSPROBLEMER (5-10)

Emnenavn (en)	Special Needs Education and Behavioural Problems (5-10)
Emnenavn (nn)	Spesialpedagogikk med vekt på atferdsproblem (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 2
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10

Emneansvarlig

Instituttleder John Magne Grindeland

Forkunnskapskrav

Krav om studierett ved enten master i spesialpedagogikk eller GLU, eller fullført og bestått lærerutdanning. Enten 60 sp pedagogikk og elevkunnskap eller 30 sp pedagogikk sammen med 3 års undervisningserfaring.

Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studenter med opptak til master i spesialpedagogikk ved NTNU
2. Studenter med opptak til GLU
3. Andre studenter med fullført og bestått lærerutdanning og som fyller opptakskravene

Anbefalte forkunnskaper**Emneinnhold**

Dette emnet består av to likeverdige deler. Studiet vektlegger en spesialpedagogisk forståelse i et helhetlig og ressursorientert perspektiv. Forebyggende arbeid i forhold til elevenes faglige og sosiale utvikling står sentralt. Både juridiske og etiske problemstillinger er gjennomgående tema i begge delene.

Studiets del 1: Generell innføring i spesialpedagogikk.

Det gis en generell innføring i spesialpedagogikk. Denne delen handler om hvordan grunnskolen sørger for gode rammevilkår for oppvekst og opplæring, og for å tilpasse opplæringen til den enkelte elevs ulike forutsetninger og behov, slik at rettighetene i Opplæringsloven blir ivaretatt.

Tema 1. Den inkluderende skolen, en skole for alle

- Spesialpedagogens rolle, og sentrale begreper innen fagfeltet
- Forebyggende arbeid som ivaretar faglig og sosial utvikling
- Lovverk og rettigheter
- Etisk refleksjon i møte med elever og foresatte

Tema 2. Elever med særskilte behov

- Innføring i kognitiv psykologi
- Elever med funksjonshemninger
- Elever som strever faglig og sosialt
- Minoritets elever med særskilte behov
- Innvirkning på selvoppfatning og motivasjon

Tema 3. Innføring i spesialpedagogiske arbeidsmåter

- Kartlegging
- Skrivning av profesjonstekster
- Foreldresamarbeid og elevmedvirkning
- Veiledning og kommunikasjon
- Planlegging, gjennomføring og evaluering av opplæring

Studiets del 2: Atferdsproblemer

Denne delen bygger på studiets del 1. Hovedområdene tar for seg hva atferdsproblemer er og ulike forståelsesmåter. Studiet gir innsikt i utvikling og risikofaktorer, kartlegging, tilrettelegging, forebygging og ulike former for tiltak.

Tema 1 Hva er atferdsproblemer

- Teoretiske perspektiv på atferdsproblemer
- Tilknytningsteori som et forebyggende perspektiv
- Atferdsproblemer og sosial og emosjonell kompetanse
- Ulike begreper og definisjoner

Tema 2 Ulike atferdsproblemer

- Innagerende atferd
- Utagerende atferd
- Autismespekterforstyrrelse
- ADHD og Tourettes syndrom

Tema 3 Årsaker, konsekvenser og tiltak

- Psykisk helse
- Omsorgssvikt
- Sosial kompetanse
- Mobbing

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

Studenten har inngående kunnskap om:

- Det spesialpedagogiske arbeidsfeltet, dets tradisjoner og muligheter
- Spesialpedagogens rolle og arbeidsmåter, juridiske og etiske problemstillinger
- Ulike elevgrupper med særskilte behov, forebygging og tiltak i et mestrings- og ressursperspektiv
- Ulike atferdsvansker, forebygging og tiltak i et mestrings- og ressursperspektiv

Ferdigheter

Studenten

- Kan legge til rette læringsmiljøet slik at elever med særskilte behov opplever utvikling og livsmestring
- Kan kommunisere om spesialpedagogiske tema med elever, foreldre, kolleger og andre samarbeidspartnere
- Har evne til kritisk, etisk bevisst og kunnskapsbasert refleksjon om ulike spesialpedagogiske tema

Generell kompetanse

Studenten

- Kan ut fra forskningsbasert kunnskap og handlingskompetanse bidra til aktiv deltakelse og fellesskap for en sammensatt gruppe elever
- Kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter for å forebygge, kartlegge, vurdere og tilpasse opplæring slik at elever med særskilte behov får utviklet

sitt læringspotensial best mulig både faglig og sosialt

•Har teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse, og evne til å videreutvikle egen kompetanse og spesialpedagogikken som fag.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I studiet legges det vekt på en prosessorientert undervisning med stor grad av studentaktivitet, og en forskningsbasert undervisning. Arbeidsformene vil variere mellom forelesninger, diskusjoner, individuelt arbeid og gruppearbeid. Utforskende arbeidsformer som kollokviearbeid, problembasert læring og diskusjonsfremlegg fra studenter står sentralt. Skrivning av fagtekster og profesjonstekster vektlegges. Det vil hele tiden bli lagt vekt på tilknytning til praksisfeltet i grunnskolen både som studiefelt og som arena for profesjonsutøvelse.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Skriftlig innlevering	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Fagtekst som skal skrives i gruppe innenfor tema 1 (generell innføring i spesialpedagogikk). Teksten skal være på ca. 9 sider og skal skrives innen oppgitt tema.	
Skriftlig innlevering	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Gruppeoppgave som består i forberedelse, skrivning og fremlegg av en pedagogisk rapport og utkast til individuell opplæringsplan (IOP) på grunnlag av denne	
Oppmøte til undervisning	2	2
Kommentar til arbeidskrav:	Ved fremlegg knyttet til gruppeoppgaver. Kompensatorisk arbeid gis ved fravær.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
	Obligatoriske arbeidskrav vurderes til godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved NTNU.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig	Individuell			A-F	60 %	Nei
Kommentar til vurdering:	En individuell fagtekst på ca. 9 sider om et selvvalgt tema innen studiets del 2, (atferdsproblemer). Det skal utarbeides et sammendrag av fagteksten på inntil 1 side.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
Muntlig	Gruppe			A-F	40 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Muntlig eksamen i gruppe. Gruppen må vise tilfredsstillende kompetanse innen begge delområdene i faget for å bestå eksamen. Både fagtekst og muntlig eksamen må være bestått for å få bestått karakter i faget.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved NTNU. Delvurderinger kan tas opp eller forbedres enkeltvis. Ved ny/utsatt eksamen kan muntlig eksamen gjennomføres individuelt.					

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

LGU54027 TEGNSPRÅK 1 (5-10)

Emnenavn (en)

Sign Language 1 (5-10)

Emnenavn (nn)	Teiknspråk 1 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk og Norsk tegnspråk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder Ingrid Thowsen
Forkunnskapskrav	<p>Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 10</p> <p>Prioritering ved opptak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU 2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge 3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende <p>Opgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet</p>
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>Studentene får grunnleggende opplæring i praktisk tegnspråk og innføring i grunnleggende teori om tegnspråk gjennom:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Å bruke kroppen i kommunikasjon – fra gester til tegn - Å utvikle et grunnleggende tegnforråd i norsk tegnspråk og grammatikk - Å føre samtaler om dagligdagse tema på tegnspråk - Å lære om forskjeller på tegnede og talte språk <p>Studentene får en innføring i kultur, historie og kommunikasjon med fokus på tegnspråk gjennom ulike perspektiver på:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hørsel og identitet - Døves kultur og historie, før og nå - Språktilegnelse - Segregering, integrering, inkludering - Selvvalgt tema
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskap Studenten</p>

- har grunnleggende kunnskap om flerspråklighet
- har grunnleggende kunnskap om strukturer i norsk tegnspråk
- har grunnleggende kunnskap om døve og hørselshemmedes historie, kultur og livsbetingelser i samfunnet før og nå

Ferdigheter

Studenten

- forstår enkle samtaler og monologer på norsk tegnspråk
- kan føre enkle samtaler og anvende grunnleggende grammatiske strukturer og virkemidler på norsk tegnspråk
- kan identifisere enkelte grammatiske elementer i tekster på norsk tegnspråk
- kan forklare hva det betyr å være en minoritet, med særskilt fokus på døve og tunghørte
- kan presentere sin kunnskap om disse temaene til andre som ikke har denne kunnskapen

Generelle ferdigheter

Studenten

- kan delta i enkle, tegnspråklige samtaler
- kan formidle grunnleggende kunnskap om norsk tegnspråk
- kan bruke sin kunnskap og sine ferdigheter i arbeid med eller for døve og hørselshemmede

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Språklæring skjer gjennom varierte arbeidsformer som:

- intensiv språklæring i språkbud
- dramaøvelser og rollespill
- samtaleøvelser i par og i grupper
- muntlig og skriftlig refleksjon over egen språklæring

Teoretisk arbeid om språk, kultur og historie knyttes til praksis gjennom arbeidsformer som:

- forelesninger om tegnspråkgrammatikk
- individuelt og gruppearbeid med enkel videoanalyse av eget og andres tegnspråk
- forelesninger og litteraturstudier, gruppearbeid, diskusjoner og oppgaveskriving

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Studentene skal ha praksis. Se emnebeskrivelse for praksis GLU.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	4	4
Kommentar til arbeidskrav:	Studentene skal levere inn oppgaver i tilknytning til tematikken i emnet. Arbeidskravene kan være deltakelse i samtaleøvelser og tegnspråklige arrangement, opptak og innlevering av tegnspråklige øvelser, fremføringer og skriftlig innleveringer. En av oppgavene skal være av fagdidaktisk karakter.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	Obligatoriske arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Demonstrasjon av ferdighet, praktisk arbeid	Individuell		2 Timer	A-F	60 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Praktisk eksamen. Studentene skal produsere en tekst på norsk tegnspråk.					
Tillatte hjelpemidler:						
Skriftlig eksamen	Individuell		2 Timer	A-F	40 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Skriftlig eksamen.					
Tillatte hjelpemidler:						
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

- Amundsen, G., & Holm, A. (2001). Tegnspråk og norsk og noen døve elever i et tospråklig læringsmiljø. I H. Fottland (red.), Tilpasning og tilhørighet i en skole for alle (s. 123-138). Bergen: Fagbokforlaget. (Finnes i Kompendium 1, TG160)
- Duncan, Susan. (2003). Gesture in language: Issues for sign language research. In Karen Emmorey (Ed.), Perspectives on classifier constructions in sign languages (pp. 259-268). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Engen, T.O., & Kulbrandstad, L. A. (2003). Tospråkighet og minoritetsundervisning. Oslo: Gyldendal Akademisk. S. 23-113, 133-159.
- Erlenkamp, S. (2006). CI og tegnspråk: enten eller eller både og? Nordisk tidskrift för hörsel- och dövundervisning : NTD(5), 6-11. (Finnes i Kompendium 1, TG160)
- Erlenkamp, S., Gjøl, S., Haualand, H., Kvitvær, H. B., Peterson, P. R., Schröder, O.-I., & Vonen, A. M. (2007). Begrunnelser for å gjøre norsk tegnspråk til offisielt språk. Oslo: Norges døveforbund. Notat fra utvalg opprettet av styret for Norges Døveforbund.
- Grønlie, S. M. (2005). Uten hørsel?: en bok om hørselhemming. Bergen: Fagbokforlaget.
- Hansen, Aa. L., Garm, N., & Hjelmervik, E. (red). (2009). Hørsel, språk og kommunikasjon. Trondheim: Møller kompetansesenter. Tilgjengelig på nett: <http://www.acm5.com/kompendier/Horsel-sprak-kommunikasjon.pdf>
- Holten, S. M., & Lønning, H. R. (2011). Døves språkholdninger og norsk tegnspråk. Norsk lingvistisk tidsskrift, 29(1), 7-24. Tilgjengelig fra: <http://ojs.novus.no/index.php/NLT/article/view/734>
- Johnston, Trevor, & Schembri, Adam. (2007). Australian Sign Language (Auslan): An introduction to sign language linguistics. Cambridge: Cambridge University Press.
- Jørgensen, Sissel Redse, & Anjum, Rani Lill (red.). (2006). Tegn som språk. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Manne, G., & Helleland, H. (1991). Kommunikasjon i språkundervisning. Oslo: Fag og kultur. S. 20 – 29, s 61-78.
- Moriggi, S. N., Fiske, A. (2014). Tegnordboka: se hva jeg sier. Oslo: Aschehoug.
- Norges døveforbund (2013). Inkludering og ekskludering: Hvorfor døveskolen er viktig? Kan bestilles på www.deafnet.no
- Ohna, S. E. (1996). Å være döv i en hørende verden. Nordisk tidskrift för dövundervisningen (2), 53-66. (Finnes i Kompendium 1, TG160)
- Ohna, S. E. (2001). Å skape et selv: døves fortellinger om interaksjoner med hørende. Oslo: Unipub. (kap.3) (Finnes i Kompendium 1, TG160)
- Ohna, S. E. (2003). På vei mot en ny grunnskoleopplæring for døve elever: en evalueringsstudie etter Reform 97. Oslo: Skådalen kompetansesenter. (kap.2). (Finnes i Kompendium 1, TG160)
- Pritchard, P., & Zahl, T. S. (2010). Veiene til en god bimodal tospråkighet hos døve og sterkt tunghørte barn og unge. Bergen: Statped Vest. Tilgjengelig på nettet: <http://www.statped.no/Global/Publikasjoner/Statped%20skriftserie/Veiene%...>
- Peterson, P. R. (2009). Tegnspråkets fremtid - vårt felles ansvar! I Aa. L. Hansen, N. Garm & E. Hjelmervik (red.), Hørsel - språk og kommunikasjon: en artikkelsamling (s. 134-139). Trondheim: Møller kompetansesenter. Tilgjengelig som e-bok: <http://www.acm5.com/kompendier/Horsel-sprak-kommunikasjon.pdf>
- Schembri, Adam, Jones, Caroline, & Burnham, Denis. (2005). Comparing action gestures and classifier verbs of motion: Evidence from Australian Sign Language, Taiwan Sign Language, and nonsigners' gestures without speech. Journal of Deaf Studies and Deaf Education, 10(3), 272-290. doi: 10.1093/deafed/eni029

Tilgjengelig fra: https://www.swetswise.com/swoc-web/link/access_db?issn=1465-7325&vol=000...

Tucker, Bonnie Poitras. (1998). Deaf Culture, cochlear implants, and elective disability. *The Hastings Center Report*, July-August 28(4), 6-14.

Schröder, O.-I. (1998). Døvehumor - hva er det for noe? *Nordisk tidskrift för dövundervisningen* (2), 38-48.

(Finnes i Kompendium 1, TG160)

Simonsen, E. (2009). Hørsel eller døvhet?: en historisk innføring i feltet. I Aa. L. Hansen, N. Garm & E. Hjelmervik (red.), *Hørsel - språk og kommunikasjon: en artikkelsamling* (s. 12-20). Trondheim: Møller kompetansesenter.

Tilgjengelig som e-bok:

<http://www.acm5.com/kompendier/Horsel-sprak-kommunikasjon.pdf>

Svennevig, J. (2009). *Språklig samhandling: innføring i kommunikasjonsteori og diskursanalyse*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag.

S. 232-262.

Valli, Clayton, & Lucas, Ceil. (2001). *Linguistics of American Sign Language: An introduction*. Washington D.C.: Gallaudet University Press. s. 37-48; 72-75; 107-111; 121-146; 183-189.

Vonen, A. M. (1999). Emosjonelle sider ved språk. I E. Simonsen & K. Arnesen (red.), *Fornuft og følelser - perspektiver etter 150 års undervisning av døve og døvblinde : rapport fra seminar 15.-16. oktober 1998*, Helga Engshus, Universitetet i Oslo (s. 69-86). Oslo: The Research and Development Unit, Skådalen Resource Centre.

(Finnes i Kompendium 1, TG160)

Vogt-Svendsen, Marit. (2001). A comparison of mouth gestures and mouthings in Norwegian Sign Language (NSL). In Penny Boyes Braem (Ed.), *The hands are the head of the mouth: The mouth as articulator in sign languages* (pp. 9-39). Hamburg, Germany: Signum Verlag.

Østberg, T. (1998). *Døvhet og døve: belyst ved tre sosiologiske forståelsesmodeller*. Oslo: Skådalen kompetansesenter.

(Finnes i Kompendium 1, TG160)

Nettsider:

Council of Europe. (2012). Ofte stilte spørsmål om tegnspråk. from <http://edl.ecml.at/LanguageFun/FAQsonsignlanguage/tabid/2741/language/nn...>

"APA referencing exercises": <http://elc.polyu.edu.hk/cill/writing/#Referencing>

"Fagskriving": http://www.fag.hiof.no/lu/fag/norsk/1/101/mm/forside_norsk101/ny_side_8.htm

"ALTs krav til fagtekster": <https://www.hist.no/multimedia/11943/ALTs-krav-til-fagtekster.pdf>

"Studiehjelp fra bibliotek": <http://hist.no/content/30229/Studiehjelp-fra-biblioteket>

Ressurs for hørselshemmede

www.erher.no

Norsk tegnordbok

www.tegnordbok.no

Mine tegn - et nettsted der du kan lage din egen oversikt over tegn du lærer

www.minetegn.no

Norges Døveforbund

www.deafnet.no

Zoom webTV (Små filmer og reportasjer)

www.zoom.coip.no

Videoer

NRK. (2015-16). Tegnspråknytt. Retrieved from <http://tv.nrk.no/serie/tegnsppraaknytt>

Raanes, Eli, Ferrara, Lindsay, & Nilsson, Anna-Lena. (2014). *Humor på norsk tegnspråk [Video dataset]*. Trondheim, Norway: HiST-ALT.

Kan brukes på skolens maskiner:

TegnStart.1 (2004). Trondheim: Statped

TegnStart.2 (2004). Trondheim: Statped

TegnStart.3 (2009). Trondheim: Statped

Selvvalgt pensum:

Knyttet til selvvalgt tema skal studentene velge ut 500 sider med annen relevant litteratur. Litteraturen skal godkjennes av faglærer i slutten av uke 37.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

VALGEMNER GLU 5-10 VÅR 4.STUDIEÅR

Oversikten viser planlagte emner de ulike årene. Endelig studietilbud for et skoleår vedtas av avdelingsstyret i høstsemesteret foregående år. Igangsetting av emner er avhengig av tilstrekkelig antall studenter.

Emne	STUDIEPOENGBELASTNING			
	Avsl. Eks.	SP	2018 Høst	2019 Vår
LGU54011 Engelsk 2 (5-10)		30		30
LGU54029 IKT og læring (5-10)		30		30
LGU54017 Internasjonalt samarbeid - perspektiv på læreryrket (5-10)		30		30
LGU54008 Kroppsøving 2 (5-10)		30		30
LGU54009 Kunst og håndverk 2 (5-10)		30		30
LEKS1002 Mat og helse 1 (5-10)		30		30
LGU54010 Musikk 2 (5-10): Utøvende og skapende musikk, kultur og samfunn		30		30
LGU54026 Naturfag 1 (5-10)		30		30
LGU54007 Norsk 3 (5-10): Lese- og skrivevansker		30		30
LGU54018 Produksjon for sal og scene (5-10)		30		30
LGU54025 Samfunnsfag 1 (5-10): Demokrati, deltakelse og medborgerskap		30		30
Sum		330		330

LGU54011 ENGELSK 2 (5-10)

Emnenavn (en)	English 2 (5-10)
Emnenavn (nn)	Engelsk 2 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Eivind Nessa Torgersen

Forkunnskapskrav

Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende.
Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Anbefalte forkunnskaper

Gode engelskkunnskaper og Engelsk 1 (5-10)

Emneinnhold

Engelsk 2 for 5-10 er inndelt i tre emneområder. Emneområdene er innholdsmessig forankret i læringsutbytteformuleringene for Engelsk 2 for 5-10:

1. Arbeid med tekster: litteratur og kultur
2. Kunnskap om språk
3. Engelsk som andrespråk: teorier og metoder

Engelsk 2 5-10 gir en grundig innføring i engelsk språk, litteratur og kultur fra hele det engelskspråklige området. Pensumlisten inneholder romaner, noveller, skuespill og dikt skrevet for barn og unge, samt for voksne for å bedre studentenes samfunns- og kulturforståelse. Tekstene vil bli gjennomgått i hele klassen og i mindre grupper. Vi vil bruke god tid på hver tekst for å utvikle studentenes leseferdigheter, samt forståelse av ord, språkbruk, sjanger, uttrykk og fortellerteknikker. Undervisningen i engelsk språk vil spesielt ta for seg spørsmål knyttet mot nasjonale kunnskapsmål og utvikling av lokale læreplaner.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har inngående kunnskap om nyanser ved lydsystemet i engelsk, ved språkets grammatiske struktur og hvordan ordtilfanget kan videreutvikles
- har kjennskap til noen varianter av engelsk
- har kunnskap om historisk utvikling av metoder og tilnærminger til opplæring i engelsk
- har kunnskap om hvordan muntlig og skriftlig språk kan integreres i inspirerende og meningsfulle aktiviteter
- har kunnskap om lesing og skriving som prosesser
- har kunnskap om hvordan ulike faktorer kan påvirke læring av engelsk
- har kunnskap om ulike måter å organisere opplæringen på
- har kunnskap om hvordan læreplaner kan settes sammen
- har innsikt i ulike læringsstrategier som kan bidra til å gjøre at elevene kan ta hånd om egen læring og språkutvikling i et langsiktig perspektiv
- har kjennskap til gjeldende læreplan for skolen som ramme for faglig utviklingsarbeid
- har kunnskap om teksters struktur og språklige virkemidler og om kritiske og analytiske tilnærminger til litteratur og annen tekst
- har kunnskap om samfunnsliv, historie og et rikt utvalg kulturuttrykk i engelsktalende land, deriblant sentrale verk i engelskspråklig litteraturtradisjon

Ferdigheter

Studenten

- kan bruke målspråket sikkert og funksjonelt muntlig og skriftlig i ulike situasjoner og sjangere med presisjon, flyt og sammenheng

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning slik at det tas hensyn til mangfoldet i elevgruppen og kulturell og språklig bakgrunn
- kan tilpasse undervisningen til enkelteleven ved å velge og legge til rette for varierte og differensierte læringsaktiviteter som fremmer utviklingen av elevenes reseptive og produktive språkferdigheter, bl.a. ved pedagogisk bruk av digitale læringsverktøy
- kan planlegge undervisningsplaner og lokale læreplaner basert på gjeldende nasjonale retningslinjer
- kan bruke muntlige aktiviteter som utgangspunkt for skriftlige aktiviteter og omvendt
- kan bevisstgjøre elevene på prosesser knyttet til lesing og skriving og hvordan de kan bruke disse strategisk i sin egen læring
- kan tilrettelegge for at elevene kan skape muntlige, skriftlige og sammensatte tekster med flyt, presisjon og sammenheng
- kan bevisstgjøre elevene i valg av læringsstrategier
- kan aktivt gjøre nytte av elevenes erfaringer med engelsk og eventuelt andre språk
- kan arbeide selvstendig med problemstillinger i faget
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
- kan velge ut og tilrettelegge arbeid med tekster fra engelsktalende land for barn og ungdom på en variert, utfordrende og inspirerende måte

Generell kompetanse

Studenten

- kan reflektere over egen læring og praksis i forhold til etiske grunnverdier og skolens ansvar for barn og unges personlige vekst i et historisk perspektiv
- kan arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevers læring og utvikling i engelskfaget
- kan vedlikeholde og utvikle egen språklig kompetanse

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Engelskfaget er sammensatt av mange ulike deler som er tett knyttet til hverandre. For å oppnå fullt læringsutbytte må studentene ha innsikt i delene og forståelse for sammenhengene og progresjonen mellom dem. Fagplanen forutsetter aktiv deltakelse gjennom hele studieprosessen. Vi vil bruke mye av undervisningstiden i hele klassen, samt i mindre grupper til å:

- Drøfte språkbruk og andre karakteristika i forskjellige tekster
- Planlegge og utvikle undervisningsmateriale og undervisningsplaner
- Vurdere ulike typer litteratur for bruk i undervisningen
- Utvikle forskjellige aktiviteter knyttet til bruken av litteratur og andre media

Det forutsettes at studenter tilegner seg lærestoff gjennom selvstudium utenom den organiserte undervisningstida, gjennom arbeid i grupper og gjennom den digitale læringsplattformen. Gjennom studiet vil studentene møte varierte arbeidsformer og vurderingsordninger. Studentene blir vurdert underveis i studiet, både individuelt og i grupper, og vil få skriftlige og muntlige tilbakemeldinger fra faglærer og medstudenter.

Engelsk er undervisnings- og kommunikasjonsspråk. Det forventes at studentene bruker språket aktivt i undervisning og i skriftlig og muntlig kommunikasjon med medstudenter og faglærere. Videre forventes det at studentene bruker høgskolens bibliotek aktivt og forbereder seg til planlagt undervisning.

Praksisplanen angir omfang og læringsutbytter for praksis i fjerde studieår og hvilke emneområder som vektlegges. Et overordnet fokusområde for praksis i engelsk er arbeidet med muntlig og skriftlig engelsk i klasserommet forankret i et praksisprosjekt.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Underveis i studiet er det lagt inn obligatoriske arbeidskrav – både skriftlige, muntlige og digitale. - 2 muntlige presentasjoner - 2 innleveringer av tekstoppgaver - 2 innleveringsoppgaver i grammatikk og fonologi - deltakelse i 8 responsarbeid i grupper på digital læringsplattform	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HIST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Muntlig	Individuell			A-F	30 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1 Individuell muntlig eksamen i didaktikk og andrespråklæring Det er individuell forberedelsestid (30 minutter umiddelbart før eksamen).					
Tillatte hjelpemidler:	Del 1: 5 A4-sider med egne notater til bruk i forberedelsestiden.					
Skriftlig eksamen	Individuell		3 Timer		30 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2: Individuell skriftlig eksamen i språk 3 timer.					
Tillatte hjelpemidler:	Del 2: 2 A4-sider med egne notater.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Hjemmeeksamen	Individuell		14 Dager		40 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 3 Individuell hjemmeeksamen i litteratur og kultur 14 dager. Eksamen består av tre essayoppgaver.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle tre deler må være bestått for å få bestått karakter i emnet.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Del 3: Alle.					
	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
EN230 Engelsk 2	10

LGU54029 IKT OG LÆRING (5-10)

Emnenavn (en)	ICT and learning (5-10)
Emnenavn (nn)	IKT og læring (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Jan Frode Haugseth

Forkunnskapskrav

Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende.
Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Anbefalte forkunnskaper

Det er anbefalt å ha en viss kjennskap til sosiale medier samt å kunne bruke en PC

Emneinnhold

Hvordan undervise ved hjelp av IKT?

IKT og læring i grunnskolelærerutdanninga har tre emneområder:

1. IKT-pedagogikk - Hvordan kan IKT-verktøy brukes pedagogisk
2. Ulike pedagogiske IKT-verktøy og sosiale medier
3. Fagdidaktikk og bredde - hvordan kan kunnskap om pedagogisk IKT komme til nytte i alle fag?

ITK og læring omfatter all pedagogisk bruk av IKT i undervisningsøyemed. Dette faget vil ha en systematisk tilnærming til ulike typer IKT og ulike pedagogiske muligheter, men også berøre områder som etikk og elevkunnskap (hvordan bruker elever IKT og sosiale medier i det dagligdagse) og svare på spørsmål om "Hvordan skiller pedagogisk IKT-bruk seg fra mer dagligdags bruk av IKT?", "når og hvorfor er det hensiktsmessig med IKT-basert undervisning", klasseledelse i teknologirike omgivelser, i tillegg til mye praksis og kreativ omgang med nettbrett, sosiale medier, spill, programmering, kortfilmer etc. Undervisningen vil være variert, med flere ulike gjesteforelesere som gjennomfører egne opplegg, samt prosjekt- og gruppearbeid.

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- får kunnskap om hvordan IKT-kunnskap kan gjøres til en del av alle skolefag
- får kunnskap om klasseledelse i teknologi-rike omgivelser
- får kunnskap om når og hvorfor det er hensiktsmessig med IKT-basert undervisning
- får kunnskap om elevaktiv læring ift. IKT
- Får kunnskap om ulike dataspill – bevissthet, muligheter og utfordringer
- får basiskunnskap om ulike fysiske ikt-teknologier, herunder mobil, nettbrett, ulike typer PC-er, smartboard, office/Google-sky-tjenester
- får kunnskap om ulike dimensjoner ved sosiale medier ift. læring og trygg bruk
- får kunnskap om å gjøre enkel, datastøttet datainnsamling for vurdering
- får kunnskap om etiske teorier og bruken av disse vedrørende aktuelle problemstillinger i faget
- får kunnskap om misbruk og uønsket atferd av IKT (mobbing på nett)

- får kunnskap om multitasking og delt oppmerksomhet
- får kunnskap om personvern og datasikkerhet

FERDIGHETER

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere IKT-undervisning på en selvstendig og faglig gjennomtenkt måte
- skal kunne forstå og diskutere hvem som legger premissene for teknologisk utvikling og hvorfor det er viktig at skoleverk og lærere kan bruke denne typen teknologi i læringsøyemed
- kan bruke ulike IKT-teknologier til varierte, elevaktive og engasjerende arbeidsmåter
- kan bruke IKT til utforsking, sammenligning og kritisk og analytisk arbeid i undervisning og læring
- kan samarbeide med andre lærere, elever og hjemmet om faglige muligheter og problemstillinger
- kan reflektere kritisk over innholdet i faget og over verdimålsettingene for faget og over forholdet mellom fag, undervisning og egen utvikling i yrkesutøving
- kan bruke digitale læremidler på en kritisk og pedagogisk måte i undervisninga

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse og kan se denne uavhengig av trender og farsotter på feltet
- kan legge til rette for samarbeid mellom hjemmet, skolen og lokalmiljøet
- viser faglig engasjement i spørsmål pedagogisk bruk av IKT, spill og/eller sosiale medier

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Vi legger opp til variert undervisning, med flere ulike gjesteforelesere som gjennomfører egne opplegg samt prosjekt- og guppearbeid.

Aktiviteter i undervisningen vil være

Diskusjon av faglitteratur og didaktikk

Utprøving og jobbing med case

Erfaringsutveksling

Problem-basert læring

Arbeidsformene og erfaringene gjennom kurset vil bli vurdert gjennom produksjon av jevnlige, korte, rapporter.

Prosjekt - studentene velger seg selv et prosjektarbeid som de vil fordype seg i, og som de skal vurdere ift. læringsutbytte for elever i en praksissituasjon.

Studentene vil bli vurdert på egne rapporter samt prosjektarbeid.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Rapport(er)	6	6
Kommentar til arbeidskrav:	Korte rapporter om gjennomgåtte emner leveres i eget, digitalt format.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt			3 Uke(r)	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	En prosjektoppgave med tilhørende essay. Studentene får veiledning. Studentene kan velge individuell eller gruppevis levering.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Krumsvik, Rune Johan (2014). *Klasseledelse i den digitale skolen*. Cappelen Damm Akademisk. 160 sider.

Haugseth, Jan Frode (2013). *Sosiale medier i samfunnet*. Universitetsforlaget. 162 sider.

Senter for IKT i utdanningen (2014). Notat. 1. Dataspill i skolen. <http://iktsenteret.no/content/dataspill-i-skolen>. 10 sider.

Senter for IKT i utdanningen (2014). Cpdlab - ressurspakke for profesjonsfaglig digital kompetanse. <http://iktsenteret.no/content/cpdlab-ressurspakke-profesjonsfaglig-digital-kompetanse>. Div. læringsmateriell.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54017 INTERNASJONALT SAMARBEID - PERSPEKTIV PÅ LÆRERYRKET (5-10)

Emnenavn (en)	International cooperation – Perspectives on the teaching profession (5-10)
Emnenavn (nn)	Internasjonalt samarbeid - perspektiv på læreryrket (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk, ev. engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Ann Sylvi Larsen
Forkunnskapskrav	Studierettskrav: Emnet er forbeholdt studenter med studierett ved grunnskolelærerutdanningen Adgangsbegrensning, maks 12
Anbefalte forkunnskaper	Gode engelskkunnskaper fra videregående skole

Emneinnhold

Emnet starter med en introduksjon her ved HiST, og etter 2-3 uker reiser studentene til lærerutdanningsinstitusjonen i Zambia (i første omgang i Livingstone eller Mongu) og blir der i 3-4 måneder. Her vil de følge undervisningen i ett (eventuelt to) fag ved lærerutdanningen.

Mens studentene er i Zambia, vil de dels bli fulgt opp av en mentor ved lærerutdanningen der og dels av en veileder fra HiST. Veilederen fra HiST vil følge opp studentene ved et kortere opphold i Zambia, mens den kontinuerlige kommunikasjonen med veileder vil i hovedsak skje via Internett (It's learning) eller samtaler på billedtelefon (Skype).

Vurderingen i studiet gjennomføres etter at studentene er kommet tilbake til Norge og baseres på ei mappa og en muntlig eksamen.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskaper om historie og kultur i Afrika sør for Sahara
- har gode kunnskaper om hva som sentrale trekk i skole og lærerutdanning i landet der de gjennomfører en stor del av studiet på emnet
- har kunnskap om elevenes skole- og oppvekstsituasjon i Zambia
- har kunnskap om undervisningsmetoder og læringskultur i dette landet, spesielt i det faget eller de fagene studenten har et spesielt fokus på
- har kunnskaper om språksituasjonen i landet og hvordan denne påvirker læringskulturen og forståelsen i fagene

Ferdigheter

Studenten

- kan sammenligne og vurdere forskjeller og likheter mellom norsk og zambisk skolesystem og læringskultur
- kan gjennomføre et undervisningsopplegg i et bestemt fag ved en grunnskole i Zambia og presentere og dokumentere arbeidet med dette opplegget
- kan gjennomføre samarbeidsprosjekter og diskutere og evaluere prosjektene sammen med lærerstudenter i Zambia

Generell kompetanse

Studenten

- kan presentere sine erfaringer fra Zambia for medstudenter og ansatte ved HiST når de er tilbake i Trondheim etter oppholdet i Zambia
- kan fungere som ressursperson i forhold til internasjonalt samarbeid i skolen

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I undervisninga vil det bli benyttet ulike og varierte arbeidsformer der stor grad av studentaktivitet er sentral. Arbeidsformene vil blant annet omfatte diskusjoner, forelesninger, gruppearbeid og individuelt arbeid, praksisoppdrag, presentasjoner og bruk av digitale verktøy. Å undervise ved en skole med ofte fundamentalt andre rammevilkår enn i Norge, vil kreve evne til tenke nytt og reflektere over metoder og arbeidsmåter vi bruker i norsk skole. Studiet på dette emnet vil i stor grad utfordre studentene på dette feltet, både ved lærerutdanningen i Zambia og ved skolene der studentene har sin praksis og gjennomfører sine prosjekter.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	4	
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Underveis i studiet er det lagt inn obligatoriske arbeidskrav – både skriftlige, muntlige og digitale. Studiet har følgende obligatoriske krav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 muntlige presentasjoner • En skriftlig logg • 1 digital innlevering <p>Obligatoriske arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent.</p> <p>Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.</p>	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Vurderingsmappe	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<p>Del 1. Mappe som skal ha følgende bidrag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beskrivelse og refleksjon knyttet til oppholdet ved en lærerutdanning i Zambia • Sammenlignende analyse mellom Norge og Zambia i forhold til oppleggene i faget studentene har som hovedfokus • Fordypningsoppgave knyttet til utviklingsarbeidet de gjennomfører ved praksisskolen i Zambia 					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
Muntlig	Individuell			A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	<p>Del 2. Individuell, muntlig eksamen</p> <p>Begge eksamensdelene må være vurdert til bestått for å få bestått karakter i emnet. Dersom en student får vurderingen 'Ikke bestått' på den ene av delene, kan vedkommende melde seg opp til ny eksamen i denne delen.</p>					
Tillatte hjelpemidler:	Egne notater, maksimum 5 A-4 sider					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
-----------	----------------	------	----------	---------------	-------	--------------------

NY / UTSATT EKSAMEN Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.

LÆREMIDLER

Artikler markert med * blir lagt ut i its learning.

Hovedbøker:

Eidhammer, A. (2012). *Afrikas tid*. Oslo: Unipub. (260 sider)

Simonsen, J. (2004). *Afrikas historie*. Oslo: Cappelen Akademisk. (194 sider)

Kap. 1 Et kontinent blir bosatt , s. 19-49.

Kap. 4 Øst-Afrika og det sørlige Afrika før møtet med europeerne, s. 98-120.

Kap. 7 Afrika på 1800-tallet. Sør og nord, s. 179-219.

Kap. 8 Kolonierobring og tidlig kolonitid, s. 220-256.

Kap. 9 Koloniperioden. Samfunnsendring, 1920-1950, s. 257-298.

Kap. 13 Sør-Afrika I det 20. århundre, s. 391-413. (194 sider)

Artikler, kapitler fra bøker m.m.:

Banda, D., Mostert, L., Wikan, G. (eds.) (2012). *The language of education policy : Implementation, practice And learning outcomes in Zambia, Namibia and Norway*. Hamar: Høgskolen I Hedmark, Oppdragsrapport nr. 2. (39 sider) Kan lastes ned fra

http://www.nb.no/idtjeneste/URN:NBN:no-bibsys_brage_30382

*Balsvik, Randi Rønning (2004). *Afrika I eit historiografisk perpspektiv*, kap. 6 Frigjering og kampen for utvikling, s. 107-131. (24 sider)

*Carmody, Brendan (2004). *The Evolution of Education in Zambia*. Kap. 6: Socio-cultural aspects of Zambia's formal education. Lusaka: Bookworld Publishehers.

*Kristiansen, Tømm (2006). «Der menn er menn». I *Afrika : En vakker dag*. Oslo: Cappelen.

*Ministry of Education, Science, Vocational Training and Early Education (2012). *Zambia Primary School English Syllabus, Grades 2 – 7*. Lusaka: The Curriculum Development Centre. (35 sider)

*Ministry of Education, Science, Vocational Training and Early Education (2012). *Junior Secondary Schoo English Syllabus, Grades 8 and 9*. Lusaka: The Curriculum Development Centre. (32 sider)

*Stock, R. (2004). *Africa South of the Sahara : A Geographical interpretation*. New York / London: The Guilford Press. (143 sider)

Kap. 1 The Map of Africa,.

Kap. 2 Imagining Africa: Roots of Western Perceptions of the Continent

Kap. 3 Culture and Society

s. 13 – 55

Kap. 19 African Woman and Development

Kap. 20 Children in Africa: Prospects for the new Generation

Kap. 21. Social Policy: The Health Sector

s. 281-322 (45 sider)

Kap. 29: South Africa in the Postapartheid Era

s. 423-436 (14 sider)

I tillegg 2-3 artikler eller bokkapitler etter avtale med faglærer.

Skjønnlitteratur og film

Achebe, Chinua (1958). *Things fall apart*. Essex: Heinemann. (Fra Nigeria. Mest berømte bok i moderne afrikansk litteratur)

Mandela : Long Walk to Freedom (2013). Film. Regi: Justin Chadwick. Storbritannia/Sør-Afrika

I tillegg valgfritt pensum ca 500 sider.

Inntil to skjønnlitterære bøker kan inngå i det valgfrie pensumet.

Forslag til skjønnlitteratur

Brink, André (2001). *Attråens rett*. Oslo: Aschehoug. (Fra Sør-Afrika etter apartheid)

Coetzee, J.M. (2002). *Vanære*. Oslo: Cappelen. (Fra Sør-Afrika, Coetzee vant nobelprisen i litteratur i 2003)

Conrad, Joseph (2003/1899). *Mørkets hjerte (Heart of Darkness)*. Oslo: Kagge forlag.

Dangarembga, Tsitsi (1988). *Nervous conditions*. Oxfordshire: Ayebia Clarke Publishing Ltd. (Fra Zimbabwe)

Grainger, Lisa (2007). *Stories Gogo Told Me*. Johannesburg: Penguin Books. (Fortellinger fra Sør-Afrika, Zimbabwe og Zambia).

Michelet, Tania (2008). *Afrika er ikke for alle*. Oslo: Kolon. (Om hvite settlere i Zambia)

Kangende, Kenneth (2000). *Night Whispers : A Collection of Short Stories from Zambia*. Lusaka: Minta Publishers.

Paton, Alan (1986). *Gråt mitt elskede land!* Oslo: Gyldendal.

Se gjerne etter bøker av to nyere forfattere fra Zimbabwe, **Petina Grappa og Irene Sabatini**, samt **Nadime Gordimer**, også en nobelprisvinner i litteratur fra Sør-Afrika.

Forslag til filmer:

Blood Diamond (2006). Film. Regi: Edward Zwick. USA.

Hotel Rwanda (2004). Film. Regi: Terry George. Storbritannia/Sør-Afrika/Italia.

Skin (2008). Film. Regi Anthony Fabian. Storbritannia.

The last king of Scotland (2006). Film. Regi: Kevin MacDonald. England/Tyskland.

Vanære (2008). Film. Regi: Steve Jacobs. (Originaltittel *Disgrace*). Sør-Afrika/Australia.

Aktuelle nettsider:

Föreningen afrikansk litteratur: <http://foreningenafrikanskilitteratur.se/vara-forf.htm>

Slotnæs, Marit K. (2007). Inn i afrikahyllen. I *Morgenbladet.no* http://morgenbladet.no/boker/2007/inn_i_afrikahyllen

Forslag til sakprosa / nettartikler m.m.

Hansen, Karen Tranberg (2011). Labor Migration and Urban Child Labor During the Colonial Period in Zambia. I *International and Comparative Social History, Volume 13 : Child Labour's Global Past, 1650-2000*, s. 594 – 612. (19 sider)

Kan lastes ned fra <http://site.ebrary.com/lib/histno/docDetail.action?docID=10589289>

Heiverden.no: *Skolen i Zambia*. Kan hentes fra <http://www.heiverden.no/newsread/dokument.aspx?docid=10051>

Jensen, R. (2010). *Elevråd bringer demokrati inn i zambiske skoler*. Kan hentes fra <http://www.reddbarna.no/nyheter/elevraad-bringer-demokrati-inn-i-zambiske-skoler>

*Nordvik, Guro og Haugdal, Ragnhild (2011). Demokratiopplæring ved Nalituwe Basic School, Zambia : Refleksjoner etter et praksisbesøk. I Overrein, Per (red.) *Demokratiets forutsetninger i massekommunikasjonens Tidsalder*. Rapport Hegraseminaret 2011. Trondheim: Hegraseminarets styringsgruppe, s. 11 – 14 (4 sider)

Zambia: ZCEA calls for an end to corporal punishment to children (2011). <http://www.lusakatimes.com/2011/05/12/zcea-calls-corporal-punishment-children/>

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54008 KROPPSØVING 2 (5-10)

Emnenavn (en)	Physical Education 2 (5-10)
Emnenavn (nn)	Kroppsøving 2 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk, ev. engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Geir Olav Kristensen Ove Østerli
Forkunnskapskrav	Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 25 Prioritering ved opptak: 1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU 2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge 3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende Oppgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet
Anbefalte forkunnskaper	Kroppsøving 1 (5-10) eller tilsvarende

Emneinnhold

Kroppsøving 2 bygger på og er en videreutvikling av innholdet i kroppsøving 1 med vekt på fordypning i et utvalg av bevegelsesaktiviteter og arbeidsmåter. Fagets legitimering og historie utdypes, og det arbeides med å se kroppsøving i tverrfaglige sammenhenger i skolen. I emnet inngår kunnskap om og erfaring med forskning og utviklingsarbeid knyttet til kroppsøving, spesielt med tanke på ungdomstrinnene. Faget skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Arbeidet med kroppsøving 2 og utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon

Fagdidaktikken i emnet bygger på en eksemplarisk og praktisk tilnærming. Studentene får erfaring med utprøving av ulike bevegelsesaktiviteter og varierte arbeidsmåter egnet til å fremme kroppslig utvikling, læring, kreativitet og bevegelsesglede for alle elever. Kjennskap til alderstypiske trekk og samarbeid med praksis om å møte og videreutvikle eleven og elevgrupper i kroppsøving er av vesentlig betydning for å nå målsetningene i emnet.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om kroppsøvingens utvikling og legitimering
- har kunnskap om vurdering og dokumentasjon av læring i lys av gjeldende læreplaner og kroppsøvingens egenart
- har kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid knyttet til kroppsøving
- har kunnskap for å utvide eget repertoar av aktiviteter og arbeidsmåter med tanke på undervisning i kroppsøving
- har kunnskap om trening, treningsprinsipper og treningsledelse egnet for ulike aldersgrupper og ferdighetsnivå relevant for elever i 5.-10.trinn
- har kunnskap om kroppen i bevegelse, spesielt med tanke på læring av kroppslige og idrettslige ferdigheter

Ferdigheter

Studenten

- kan videreutvikle egne kunnskaper og ferdigheter i lek, enkelte idretter, dans, friluftsliv og tidsaktuelle bevegelsesformer med tanke på undervisning i kroppsøving
- kan vurdere bevegelsesmiljøer ut fra alder, og hvordan aktivitet og trening endres ut fra læringsmiljøet.
- kan vurdere fagdidaktiske problemstillinger og bruke relevant teori og forskning med sikte på å forbedre undervisning og læring i kroppsøving
- kan gjennomføre forsøks- og utviklingsarbeid knyttet til egen lærerkompetanse i kroppsøving
- kan utvide eget repertoar av aktiviteter og arbeidsmåter knyttet til egen lærerkompetanse i kroppsøving
- kan anvende ulike digitale verktøy for å samle inn, bearbeide, presentere informasjon innenfor kroppsøvingens faget
- kan utvikle mål for opplæringa og anvende læringsfremmende vurdering av elevens måloppnåelse med og uten karakter

Generell kompetanse

Studenten

- kan arbeide tverrfaglig med utgangspunkt i kroppsøving
- kan bidra til nytenking og innovasjon i faget kroppsøving
- kan arbeide med fair play i et kroppsøvingens- og samfunnsperspektiv
- kan reflektere omkring kroppsøving som del av norsk kultur og i et flerkulturelt og internasjonalt perspektiv

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I undervisningen vil det bli benyttet et bredt spekter av arbeidsformer og læringsaktiviteter. Studentaktive arbeidsformer er sentralt i faget, og studentenes deltakelse vil være viktig for å gjennomføre aktivitetene. Det vil være noen forelesninger i sentrale tema, mens mye av undervisningen vil

bestå av praktisk aktivitet med felles refleksjon. Noe arbeid vil være individuelt, noe vil være gruppearbeid i ulike former og med varierende gruppesammensetning. Noe av undervisningen foregår på studiestedet, mens andre deler foregår på andre egnede arenaer, også vekk fra lærestedet; f.eks vintersportsanlegg, skogsområder osv. Møte med elever i praksis og kroppsøvingssammenheng utover vanlig praksis er en del av studiet. Studentene skal i dette emnet bruke digitale verktøy interaktivt slik at de selv skal kunne ta i bruk slike som hjelpemiddel i sin undervisning på en reflektert måte.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Noe av undervisningen foregår utenfor lærestedet og studentene må påregne å reise til andre undervisningssteder, f.eks skisteder og ekskursjonsområder. Det vil derfor være noe ulik undervisningsbelastning fra uke til uke. Semesterplanen angir når undervisningen finner sted. Kostnader knyttet til ekskursjoner osv må dekkes av studentene selv.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Et didaktiske arbeid knyttet til planlegging og gjennomføring av undervisning av en aktivitetsdag. • Et didaktiske arbeid knyttet til planlegging og gjennomføring av undervisning av selvvalgt undervisning. • Gjennomføring og framlegg av et FoU-prosjekt. • En skriftlig oppgave knyttet til læringsteorier. • Planlegge og gjennomføre inntil 5 workshoper. 	Semesterplanene vil opplyse nærmere om hvor i studiet arbeidskravene ligger.
Ferdighetstrening		
Kommentar til arbeidskrav:	<p>Obligatorisk studiedeltaking</p> <p>Følgende aktiviteter er obligatoriske:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktiske aktiviteter med 80% deltakelse. Det gjelder 80% deltakelse i følgende tema: I: Basis og Uterom, II: Ball, Selvvalgt og Ski. • En undervisningsøkt med uteskole. 	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig	Gruppe			A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1. Skriftlig gruppeoppgave om kroppslig læring. Oppgaven kan unntaksvis leveres individuelt.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler tillatt.					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2. Individuell praktisk/muntlig fagdidaktisk eksamen. Eksamen består av en undervisningssituasjon som studentene skal redegjøre for muntlig i tillegg til pensumsrelevante spørsmål. Karakteren er individuell.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler er tillatt i forberedelsen til praktisk/muntlige eksamen. Ingen hjelpemidler tillatt på den muntlige delen av eksamen.					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 3. Ekskursjon vinter med overnatting(er), inkl muntlig fremlegg					
Tillatte hjelpemidler:						
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 4. Ekskursjon alpint med overnatting(er), inklusive praktisk-muntlig framlegg					
Tillatte hjelpemidler:						
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 5. Ekskursjon med muntlig framlegg i gruppe. Dette inkluderer også forarbeid og etterarbeid i forbindelse med ekskursjonen					
Kommentar til vurdering:	Alle vurderingsdeler må være bestått for å få karakter i emnet.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
-----------	----------------	------	----------	---------------	-------	--------------------

Tillatte hjelpemidler:

NY / UTSATT EKSAMEN

Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.

LÆREMIDLER

Bøker og kompendier:

Bjerke, Ø. & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium. Aktiviteter i snø og is*. Akademika forlag

Patel, R., & Davidson, B. (1995). *Forskningsmetodikkens grunnlag: å planlegge, gjennomføre og rapportere en undersøkelse*. Oslo: Universitetsforlaget.

Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008032704032

Rose, D.J & Christina, R.W. (2006). *A Multilevel Approach to the study of Motor Control and Learning*. 2nd Ed. San Fransisco: Pearson, Benjamin Cummings (s 1-92, 127-389).

Sigmundsson, H., & Haga, M.(red.)(2004). *Motorikk og samfunn: en samfunnsvitenskapelig tilnærming til motorisk atferd*. Oslo: Sebu forlag. kap.1, 2, 3, 5, 6, 7 (94 s.)

Steinsholt, K & Gurholt, K. P. (red.), *Aktive liv: idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelse*. Trondheim: Tapir akademisk

Vinje, E (2009). *Vurdering i kroppsøving*. Ped-Media.

Wirhed, R. (2012). *Anatomi med rörelselära och styrketräning*. 4.utg. Bjursås: Harpoon Publications AB.

Artikler (Finnes på Its learning)

Bjerke, Ø., & Vereijken, B. (2007). *Promoting motor skills in school children and adolescents*. I J. Liukkonen (red.), [Psychology for physical educators: student in focus](#) (2nd ed., s. 219-237). Champaign, Ill.: Human Kinetics.

Breivik, G. (2013). *Jakten på et bedre liv*. Fysisk aktivitet i den norske befolkningen 1985-2011, s.11-37., Universitetsforlaget, Oslo

Csikszentmihalyi, M. (2008). *Flyt og læring*. I H. Sigmundsson (red.), *Læring og ferdighetsutvikling* (s. 119-129). Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Dalen, T, & Aune, T.K. (2013) *Relativ alderseffekt ved karaktersetting i skolen* In: Pareliussen, I., Moen, B.B., Reinertsen A., Solhaug, T.: *FoU i praksis 2012 conference proceedings*, Akademika forlag Trondheim, pp. 62-68

Gjerde, S. (2003). *Coaching hva-hvorfor-hvordan*. (s.64-103). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS.

Høigaard, R. (2008). *Gruppedynamikk i idrett* (s. 27-33, 61-67, 124-157). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Jenssen, A. R (2013). *Ball K2*. Trondheim. Its learning

Kristensen, G.O, Vedul-Kjelsås, V. & Østerlie, O. (2014). *Basis II*, HiST, In press

Lyngstad, I. (2010). *Bevegelsesglede i kroppsøving*. I M. Stene (red.), [Forskning Trøndelag 2010](#) (s. 65-78). Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Lyngstad, I. (2010). "Ribbeveggløpere" i kroppsøving. I T. M. Guldal, C. F. S. Dons, Sturla, T. Solhaug & R. Tromsdal (red.), [FoU i praksis 2009: rapport fra konferanse om praksisrettet FoU i lærerutdanning : Levanger, 23. og 24. april 2009](#) (s. 151-162). Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Ommundsen, Y. (2009). *Hvem er talentene, må vi spesialisere tidlig, og hva er en god trener? Spenningsfelt mellom barne- og ungdomsidrett og eliteidrett*. I B.T.Johansen, R.Høigaard & J.B. Fjeld (red): *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk*. (s163-194). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Ommundsen, Y. (2013). *Fysisk- motorisk ferdighet gjennom kroppsøving - et viktig bidrag til elevens allmenndanning og læring i skolen*. *Norsk pedagogisk tidsskrift, nr 2, s.155-166*.

Peitersen, B. (2008). Leg. I H. Rønholt & B. Peitersen (red.), *Idrætsundervisning: en grundbog i idrætsdidaktik* (s. 163-171). København: Institut for Idræt.

Ronglan, L. T. (2009). *Situert læring: om laget som praksisfellesskap*. I L. T. Ronglan, A. Halling & G. Teng (red.), *Ballspill over grenser: skandinaviske tilnærminger til læring og utvikling* (s. 35-47). Oslo: Akilles.

Rønholt, H. (2008). *Dannelse og kompetence*. I H. Rønholt & B. Peitersen (red.), *Idrætsundervisning: en grundbog i idrætsdidaktik* (s. 41-53). København: Institut for Idræt.

Sæle, O.R.O. (2012). Kroppsøvingsfaget – et korrektiv til det moderne kroppsdisplay. I *Kroppsøving* 3, s.12-15

Ulleberg, H.P (2013). Skolegården som læringsmiljø. I R.Karlsdottir og I.H. Lysø (red) *Læring- utvikling- læringsmiljø. En innføring i pedagogisk psykologi*. Trondheim: Akademika Forlag.

Titman, W. (1994). Special places, special people. s 54-63, 79-90. Publiseres på its learning.

Whithead, M. (2014). Physical Literacy, kroppsøvingsfaget og kroppsøvingslæreren. I I.M. Vingdal Fysisk aktiv læring, s 81-95, Gyldendal Akademiske: Oslo.

Internett:

Helsedirektoratet (2012). Fysisk aktivitet blant 6-, 9- og 15-åringer i Norge. Resultater fra en kartlegging i 2011, s 12-19, 90-104. Kan lastes ned her: <http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/fysisk-aktivitet-blant-6-9-og-15-aringer-i-norge/Publikasjoner/fysisk-aktivitet-blant-%206-9-og-15-aringer-i-norge.pdf>

Jakobsen, A. M. (2012) Motivasjonsteori som utgangspunkt for å skape et best mulig læringsmiljø i kroppsøving. Hentet fra: <http://idrottsforum.org/jakobsen121010/>

Klomsten, A.T. (2012) Kjønnsdelt idrett og kjønnsblandet kroppsøving – hvorfor? Hentet fra: <http://idrottsforum.org/articles/klomsten/klomsten120418.html>

Loland, S. (2003). *Kroppsyn, idrett og mosjon*: http://idrottsforum.org/articles/loland/loland031009_1.pdf

Moser, T.(2006). Hva kan idretten lære meg om meg selv? –Om forholdet mellom selvbilde og deltakelse i idrett/fysisk aktivitet. Hentet fra: <http://idrottsforum.org/articles/moser/moser060927.pdf>

Olympiatoppen (2013) *Idrettsspesifikk basistrening*. Hentet fra: <http://www.olympiatoppen.no/fagomraader/trening/basistrening/ldrettsspesifikkeovelsler/page111.html>

Olympiatoppen (2013) *Kick off videoer basistrening*. Hentet fra: <http://www.olympiatoppen.no/fagomraader/trening/basistrening/kickoffvideobasistrening/page2076.html>

Rustad, M.C. (2010). Parkour. Gymnos tema 2. Kan hentes på følgende adresse: <http://gymnos.cappelendamm.no/binfil/download.php?did=77425>

Sandseter, E. B. H., & Kennair, L. Edward O. (2011). Children's Risky Play from an Evolutionary Perspective: The Anti-Phobic Effects of Thrilling Experiences. *Evolutionary Psychology*, 9(2), 257-284. Tilgjengelig fra: <http://www.epjournal.net/wp-content/uploads/EP092572842.pdf>

Sosial- og helsedirektoratet (2003). Fysisk aktivitet i skolehverdagen.

Hentet fra: <http://www.helsedirektoratet.no/publikasjoner/fysisk-aktivitet-i-skolehverdagen/Publikasjoner/fysisk-aktivitet-i-skolehverdagen.pdf>

Vegge, Ø. og Sæbu, M. (2002). Leker for alle. Beitostølen Helse- og idrettsenter. Lastes ned herfra: <http://www.gymogturn.no/integrering/integrering/Documents/Aktivitetshäfte%201.pdf>

Teng (red.), Ballspill over grenser: skandinaviske tilnærminger til læring og utvikling (s. 35-47). Oslo: Akilles. Tilgjengelig fra: http://brage.bibsys.no/nih/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_10453

Støtte:

Mathisen, G. (2006). Teorier om læring av motoriske ferdigheter – utvikling og konsekvenser. Lastes ned fra: <http://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/2304/article.pdf?sequence=1>

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54009 KUNST OG HÅNDVERK 2 (5-10)

Emnenavn (en)	Art and crafts 2 (5-10)
Emnenavn (nn)	Kunst og handverk 2 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Errol Fyrileiv

Forkunnskapskrav

Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende.
Adgangsbegrensning, maks 20

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Opgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet

Anbefalte forkunnskaper

Kunst og håndverk 1 (5-10)

Emneinnhold

Kunst og håndverk 2 (GLU 5-10) bygger på kunst og håndverk 1 (GLU 5-10) og gir fordypet kunnskap gjennom skapende arbeid, fagdidaktisk refleksjon og utvidet innsikt i fagets visuelle og materielle kulturforankring. Gjennom studiet skal studenten videreutvikle egen praktisk ferdighet i faget og få erfaring med et utvalg av materialer og arbeidsmåter som gir læringsutbytte i forhold til læreplan for grunnskolen med særlig vekt på trinnene 5-10. Forholdet mellom læreplan og praksis problematiseres gjennom kritisk gransking av oppgaver, undervisning, veiledning og vurdering.

Emnet skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.

Emnet består av seks områder:

Bilde, skulptur, design, arkitektur, kunst- og formkultur og fagdidaktikk.

Områdene bygger på og er en videreføring av arbeidet i kunst og håndverk 1(5-10). Gjennom arbeid med områdene videreutvikler studenten egen kompetanse i faget i dybde og bredde.

Bilde er utforskning av bilde som visuelt, estetisk og kommunikativt uttrykk. Praktisk arbeid med todimensjonal form og digitale bildemedier vektlegges. Form, farge, komposisjon og symbolbehandling er sentrale tema.

Skulptur omfatter utforskning av og arbeid med skulptur som estetisk, visuelt, taktilt og kommunikativt uttrykk - både gjennom ulike typer skulptur, installasjon og landskapskunst.

Design utfordrer til arbeid med problemstillinger knyttet til design og hverdagsestetikk. I arbeidet med å skape gjenstander som primært dekker praktiske behov, jobber vi med egnede materialer og teknikker.

Arkitektur fokuserer på opplevelse av inne- og uterom som påvirker vår hverdag samt kunnskap om lokal byggeskikk og nasjonale stilretninger. Undersøkende og skapende arbeid knyttes til nærmiljøet. Gjennom tegning og bygging av ulike typer modeller, økes bevissthet om tredimensjonale rom.

Kunst og formkultur fra oldtid til i dag, med særlig fokus på oldtid til rokokko i norsk og internasjonal kunst, design og arkitektur er en av hovedkildene i studiet. Området gir grunnlag for planlegging av undervisning, opplevelse og utvikling av kunnskaper og bevissthet om ulike perioders og kulturers formuttrykk. Gjennom utforskning av ulike kulturuttrykk kan en se seg selv og andre i en historisk og kulturell sammenheng.

Fagdidaktikk er integrert i faget og tar for seg organisert læring i kunst og håndverk, relevans og legitimering som allmenndannende fag i skolen. Studenten skal arbeide med praktiske, skapende prosesser for å bli en god veileder for elevene, og kunne bruke ulike vurderingsformer som bidrar til elevenes læring.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om bildekunst, skulptur, design og arkitektur og hvordan disse temaene kan brukes i arbeid med barn og unge i 5.-10. trinn
- har kunnskap om design og arkitektur i privat og offentlig rom, hvordan disse uttrykksformene virker på oss, danner rammer for våre liv, og gir mulighet til undersøkende og skapende arbeid
- har kunnskap om skulptur, relieff, objekt, installasjon, og hvordan disse uttrykksformene kan gi barn og unge opplevelse og stimulere til kreativitet i skapende arbeid
- har kunnskap om design, designteorier, idéutviklingsprosesser og samspillet mellom materiale, teknikk, funksjon og formuttrykk
- har kunnskap om materialer og teknikker knyttet til analoge og digitale bilder, og hvordan barn og unge bruker ulike medier og virkemidler i bilde, tekst og lyd
- har kunnskap om lærings- og erkjennelsesformer knyttet til kunst og håndverk som estetisk skapende, praktisk handlende og visuelt kommunikativt fag
- har kunnskap om psykologiske og kulturelle faktorer som virker inn på utviklingen av barns formspråk, identitet og kreativitet

Ferdigheter

Studenten

- kan velge ut og utnytte materialers bruksegenskaper og estetiske uttrykkskvaliteter i praktisk skapende arbeid og utøve bevisst skjønn ved bruk av estetiske virkemidler
- kan bruke metoder for problemløsning i faget og inspirere elever til å utforske egne ideer i møte med materialer, teknikker og arbeidsmåter i faget
- kan analysere og vurdere kunst og hverdagesestetikk og sette ulike kulturuttrykk inn i en kunsthistorisk sammenheng
- kan være bevisst sin rolle som kulturformidler og bruke nærmiljø, museer og samlinger i elevers læringsarbeid og eget skapende arbeid
- kan benytte ulike skrifttyper og layout i egen og andres visuell kommunikasjon
- kan bruke fagspråk sikkert og funksjonelt, og veilede elever i utviklingen av fagbegreper i arbeidet med bilder, skulptur, design og arkitektur
- kan planlegge og organisere læring i kunst og håndverk med utgangspunkt i elevenes livsverden og fremme samarbeid og likestilling mellom kjønn og kulturer
- kan lage lokale planer for kunst og håndverk og utnytte relevant teori i arbeid med tilpasset opplæring for elever med spesielle evner, interesser eller utfordringer
- kan beskrive måloppnåelse i kunst og håndverk, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elever kan vurdere egen læring
- kan vurdere kvalitet og velge læremidler knyttet til gjennomføring av undervisning i kunst og håndverk for 5.-10. trinn
- kan vurdere estetiske kvaliteter i skolens inne- og uterom

- kan organisere hensiktsmessige verksteder for undervisning i kunst og håndverk tilpasset 5.-10. trinn
- kan arbeide to og tredimensjonalt med digitale verktøy

Generell kompetanse

Studenten

- kan stimulere til opplevelse, skapende uttrykk og refleksjon og veilede eleven i arbeidsmetoder som fremmer kreativitet og nyskaping
- kan arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevers læring i kunst og håndverksfaget
- kan bruke gjeldende læreplaner for grunnskolen som utgangspunkt for faglig utviklingsarbeid med en systematisk og forskningsmessig tilnærming og kjenne normer for ansvarlig bruk av innsamlet informasjon
- kan legge til rette for samhandling med lokalt arbeids- og samfunnsliv og bruke fagets muligheter til valg av innhold og arbeidsmåter som fremmer bærekraftig ressursforvaltning

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Studiet er harmonisert med arbeidsmåtene i gjeldende læreplan for grunnskolen. Teoriundervisning vil hovedsakelig skje i samlet gruppe, mens praktisk undervisning foregår i mindre grupper. Det praktiske individuelle arbeidet i materialene vil foregå på verkstedene, under lærer- eller studentstyrt veiledning.

Det kreves en betydelig arbeidsinnsats gjennom selvstudium organisert i egne perioder hvor studentene arbeider med oppgaver i forlengelse av selvvalgte problemstillinger. Studiet vil bestå av en veksling mellom eget praktisk skapende arbeid, møte med kunst og formkultur, teoretiske studier og samarbeid med praksisfeltet. Refleksjon rundt eget og andres arbeid står sentralt.

Studentene skal arbeide med en fordypningsoppgave som har et omfang på en fjerdedel av studiet. Fordypningen vektlegger utforskende og praktisk skapende arbeid innen et selvvalgt område. Utgangspunktet for arbeidet kan være et tema, en epoke eller et kunstverk, et målområde, et eller flere materialer, teknikk/utstyr, estetiske virkemidler og lignende.

Eget skapende arbeid og tilhørende referansemateriale knyttes til didaktisk refleksjon. Arbeidet skal dokumenteres med en skriftlig rapport som inngår i vurderingen.

Studentene skal arbeide med faglige og dagsaktuelle problemstillinger. Dokumentasjon av arbeidsprosesser kan skje gjennom for eksempel analoge eller digitale logger.

Flere mindre ekskursjoner til utstillinger og samlinger i Trøndelagsfylkene kan være viktig innhold i studiet. I tillegg arrangeres en ekskursjon i 3-5 dager til en europeisk storby.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Til utprøving og mindre oppgaver har avdelingen nødvendige materialer, og studentene betaler materialpenger pr studieår.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	En praktisk-estetisk gruppeoppgave innenfor et avtalt tema som skal presenteres i form av en utstilling	
Oppmøte til undervisning	Følgende elementer av studiet har obligatorisk oppmøte:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Innføring og oppsummering i områdene bilde, skulptur, design og arkitektur (2 økter pr. område) • 5 ekskursjoner • Innføring i bruk av maskiner, verktøy og utstyr på treverkstedet (1 økt) • Veiledning av fordypningsoppgave (minimum 1 veiledning) 	
Kommentar til arbeidskrav:	Ved fravær fra ekskursjon blir det gitt kompensatorisk arbeid. Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse med unntak av ekskursjoner.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. gjeldende studieforskrift ved HIST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Karakteren i emnet fastsettes på grunnlag av to deler. Begge eksamensdeler foregår i slutten av semesteret.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
	Del 1 Individuell utstilling En utstilling bestående av skapende arbeider fra målområdene bilde, skulptur, design og arkitektur. Studentens praktiske arbeid og skriftlig rapport i tilknytning til fordypningen er del av utstillingen.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen					
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2 Individuell skriftlig eksamen Den skriftlige eksamen skal dokumentere kunnskaper innenfor områdene bilde, skulptur, design, arkitektur, kunst og formkultur og fagdidaktikk. Både del 1 og del 2 må være bestått for å få bestått karakter i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:	Læreplanen for kunst og håndverk i Kunnskapsløftet (LK06). Kandidaten er selv ansvarlig for å medbringe hjelpemidlet til skriftlig eksamen.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Kunnskapskilder og litteraturliste

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen.

Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Danbolt, Gunnar (2009). *Norsk kunsthistorie: bilde og skulptur frå vikingtida til i dag* (3. utg.). Oslo: Samlaget. (s.4-152)

Gombrich, E. H. (2007). *Kunstens historie* (Ny rev. og utvidet utg.). København: Gyldendal.

Finnes også som:

Gombrich, E. H. (2003). *Verdenskunsten* (4. utg.). Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Gombrich, E. H. (1996). *Verdenskunsten* (3. rev. utg.) Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Gombrich, E. H. (1992). *Verdenskunsten* (Ny utg.). Oslo: Aschehoug.

Halvorsen, E. M. (2007). *Kunstfaglig og pedagogisk FoU: nærhet, distanse, dokumentasjon*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (165 s.)

Hauffe, T. (1996). *Design*. Oslo: Cappelen.

(150 s.)

Tilgjengelig som e-bok:

<http://www.nb.no/utlevering/nb/0be6c6e28836145dc665b63b2f9edba9>

Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avd.for lærer- og tolkeutdanning (2012). *Emnebeskrivelse Kunst og håndverk 2 (1-7)*.

Tilgjengelig fra:

<http://hist.no/attachment.ap?id=21248>

(7 s.)

Høisæther, O. R. (2009). *Design på norsk* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm.

Lundberg, H. S. (2011). *Ull: gamle teknikker på nye måter*. Oslo: Cappelen Damm.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Læreplan i kunst og håndverk. 17 s.

Tilgjengelig fra:

<http://www.udir.no/kl06/KHV1-01/>

Mattsson, A., & Nilsson, S. (2000). *Tre og metall: materialer, verktøy, metoder*. Oslo: Landbruksforlaget.

(170 s.)

Finnes også som:

Mattsson, A., & Nilsson, S. (1999). *Trä och metall: material, verktyg, metoder*. Stockholm: Natur och Kultur/LT.

Nielsen, L. M. (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Thiis-Evensen, T. (1995). *Europas arkitekturhistorie: fra idé til form* (Bokmålutg.). Oslo: Gyldendal.

(160 s.)

Finnes også som:

Thiis-Evensen, T. (1995). *Arkitekturhistoria i Europa: frå idé til form* (Nynorskutg.). Oslo: Gyldendal.

Kopier utdelt i undervisningstiden.

Selvvalgt pensum, ca 100 s. til fordyningsoppgaven. Denne litteraturen må godkjennes av faglærer.

Anbefalt tilleggslitteratur

Eeg, C., & Sørheim, E. (2006). *Med egne øyne: B. 1. Om formidling av samtidskunst*. Oslo: Gan forlag. (84 s.)

Högvist, S. (2006). *Med egne øyne: B. 2. Om formidling av videokunst*. Oslo: Gan forlag. (38 s.)

Klingenberg, I. Aa. (2001). *Kunsthåndverk og design i Norge*. Oslo: Gyldendal fakta.

Meyer, S. (2009). *Hva er et bilde: om visuell kultur*. Oslo: Pax. (127 s.)

Veiteberg, J. (2005). *Kunsthåndverk: frå tause ting til talande objekt*. Oslo: Pax. (75 s.)

Artikler/enkeltpitler kan komme i tillegg

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LEKS1002 MAT OG HELSE 1 (5-10)

Emnenavn (en)	
Emnenavn (nn)	Mat og helse 1 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder John Magne Grindeland

Forkunnskapskrav

Emnet tilbys ved HiNT som valemne vår 4. studieår. Studentene ved NTNU får benytte eventuell restkapasitet ved HiNT. Opptak skjer ved HiNT.

Anbefalte forkunnskaper**Emneinnhold****Forventet læringsutbytte****Arbeidsformer og læringsaktiviteter**

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Tilbudet gis hos Høgskolen i Nord-Trøndelag (HiNT) vårsemesteret 4.studieår

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Ingen obligatoriske arbeidskrav i dette emnet

VURDERINGER

Ingen vurderinger i dette emnet

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54010 MUSIKK 2 (5-10): UTØVENDE OG SKAPENDE MUSIKK, KULTUR OG SAMFUNN

Emnenavn (en)	Music 2 (5-10): Performing and creative music, culture and society
Emnenavn (nn)	Musikk 2 (5-10): Utøvande og skapande musikk, kultur og samfunn
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Bjørn-Terje Bandlien
Forkunnskapskrav	<p>Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 20</p> <p>Prioritering ved opptak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU 2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge 3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende <p>Opgitt antall er maksimalt antall studenter per gruppe. Fakultetet kan vurdere å opprette flere studentgrupper i emnet dersom søkertilfanget tilsier dette og fakultet har kapasitet</p>
Anbefalte forkunnskaper	<p>Musikk 1 eller tilsvarende. Kunnskaper innen musisering, sang, dans, noteteori, komposisjon og leiing.</p>
Emneinnhold	<p>Musikk 2 har disse hovudkomponentane: Allsidig opplæring i musikalsk leiing og utøvande og skapande verksemd, grunnleggande innføring i ulike sider ved musikk, kultur og samfunn, innføring i kunstfagsbasert forskings og utviklingsarbeid.</p> <p>Studiet dreier seg om korleis musikkfaget kan bidra til personleg vekst og danning for elevar på 5.-10. trinn, samstundes som studentane skal vidareutvikle ferdigheiter og kunnskapar i musisering og dans/rørsle, lytting og komponering.</p> <p>Dei fagdidaktiske delane av musikk 2 er elles i særleg grad retta mot skolen som læringsmiljø og læringsfelleskap i eit fleirkulturelt samfunn. Sentrale tema er kulturelt og musikalsk fellesskap og læring, t.d. i det friviljuge musikklivet; uformell musikkopplæring, t.d. gjennom media og internett, og ulike former for musikalsk læringsarbeid knytt til instansar utanom skolen.</p> <p>Musikk 2 omfattar norsk og internasjonal forskingsbasert kunnskap knytt til musikkopplæring for elevar på 5.- 10. trinn, og relevante metodar for fagdidaktisk forskings- og utviklingsarbeid.</p> <p>Undervisningsstoff og arbeidsmåtar i praksisopplæringa skal også gi studentane ferdigheiter, kunnskap og erfaring som gjer dei godt kjende med musikalsk ungdomskultur.</p>

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har solid kunnskap om analoge og digitale læringsressursar og læringsmateriell som er utvikla til bruk i skolefaget på 5.- 10. trinn og til uformelle læreprosessar utanom skolen, t.d. på internett, og kunne vurdere desse kritisk
- har kunnskap om kjenneteikn på eit mangfaldig og inkluderande læringsmiljø og fellesskap for musikalsk læring for trinna 5-10
- har solid kunnskap om musikkteori og om musikalsk sjanger-, komposisjons-, og formålære, og om representativ musikk frå ulike tider og i ulike kulturar
- har kjennskap til historia til profesjonsrelevante sider av musikkfaget som vitenskaps- og utøvingsfag
- har kunnskap om musikk og følelseskunnskap og om ulike sider ved musikkens verknad på sinn og kropp, særleg med vekt på musikalsk ungdomskultur

Ferdigheiter

• Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere ulike læreprosessar knytt til musikk, dans/rørsle og skolekonsertar for trinna 5-10 og drøfte korleis skolen og samfunnet kan leggje til rette for slike opplevingar som del av musikkopplæring
- kan framføre et variert repertoar av song og musikk, musikalsk og uttrykksfullt, åleine, og i samspel med andre i skolen og på andre opplæringsarenaer
- kan improvisere, komponere, arrangere og produsere, utøve og leie, og framføre musikk på konsertar og i andre offentlege rom
- kan vise eit godt utvikla musikkgehor som kan danne grunnlag for musikalsk forståing, eiga musisering og skaping
- kan notere eigne komposisjonar og leggje til rette musikalsk materiale for ulike framføringsformål og for musikkundervisning og læreprosessar på trinna 5-10
- kan reflektere over og drøfte musikkens rolle i det fleirkulturelle samfunnet med særleg vekt på samspelet mellom musikalsk ungdomskultur og musikktradisjonar frå ulike kulturar
- kan drøfte kva rolle uformelle opplæringsarenaer betyr for musikk- og danseopplæring av elevar på 5.-10. trinn og kva for verknad slike erfaringar kan ha for musikkopplæringa på skolen
- kan vurdere og analysere musikk med utgangspunkt i teori om estetikk og kulturutvikling
- kan vurdere, analysere og delta i varierte fagdidaktiske forskings- og utviklingsprosessar

Generell kompetanse

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere ei heilskapleg musikkopplæring i samarbeid med skolen sine samarbeidspartnarar og i tråd med gjeldande læreplan for grunnskolen
- kan vurdere ulike verktøy for elevvurdering i musikkfaget og samanlikne med tilsvarande for andre fagområde, og kommunisere grunnlaget for vurdering til elevar, føresette, kollegaer og skoleleiing

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Undervisningsformane skiftar mellom gruppeundervisning i større og mindre grupper, førelesningar, gruppearbeid og praktisk musisering.

Studentane skal:

- jobbe med praktiske disiplinær og utvikle kunnskap og ferdigheiter i musisering, samspel, komposisjon, arrangement, musikkforståing, leiing og formidling.
- opparbeide kunnskap om ulike musikkjangerar, musikken sin verdi i samfunnet, og gjere seg kjent med kompositoriske virkemiddel i de ulike historiske

epokar.

- Jobbe med fagdidaktiske metoder særskilt tilrettelagt for elevar på 5.-10.trinn

Stor grad av eigeninnsats er nødvendig. Studentane vil få rettleiing på deler av arbeidet individuelt og gruppevis. Det vert lagt vekt på ei prosessorientert undervisning med studentaktive arbeidsformer med det musiske og skapande i sentrum.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	8	8
Kommentar til arbeidskrav:	2 komposisjons-/arrangeringsoppgåver. 2 konsserter. Ei oppgåve i musikkorientering. Ei skriftleg oppgåve som omhandlar musikk og inkludering. Ei gruppeoppgåve med framsyning av rørsle/dans basert på eigen koreografi til eit tildelt musikkstykke. Ein ekskursjon	
Oppmøte til undervisning		Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Aktivitetar som krev samhandling: Formidling 80% av samla timetal Gruppearbeid med komponering 80% av samla timetal Tester/framlegg 100% av samla timetal	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vert vurdert med godkjent/ikkje godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må vere godkjende før ein kan framstille seg til eksamen. Kandidatar som står i fare for å bli nekta å gå opp til eksamen pga. manglande arbeidskrav, skal varslast om dette, jf. gjeldande studieforskrift ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Demonstrasjon av ferdighet, praktisk arbeid	Individuell			A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Vurderingsdel 1: Praktisk eksamen i musisering Gruppeeksamen med individuell karakter der instrumental og songleg ferdigheit og allsidigheit i ein samspelsituasjon blir vurdert. Valg av konsertform og formidlingevne har også innverknad på vurderingsgrunnlaget.					
Tillatte hjelpemidler:	Ved praktisk eksamen kan tekstar, partitur, eigne og avdelinga sine musikkinstrument nyttast.					
Vurderingsmappe	Individuell			A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Vurderingsdel 2: Mappe med 2 bidrag Krav til innhald og omfang av mappa: 1. Ein eigen komposisjon 2. Ei skriftleg oppgåve som omhandlar musikk og inkludering.					
Tillatte hjelpemidler:	Ved mappeeksamen er alle hjelpemidlar tilletne.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsett eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldande studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Hovedlitteratur

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008). *Sang i Norge*. Oslo: Musikk i skolen.

Nettsted: <http://www.sanginorge.no/>

Dugstad, R., Hagerup, G. B., & Smidt, M. (2011). *På kryss og ters: musikk fordypning 2*. Bergen: Fagbokforlaget.

Hjorthaug, S. (2002). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Finnes også som:

Hjorthaug, S. (1999). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Johnsen, B. (2013) *Musikkfaget på ungdomstrinnet: en invitasjon til mestring*. Bergen: Fagbokforlaget.

Kotarba, J. A., Merrill, B., Williams, P. J., & Vannini, P. (2013). *Understanding society through popular music* (2nd ed.). New York: Routledge.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/MUS1-01/>

Olsen, R., & Stenersen, S. H. (red.) (2007). *Musikk – mulighetenes fag*. Bergen: Fagbokforlaget.

Ruud, E. (2013). *Musikk og identitet* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Diverse notemateriell som avtales med faglærer.

Tilleggs litteratur

Hesmondhalgh, D. (2013). *Why music matters*. Chichester: Wiley Blackwell.

Turino, T. (2008). *Music as social life: the politics of participation*. Chicago: University of Chicago Press.

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54026 NATURFAG 1 (5-10)

Emnenavn (en)	Natural Science 1 (5-10)
Emnenavn (nn)	Naturfag 1 (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk, ev. engelsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Studieleder Ruth Grüters
Forkunnskapskrav	Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU
2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge
3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Anbefalte forkunnskaper

Det er en fordel å ha bakgrunn fra et eller flere av naturfagene fra videregående skole

Emneinnhold

Naturfag henter sine kunnskaper fra naturfagdidaktikk, biologi, fysikk, kjemi, geofag, astronomi og teknologi

Faget skal gi faglig og fagdidaktisk grunnlag for å undervise naturfag på grunnskolen 5.-10. trinn. Utdanningen skal være knyttet til praksisfeltet, og gi studentene grunnlag for på egen hånd og i samarbeid med andre å utvikle sine kunnskaper og arbeidsmåter. Det legges vekt på forskningsbasert kunnskap om elevenes faglige utvikling gjennom hele grunnskolen. Utdanningen skal gi erfaring med varierte arbeidsformer og didaktisk refleksjon som forbereder til en lærerrolle som fremmer elevenes læring og utvikling av grunnleggende ferdigheter; uttrykke seg muntlig og skriftlig, lese og regne og bruke digitale verktøy. Videre skal faget stimulere til undring, interesse for og positiv opplevelse av naturfaget. Grunnskolelæreren skal kunne ta utgangspunkt i elevenes hverdags erfaringer i planlegging av undervisning og bruke nære og lokale læringsarenaer på en slik måte at fagstoffet konkretiseres og støtter utviklingen av det naturfaglige språket. Læreren skal også kunne ivareta flerkulturelle perspektiver i naturfagundervisningen og bidra til respekt for samers og andre urfolks tradisjonskunnskap om naturen og bruk av naturressursene.

Emnet dekker ikke hele den faglige bredden i grunnskolefaget for 5. – 10. trinn. Bredden kan oppnås gjennom å ta naturfag 2 i tillegg til naturfag 1.

Denne emnebeskrivelsen for Naturfag 1 for 5.-10. bygger på Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen fra 2010.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om vanlige begrunnelser for naturfagets plass i skolen
- har kunnskap om naturvitenskapens metoder og tenkemåter
- har kunnskap om hverdagsforestillinger knyttet til relevant fagstoff
- har oversikt over navn, egenskaper og karakteristiske trekk til noen vanlige arter/grupper av organismer med vekt på tilpasning til ulike levevilkår
- forstår hvordan vekselvirkning skjer innen og mellom økosystemets biotiske og abiotiske komponenter
- har innsikt i hvordan økosystemer kan endres over tid, både som resultat av naturlige og menneskeskapt påvirkninger, samt konsekvenser av dette for det biologiske mangfoldet
- har kunnskap om landskapsformer, navn, egenskaper og karakteristiske trekk til vanlige mineraler og bergarter, og til hovedtrekkene i den geologiske utviklingen på jorda
- har kunnskap om navnssetting, oppbygning og egenskaper hos vanlige kjemiske stoffer, og hvordan periodesystemet kan brukes til å forklare dette
- har kunnskap om kjemiske reaksjoner på makro- og mikronivå
- har kunnskap om hvordan energibegrepet kan brukes i beskrivelsen av kjemiske prosesser
- har kunnskap om fysiske fenomener på makro og mikronivå knyttet til vann, luft, lyd og lys
- har kunnskap om mekanikk med spesielt fokus på energi og ulike energiformer, og kjenner relevante forsøk og enkle beregninger
- har kunnskap om vanlige værelementer og lokale vær fenomener

- har kunnskap om begrepet bærekraftig utvikling og miljøutfordringer knyttet til biologisk mangfold
- har oversikt over global oppvarming, ozonproblematikk og noen andre miljøutfordringer knyttet til kjemiske stoffers innvirkning på miljøet, samt konsekvenser av disse miljøutfordringene

Ferdigheter

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere undervisning i naturfag
- kan anvende naturfaglige kunnskaper i samtaler med elever om naturen og naturfaglige fenomener
- kan anvende relevant naturfagsutstyr, modeller og praktiske aktiviteter som støtte for elevers læring
- kan anvende varierte undervisningsmetoder inne og ute, som fremmer elevers undring og læring i naturfag
- kan tilrettelegge naturfagundervisning som fremmer alle grunnleggende ferdigheter
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
- har strategier for å avdekke og eventuelt endre elevenes hverdagsforestillinger
- kan drøfte problemstillinger i naturfagundervisningen knyttet til tilpasset opplæring og undervisning i et flerkulturelt miljø
- kan bruke resultater fra naturfagdidaktisk forskning i planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisning
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere teknologi- og designprosjekter med et flerfaglig perspektiv, med problemstillinger knyttet til utnyttelse og overføring av energi
- kan bruke naturfaget som støttefag i tverrfaglige og flerfaglige sammenhenger
- kan bruke naturfag som utgangspunkt for utvikling av elevers kompetanse om bærekraftig utvikling og globale miljøutfordringer

Generell kompetanse

Studenten

- har innsikt i hvordan gjeldende læreplan for grunnskolen kan brukes som utgangspunkt for naturfagundervisning
- har god forståelse av sin egen rolle og praksis som naturfaglærer
- har innsikt i relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger
- kjenner krav til sikkerhet i naturfagundervisningen, og kan anvende disse i undervisningen

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Emnet går over ett semester, og det vil bli brukt varierte arbeidsformer tilpasset fagemnene. Erfaringsbasert og utforskende læring med utgangspunkt i studentaktive læringselementer som feltarbeid (observasjon, undersøkelser og kartlegging av vegetasjon, dyreliv og miljø- forhold) og laboratoriearbeid (forsøk og eksperimenter) og argumentering vil stå sentralt. Introduksjon og enkel bruk av IKT-verktøy, faglig og didaktisk, til animasjoner, simuleringer og modelleringer innenfor naturfaglige tema inngår i oppbygningen av studentenes digitale kompetanse. Forelesningsformen vil, sammen med samtaleundervisning i klasse, bli brukt til å gi oversikt, avklare faglige problem, presentere sentral kunnskap og arbeide eksempler og oppgaver. Studentaktive arbeidsformer med selvstudium, individuelt arbeid og arbeid i grupper med oppgaver og prosjekter, som viktige deler av studiet. Videre forventes det at studentene bruker høyskolens bibliotek og andre kilder til informasjon og læring aktivt og forbereder seg til planlagt undervisning. Studentenes arbeid med emnet vil bli vurdert med både formative og summative vurderingsformer.

Studentene vil i løpet av studiet bli gitt et antall obligatoriske oppdrag, skriftlige og muntlige oppgaver og praktisk arbeid. Detaljene i forbindelse med organiseringen av undervisningen finnes i semesterplanen.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Kostnader på inntil 4000 kroner må påregnes ved ekskursjoner og feltaktiviteter.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Skriftlig innlevering	2	2
Kommentar til arbeidskrav:	Innleveringsoppgaver i fysikk	
Skriftlig innlevering	3	2
Kommentar til arbeidskrav:	Innleveringsoppgaver i kjemi	
Rapport(er)	6	6
Kommentar til arbeidskrav:	Muntlig, digital eller skriftlig rapportering fra laboratoriearbeid/gruppearbeid i biologi og geofag	
Rapport(er)	3	3
Kommentar til arbeidskrav:	Muntlig, digital eller skriftlig rapportering fra laboratoriearbeid i fysikk	
Rapport(er)	3	3
Kommentar til arbeidskrav:	Muntlig, digital eller skriftlig rapportering fra laboratoriearbeid i kjemi	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Et arbeid i gruppe, muntlig eller skriftlig, som drøfter problemstillinger knyttet til utforskende læring i naturfag for ulike grupper elever	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Et arbeid i gruppe, muntlig eller skriftlig, som drøfter problemstillinger knyttet til bruk av uterommet og til tilpasset opplæring og/eller undervisning i et flerkulturelt miljø	
Ferdighetstrening	6	6
		Obligatorisk tilstedeværelse

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Kommentar til arbeidskrav:	Øvinger/gruppearbeid i biologi og geofag		
Laboratoriearbeid	4	3	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Ferdighetstrening i fysikk		
Laboratoriearbeid	5	4	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Ferdighetstrening i kjemi		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	Det gis ikke kompensatorisk arbeid for manglende obligatorisk tilstedeværelse.		
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.		
	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig	Individuell		6 Timer	A-F	49 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 1 Biologi og geofag					
Tillatte hjelpemidler:	Kunnskapsløftet (2013), læreplanen i naturfag og Generell del hentet fra nettsidene til Undervisningsdirektoratet eller fra emnets sider på It's learning Lommeregner med tomt minne					
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	51 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 2 Fysikk og kjemi Delemnet er todelt. Fysikkdelen teller 50% og kjemidelen 50%. Begge delene må være bestått for at eksamen skal vurderes til bestått					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Tillatte hjelpemidler:	Kunnskapsløftet (2013), læreplanen i naturfag og Generell del hentet fra nettsidene til Undervisningsdirektoratet eller fra emnets sider på It's learning Tabeller i fysikk og kjemi Lommeregner med tomt minne					
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 3 Ekskursjon i biologi - kulturlandskapet Praktisering av feltarbeidsmetoder, registrering av arter og naturtyper.					
Tillatte hjelpemidler:						
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 4 Ekskursjon i biologi – skog og myr Praktisering av feltarbeidsmetoder, registrering av arter og naturtyper					
Tillatte hjelpemidler:						
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 5 Ekskursjon i biologi Knyttet til bruk av uterommet som læringsarena					
Tillatte hjelpemidler:						
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 6 Artsprøve i biologi					
Tillatte hjelpemidler:						
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 7 Ekskursjon i geofag					
Tillatte hjelpemidler:						
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell			Bestått / ikke bestått	%	Nei

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Kommentar til vurdering:	Delvurdering 8 Sikkerhetskurs i kjemi					
Tillatte hjelpemidler:						
NY / UTSATT EKSAMEN						Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.

LÆREMIDLER

Fysikk

Callin, P. et al. (2012). *Ergo: [Fysikk 1]* (2. utg.). Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Callin, P. et al. (2007). *Ergo: Fysikk 1: Grunnbok*. Oslo: Aschehoug.

Haugan, J. og Aamot, E. (2009). *Gyldendals tabeller og formler i fysikk: fysikk 1 og fysikk 2*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Sundt, G. (2010). *Kompendium: Laboratorieøvelse i fysikk og geofag*. Trondheim: Tapir.

Tabeller i ulike emner publisert i It's learning.

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

Biologi og geofag

Bjerkely, H. J. (2008). *Norske økosystemer: økologi og mangfold*. Oslo: Universitetsforlaget.

Grindeland, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012). *Biologi for lærere*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Trømborg, D. (2006). *Geologi og landformer i Norge*. Oslo: Landbruksforlaget.

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

Didaktikk

Angell, C., Bungum B., Henriksen E.K., Kolstø S.D., Persson, J. & Renstrøm, R. (2011). *Fysikkdidaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Knain, E. & Kolstø, S. D. (red.). (2011). *Elever som forskere i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Kompendier i naturfagsdidaktikk. HiST ALT.

Marion, P. v., & Strømme, A. (red.) (2008). Biologididaktikk. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Mork, S. M., & Erlien, W. (2010). Språk og digitale verktøy i naturfag. Oslo: Universitetsforlaget.

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

Aktuell bestemmelseslitteratur biologi

Svensson, L., Grant, P. J., Mullarney, K., Zetterström, D., & Ree, V. (2010). *Gyldendals store fugleguide: Europas og middelhavsområdets fugler i felt* (3. utg.). Oslo: Gyldendal.

eller:

Dybbro, T. (2011). Fugler (Faktum referanse). Cappelen Damm Faktum.

Kristiansen, Aa., & Kjøie, M. (2012). *Havets dyr og planter*. Oslo: Cappelen Damm faktum.

Mossberg, B., & Stenberg, L. (2010). *Gyldendals nordiske feltflora*. Oslo: Gyldendal..

Eller:

Wischmann, F. (2012). *Norsk fargeflora* (6. utg.). Oslo: Cappelen Damm faktum.

Eller:

Bruhn Møller, K., & Christensen, K. I. (2011). *Flora* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm faktum.

Eller:

Lid, J., Lid, D. T., Elven, R., & Alm, T. (2005). *Norsk flora* (7. utg.). Oslo: Samlaget.

[6.utg. fra 1994 er OK, eldre utgaver anbefales ikke].

Eller:

Mossberg, B., Stenberg, L., & Karlsson, T. (2007). *Gyldendals store nordiske flora* (Rev. og utvidet utg.). Oslo: Gyldendal.

[1. utg. fra 1995 er OK]

Kjemi

Hannisdal, M., & Ringnes, V. (2013). Kjemi for lærere (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Finnes også som:

Hannisdal, M., & Ringnes, V. (2011). Kjemi for lærere. Oslo: Gyldendal akademisk.

Folkvord, K. & Mahan, G. (2011). Engasjerende realfag – elevaktive arbeidsmåter i biologi og kjemi. Lærerstyrt, elevaktiv undervisning i realfag. Cappelen Damm, Oslo.

Steen, B.-G. (2009): Gyldendals tabeller og formler i kjemi: kjemi 1 og kjemi 2. Oslo: Gyldendal undervisning.

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

Anbefalt støttelitteratur

Grønlien, H.K., & Tandberg, C. (2012). Gyldendals ord og faguttrykk 2012. Oslo: Gyldendal akademisk.

Marion, P. v., & Strømme, A. (red.).(2008). *Biologididaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Fossen, H. (2008). *Geologi: stein, mineraler, fossiler og olje*. Bergen: Fagbokforlaget.

Hågvar, E. B. (2010). *Det zoologiske mangfoldet: dyregruppenes systematikk, bygning og levevis* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget

Finnes også som:

Hågvar, E. B. (1998). *Det zoologiske mangfoldet: dyregruppenes systematikk, bygning og levevis* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Reite, A. J., Sveian, H., & Erichsen, E. (1999). *Trondheim fra istid til nåtid: landskapshistorie og løsmasser*. Trondheim: Norges geologiske undersøkelse.

Ridpath, I. (2000). *Stjerner og planeter*. Oslo: Teknologisk forlag.

Shipman, J. T., Wilson, J. D., & Higgins, C. A. (2013). *An introduction to physical science* (13th ed.). Boston: Brooks/Cole.

Øgrim, O., & Andersen, S. L. (2005). *Eksperimentboka: 191 forsøk fra Fysikk på roterommet*. Oslo: Kolofon.

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54007 NORSK 3 (5-10): LESE- OG SKRIVEVANSKER

Emnenavn (en)	Norwegian 3 (5-10): Reading and writing difficulties
Emnenavn (nn)	Norsk 3 (5-10): Lese- og skrivevanskar
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 2
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Ellen Fossvoll

Forkunnskapskrav

Krav om studierett ved enten master i spesialpedagogikk eller GLU, eller fullført og bestått lærerutdanning. Enten 60 sp pedagogikk og elevkunnskap eller 30 sp pedagogikk sammen med 3 års undervisningserfaring. Minimum 30 sp i norsk. Fullført og bestått Tilpasset opplæring og spesialpedagogikk med hovedvekt på atferdsproblemer 5-10 eller tilsvarende.

Adgangsbegrensning, maks 35

Prioritering ved opptak:

1. Studenter med opptak til master i spesialpedagogikk ved NTNU
2. Studenter med opptak til GLU
3. Andre studenter med fullført og bestått lærerutdanning og som fyller opptakskravene

Anbefalte forkunnskaper

Emneinnhold

Forebyggingsperspektivet er sentralt i emnet. Spesialpedagogisk rådgivning innen lese- og skriveproblematikk vil komme inn under flere punkter. Det samme gjelder kunnskap om dokumentasjonskrav og etiske og juridiske problemstillinger.

Tema 1 Skriftspråk og språk

- o Talespråk og skriftspråk
- o Språklige forutsetninger for en god lese- og skriveutvikling
- o Språkvansker og lese/skriveutvikling
- o Spesifikke språkvansker
- o Minoritetsspråklige og lesing/skriving

Tema 2 Lese- og skriveutvikling

- o Leseopplæringsmetoder
- o Utviklingsforløp før og etter den første lese- og skriveopplæringen
- o Risikofaktorer for lese- og skriveutviklingen på mellom- og ungdomstrinnet
- o Lese- og skrivevansker i ungdomsalder
- o Forholdet mellom lesing og skriving
- o Forebygging av lese- og skrivevansker på mellom- og ungdomstrinnet
- o Tilpasset lese- og skriveopplæring på mellom- og ungdomstrinnet
- o Systemrettet arbeid i forhold til lesing og skriving
- o Lese- og skrivevansker som ikke kan forklares med dysleksi

Tema 3 Dysleksi

- o Teorier om årsaker
- o Komorbiditet
- o Kognitive vansker knyttet til dysleksi
- o Dysleksi og lesing
- o Dysleksi og skriving

- o Dysleksi og selvoppfatning
- o Dysleksi i et livsløpsperspektiv

Tema 4 Kartlegging

- o Kartleggingsverktøy
- o Helhetlig utredningsarbeid i praksis
- o Kartlegging av elever med norsk som andrespråk
- o Målrettede tiltak på bakgrunn av kartlegging på mellom- og ungdomstrinnet

Tema 5 Hjelpemidler for elever på mellom- og ungdomstrinnet

- o Pedagogiske
- o Kompensatoriske

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

Studenten har inngående kunnskaper om

- hvordan skolen kan forebygge og tilpasse opplæringen på trinn 5-10, slik at hvert enkelt barn får utviklet sitt lese- og skrivepotensial best mulig
- hvordan man kan analysere faglige problemstillinger knyttet til elevers lese- og skriveutvikling på mellom- og ungdomstrinnet
- ulike strategier for kartlegging og utredning av elever med lese- og skrivevansker og hvordan dette kan danne grunnlag for målrettede tiltak på trinn 5-10
- hvordan lese- og skriveutviklingen henger sammen med barnets generelle utvikling på områder som språk, faglig utvikling, selvoppfatning, motivasjon, og sosial kompetanse.
- rådgivning og veiledning av lærere og foreldre i forhold til barns lese- og skriveutvikling på mellom- og ungdomstrinnet i skolen
- hvordan flerspråklig bakgrunn kan virke inn på lese- og skriveutviklingen
- den videre leseopplæringen og betydningen av varierte og tilpassede lesestrategier
- hvordan kunnskaper innenfor fagfeltet kan anvendes på nye utfordringer på området for elever på trinn 5-10 i skolen

Ferdigheter

Studenten

- kan avdekke lese- og skrivevansker og finne relevante tiltak for å hjelpe elever på trinn 5-10 med slike vansker til å oppnå framgang og utvikling
- kan analysere og anvende gjeldende teorier, metoder og fortolkninger innen fagområdet og arbeide selvstendig med praktiske og teoretiske problemløsninger
- kan ta rådgivende og koordinerende ansvar for spesialpedagogisk arbeid innen lese- og skrivevansker på mellom- og ungdomstrinnet i grunnskolen
- kan være aktiv medspiller i samarbeid med hjem og hjelpeinstanser
- kan møte utfordringer knyttet til elever med ulike opplæringsbehov som gjør han/henne i stand til å legge til rette for gode læringsmiljøer for elever på mellom- og ungdomstrinnet som har ulike behov for tilpasninger i opplæringssituasjonen
- kan vurdere elevers språklige forutsetninger for å mestre kravene til lesing og skriving på mellom- og ungdomstrinnet
- kan hjelpe elever til å utvikle gode strategier for å anvende leseferdigheten som redskap for læring
- kan støtte elever i deres skriveprosesser og bidra til at elever på mellom- og ungdomstrinnet kan formidle seg skriftlig for varierte formål

Generell kompetanse

Studenten

- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter innen emnet til å forebygge og kvalitetssikre lese- og skriveopplæringen gjennom systemrettet arbeid som innebærer nytenking og innovasjon
- kan analysere relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger knyttet til elevers lese- og skriveutvikling
- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter innen emnet til å kartlegge, vurdere, tilpasse og tilrettelegge lese- og skriveopplæringen slik at hver enkelt elev får utviklet sitt potensial best mulig
- kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre kompliserte arbeidsoppgaver og prosjekter
- behersker fagområdets terminologi og kan kommunisere om faglige problemstillinger knyttet til lese- og skriveutviklingen på trinn 5-10 med foresatte, kolleger og spesialister

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

I emnet legges det vekt på forskningsbasert og dialogpreget undervisning. Arbeidsformene vil variere mellom forelesninger, samtaler, individuelt arbeid, ulike former for gruppearbeid og anvendelse av digitale verktøy. Utforskende arbeidsformer er sentrale. Skrivning av fagtekst og profesjonsrelaterte tekster vektlegges. Det vil hele tiden bli lagt vekt på tilknytning til praksisfeltet både som studiefelt og som arena for profesjonsutøvelse. Tilknytning til praksisfeltet i grunnskolen (trinn 5-10) vil bli vektlagt som studiefelt og som arena for profesjonsutøvelse.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Skriftlig innlevering	2	2
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • En profesjonsrelatert tekst knyttet til utredningsarbeid • En sakkyndig vurdering	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
	Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HIST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Vurderingsmappe	Individuell			A-F	60 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1: Individuell fordypningsoppgave Oppgaven skal være et individuelt faglig arbeid i et pensumrelatert tema. Arbeidet skal være på ca. 15 sider og innenfor sjangeren fagtekst som er definert av HiST ALT.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
Muntlig	Individuell			A-F	40 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2: Individuell muntlig eksamen Begge delkomponentene må være bestått for å få karakter i faget.					
Tillatte hjelpemidler:	Ved muntlig eksamen er ingen hjelpemidler tillatt					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Bøker:

Anmarkrud, Ø. & Refsahl, V. (2010). *Gode lesestrategier - på mellomtrinnet*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Bele, I. V. (Red.). (2008). *Språkvansker. Teoretiske perspektiver og praktiske utfordringer*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag. Kap. 2 – 7.

Egeberg, E. (2012). *Flere språk – flere muligheter. Flerspråklighet, tilpasset opplæring og spesialpedagogisk metodikk*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Hagtvet, B.E, Frost, J. & Refsahl, V. (2014). *Den intensive leseopplæringen. Dialog og mestring når lesingen har låst seg*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Høien, T. & Lundberg, I. (2012). *Dysleksi. Fra teori til praksis*. Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag

Kvithyld, T., Kringstad, T. & Melby, G. (2014). *Gode skrivestrategier – på mellomtrinnet og ungdomstrinnet*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Lundberg, I. & Herrlin, K. (2009). *God leseutvikling. Kartlegging og øvelser*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Lundberg, I. (2009). God skriveutvikling. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Kap. 4.

Lundetræ, K. & Tønnessen, F.F. (2014). *Å lykkes med lesing. Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 3 – 9, 11.

Lyster, S.-A.H. (2012). *Elever med lese- og skrivevansker. Hva vet vi? Hva gjør vi?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Kartleggingsmaterieill:

Språk 6 – 16 manual

STAS manual

Artikler (kompendium):

Bråthen, I. (2007). Leseforståelse – komponenter, vansker og tiltak. I I.Bråthen (Red.), Leseforståelse. Lesing i kunnskapssamfunnet – teori og praksis (s. 45 – 81). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Bråten, I. (1996). Om forholdet mellom lesing og skriving. I A.H.Wold (Red.), *Skriftspråkutvikling. Om hvordan barn lærer å lese og skrive* (s. 191 – 220). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Bøyesen, L. (2008). Lesing og leseproblemer innen forskjellige ortografier. *Dyslexi - aktuelt om läs- ochskrivsvårigheter*, 4, s. 1 – 9.

Egeberg, E. (2007). Vurdering av forutsetninger for lesing og skriving. I E. Egeberg (Red.), Minoritetsspråklige med særskilte behov. En bok om utredningsarbeid (s. 161 – 223). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Finbak, L. (2005). Analyser av stavefeil. *Spesialpedagogikk*, 2005 (9), s. 20 – 29.

Frønes, T., Roe, A. & Vagle, W. (2012). Nasjonale prøver i lesing – utvikling, resultater og bruk. I T.N. Hopfenbeck, M. Kjærnsli og R. V. Olsen (Red.), *Kvalitet i norsk skole. Internasjonale og nasjonale undersøkelser av læringsutbytte og undervisning* (s. 135 – 149). Oslo: Universitetsforlaget.

Lundberg, I. (2002). The Child's Route into Reading and What can go Wrong? *Dyslexia* nr 8. s. 1 - 13.

Manger, T., Asbjørnsen, A og Munkvold, L.H. (2008). Lese- og skrivevansker og atferdsvansker. I F.E. Tønnessen, E. Bru & E. Heiervang (Red.). *Lesevansker og livsvansker* (s. 121 – 133). Stavanger: Hertervig Akademisk forlag.

Melby-Lervåg, M. & Lervåg, A. (2013). Reading Comprehension and Its Underlying Components in Second-Language Learners: A Meta- Analysis of Studies Comparing First- and Second-Language Learners. *Psychological Bulletin*. Advance online publication. Doi: 10.1037/a0033890, s. 1 – 25.

Refsahl, V. (2012). Kartlegging. I V.Refsahl (2012). *Når lesing er vanskelig. Leseopplæring på grunnleggende nivåer for unge og voksne* (s. 65 – 74). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Tetzchner, S.v (2012). Hjernens utvikling. I S.v.Tetzchner, (2012). *Utviklingspsykologi* (s. 127 - 147). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Tetzchner, S.v (2012). Utvikling av kommunikasjon og språk. I S.v.Tetzchner, (2012). *Utviklingspsykologi* (s. 401 – 457). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Spear-Swerling, L. & Sternberg, R.J. (1994). The Road Not Taken: An Integrative Theoretical Model of Reading Disability. *Journal of Learning Disabilities*, vol. 27, s. 91-103.

Naglieri, J. A. & Das, J. P. (2005). Planning, attention, simultaneous, successive (PASS) theory: A revision of the concept of intelligence. I D. P. Flanagan & P. L. Harrison (Eds.), *Contemporary intellectual assessment: Theories, tests, and issues* (s. 120-135). New York: Guilford Press

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54018 PRODUKSJON FOR SAL OG SCENE (5-10)

Emnenavn (en)	Music and drama production (5-10)
Emnenavn (nn)	Produksjon for sal og scene (5-10)
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Anne-Lise Heide
Forkunnskapskrav	Krav om studierett eller fullfort og bestatt laererutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 20 Prioritering ved opptak: 1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU 2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge 3. Andre som fyller kravet om fullfort og bestatt laererutdanning eller tilsvarende
Anbefalte forkunnskaper	Lyst til a skape, formidle og tilrettelegge for sceniske uttrykk
Emneinnhold	<p>Emnet Sal og scene har hovedkomponentene skape, formidle og tilrettelegge for scenisk produksjon. Emnet gir allsidig opplæring i ulike sceniske uttrykk, sjangre, utøvende og skapende virksomhet og det a lede og tilrettelegge for utøvende og skapende virksomhet. Det fokuseres pa dramatiske verktoy som improvisasjon, stemmebruk, sang, karakterskaping, samspill, manusskriving og analyse/tolkning av eksisterende dramatiske verk og andre tekster som kan brukes som utgangspunkt for sceniske produksjoner. Gjennom kreative prosesser jobbes det dramatisk med utgangspunkt i tekst, drama med utgangspunkt i fysisk teatertradisjon, visuelt teater, dans/bevegelse og bilde. Det jobbes skapende og allsidig innen ulik bruk av tekstil, skulptur og bilde rettet inn mot sceneproduksjon. Emnet gir grunnleggende innføring i teater som kunstform i ulike epoker og samfunn og hvordan arbeid med sceniske uttrykk kan bidra til personlig vekst og danning for elever pa 5. - 10. trinn. Fagdidaktikk er integrert i emnets hovedkomponenter. Emnet Sal og scene er spesielt innrettet mot utvikling av læringsmiljo og læringsfellesskap i et flerkulturelt samfunn. Grunnleggende ferdigheter og tilpasset opplæring blir viktige faktorer i en didaktisk og tverrfaglig prosess. Emnet er innrettet bade mot undervisning i valgfaget Sal og scene pa ungdomstrinnet og mot a skape, formidle og tilrettelegge for sceniske produksjoner i og utenom fagene pa ungdoms- og mellomtrinnet. Praksisopplæringen skal gi studentene ferdigheter, kunnskap og erfaringer som gjør dem kjent med muligheter for produksjoner i barne- og ungdomsskole. Studentene far tilbud om en ekskursjon til en europeisk storby. I tillegg er to besok knyttet til scenisk produksjon obligatoriske arbeidskrav i emnet.</p>
Forventet læringsutbytte	Kunnskap Studenten * har kunnskap om kjennetegn pa et mangfoldig og inkluderende læringsmiljo for prosjektorientert læring gjennom praktiske og estetiske fag for trinnene 5-10 * har kunnskap om ulike sceniske sjangere og dramatiske og estetiske virkemidler fra ulike tider og ulike kulturer * har

kunnskap om å tilrettelegge for scenisk produksjon for trinnene 5-10 * har kunnskap om sang og musikk som virkemiddel i ulike sceniske sjangre * har kunnskap om lærings- og erkjennelsesformene som er knyttet til kunstneriske, estetisk og musikalske aktiviteter * har kunnskap om ulike litterære sjangere og hva som skjer når en tekst blir overført fra et medium til et annet * har kunnskap om scenografi, kostymer og masker som virkemiddel i sceniske produksjoner. * har kunnskap om hvordan ulike uttrykksformer i scenisk kunst kan formidles * har grunnleggende kunnskap om bruk av lys og lyd i scenisk produksjon Ferdigheter Studenten * har grunnleggende ferdigheter i sang og stemmebruk * kan planlegge, gjennomføre og vurdere ulike læreprosesser knyttet til scenisk produksjon for trinnene 5-10 * kan improvisere, produsere, utøve, lede og framføre ulike sceniske uttrykk alene eller i samspill med andre, og legge til rette for større produksjoner i skolen * kan sette i gang, veilede og vurdere elevenes arbeid med scenisk produksjon * kan eksperimentere med og bruke sentrale materialer, redskaper, virkemidler og teknikker med tanke på scenografi og rekvisitter rettet mot scenisk produksjon * har grunnleggende ferdigheter i bruk av lys, lyd i scenisk produksjon Generell kompetanse Studenten * kan utnytte variasjoner i visuelle og auditive uttrykk * kan lede en produksjon for sal og scene og har kunnskap og kjennskap til de ulike faktorer som inngår ved en produksjon * kan bruke drama, musikk, norsk og kunst og handverk i tverrfaglige tema- og prosjektarbeid og ivareta den estetiske dimensjonen i opplæringa * kan stimulere den estetiske sansen til elevene

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Undervisningsformene varierer mellom gruppeundervisning i større og mindre grupper, forelesninger, gruppearbeid og praktisk arbeid. Undervisningen vil være konsentrert i varemesteret og en workshophelg, teaterbesøk samt ekskursjon til en europeisk storby inngår i undervisningsopplegget. Studentene skal: * jobbe med praktiske kreative prosesser å skape, formidle og lede ulike sceniske uttrykk * utvikle kunnskap og ferdigheter i ulike sceniske uttrykk, og opparbeide erfaring gjennom praktisk utproving både i praksisfeltet og under læreprosessen.. * opparbeide kunnskap om ulike dramatiske sjangrer, de ulike epokers teaterhistorie, estetikens verdi i samfunnet, og gjøre seg kjent med dramatiske, visuelle og tekstlige virkemidler i de ulike estetiske uttrykk * Jobbe med fagdidaktiske metoder spesielt tilrettelagt for valgfaget Sal og scene og elever på 5.-10.trinn Stor grad av egeninnsats er nødvendig. Studentene vil få veiledning på deler av arbeidet individuelt og gruppevis. Det blir lagt vekt på en prosessorientert undervisning med studentaktive arbeidsformer med det skapende i sentrum.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Det legges tilrette for studietur til utlandet. Studenten dekker selv kostnader.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	5	5
Kommentar til arbeidskrav:	To besøk til sceniske produksjoner med innlevering av refleksjonsnotater i etterkant Tre mindre produksjoner. Tema: Med manus som utgangspunkt	

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
		Med fokus på musikalsjangeren Performance/Visuelt teater/Maske-/Dukke-teater
Oppmøte til undervisning		Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:		Ett verksted knyttet til lyd og lys Ett verksted knyttet til kostymer og sminke Ett verksted knyttet til scenografi og rekvisitter Ett verksted knyttet til skriving av manus/tekstproduksjon To verksteder knyttet til hver produksjon
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:		Obligatoriske arbeidskrav vurderes som godkjent/ikke godkjent. Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. gjeldende studieforskrift ved HiST.

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Annen vurderingsform, definer i kommentarfelt	Individuell		2 Uke(r)	A-F	67 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 1. Praktisk eksamen i produksjon Eksamensforestilling framført for en tenkt målgruppe. Gruppeeksamen med individuell karakter der scenisk uttrykk, skapende ferdighet, formidling og allsidighet i en skapende framvisning blir vurdert. Produksjonen som helhet blir vurdert og alle nødvendige faktorer ved produksjonen har innvirkning på vurderingsgrunnlaget. (Valg av scenisk formidling, samarbeidsevne, tilrettelegging for produksjon, scenografi, kostymer, lys, lyd regi, dramaturgi, formidlingsform). Produksjonstid: to uker					
Tillatte hjelpemidler:	Alle hjelpemidler er tillatt til praktisk eksamen					
Muntlig	Individuell			A-F	33 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Del 2. Muntlig gruppeeksamen med individuell karakter Refleksjon knyttet til praktisk eksamen					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
	Begge delvurderinger må være bestått for å få karakter i emnet.					
Tillatte hjelpemidler:	Ingen hjelpemidler er tillatt til muntlig gruppeeksamen					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

[Bloom](#), Ken & Vlastnik, Frank (2004). *Broadway musicals: the 101 greatest shows of all time*. New York: Black Dog & Leventhal. (336 sider)

Gundersen, Asbjørn, Kjærsmo, Dag & Reinhardtson, Bjørn (2002). *En enkel fargelære*. Oslo: Universitetsforlaget. (111 sider)

Heggstad, Kari Mjaaland (2012). *7 veier til drama: grunnbok i dramapedagogikk for lærere i barnehage og skole*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 3, kap. 4, kap 5, 110 sider

Helland, Frode & Wærp, Lisbeth Pettersen (2011). *Å lese drama: innføring i teori og analyse* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (s. 83 – 194, 115 sider)

Johnsen, Bjørn (2013). *Musikkfaget på ungdomstrinnet: en invitasjon til mestring*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke. (s.86 – 115, 30 sider)

Kelly, Jane (2009). *Håndbok i skuespillerteknikk: øvelser og oppgaver basert på method acting*. Oslo: Musikk-Husets Forlag A/S (70sider)

Knutsen, Hanne & Ørvig, Anne (2006). *Scenepresentasjon: framføringsprosjekter med barn og voksne*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (Kapittel 7, 30 sider)

Morken, Ingrid (2003). *Drama og teater i undervisning* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (s. 13 – 291, 279 sider)

Skarøhamar, Anne-Kari (2005). *Kunsten å lese skjønnlitteratur: om lesestimulering og lesekompetanse*. Oslo: Universitetsforlaget. Dramatikk s. 92 – 115, 24 sider)

Songe-Møller, Anna S. & Sæbø, Aud Berggraf (2007). *Ibsen og Holberg i skolen: et møte med dramatikk, drama og estetiske læringsformer*. Kristiansand: Høyskoleforlaget (kapittel 1, 2, 5 og 7, 75 sider)

Sæbø, Aud Berggraf (1998). *Drama – et kunstoffag: den kunstoffaglige dramaprosessen i undervisning, læring og erkjennelse*. Oslo: Tano Aschehoug. (420 sider)

Østern, Anna-Lena (red.) (2014). *Dramaturgi i didaktisk kontekst*. Bergen: Fagbokforlaget. (165 sider)

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet

LGU54025 SAMFUNNSFAG 1 (5-10): DEMOKRATI, DELTAKELSE OG MEDBORGERSKAP

Emnenavn (en)	Social science 1 (5-10): Democracy, participation and citizenship
Emnenavn (nn)	Samfunnsfag 1 (5-10): Demokrati, deltaking og medborgarskap
Omfang	30 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	GLU5-10
Emneansvarlig	Per Overrein
Forkunnskapskrav	Krav om studierett eller fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende. Adgangsbegrensning, maks 35 Prioritering ved opptak: 1. Studierett ved GLU gjennom ordinært opptak til NTNU 2. Overgang fra GLU ved en annen institusjon i Norge 3. Andre som fyller kravet om fullført og bestått lærerutdanning eller tilsvarende

Anbefalte forkunnskaper

Emneinnhold

Samfunnsfagstudiet i grunnskolelærerutdanningen omfatter fagdisiplinene historie og geografi og fagområdet samfunnskunnskap. Faget skal utvikle kompetanse til å undervise i grunnskolen på 5. - 10. trinn, og skal legge vekt på faglig fordypning. Studiet skal kvalifisere studenten til å kunne arbeide selvstendig både med fagspesifikke og didaktiske utfordringer. Faget skal settes inn i et fagdidaktisk perspektiv og forberede studentene til yrkesrollen som samfunnsfaglærer. Gjennom ulike tilnæringsmåter til undervisning og didaktisk refleksjon skal studentene utvikle en lærerrolle som fremmer elevenes samfunnsbevissthet og interesse for faget. Samfunnsfag skal utvikle en bred forståelse for samspill og konflikt mellom mennesker, samfunn og natur i ulike tidsepoker og i ulike deler av verden. Studentene skal arbeide med utvalgte geografiske områder, historiske epoker og ulike samfunnsfaglige områder. Faget skal bidra til kunnskap om samenes historie og situasjon som urfolk. Faget skal bidra til at studentene kan arbeide med de grunnleggende ferdighetene; å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, å kunne lese og regne og å kunne bruke digitale verktøy.

Samfunnsfag 1. 5-10 er et innføringsemne på 30 studiepoeng som kvalifiserer til å være lærer i samfunnsfag fra 5-10. klasseser i grunnskolen. Studenter som kombinerer dette studiet med emnet Samfunnsfag 2. 5-10 - også på 30 studiepoeng - kan søke opptak til mastergrad i samfunnsfagdidaktikk og dermed være kvalifisert som lektor. Samfunnsfag 1. 5-10 skal legge grunnlag for en bred forståelse av samspillet mellom mennesker, grupper og samfunn i ulike tidsperioder og i ulike deler av verden. Lærestoffet er knyttet til utvalgte emner fra vitenskapsfagene historie, geografi og samfunnskunnskap (statsvitenskap og sosiologi), og samfunnsfagdidaktikk. Innenfor historiefaget legges det vekt på noen utvalgte perioder og emner fra opplysningstiden og fram til ca. 1945 i tråd med gjeldende læreplan. Det legges vekt på politisk historie og framveksten av massedemokratiet. Studentene skal arbeide med historiedidaktiske spørsmål knyttet til emner innenfor denne tidsperioden. De skal opparbeide seg kunnskap om ungdoms historieforståelse og historiebruk og kjenne til sentrale kilder innen fagets tematikk. Innenfor samfunnskunnskap og geografi legges det vekt på utvalgte emner fra gjeldende læreplan som berører demokrati, deltakelse og medborgerskap. Studenten skal arbeide med det norske politiske systemet, institusjoner og maktfordeling og skal kunne sammenligne disse med institusjoner i andre land. De skal opparbeide seg kunnskap om grunnleggende samfunnsprosessene i sosialisering og identitetsutvikling hos unge og kjennskap til den norske velferdsstaten og de utfordringer den møter. Det blir gitt en innføring i internasjonal politikk, FNs arbeid for menneskerettigheter og folkerettslige forpliktelser, den globale utviklingen og forholdet mellom økonomisk vekst på den ene siden og klima, miljø- og ressurskonflikter på den andre. Faget skal gi kunnskaper og ferdigheter om samfunnsfaget som skolefag, planverkførståelse, læremiddelanalyse og kjennskap undervisningspraksis og -utfordringer i samfunnsfag på 5.-10. trinn. Nyere samfunnsfagdidaktisk forskning vil være en del av studiet. Grunnleggende kunnskaper om det samfunnsvitenskapelige og historiske begrepsapparatet, teorier, modeller og metoder, vil bli vektlagt. Faget skal formidle og engasjere studentene i vitenskapelige arbeidsformer. Utforskende læringsprosesser skal fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritisk refleksjon.

Forventet læringsutbytte

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om samfunnsfag som skolefag og nyere samfunnsfagdidaktikk
- har kunnskap om ungdoms historieforståelse og historiebruk
- kjenner til undervisningspraksis og -utfordringer i samfunnsfag på 5.-10. trinn
- har kunnskap om sosialisering og identitetsutvikling i barne- og ungdomsårene
- har kunnskap om nasjonal og internasjonal politikk, rettsvesen og økonomi
- har kunnskap om barns og unges rettigheter, demokrati, politiske og økonomiske deltakelse
- har kunnskap om klima, miljø, ressurs og ressurskonflikter nasjonalt og internasjonalt
- har kunnskap om de historiske hovedtrekk ved samfunnsutviklingen i Norge, Sapmi og verden fra opplysningstiden til i dag
- har kunnskap om ulike samfunn, kulturer og historiske vilkår
- har kunnskap om arbeidsliv og verdiskaping

- har kjennskap til sentrale samfunnsfaglige teorier og metoder
- har kjennskap til sentrale samfunnsfaglige kilder i faget og kritisk vurdering av disse

FERDIGHETER

Studenten

- kan anvende faglige og fagdidaktiske kunnskaper og ferdigheter i geografi, historie og samfunnskunnskap i henhold til gjeldende læreplan og kritisk vurdere egen undervisning
  - kan beskrive og analysere livsformer og levekår i ulike deler av verden
  - kan fremme elevenes evne til nyskapning og kreativitet i arbeidet med samfunnsfaglige spørsmål
  - kan arbeide selvstendig med faglige spørsmål og analysere faglige problemstillinger ut fra fagområdets fakta og teorigrunnlag
  - kan planlegge, lede og vurdere elevers læringsarbeid på en måte som tar hensyn til mangfoldet i elevgruppen, ulike behov og kulturell og språklig bakgrunn
  - kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
  - kan bruke samfunnsfaglige kilder og materiale i arbeidet med utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter
  - kan bruke og vurdere digitale verktøy og kilder i opplæringen, og bidra til at elevene kan forholde seg aktivt og kritisk til digitale medier
-
- kan bidra til å utvikle elevenes muntlige ferdigheter gjennom øving i møtedeltakelse, debatter og andre muntlige aktiviteter i faget
  - kan bruke og vurdere relevansen av faglige hjelpemidler og uttrykksformer i samfunnsfag
  - kan kritisk vurdere lærebøker og andre læremidler til bruk i opplæringen
  - kan lede elever i selvstendig arbeid innenfor fagets rammer
  - kan legge til rette for opplæring om samfunnsforhold i et flerkulturelt og globalt perspektiv, med vekt på menneskerettigheter og demokratiske prinsipper

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan tilrettelegge for samarbeid og konfliktløsning i arbeid med elevene
- kan reflektere kritisk over samfunnsfaglige spørsmål og stimulere til kritisk tenkning
- kan forstå aktuelle samfunnsforhold i et historisk perspektiv
- kan reflektere over egen praksis og oppdatere seg faglig
- kan kommunisere og samarbeide med barn og foresatte med ulik sosial og kulturell bakgrunn
- har innsikt i barns og ungdoms forståelse av faget

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Undervisningen i faget gis som forelesninger, studentseminarer med eller uten faglærers deltakelse og som oppgaveløsninger og diskusjoner i full studentgruppe. Studentene må også løse oppgaver individuelt og i grupper. Seminarer med studentpresentasjoner og tilbakemeldinger på innleverte obligatoriske oppgavesett er viktige arenaer knyttet til emnet i faget.

SUPPLERENDE OPPLYSNINGER

Utgifter i forbindelse med obligatoriske ekskursjoner betales av studenten.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
Kommentar til arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Godkjent deltakelse på inntil 5 ekskursjoner • Godkjent 4 obligatoriske arbeidskrav med veiledning. Arbeidskravene vil være skriftlige eller muntlige og gjennomføres i grupper eller individuelt.	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet		
	Obligatoriske arbeidskrav vurderes med godkjent/ikke godkjent.	
Kommentar til arbeidskrav:	Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent før en kan framstille seg til eksamen. Kandidater som står i fare for å bli nektet å gå opp til eksamen pga. manglende arbeidskrav, skal varsles om dette, jf. forskrift om studier ved HiST.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		6 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Skriftlig individuell eksamen					
Tillatte hjelpemidler:	Læreplan i samfunnsfag LK06 og godkjente atlas					
NY / UTSATT EKSAMEN	Ny/utsatt eksamen blir gjennomført i samsvar med gjeldende studieforskrift ved HiST.					

LÆREMIDLER

Pensumbøker og artikler:

Balsvik, R. R. (2010). *Det 20. århundrets historie - et globalt perspektiv*. Oslo: Cappelen akademisk. s. 5-160 (155 s.)

Dyrvik, S. (2005). *Året 1814*. Oslo: Samlaget. s. 7-119 (113 s.)

Eriksen, T. L. (2010). *Globalhistorie 1750-1900: en sammenvevd og delt verden*. Oslo: Cappelen akademisk. kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 og 14 (338 s.)

Fjeldstad, D., Lauglo, J., & Mikkelsen, R. (2010). *Demokratisk beredskap : Kortrapport om norske ungdomsskolelevers prestasjoner og svar på spørsmål i den internasjonale demokratiundersøkelsen :International civic and citizenship education study (ICCS 2009)*. Oslo: Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling, Universitetet i Oslo.

Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2009/5/ICCS_kortrapport.pdf (48 s.)

Lund, E. (2011). *Historiedidaktikk: en håndbok for studenter og lærere* (4. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s. 12–191 (179 s.) (Del III «Tekst- og bildearkiv» fra s. 195 er ikke lesepensum, men må brukes som oppslagsverk).

Martinussen, W. (2003). *Folkestyre?: politisk medborgerskap i Norge over den siste generasjonen*. Oslo: Makt- og demokratiutredningen 1998-2003. (Rapportserien / Makt- og demokratiutredningen 1998-2003 ; nr 59).

Tilgjengelig fra: <http://www.sv.uio.no/mutr/publikasjoner/rapp2003/rapport59/index-Contents.html> (34 s.)

Martinussen, W. (2008). *Samfunnsliv: innføring i sosiologiske tenkemåter* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s.9-73 (63 s.)

Mikkelsen, R., & Sætre, P. J. (red.). (2010). *Geografididaktikk for klasserommet: en innføringsbok i geografiundervisning for studenter og lærere* (2. utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 17-90, 118-138 og 237-262 (118 s.)

Myhre, J. E. (2012). *Norsk historie 1814-1905: å bygge ein stat og skape ein nasjon*. Oslo: Samlaget. s. 11-301 (291 s.)

Overrein, P., & Smidt, J. (2010). Begreper og makt – begrepslæring og samfunnsbilder i skrijving i samfunnsfag. I J. Smidt (red.), *Skriving i alle fag: innsyn og utspill* (s. 231-254). Trondheim: Tapir akademisk forlag. (18 s.)

Overrein, P., & Madsen, R. (2014). Grunnleggende ferdigheter i samfunnsfag. I K. Skovholt (red.), *Innføring i grunnleggende ferdigheter: praktisk arbeid på fagenes premisser* (s. 126-169). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Skirbekk, S. (2012). *Motforestillinger: femti påstander møter motargumenter*. Oslo: Historie & kultur. s. 11-158 (148 s.)

Stene, M. (2003). *Vitenskapelig forfatterskap: hvordan lykkes med skriftlige studentoppgaver* (2. utg.). Oslo: Kolle forlag. s. 11-40, 71-112, 139-148 og 155-169 (93 s.)

Stugu, O. S. (2012). *Norsk historie etter 1905: vegen mot velstandslandet*. Oslo: Samlaget. s. 9-163 (153 s.)

Østerud, Ø. (2007). *Statsvitenskap: innføring i politisk analyse* (4. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s. 15-59 og 113-325 (226 s.).

Aarre, T., Christophersen, J., & Børhaug, K. (2014). *Introduksjon til samfunnskunnskap: fagstoff og didaktikk* (2. utg.). Oslo: Samlaget. s. 13-96, 146-170, 175-230, 303-368 (227 s.)

Læreplaner:

Studentene skal i tillegg ha kjennskap til innholdet i følgende av utdanningsdirektoratets læreplaner for grunn- og videregående skole:

Læreplanen i samfunnsfag <http://www.udir.no/Lareplaner/Finn-lareplan/#samfunnsfag>.

Læreplanene i historie- og filosofi programfag. <http://www.udir.no/kl06/HIF1-01/>

Læreplanene i politikk, individ og samfunn: <http://www.udir.no/kl06/POS1-01/>

I tillegg skal studentene ha kjennskap til innholdet i «Kompetansemål etter 10.årssteget» på <http://www.udir.no/kl06/SAF1-03/Kompetansemaal/?arst=98844765&kmsn=583858936>

og kjennskap til «kjennetegn» for samfunnsfag på <http://www.udir.no/Upload/larerplaner/Kjennetegn/Samfunnsfag.pdf?epslanguage=no>

Med forbehold om endringer i nettsadresse.

Atlas

Studentene vil få bruk for atlas gjennom arbeidet i studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelpemiddel på eksamen:

Kinder, Hermann og Werner Hilgemann (2004), *The Penguin Atlas of World History – From the French Revolution to the Present*. Penguin Books.

Turlajs, Jänis (2011). *World Political Reference Atlas*. Riga, Jāna seta Map Publishers. <http://www.amazon.com/World-Political-Reference-Atlas/dp/9984075907>

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg

VEKTINGSREDUKSJONER

Ingen vektingsreduksjoner i dette emnet